

bukla

Brezplačna revija
o dobrih knjigah.

leto 17/št. 158

januar-februar 2021

www.bukla.si

Ker zgodbe navdihujejo ...

Intervjuji: Aljaž Krivec, Vesna Mikolič, Jernej Mlekuž, Iztok Osojnik, Katja Šaponjič; strokovne srede v MKL

KNJIGA VAS ODPELJE DALEČ STRAN

JANI VIRK
o nostalgичnem romanu
JAKA IN VANE

IVAN SIVEC
in njegov roman o
Ivanu Tavčarju
VISOŠKI GOSPOD

ERICA JOHNSON DEBELJAK
odkrito v izpovedni avtobiografiji
DEVICA, KRALJICA, VDOVA, PRASICA

ANDREJ STOPAR
o napetem letu v ZDA
AMERIŠKI RUBIKON

15 LET ZBIRKE ESENCA

Ključni glasovi humanistične literature

Pomembna dela in najvidnejši avtorji s področja (poljudne) znanosti, psihologije, sociologije ...

IZDAJATELJ

UMCo, d. d., Leskoškova 12, 1000 Ljubljana
Telefon: (01) 520 18 39,
Faks: (01) 520 18 40
bukla-urednistvo@umco.si
ISSN: 1854-3359

UREDNIŠTVO in PISCI

Odgovorni urednik: Samo Rugelj
Kreativna urednica: Renate Rugelj
Jezikovni pregled: Prokreator**Pisci:** Urška Bračko, Sabina Burkeljca, Aleš Cimprič, Maja Črepinšek, Iztok Ilich, Klara Jarc, Sonja Juvan, Vesna Sivec Poljanšek, Renate Rugelj, Samo Rugelj, Veronika Šoster, Neža Vilhelm**Gostujoči pisci:**

Aleš Berger, Sabina Fras Popovič, Saša Jerele, Vesna Horžen, Manca Košir, Darja Lavrenčič Vrabec, Nives Markun Puhan, Luana Malec, Ksenija Medved, Ida Mlakar Črnič, Magdalena Svetina Terčon, Agata Tomažič, Boštjan Videmšek, Janja Vidmar

OBLIKA in PRIPRAVA

Oblikovanje in prelom: Aleš Cimprič
Organizacija tiska: Merima Jular s. p.
Natisnjeno v Evropski uniji.**Fotografija na naslovnici:** iStock

OGLASNO TRŽENJE

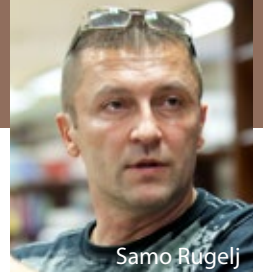
Renate Rugelj
Telefon: (01) 520 18 31,
GSM: 031/688 590

Brez pisnega dovoljenja izdajateljica je vsaka javna priobčitev, predelava ali uporaba vsebine prepovedana. Vse pravice pridržane! Pisci in kolumnisti izražajo svoja mnenja in ne nujno mnenja uredništva in izdajateljice revije.

LEGENDA KRATIC

m. v. – mehka vezava
t. v. – trda vezava
pt. v. – poltrda vezava

Izdajo revije Bukla sofinancira Javna agencija za knjigo RS. Podporniki revije Bukla so tudi knjižnice iz Združenja splošnih knjižnic.

Samo Rugelj

Epidemija kot naše ogledalo

Za začetek dve pomenljivi anekdoti. Prva zadeva hrano.

Za konec tedna se z družino sem ter tja odločimo, da si bomo privoščili hrano iz priljubljene pizzerije, v katero takrat, ko je odprta, radi zaidemo in tam preživimo kako prijetno urico. Zdaj jih pokličemo po telefonu, vendar ne naročimo dostave, temveč se odpeljemo tja na osebni prevzem.

»Kako vam gre v teh časih?« je standardno vprašanje, ki ga v zadnjem času zastavljam tistemu, ki iz zgradbe prinese pizze in račun.

»Približno na pol manj smo kot običajno,« je po navadi odgovor, »če ne bi imeli stalnih strank, bi nam res trda predla in bi najbrž morali zapreti.«

Druga anekdota zadeva frizuro. Tudi lasje so v času epidemije morali kar nekaj časa počakati, da so spet prišli na vrsto.

Ko sem se po ponovnem odprtju oglašil pri stalni frizerki, h kateri zahajam zadnjih deset let, saj nudi tudi ugodnost, da je po devetih striženjih pri njej desetost zastoj, in jo povprašal, kako ji gre, je bila zmereno optimistična.

»Stalne stranke so me presenetile,« je rekla. »Niti bonusa devet plus ena nočejo izkoristiti. Vedo, da nam ni lahko, zato so se mnoge odpovedale svojemu popustu, ki jim pripada.«

Toplo mi je bilo pri srcu, ko sem to slišal. Vse kaže, da je epidemija pri marsikom odprla nove komunikacijske in čustvene registre. Kajti epidemija, ki zdaj traja že skoraj leto dni, razgalja marsikatero odnose in vse bolj postaja naše precej nazorno ogledalo. To se še kako kaže tudi pri knjigah.

Pred časom je slovenska pesnica zapisala misel, ki več kot potrjuje to, kar si mislim tudi sam. Rekla je nekako takole: »Epidemija bo na neki točki odšla, ljudje pa bomo ostali.« Kaj to pomeni v praksi?

Pri slovenskih knjigah kar precej. Slovenske knjige smo ljudje, saj samo usklajena in med seboj povezana veriga ljudi lahko pripelje slovensko knjigo do srečnega konca. Najprej sta tu avtor ali prevajalec, tesno zraven tudi ilustrator, če je knjiga slikovne narave, potem takoj za njimi lektor in korektor, pa urednik, oblikovalec, tehnični urednik in tiskar. Počasi se odvijeta proces, počasi iz avtorskega ali pa prevedenega besedila nastane stvarna podoba knjige, in ko ta pride iz tiskarne, se njena fizična pot šele začne. Knjiga potuje iz rok v roke, prek knjigarjev in knjižničarjev, vse do kupcev in bralcev, novinarjev, kritikov in drugih, vsak pa v njej uzre svojo različico. Stalni bralci in redni kupci knjig so tako tisto minulo delo in vrednota, ki lahko v teh časih dajo nekaj vetra v krila tudi domačim založbam.

Seveda je epidemija, ki je že lani marca tudi pri nas pokazala svojo moč, mnoge od teh razmerij znotraj založništva zelo napela. Nihče od vključenih, od založnika do kupca, ni vedel, kaj prinaša prihodnost. Že prva dva tedna zaprtih knjigarn sta pri meni osebno zbužala grozo in strah, saj je bilo to zame doslej povsem nepredstavljivo. Ko sem klical kolege založnike, so jih prevevali podobni občutki: strah pred prihodnostjo, nezmožnost kakršnekoli strateške ocene,

kaj ta situacija pomeni za njihovo in knjižno dejavnost nasploh, in podobno.

Poletno vsaj približno normalno poslovanje s knjigami je začetne skrbi pri večini vsaj delno ublažilo. Čvrsti ljudje z jasno izraženim kulturnim ali pa poslovnim knjižnim poslanstvom so epidemijo in njene izzive vzeli v zakup in se zavestno soočili z dejstvom, da bo vse skupaj trajalo še nekaj časa, ter se odločili, da je treba tudi v okviru ekstremnih pogojev ohraniti človeški obraz, saj je izdajanje knjig tek na najdaljše proge. Z veliko takimi ljudmi sem imel stik v zadnjega pol leta, od knjižničarjev, ki so se še naprej trudili z dogodki, do založnikov, ki so kljub številnim preprekam izdajali knjige in hladnokrvno sprejeli situacijo, ki ni preveč zmotila njihovega notranjega miru. Mnogemu je krizna situacija celo stimulirala k še bolj zavzetemu delu.

Na drugi strani te lestvice pa so posamezniki, ki tega niso zmogli. Nekateri so zaostri bili poslovna razmerja, pritisnili na cene storitev in izdelkov, ki so jih plačevali pred epidemijo, ali kako drugače izrazili svojo notranjo nemoč. Nekateri so se izgubili v labirintu lastnih težav in prenehali poslovati ali so se pritajili. Virus jih je – tako ali drugače – za nekaj časa premagal. Razumeti gre seveda tako prve kot druge.

Virus po definiciji ni povsem živo bitje, a doseže še kako živ odziv človeka nanj. Nova družbena situacija je namreč spihala površino in posegla v človeške globine, kaže nam, kaj se skriva v notranjosti založnika in/ali urednika ali pa kogarkoli drugega, razkriva naše strahove in negotovost ali pa pogum ter trdoživost, da na moralen in etičen način preživimo tudi hude čase.

Seveda vsak človek lahko klecne pred neznano preizkušnjo, se umakne nazaj in v samoti premisli, kje je njegovo mesto. A skoraj leto dni trajajoče ekstremne razmere so se v tem času spremenile v stanje, ki ni le trenutnega značaja, temveč vse bolj pomeni realno stanje stvari.

Sam osebno mislim, da gre lahko od tu naprej le navzgor. Če malo zaokrožim, so bile knjigarnice do začetka letošnjega februarja v zadnjem letu zaprte nekaj manj kot polovico časa, kar je šokanten podatek. Obenem pa bližnja prihodnost z vsemi epidemiološkimi ukrepi ter cepljenjem rizičnih skupin vpliva optimizem, da je njihovo vnovično odprtje permanentno in da bodo do jeseni vzpostavljene okoliščine, ko bodo knjigarne ostale odprte stalno in se ne bodo več zaprle.

Vesel sem znova odprtih knjigarn in novih slovenskih knjig na njihovih knjižnih policah. Veselim se novih knjižnih predstavitev v knjigarnah. Veselim se ponovnih srečanj s tistimi, ki jih epidemija ni skrivila. Veselim se vnovičnih druženj s tistimi, ki so nam pomagali v zadnjem letu ter tako in drugače kupili knjige, ki smo jih izdali slovenski knjižni založniki.

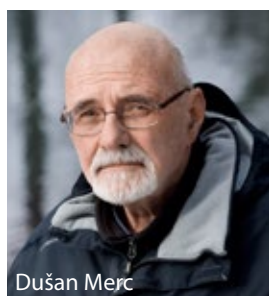
Epidemija koronavirusa je zgolj utrinek v zgodovini človeštva. Ne glede na to, da traja že skoraj leto dni, je tudi to samo nekaj daljši zastoj v zgodovini Slovenije, ki bo letos praznovala trideseto obletnico svoje nastanka.

Za nami je težko leto. Pred nami so boljši časi.

DUŠAN MERC

ČRNA MASKA

Fragmenti iz življenja
Marija Kogoja; Roman
Slovenska matica,
2020, t. v., 307 str., 29 €, JAK

Dušan Merc

Večplasten, mojstrsko sestavljen roman izrisuje podobo duševne bolezninega najbolj enigmatičnih slovenskih skladateljev, Marija Kogoja. Ustvarjalni zanos ob skladanju opere Črne maske mu je pri 38 letih odpahnil vrata v muke shizofrenih blodenj, ga zvalil na Satanski ples in ga za naslednjih 26 let uklenil med demone.

Skladateljevo pogrezanje v norost se prepleta z zgodbama psihiatra dr. Janeza Kanonija in Marije, Kogojeve žene, ki je izmučena zaradi možne boleznine opustila lastno likovno ustvarjanje. Roman zлага plasti obdobj, ko bolezen dobiva zalet in se zdi, da bo ugonobila nesrečno žrtev, obdobj mučnih zdravljenj, desetletja vegetiranja v blaznicah, kratkih premorov umika boleznine in nato še silovitejših ponovitev. Okvir realnosti, ki se Kogoju nenehno izmika, ustvarjajo literarizirane biografsko zasidrane zgodbe dr. Kanonija, dr. Magajne in Marije Kogoj. Z razbiranjem fragmentov realnosti, iz katere Kogoj beži v norost, pa se bralcu odpira še globlje brezno, ki mu ne more ubežati nihče: krvavi ples druge svetovne vojne, svet bojev, smrti, izdajstev, ovajanja in pobojev. > MAJA ČREPINŠEK

IVANKA KLOPČIČ CASAR

ŽENSKI KROGI

Zavod Volosov hram,
2020, t. v., 175 str., 17,50 €

Kratke zgodbe pripovedujejo o nevidnih življenjskih krogih, kot se razkri-vajo razmišljujoči opazovalki. Avtorica – zgodbe privzemajo razpoznavno ženski glas – jih sklepa v poklon ljudem, ki so se dotaknili njenega srca in se vanj naselili za vedno. Pripoveduje o materi in očetu, o sovaščankah, ki so kot rosno mlada dekleta zapustile revne domačije in odšle na delo v tujino, o mladostnih simpatijah, prijateljih in sošolcih, o sedanjih prijateljicah, znancih in sinovih. Z njimi gradi bližino, ubira sopotništvo, se razhaja, se odmika, se jih spominja. Zgodbe odsevajo nežnost in moč, zmage in poraze, hrepenenje po ljudeh, ki smo jih ljubili, zavest o minevanju in soočenje z lastno končnostjo, a tudi neugnan humor, da zadnjo stran zapreš zadovoljen in z nasmehom. > MAJA ČREPINŠEK

VINKO VASLE

ARHIVAR

Celjska Mohorjeva družba,
2020, m. v., 223 str., 23 €

Leta 1978, navsezgodaj, še preden se odprejo vrata Glavnega državnega arhiva, čistilka najde umirajočega arhivarja. Tri dni zatem je mrtva tudi ona, edina priča. Tri desetletja kasneje arhivarjeva vdova doseže, da se preiskava znova odpre. Sumi, da ni šlo za samomor, da je bil arhivar umorjen zaradi nečesa, kar je odkril. Kriminalni roman, ki korenine zla razkriva v vojnih in povojnih dogodkih, se z ostrimi zasuki giblje med Ljubljano, Budimpešto in Johannesburgom. Zaupati ni mogoče nikomur, prijatelj je lahko sovražnik, sovražnik pa zaveznik. Odpira izginule arhive OZNE, najde sokrivce, zaprte v domove za ostarele ali skrite v tujini, nekatere pa še vedno na pomembnih položajih v policiji. Vzporedno zgodbo vrtniči zakonska polomija glavnega detektiva, ki je – in ni – končana. Obe pripovedni niti se stketa v sporočilo o napačnih odločitvah, o razdiralnosti maščevanja in o zlu, ki zastruplja še naslednje generacije. > MAJA ČREPINŠEK

SAMO KREUTZ

ČUMNATA SENČNEGA BOGA

Ekslibris, 2020, m. v., 368 str., 18 €

Roman izmenično vrti spirali dveh zgodb, ki ju nazadnje presenetljivo zlije v eno. Os prve je Kristijan, petdesetletnik brez prihodnosti, nesrečnik, ki se mu je sesulo vse, za kar se je pehal vse življenje. Os druge je Krispin, štirinajstletnik brez preteklosti, čudni najdenec, ki o sebi ne zna povedati ničesar, saj zna komaj govoriti. Kristijan odhaja v temo in se zazira nazaj v življenje iz perspektive smrti. Krispin prihaja iz teme, podobne smrti, kamor ga je nekdo zaprl kot majhnega otroka. Pred njim je življenje. Zgodba se skrivnostno pretaka med Leipzigom v letu 1829 in sedanostjo, Ljubljano v letu 2018, ob tem pa odpira vprašanja o življenju in smrti, o tem, kaj je resnica in kaj slepilo, o naravi slutenj in videnj, o usodi, o izvoru duše, o življenju po smrti, reinkarnaciji, boju med temo in svetlobo, pa tudi o krutosti, empatiji in ljubezni. > MAJA ČREPINŠEK

Distribucija v Sloveniji – Primus d.o.o.
info@primus.si

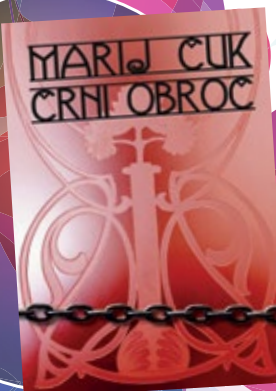
Prvi roman o TIGR-u

Nova izdaja zimzelene uspešnice

Zapis iz zdomstva

Roman o požigu Narodnega doma - 2. izd.

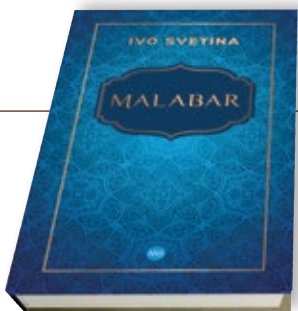
www.mladika.com
Ul. Donizetti 3 - Trst, Italija
tel. +39 0403480818
uprava@mladika.com

IVO SVETINA

MALABAR

Miš, 2020, t. v., 304 str., 35,95 €, JAK

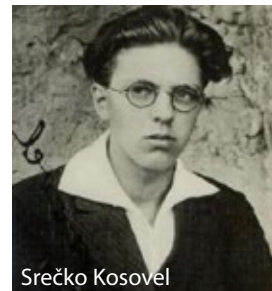
Malabar je staro ime za del jugozahodne obale Indije, rajske obale osupljive narave, pravljичno bogatih radž, dragocenih dišav in začimb, prelepih žensk, dragocenih tkanin, glasbe, ki začara, slonovine in krzna, vrednega samega kralja. Toda v tem raju je smrt vedno na doseg roke. Bijejo se boji, vrstijo se ropanja in umori, rušijo se mesta, gori grmade, v katerih kriče umirajo živi. Nenavadna knjiga povzema obliko fiktivnega dnevnika portugalskega raziskovalca Duarta Barbarose (1480–1521), sicer realne zgodovinske osebnosti, raziskovalca, ki je pred pol tisočletja potoval ob malabarskih obalah. Med njegovo poročilo o čudežih Malabarja se pletejo razmišljanja ob potovanju vase, v iskanju bistva in smisla, ljubezni in zvestobe, resnice o življenju in smrti. Čisto na dnu vseh zapisov pa tiči črni cvet, sladko opojen in hkrati hromeč – neutolažljivo, brezumno hrepenenje po ljubljenu, po izgubljeni ljubezni, ki ni mogoča in se ne more uresničiti. Vsaj ne v tem krogu življenja. Magični roman Iva Svetine je feniksova pesem ljubezni, ki bralca vabi v počasno uživanje, zastajanje, vračanje in premišljevanje. > MAJA ČREPINŠEK

SREČKO KOSOVEL

VSEM NAJ BOM NEZNAN

Izbor

izbor in urejanje: Miklavž Komelj
Goga, 2020, t. v., 283 str., 24,90 €, JAK

Srečko Kosovel

Pred dvema letoma je založba Goga izdala integralno verzijo Kosovelovih zapisov iz zapuščine, ki jih je uredil Miklavž Komelj in se pnejo na impozantnih 2000 straneh, zdaj pa so se odločili pripraviti bralcu prijaznejšo verzijo. Izbor prinaša pet sklopov tekstov, prva je poezija, ki je tudi najbolj poznana, sledijo pesmi v prozi, črtice in drugi zapisi oziroma osnutki, pa presenetljivi kratki dramski teksti, ki bodo za oboževalce Kosovela pravo odkritje. Nadalje najdemo še misli, članke in esejistične fragmente ter dve neodposlani pismi. Izbor je tako še vedno raznovrsten in navdušujoč, a veliko bolj zračen od integralne verzije. V dodatku pa naš čaka še en novoodkriti biser – dva neobjavljena zapisa, ki sta bila odkrita po pregledu Kosovelove družinske hiše v Tomaju. > VERONIKA ŠOSTER

CVETKA BEVC

IZPOVEDI ČRNEGA MAČKA

Kratke zgodbe

Zavod Volosov hram, zbirka Amonit,
2020, t. v., 212 str., 22,60 €

VLADIMIR BARTOL

ZBRANO DELO

Četrta knjiga:

Krajša proza po letu 1945

ZRC SAZU, 2020, t. v., 516 str., 35 €

Četrta knjiga zbranega dela v Trstu rojenega pisatelja, znanega predvsem po romanu *Alamut*, najznamenitejšem delu iz predvojnega časa,

prinaša krajšo prozo, nastalo večidel med majem 1945 in Bartolovo smrtjo leta 1967. Miran Košuta, avtor te kritične izdaje, je na prvo mesto postavil štiri pripovedi, ki so bile objavljene sredi tega obdobja v zbirki *Tržaške humoreske*, edini Bartolovi knjigi, natisnjeni po drugi svetovni vojni. Zanje so med drugim značilni humoreskno novotarstvo, pripovedna šegavost, jezikovna raznorodnost, psihološko tipiziranje ter ideološka opredeljenost in politična aktualističnost, ki izhajajo iz pisateljevega doživljanja razmer med povojno anglo-ameriško zasedbo Trsta. V nadaljevanju sledi še deset drugih objavljenih ter dve neobjavljeni pripovedi z urednikovimi komentarji in opombami – tudi o širši javnosti doslej neznanih nedokončanih poskusih iz Bartolove zapuščine. > IZTOK ILICH

Vam je danes prekrizal pot črni maček? Ni treba pljuvati čez ramo, da bi pregnali nesrečo. Ker vas gotovo čaka nekaj dobrega, pa čeprav bo to dan, ko vas bo sunil v pleksus pogled na najdražjega z žensko, ki prav gotovo ni samo njegova poslovna partnerka. Črni muc, včasih mačji filozof in psihiater, z visoko dvignjenim repom, zvitim v večni vprašaj, tačka skozi zbirko kratkih zgodb, spretno ubesedenega zvarka domišljije in duhovitosti, pomešanega z dobro mero groze, tesnobe in temačne negotovosti, ki zbujajo srhljivo bralsko ugodje. Pravzaprav bi bralca moralo skrbeti, kadar se skozi zgodbo črni maček ne sprehodi. Ker so to zgodbe, v katerih vlada tema. Napete zgodbe s presenetljivimi zasuki so imenitno večerno branje, a naj opozorim – te knjige ni mogoče odložiti, dokler je ne prebereš do zadnje strani. > MAJA ČREPINŠEK

NA BALKON VISOKE HIŠE

Antologija najkrajše slovenske pripovedi

izbor: Alojzija Zupan Sosič

Mladinska knjiga, zbirka Kondor, 2020, t. v., 319 str., 29,99 €, JAK

Besedila za antologijo najkrajše slovenske pripovedi *Na balkon visoke hiše* je izbrala, uredila in s spremno besedo opremila ena največjih strokovnjakinj za slovensko sodobno prozo, Alojzija Zupan Sosič, profesorica za slovensko književnost na Oddelku za slovenistiko ljubljanske Filozofske fakultete. Skrajni točki knjige sta zgodba Primoža Trubarja iz leta 1558 in zgodba Arjana Pregla iz leta 2017, kar pomeni, da zajema kar 459 let slovenske najkrajše proze, pogled z balkona torej seže od 16. od 21. stoletja. V knjigi sta sicer 102 avtorici oz. avtorja (od starejših najdemo na primer Josipa Jurčiča, Simona Jenka, Ivana

Cankarja, Zofko Kveder, Srečka Kosovela, od mlajših Lucijo Stepančič, Jedrt Lapuh Maležič, Davorina Lenka, Suzano Tratnik, vmes pa še recimo Branko Jurca, Franceta Bevka, Elo Peroci in Kristino Brenkovo) in njihovih 119 kratkih pripovedi. Balkon je dovolj širok, da z njega vidimo vse mogoče žanre, obdobja, oblike, teme, pripovedne postopke, motive, kriteriji za izbor pa so bili kratkost in literarnost, knjižna izdaja zgodbe in seveda pestrost (časovna, generacijska, pokrajinska, spolna/spolska ter literarnovrstna in žanrska). Gre za pravo zakladnico, ki je presenetila celo urednico samo, zato bo zagotovo tudi vas. > VERONIKA ŠOSTER

Jani Virk (1962) je slovenski pisatelj, publicist in urednik, ki ima za seboj že lepo število romanov, nominiranih in nagrajenih, vendar se vsaj zgoraj podpisnemu zdi, da je v svojem najnovejšem delu *Jaka in Vane*, v katerem preplete brbotajoča osemdeseta leta prejšnjega stoletja, iskanje ljubezni in izkušnjo služenja vojaškega roka, v morda najboljši pripovedni formi doslej. Zato smo z njim z veseljem opravili kratek pogovor o nastajanju tega romana.

»S tem romanom sem želel pred pozabo rešiti čas in ljudi in dogajanje, ki vedno bolj bledijo v mojem osebnem in tudi kolektivnem spominu.«

JANI VIRK

JAKA IN VANE

Zgodba iz osemdesetih

Beletrina, 2021, t. v., 316 str., 27 €, JAK

Bukla: Kaj so za vas pomenila osemdeseta leta prejšnjega stoletja?

Virk: Vstop v polnoletnost, prelom v načinu življenja nekoga, ki je do svojega osemnajstega leta večino svojega časa preživel v hribih, na ledenikih, v zasneženi pokrajini, v telovadnicah z orodji in utežmi, po začetku študija književnosti in nemščine pa potem nenadoma zaživi med knjigami, odkrivanjem filmskih svetov Wajde, Fassbinderja, Tarkovskega in drugih, popivanji in vsem, kar spada k študentskemu življenju. Z malce ironije: naturo je zamenjala kultura. S širšega vidika, zgodovinsko in sociološko, pa so bila osemdeseta seveda tista leta, ko se je pospešeno odvijala entropija Jugoslavije in se je v Sloveniji širil prostor svobode, z njo pa tudi ideje in energije, ki so na začetku devetdesetih botrovale nastanku samostojne države.

Bukla: Je vaš roman *Jaka in Vane* nastal iz nostalgije do časa, od katerega zdaj minevajo štiri desetletja?

Virk: Ne toliko iz nostalgije do časa, bolj iz nekoga »zamanskega« poskusa rešiti pred pozabo čas in ljudi in dogajanje, ki vedno bolj bledijo v mojem osebnem in tudi kolektivnem spominu in jih bo z leti in desetletji slej ko prej dokončno prekril prah pozabe. Začetni impulz za pisanje tega romana je bil rešiti pred pozabo v neko varljivo bivanje moje tedanje občutenje življenja, ujeti v okvir zgodbe ljudi, vzdušje in značilnosti tistega obdobja, jih pretihotapiti v literaturo in jim pustiti, da v njej zaživijo samostojno življenje.

Bukla: Da ima *Jaka in Vane* avtobiografsko podlago, je najbrž jasno vsakemu, ki vas vsaj malo pozna. Seveda pa je vprašanje, kako močna je ta podlaga. In seveda: je bilo zaradi tega pisanje lažje ali težje?

Virk: Nekaj pripovednih linij v romanu je gotovo avtobiografskih. Drži recimo, da sem se v mladosti ukvarjal s tekmovalnim smučanjem, da sem vojsko služil (na podobno anarhističen način kot eden od obeh glavnih protagonistov romana) v smučarski enoti po slovenskih kasarnah in zadnjih nekaj mesecev na Kosovu, v obdobju, ko sta se tam z nemiri napovedovala krhanje in razpad skupne države.

Še kakšna preverljiva povezava z realno biografijo bi se našla, je pa roman v celoti fikcijski tekst, v ospredju ni realna faktografija.

Zaradi linij v romanu, ki so blizu avtobiografskim, je bilo pisanje v marsičem težje. Jaka ni

moj alter ego, je romaneskna oseba z lastnim življenjem in potjo skozi svet. V prvi verziji romana so se linije avtorja in njegovega lika v nekaterih prizorih preveč približale, zato sem v končni redakciji prečrtal kakšnih sedemdeset strani, da Jake ne obremenjuje senca avtorja. Vsi ljudje, ki jih v romanu poimenujem z resničnimi imeni, so po vstopu v zgodbo postali fiktivna, izmišljena bitja, vse v romanu je fikcija, hkrati pa vsi liki v romanu poskušajo ustvarjati odsev resničnosti, kakršna je bila skozi mojo perspektivo v osemdesetih.

... nekaj pripovednih linij v romanu je gotovo avtobiografskih ...

Bukla: Ko bereš ta roman v časovni zanki karantene, v kateri je javno življenje povsem onemogočeno, te popade divje pogrešanje osemdesetih, ko se je potovalo, zabavalo, spoznavalo in razpravljalo o umetnosti. Kako pa je bilo s pisanjem tega romana? Ste ga pisali (tudi) v času epidemije? Kako je današnji čas vplival na pisanje o (čisto drugačni) preteklosti?

Virk: Začel sem ga pisati že pred epidemijo, v smer divje nostalgije po potovanju, svobodnjaškem potepanju skozi življenje in umetniške svetove se je dejansko vedno bolj odpiral šele z začetkom epidemije, ki nas je prikovala ob tla, kot zbiratelj metulja z buciko pripne na steno svoje vitrine. Zato je tudi drugi del romana bolj karnevalski, v njem se sprosti tista sla po svobodi, vagabundsko potikanje po svetovih umetnosti, prebijanje povrhnjice sveta, za katero šele vrvi prava življenjska magma, iz katere prihajajo podobe za umetnost, ljubezen, zavedanje neponovljive dragocenosti in hkrati krhkosti življenja.

Bukla: Iz naslova *Jaka in Vane* bi človek lahko sklepal, da je to predvsem roman o

prijateljstvu. A med branjem bi vsaj sam rekel, da je to tudi roman o iskanju ljubezni. Kako bi opredelili razmerje med tema dvema temama v romanu?

Virk: Je oboje. Roman o prijateljstvu in o ljubezni, seveda s tem tudi o bolj ali manj uspešnem iskanju smisla, ki se nenehno izmika, oba glavna protagonista pa v varni razdalji potujeta za njim. Obe temi prijateljstva in ljubezni se prepletata in sta nekakšna Ariadnina nit pri potikanju skozi labirint življenja, v katerem se vsi varni in trdni oprimki krušijo pod prsti. Je pa roman tudi nekakšna apologija anarhije, brez katere ni prostora za razvoj osebnega stila in posameznikove svobode, pa naj bo ta še tako relativna.

Bukla: Če se je v osemdesetih kje pri nas zbrala skupina mladih moških, je debata slej ko prej prešla na prigode iz JLA. Služenju vojaškega roka ste posvetili skoraj pol romana. Zakaj se vam je zdela ta tema tako pomembna?

Virk: JLA je bila v mojem življenju ena najbolj absurdnih življenjskih izkušenj, nekaj, česar se nikoli nisem rad spominjal. V romanu sem jo uporabil zato, ker je na neki način vzorčni model, mikrokozmos absurdnega, paranoidega represivno-birokratskega mehanizma, s katerim lahko ljudi gneteš v sivo, amorfno maso. Je model nadzora življenja, ki je obema prijateljema v romanu neskončno tuj, njegov antipod je upiranje, bežanje iz njega in kasneje popotovanje za avanturami in pretikanje po svetovih umetnosti.

Bukla: Knjige, razstave, literarni dogodki, srečevanje s pesniki, ves ta milje, v katerem se gibljejo glavni junaki. Kako ste sami v tem smislu doživeli osemdeseta in kulturno ter družbeno vrenje? Kako lahko primerjate tisti čas z današnjim?

Virk: Tu tiči paradoks: kljub rigidnemu komunističnemu sistemu v Jugoslaviji in JLA – po svoje pa prav zaradi njiju – so bila osemdeseta leta v Sloveniji čas odpiranja, poguma, pretoka dobrih človeških in družbenih energij. Čas tihega in vedno glasnejšega odpora in upora in s tem čas poguma, idealizma, vere in upanja v drugačno družbo, svobodnejšo, bolj odprto, raznovrstno in ustvarjalno. In kulturno življenje je bilo vsaj v Ljubljani bolj živo, intenzivno, bolj zavezujoče, kot je danes, ljudje so živeli za kulturo, bolj kot danes je bila eksistenčna nuja in del osebnega stila. Iz Kinoteke si šel po ogledu Wajdovega *Brezovega gozda* čez mesto v Študentski dom na koncert Pankrtov,

Jani Virk

na Miklošičevi si srečal Pavčka na sprehodu s Kovičem, pred Nebotičnikom Strnišo z mlado pesnico in pred DSP-jem Šeligo in Šalamuna in nisi potreboval Pariza in Londona, da si se počutil dobro. Danes je vse precej bolj brezdušno, suho, zbirokratizirano in pomeščanjeno, ljudje bolj kot za kulturo živijo od kulture, pa še ti so redki. In od družbenega vrenja so ostali bolj ali manj samo še madeži od hlapov. Namesto rigidne Partije imamo partitokracijo množice strank s politiki, ki večinoma ne premorejo niti osnovne politične ali osebne kulture in s svojimi kadri naseljujejo vse družbene sisteme. In ob odsotnosti alternativ na obzorju človeku upade pogum, da bi kaj spreminjal, vera in upanje v boljšo družbo pa postajata precej naivno početje.

Bukla: Lahko morda poveste še kaj o svojem morebitnem prihodnjem knjižnem projektu?

Virk: Pri tem vprašanju mi pride pred oči podoba morskega dna, po katerem so mesece in mesece drsele ribiške mreže in postrgale vso floro in favno. Približno tako se počutim po dveh, treh letih pisanja romana. No, vseeno pa pišem neke otroške pesmi za vnukinjo Emo in med koronskimi sprehodi po gozdu me preganjata dve, tri zgodbe za kratke štoriče. Uspešno jih odganjam od sebe, ko doma vidim stol in tipkovnico računalnika, se ja izognem v širokem loku.

CVETKA BEVC

IN VENDAR SEM

fotografije: Eva Petrič

Pivec, zbirka Branje, 2020, m. v., 112 str., 19,95 €

Nova zbirka pesmi Cvetke Bevc prične tkati verze pri navideznem koncu, ko se življenje izteka, ko razpadajoče ure izgubijo kazalce, ko zapira oči ob večernem zahodu, toda s slutnjo, da ni konec, da pot naprej v večni zanki vodi nazaj, da so čas in zakoni snovnosti utvara. *In vendar sem!* Pesnica na začetku spregovori z glasom moškega. Če je vsaka pesem, kot pravi, pismo neznanemu naslovniku, so začetne pesmi zapuščina mlademu pesniku: »*Tako kot jaz boš plaval pod zemljo, / da boš znal hoditi po vrhovih.*« Pesmi se sestavijo

v sedem poglavij, sedem sfer, ki jih napolnjujejo verzi nihajočih občutij in slutnje končnosti, za katero stoji neskončnost. Delijo jih črno-bele fotografije Eve Petrič, ki se subtilno povežejo s premišljuječo pesniško tvarino. V zaključnih pesmih se moški glas preljuje v ženskega. Ona piše pismo potomki: »*Tako kot jaz, si ti, moja hči, / potomka tistih žensk, / ki so jih zažgali na grmadi.*« Med moškim in ženskim polom je nevidna os, ki vrti veselje in povezuje pola jin-jang. Os je pesem srca, pesem onega, nespolnega tretjega spola, v katerem sta združena moški in ženski glas. > MAJA ČREPINŠEK

Cvetka Bevc

MATEJA KVATERNIK ZUPAN

ODZVEN MODRINE SANJ; 2011–2020

Rokus Klett, 2020, t. v., 170 str., 22 €

Pesmi za zbirko z naslovom *Odzven modrine sanj* so nastajale v daljšem časovnem obdobju, zato so kot slap, kot voda, ki se z vsake strani preliva v bralca in jih pravzaprav lahko beremo kot eno samo prvoosebnoizpovedno pesnitev. Pesmi so avtoričino zatočišče, njen dom, njena uteha, njen pobeg, njena nuja. Belina nenapisane pesmi ji daje možnost izrekanja bolečine – to so pesmi, ki potrebujejo bližino bralca in njegove tople dlani, da jih ogreje in sprejme. Hrepenenje, odhod, pozaba, upanje, ki še tli, minevanje brez *njega*, boleči spomini, ki se vsi stekajo v ... njegovo ime ... ali pa je vse to hrepenenje brezoblično in breztelesno in gre zgolj za izrekanje, zgolj za nujo po zapisu hrepenenja? To so hkrati pesmi upa in brezupa, svetlobe in teme, končnosti in nedokončanosti, ki se združijo v novih pesmih – te edine vodijo iz bolečine, v osvoboditev hrepenenja. Pesem je pesnici vse: »*Sama pesem me je bila ... / ... na začetku dni. / Vsi zvoki so me razvetrili. / Čaka me molk ... / ... na koncu dni.*« Pesnica pa je tudi fotografinja. Fotografije trenutkov, največkrat iz narave, osvetljujejo pesmi, dajejo jim tako pogrešljivo dvojino. Pesmi, ki so svobodne in z modrino sanj puščajo neminljive vtise. > SABINA BURKELJCA

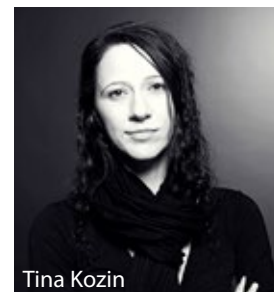
TINA KOZIN

NEBO POD VODO

Litera, knjižna zbirka Litera, 2020, t. v., 67 str., 19,90 €, JAK

Nenavadna zbirka pesmi brez naslovov se zliva v reko, ki teče čez strani kot ena sama pesnitev, v katero se potopiš/potoneš vedno znova, pa ni nikoli ista. Je eno samo čudenje življenju in hromeči bolečini izgubljanja. Toda ob tesni bližini smrti se razpira slutnja tistega, kar presega vse in je zato neizrekljivo. Morda prav zato verzi zamirajo v dolgih premišljuječih premolkih – v belini strani, besede pa opuščajo kokon prvotnega pomena. Besede delijo dvopičja, ki

Tina Kozin

kot ozko grlo preliva peščene ure; kot portal, ki loči to tu in ono tam; kot ulomek v seštevku življenja. *Prah: strah / prastrah* je pomenljiva napoved na prvi strani zbirke. In vendar se žalostne sence izginjanja, ki jih tišina besedila spotoma nanosi v bralca, ob prebiranju zlagoma prično razbijati, kot se razbija morje ob pusti in razžrti obali. Jadrnate besede, ujeete v pogosto večpomensko raz-bitu misli, vabijo v vračanje, ponovno osmišljanje, prevrednotenje. To so pesmi, ki jih ne odložiš, ko zapreš platnice. > MAJA ČREPINŠEK

INTERVJU: ALJAŽ KRIVEC

Z nagrajenim literarnim kritikom Aljažem Krivcem (1991), sicer tudi komparativistom in stalnim sodelavcem Bukle, smo se pogovarjali o njegovem romanesknem prvencu *Sedmo nadstropje*, ki je pred kratkim izšel pri mariborski založbi Litera. Avtor mlajše generacije je roman, ki se z bralcem poigrava čisto do zadnje strani, osnoval na podlagi trilerja, a obenem prestopil žanrske meje in izpisal fascinantno knjižno delo. Spregovoril je o apokaliptičnem nadihu, ki veje iz knjige, o aktualni temi teorij zarote pa tudi o razliki med pisanjem kritike in proze.

»Nisem pristaš radikalne hierarhizacije med žanrsko in nežanrsko literaturo ...«

ALJAŽ KRIVEC

SEDMO NADSTROPJE

Litera, zbirka Litera,

2020, t. v., 296 str., 24 €, JAK

Bukla: *Sedmo nadstropje* je tvoj romaneskni prvenec. Določa ga naslovno skrivnostno sedmo nadstropje še bolj skrivnostne stolpnice, milje seveda ta-

koj spomni na distopično Ballardovo delo *Stolpnica*. Kako si se lotil snovanja romana, je morda nanj vplivala »apokaliptičnost« epidemije?

Krivec: Pravzaprav sem roman začel pisati pred sedmimi leti, takrat je bila tudi golo količinsko hitro spisana več kot polovica. V naslednjih letih sem kaj malega popravil, dodal ali izločil, potem pa sem pred dvema letoma po pogovoru z Orlandom Uršičem z založbe Litera ponovno resneje pristopil k besedilu, predvsem pa je bilo veliko narejenega še lani. S tem »uvodom« želim predvsem povedati, da v sami zastavitvi še nisem imel zavesti o epidemiji (no, pa tudi Ballarda takrat še nisem poznal). Je pa ta zavest, ki je nastopila kasneje, ključno vplivala predvsem na lastno recepcijo besedila. Ko sem ga namreč lani ponovno natančneje prebiral, sem še vedno soglašal z njim, obenem pa se je lepo prilegel tudi v ta oziroma lanski trenutek.

Bukla: V romanu je tudi sicer veliko raznega preigravanja žanrov in žanrskih prvin, od volunske drame do trilerja. Kak je tvoj odnos do žanrske literature, koliko je prebiraš?

Krivec: Nisem pristaš radikalne hierarhizacije med žanrsko in nežanrsko literaturo, vseeno pa menim, da moramo imeti v mislih neke specifične enega in drugega, načine, na katere eno in drugo zavaja, posreduje »sporočilo«, se generira, dosega estetske preboje itd. Nisem strasten bralec pravoverne žanrske literature (seveda velja drugače za nežanrska besedila s temi prvimi), sem se pa nekaj malega ukvarjal z zgodovino slovenske kriminalke in občasno prevajam ljubezenske romane. Kar me pri enem in drugem navdušuje, je predvsem to, kako zelo je v nekaterih od teh knjig (v imenu eskapizma) svet besedila otipljiv in te lahko pahne v sanjarjenje, značilno za prva bralska srečanja, še v otroštvu. Če bi to bilo mogoče reči tudi za nekaj nežanrskega, kar bi napisal sam, bi mi bilo v veliko veselje.

Bukla: Protagonist, »nekam introvertiran tip«, se znajde na posebni misiji, v njenem središču je uganka pozabljenega poljskega arhitekta. Kako to, da si se odločil ravno za področje arhitekture? Kako je potekalo preučevanje te discipline?

Krivec: Preučevanje discipline ni potekalo in o arhitekturi pravzaprav ne vem kaj dosti, zato sem se tudi pri pisanju skušal izogibati temu, da bi vede ali nevede šel v podrobnosti. Tako sem predvsem pustil, da pripovedovalec, tak kot pač je, izraža svoje videnje arhitekture, ki je ne pozna prav toliko, kot je ne poznam jaz. Tako me je nagovoril predvsem neki težje določljiv, odprt pojem »arhitekture« (čprav je tu tudi nekaj moje osebne fascinacije nad blokovskimi naselji in industrijskimi obrati). In pri tem me je pritegnilo predvsem to, da se v naselju (lahko pa bi na tem mestu nekritično v debato vključil še Hansa Holleina z vzklikom, da je »vse arhitektura«) nič ne zgodi, ne da bi se zgodilo v »arhitekturnem objektu« ali vsaj v nekem odnosu do njega, in da je posledično vsako naše pohajkovanje po denimo mestu izrazito določeno z arhitekturo (in seveda urbanistiko), o kateri pa nas večina pravzaprav ve zelo malo, če sploh kaj – seveda bi enako lahko rekel tudi za druga področja raziskovanja. Skratka, tudi neznanje o arhitekturi je tu del

fascinacije in znak tega, da si lahko nenehno v prostoru, ki ga sploh ne razumeš, čeprav tam živiš. Ali še en namig: o arhitekturi govorimo tudi na polju mednarodnih odnosov, v računalništvu, biologiji ...

Bukla: Zanimivo je, kako glavni junak na neki točki pomisli, da se je verjetno znašel sredi nekakšne mednarodne zarote. Kako gledaš na fenomen teorij zarote, ki so v zadnjem času dobile nov zamah?

Krivec: Ta raven me je zanimala že od samega začetka. Čeprav v besedilu kot takem ni tega tipa teorij zarot, kot jih poznamo v javnem prostoru, pa sem raziskoval recimo temu duhovni ustroj osebe, ki je dovzetna za konspiracionistično razmišljanje. Tu pa sploh ne govorimo več nujno zgolj o političnem trendu, temveč tudi neki psihološki strukturi. Na fenomen teorij zarot lahko gledam tudi skozi protagonistista: seveda so njegove interpretacije pretirane, a so obenem teoretično možne. In seveda se njegovo življenje zdi precej prozaično, pa vendar se v njem dogajajo tudi nekatere nenavadne stvari in dejansko je vpet v psihološke igre in zavajanja ... Kar hočem povedati, je torej predvsem to, da s problemom teorij zarot po mojem ne bomo razčistili zgolj z vpeljavo dedukcije in ponavljanjem besede »dejstvo«.

Bukla: Med raznimi akcijami, ki se jih loti pri raziskovanju uganke, se protagonist pogosto zaplete v lastne misli, pri čemer deluje precej anksiozno; so njegovi odzivi morda tudi znak njegovega samozavedanja, da je literarni lik? Včasih recimo celo komentira, da so drugi nastopajoči »liki«.

Krivec: To se mi zdi zelo intrigantna interpretacija, na katero do zdaj nisem niti pomislil. Ko sem protagonistu polagal v usta besedo »lik«, sem pri tem zgolj uporabljal pogovorni jezik. Ampak zdaj vidim, da ima to lahko zanimivo dvojno funkcijo, s katero bi se morda zavestno poigral, če bi jo zaznal. Na konkretno vprašanje bom odgovoril bolj distancirano: naš junak je v osnovi personalni pripovedovalec, ki se spopada z dejstvom, da ni avktorialni.

Bukla: Roman je napisan plastično, z mnogimi prizori, ki so čisto filmski, obenem pa srečamo kar nekaj opisov raznih filmov, ki si jih junak ogleda. Kakšen odnos imaš do filmske umetnosti in kakšno bi rekel, da ima glavni junak?

Krivec: Ker se v osnovi ukvarjam z literaturo, je film zame na vzporednem tiru, a ne na stranskem, saj je zame pomemben in me nagovori. Film, kot sem ga skušal vpeljati v *Sedmo nadstropje*, pa je pravzaprav igra s to umetnostjo, ko se ta znajde na presečišču družbenega in umetniškega angažmaja ter potrebe po širši dostopnosti. Na ta način sem tudi želel odpreti neka pereča družbena vprašanja, a jih obenem predstaviti skozi bolj ali manj moralizatorsko prizmo. Bistveno se mi zdi, da jim to še ne odvzema teže, obenem pa sem želel odpreti tudi vprašanje, kako sploh govoriti o teh rečeh: bomo res razrešili neko vprašanje zgolj s tem, da ga označimo za moraliziranje? In še drugače: ali nimajo nekatere težave strukturo (v duhu romana bi celo lahko rekel arhitekturo), ki se zelo težko izteče v nekaj drugega? Junakov odnos do filma sem skušal izpisati, kolikor je mogoče »naravno«. Film mu predstavlja umetnost, ki je zelo poravnana s časom, v katerem živi, spremlja ga kot kdorkoli drug, ne glede na specifičen okus. Film ga estetsko nagovarja, mu postavlja vprašanja in izgrajuje svet okoli njega.

Bukla: Gre za nekonvencionalno pisanje, ki sprevača pričakovanja, menja pripovedne postopke, uvaja absurdizem in celo namigne na vzporedne svetove. Kaj te v tem načinu pisanja nagovarja?

Krivec: Ko sem začel pisati, sem tovrstno literarno raznorodnost pravzaprav šele odkrival in me je pritegnila preprosto s svojo razgibanostjo in iskričastostjo. Ta občutka sta nato nekako stopila v ozadje, ne pa tovrstna literatura kot taka. Tako sem nekako prišel do zaključka, da v zgodovini literature mrgoli odkritij in izumov. Eden takih je nenazadnje že sam roman kot literarna zvrst, ki je po videnju mnogih razmeroma novo odkritje, pojavljajo pa

Foto: osebni arhiv

Aljaž Krivec

se celo zanimive zahteve po njegovi ukinitvi. Ta odkritja in izumi predstavljajo (poleg še neodkritih oz. neizumljenih) nabor možnih pristopov k pisanju, vsak od njih ima lahko znotrajliterarni smisel, če ga uporabiš utemeljeno in odgovorno. Ne gre torej toliko za »nagovarjanje«, temveč preprosto uporabo nekih orodij, ki ti omogočijo, da izpišeš tisto, kar si želel, pa je to mogoče storiti samo na ta način oziroma vsaj v nekem trenutku ne najdeš drugega. Zato je nanoslo tudi tako, da recimo temu »v oči bijoči« postopki niso stalnica ali temeljna narava besedila, temveč so uporabljeni, ko se mi je zdelo, da to roman zahteva. Trenutno imam denimo v načrtu tako povsem linearno besedilo kakor tudi tekst, ki bi zahteval nenehno rušenje te linearosti.

Bukla: Zaradi vsega povedanega daje *Sedmo nadstropje* občutek, da je *hommage*, morda celo roman na ključ, z bralcem pa se poigrava vse do zadnje strani. Kaj bi sporočil bralcem, ki se bodo podali na to divjo misijo?

Krivec: Pravzaprav ne vem, če bi sporočil kaj takega, kar ne bi pred branjem vsakega (literarnega) dela. Torej, opustitev pričakovanj, pustiti, da se delo izpiše pred njimi kot karseda avtonomno, čeprav je to seveda zaradi zapolnjevanja praznih mest in bralskih izkušenj vselej nemogoča naloga. Ko je ta del branja opravljen, pa se lahko z njim počne kar koli. Vsekakor upam, da prenese tako branje v slogu imanentne kot kontekstualne kritike, če ga je pa obenem mogoče brati tudi z brezinterešnim ugodjem, sem še toliko bolj vesel.

Bukla: Že vrsto let pišeš literarno kritiko, si prejemnik Stritarjeve nagrade. Kaj te najbolj iztira in kaj navdušuje pri pisanju kritike in zdaj daljšega proznega teksta?

Krivec: Pri pisanju kritike vedno bolj opažam pomen občutka, da nekako obvladam lastno refleksijo knjige, ki jo obravnavam. Se pravi, da imam ob začetku pisanja občutek, da se lahko knjige lotim na različne načine, da med njimi ni objektivno boljšega ali slabšega in da bo vsak od njih razkril neke osnove mojega razumevanja in – upam – tudi mehanizma knjige, ki sem jo vzel pod drobnogled. Če ta občutek nastopi, lahko kritiko napišem tudi z navdušenjem (izšteviš morebitno navdušenje nad knjigo), če ne, pa me to lahko tudi spravi s tira, torej je zadeva precej črno-bela. Kar zadeva leposlovje, pa se mi je konkretno *Sedmo nadstropje* pravzaprav izpisalo brez večjih preglavic. Vprašanje, ki sem si ga nekajkrat vendarle zastavil, kot tudi pri drugih besedilih, ki sem jih pisal oz. jih še pišem, se je navezovalo predvsem na soočenja s partikularnimi problemi v pripovedi (lahko bi šlo tudi za verze, replike, idejne izpeljave ...), torej, če je težavo mogoče razrešiti samo na sebi ali je pač že osnovna zastavitev teksta tista, iz katere ta nujno izhaja, ali drugače: ali je mogoče, da gre za tako besedilo, ki mu je usojeno živeti z napako? Ne me razumeti narobe, te so v leposlovju lahko prednost, tudi v mnogih klasičnih delih je najti najbrž neutemeljene stvarne napake.

ANDREJ STOPAR AMERIŠKI RUBIKON

eseji, spremna beseda:
Ervin Hladnik Milharčič

Ameriški Rubikon skozi majhne zgodbe, portrete ameriškega vsakdana in analize političnih spletk oriše tektonske družbene spremembe, ki so nastale v borih štirih letih predsedovanja enega najbolj nenavadnih predsednikov v zgodovini ZDA.

Trda vezava, 253 strani,
cena: 24,90 €

SVETLANA SLAPŠAK ŠOLA ZA DELIKATNE LJUBIMCE

roman, prevedla: Seta Knop

Smo v Grčiji, piše se leto 1974, pravkar je padla vojaška hunta, v Atenah vre. Sredi političnih nemirov se prepleteta življenji podiplomske študentke klasične filologije iz Jugoslavije in ruskega igralca na pragu zrelih let. Njuno potikanje po antični in sodobni Grčiji ni le okvir za duhovito kulturnozgodovinsko ekspertizo, ki sega vse do Moskve in Beograda, ampak tudi za politične in ne nazadnje intimne razmisleke o (ne)možnosti pravičnega sveta in ljubezenskega para v njem.

Trda vezava, 481 strani,
cena: 29,90 €

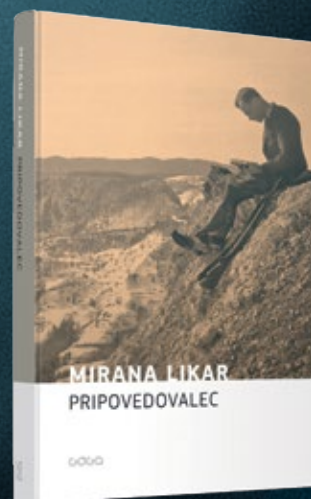

MIRANA LIKAR PRIPOVEDOVALEC

roman, spremna beseda: Matej Bogataj

Junak romana, ki ob koncu življenja svojo zgodbo pripoveduje zvesti poslušalki, je zamenjal več imen, uniform in položajev, znašel se je na frontah in v taboriščih, bil je ujetnik, ljubimec in zaslisevalec. V vrtincu zgodovine je tako rekoč nehote prevzemal različne identitete, ki so ga v vojni s prisegami vezale na nasprotujoče si strani in s tem krojile razburkano usodo posameznika, ki se je želel samo živ in zdrav vrniti domov. Ki tako kot drugi noče biti pozabljen.

Trda vezava, 287 strani,
cena: 24,90 €

GOGA

Naročila na: www.goga.si; tel.: 07 393 08 11

JAK
JAVNA
AGENCIJA ZA
KNJIGO RS

Sofinancira program
Evropske unije
Ustvarjalna Evropa

GUILLAUME APOLLINAIRE

ALKOHOLI

prevod: Aleš Berger
Mladinska knjiga, zbirka Nova lirika,
2020, pt. v., 145 str., 24,99 €, JAK

... so se v slovenščino pretočili celotni *Alkoholi*, eno ključnih dejanj moderne evropske poezije ...

zbirke; ko se je bližala stoletnica smrti, sem začel dopolnjevati – ob uredniški naklonjenosti Andreja Ilca in prijateljski spodbudi Janeza Pipana – kar je manjkalo, da so se v slovenščino pretočili celotni *Alkoholi*, eno ključnih dejanj moderne evropske poezije. Kjer je avtor izhajal iz tradicije simbolizma in hermetizma, a ju hkrati razgrajeval, včasih razstrelil v večbarvne pršce simultanih občutij in podob. Kjer je dostikrat ohranjal ritem in rimo, a drugekrat zastrto, dvoumno prehajal iz verza v verz in nazadnje (ob korekturah) izločil iz pesmi vsa ločila. Kjer je obilo referenc na različne mitologije, pa tudi nemalo erotičnih, »kvantaskih« besed, pesnikovih skovank, pri katerih so s pojasnili redkobesedni še francoski literarni strokovnjaki. Prevajanje integralne zbirke prinaša muko in zadoščenje. Najprej zato, ker je pač treba prevesti vse, tudi pesmi, ki se jim je prevajalec prej nemara izogibal, ker ga niso pritegnile ali pa so mu bile »pretežke«; drugič zato, ker je slednjič pred njim, v njegovem jeziku, pomembna zbirka natančno takšna, kot jo je pred mnogimi leti (1913) dal v javnost njen avtor. In tako je zdaj tudi z *Alkoholi*, ki zaobsegajo petdeset pesmi na več kot sto straneh; najdaljša ima blizu tri sto verzov in najkrajša le enega, kar tudi priča o nekonvencionalnosti in svobodnjaštvu avtorjevega duha. > ALEŠ BERGER

Guillaume Apollinaire

Z uredništva *Bukle* so me povabili, naj napišem kaj o tem, kako sem iz francoščine prevajal pesniško zbirko Guillaume Apollinaire (Guapa) *Alkoholi*. In da lahko uporabim največ dva tisoč znakov. Kot bi Samu Ruglju na radiu rekli, naj v minuti in pol opiše svoj ultramaraton. A vse se da, pravijo. – Z Guapom sem se ukvarjal – s presledki; pa tudi z njegovo prozo in dramatikom, pa s popraviljem starih prevodov, pa z opuščanjem tozadevnih popravkov – štirideset let, dve leti več, kot jih je učakal pesnik (1880–1918). Okrog stoletnice rojstva sem se lotil njegove poeme *Pesem malo ljubljenega*, ki ji je kasneje, za natis v knjigi *Sonce prerezan vrat* (1992), sledila nekaj več kot polovica

FABJAN HAFNER

IZ JEZIKA, KI GA NI

Zbrane slovenske pesmi
Cankarjeva založba,
2021, t. v., 352 str., 32,99 €

Fabjan Hafner (1966–2016), literarni zgodovinar, večkrat nagradjeni prevajalec iz nemščine v slovenščino in obratno, cenjeni povezovalac dveh identitet, je zapustil zvenco sled tudi v lastnem pesniškem ustvarjanju. Zbrane pesmi z uvodno besedo Petra Handkeja pnejo pesnikov ustvarjalni lok od prvih začetkov pri šestnajstih v mladeniško in nato zrelo dobo vse do preranega konca. Izrisujejo mračen pesniški svet na poti od eksperimentalnih začetkov do hudo-urniško deroče zrele poezije. Večina pesmi je prvič zbranih na enem mestu, veliko je prvič prevedenih v slovenščino, saj je bil Hafner, koroski Slovenec, doma v obeh jezikih. Njegov tretji, najintimnejši jezik pa je »jezik, ki ga ni«, kot pomenljivo pove o pesniškem jeziku. V tem jeziku prisluškuje svetu v zbrani tišini, zaznava njegove odtenke, tenkočutno zlaga besede in jih podčrtuje s pogostimi zamolki, prelomi in odmiki. Pripoveduje o boju s temo, praznino, otroplostjo, zapuščenostjo in o slutnji smrti. In vendar nazadnje prav v lepoti tretjega jezika preseže smrt: »Jaz sem v vseh pesmih.« > MAJA ČREPINŠEK

MATEA GORJUP

PIŠEM

KC Maribor, zbirka Frontier. Poezija,
2020, m. v., 131 str., 19 €

Druga pesniška zbirka Matee Gorjup s preprostim naslovom *Pišem* se takoj izkaže za knjigo o ljubezni, v njej pa spremljamo odnos med pišo in beročim, ki prevzame mesto pesničine muze. Skozi verze se poraja najgloblja ljubezen (»Vsako noč sva / šivala ogrinjalo / iz poljubov vseh dvojini«). Čutna poezija je polna podob nežnosti, kot so božanje trenutkov, roke, ki počivajo v objemu ljubljene, cvetenje vatastega neba, ki jih prekinjajo trenutki samote, bolečine, pogrešanja – tu ni prostora za patetiko ali sladkobnost. V dialog s poezijo se zapletejo še črno-bele fotografije, ki jih je posnela pesnica in upodablja urbane podobe, nostalgične prizore ter vsakdanje predmete, ki jim pesmi vdahnejo novo življenje. > VERONIKA ŠOSTER

TOMAŽ MAHKOVIC

OSAMELEC NA GORI

Haiku in sorodne kratkice
KC Maribor, zbirka Frontier. Poezija,
2020, m. v., 92 str., 17 €

Pesnik, pisatelj in aforist Tomaž Mahkovic se tokrat predstavlja s knjigo haikujev in sorodnih kratkic *Osamelec na gori*. V njej najdemo za haiku značilne podobe narave (»senco sejalca / razprostrto prek polja / klujuvajo vrane«), spoznamo pa tudi mestno pokrajino, ki jo prav tako določa narava (seme pade na asfalt, sredi pločnika vzcveti regrat) in seveda dejanja ljudi. Gre za svež portret narave in družbe ter stika med njima, prepričajo pa tudi močne podobe (»buzdovan sonca / s topimi ostmi žarkov / raztrešči meglo«). Poleg klasičnega, modernega in okrnjenega haikua, senryuja, pike in lune najdemo v zbirki tudi avtorjevo domisljico – križni haiku, ki se bere vodoravno in navpično in je primerno humorno začinjen. > VERONIKA ŠOSTER

mentor

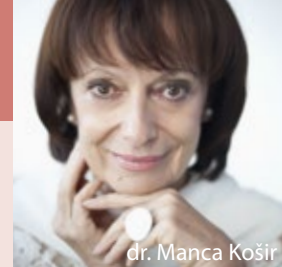
Prve objave literarnih besedil s komentarjem

Potopisi, prevodi, recenzije, intervjuji, stripi ...

Letna naročnina za štiri številke zanimivega branja za udeležence JSKD natečajev le 15,00 €

www.jskd.si/literatura

REVIJA ZA LITERATURO IN MENTORSTVO

dr. Manca Košir

NEŽA MAURER, LILJANA JARH V PESMIH JE MOJE ŽIVLJENJE

Pesmi in biografija

Pivec, 2020, t. v., 232 str., 29,90 €, JAK

Praznovati pomeni zame tudi brati poezijo. Z njo sem vstopila v letošnje leto obilo obdarjena: očarana, ganjena in radoživa. Kot zapiše Kavafis (njegove dvojezične *Izbrane pesmi* je izdal KUD Logos konec minulega leta): »Strune lire vedo edine, kaj je res, edini varni so vodnik v tem življenju.« In nas spodbuja: »Govorimo, govorimo – molk nam ne pristaja, saj kot podoba Besede smo bili ustvarjeni.« Oj, kako mило lepo govori o še kako težkih rečeh posebna biografija, izdana ob devetdesetletnici pesnice Neže Maurer (roj. 22. 12. 1930) v Nežinih najljubših barvah, oranžno-vijoličasti kombinaciji – čestitam oblikovalcu Saši Urukalu! Napisala jo je Nežina dolgoletna oboževalka in spremljevalka Liljana Jarh, ki je Neži prvo pismo napisala po njeni prebrani zbirki kot petnajstletna deklica. Postali sta prijateljici, ki si pišeta, se srečujeta, telefonirata že več desetletij. »Sebe spoznavam skozi tebe,« pravi Neža Liljani. In mi zdaj spoznavamo obe, prepleteni v eno v skrbno izbranih pesmih, pisemskih odlomkih, odlomkih iz Nežinih dnevnikov in zapiskov, njenih zaupnih pogovorov. To ni biografija, kakršne so zdaj modne tudi na Slovenskem. To je ena sama pesem! Življenje. »Ne kakor se je zares dogajalo, temveč kakor sem ga občutila.« In ker je Liljana Jarh senzibilna poetična duša, lovi Nežin pesniški dih tako, da ga diha tudi sama. »Piši, piši, da izpišeš!« je Neža svetovala Liljani, ko ji je bilo hudo. Kar že vse življenje počne ona. Vsemu navkljub in prav zategadelj! »Pesem je moj svet. Pesem je moja pot. Živim kruto, usodno, omamno vsemogočno življenje. Ki je pesem.« Kot Kavafis tudi Neža meni: »Le pesmi pričajo resnico neminljivo.« Življenje priljubljene pesnice mladih in starih se je začelo v revščini: pankrt dninarke, ki je hodila na delo in puščala otroka z bolehnim starim očetom. Prvi zakon z alkoholikom in nasilnežem, ki jo je skoraj ubil. Drugi zakon z ljubljnim moškim, ki je kmalu umrl. Ostala je sama s sinom, hčerjo in pisalnim strojem, po katerem je tolkla sleherni dan in večji del noči ... »Raje si se ločila od bolečine in jo s pisanjem spremenila v svojo prednost. V središču, h kateremu moraš, iz katerega se doživeto in odkrito, brez opiranja na

zapuščino pesmi pišejo same, si našla svoj liričen glas. Verzi so oživel, kot bi nekdo tretji v tebi govoril tistemu z druge strani, njihova vsebina ni bila tvoja izbira,« piše Liljana v literarni biografiji – dolgem pismu duhovni prijateljici, ki ji je umetnost svetišče: »Zvesta intuiciji in otroškemu čudenju si za ustvarjalni čas in svobodo žrtvovala mnoge interese in priložnosti, bila si pripravljena pobegniti, ostati brez vsega. Svoboda je bila tega vredna, ohranjanje osebnosti nepogrešljivo za kreativnost in obstoj.« Knjiga Neže Maurer in Liljane Jarh v naše žile natoči ljubezen in strast in svobodo, dvome in upanje, samoto, minevanje in smrt. Je infuzija polnega življenja »zdravilnega človeka, ki uporablja svoj dar«. Dragoceno!

NEZBRANI KOMADI

222 pesmi za bolj ali manj odrasle

izbor: Andrej Ilc

Mladinska knjiga, zbirka Sončnica,
2020, t. v., 401 str., 27,99 €

Zgoraj naštetu prinaša tudi zbirka Andreja Ilca *Nezbrani komadi*, ki ji pretanjen ljubitelj poezije pravi kompilacija. Ilc je za poezijo na Slovenskem naredil več kot večina učbenikov, saj njegov izbor (prvi *Komadi* so izšli 2004, *Drugi komadi* 2006) napaža za pogosto mučenje s slovenščino in literaturo drugačna energija: čisto veselje in užitek! Oboje je kakopak nalezljivo, zato imajo Ilčevi komadi desetkrat več kupcev kot običajno pesniške zbirke. »Tvoji komadi so moji zakladi. Me jutraj zbudijo, zvečer v posteljo položijo,« sem mu napisala, navdušena nad vsakdanjo dozo najljubše mi literarne govornice. 222 pesmi za bolj ali manj odrasle prinaša sodobno poezijo, med katero Ilc uvršča večna R. M. Rilkeja in E. Dickinson, hura! Izbral je tudi nekaj čez sedemdeset slovenskih pesnikov in pesnic; mlajši kot so avtorji, več jih je med njimi ženskega spola. Ženska poezija današnjega časa je pač zanimivejša, da ne rečemo dobra, pravi urednik in se zahajlja. Izvolite za okus nekaj verzov pesmi *Sebi* Kaje Teržan: »Grem / in se nikoli več ne vrnem. / Vse bom pustila, kakor je; / razmetano in obetajoče ... [...] Nobena malenkost ni malenkost, / če je v temelju zgrešena. / Nobena mati ni samo mati. / Ostala je sama z otrokom, / mi pa smo odšli, kakor da ni nič, / kar bi lahko obžalovali. / Ne glede na relativnost / ne moreš nazaj – nikoli. / Si in minevaš in si že – drugi / in drugi si bil. Samemu sebi / bi moral biti vedno malo tuj.« Kot vsako zdravilo je tudi Ilčeve

komade treba jemati ob pravem času, zbrano in po malem. Vsekakor redno. Posledice so čudovite! Kot zapoje Jahuda Amihaj (prevedla Petra Koršič) v pesmi »Na kraju, kjer imamo prav: Tam, kjer imamo prav, / ne bo nikoli zraslo / cvetje spomladi. // Tam, kjer imamo prav, / je zemlja trda in po-teptana / kot dvorišče. // Ampak dvomi in ljubezni / rahljajo svet / kakor krt, kakor plug. / In na kraju, kjer je nekoč stala / zrušena hiša, / se bo slišal šepet.« Poživljavajoče!

JACK GILBERT

PREVOD V IZVIRNIK

Izbrane pesmi

izbor in prevod: Ana Jelnicar

ZRC SAZU, zbirka Rak samotar,
2020, m. v., 63 str., 12 €

Ana Jelnicar je zasnovala dvojezično zbirko *Rak samotar*, s katero želi obuditi pozabljena ali neprevedena krajša besedila, pomembna za današnji čas. Z njenim izborom in prevodom petin-tridesetih pesmi Jacka Gilberta (1925–2012) smo zadeli na literarni tomboli glavni dobiček! Zaljubljenec v življenje, večni popotnik, slavni pesnik je že kot otrok zapustil kmetijo matere in očeta, da se je pridružil cirku-su. Več kot doma je preživel v tujih deželah: Italiji, Angliji, Franciji, na Danskem in grških otokih, na Japonskem, kar odmeva v njegovi strastni poeziji. Njegova duhovnost je bila duhovnost telesa, meso duha in duša telesa, cvetočega srca, pojoč v tišini, v kateri je srečen in sam, ko se duhovi drugega sveta zgrinjajo nanj. Piše o ljubezni kot fant mnogih deklet in mož z več ženami, piše o gibanju med rjuhami kot starec, ki obuja spomine na preminule ljubljene: *Saj ljubezen traja, tako da ne traja. / Izaija je rekel, da gre vsak človek skozi / ogenj svojih grehov. Ljubezen je hoja / v sladki glasbi lastnega srca.* Gilbertova poezija je sočna, kot je sočno življenje, če ga živimo z navdušenjem: »Tvegajmo navdušenje. Zmoremo brez ugodja, / a ne brez navdušenja. Brez uživanja. Trmasto / vztrajajmo, da bomo sprejeli svojo vedrino / v okrutni talilnici tega sveta. Imeti nepravilnost / za edino merilo svoje pozornosti pomeni slaviti hudiča. / Če nas povozijo Gospodova lokomotiva, / se vsaj zahvalimo za veličasten konec.« Ob tej in taki poeziji nam itak ne preostane drugega, haha. Navdušujoče!

Ivan Sivec, ki zase pravi, da je v najboljših letih za pisanje knjig, je nekaj takega zapisal tudi o Ivanu Tavčarju, ki je v zrelih letih napisal svoje najboljše knjige, zdaj pa mu je kot svojo najnovejšo knjigo posvetil biografski roman z naslovom *Visoški gospod*. O Tavčarju, njegovem življenju, političnem delovanju, ljubeznih in ustvarjanju, o Sivčevi motivaciji za pisanje novih knjig ter o njegovem naslednjem knjižnem projektu smo ob izidu *Visoškega gospoda* z našim najplodovitejšim pisateljem naredili kratek pogovor.

»Ženske lahko naredijo iz moškega čudež ...«

IVAN SIVEC

VISOŠKI GOSPOD

Vse ljubezni pisatelja

Ivana Tavčarja

ICO, zbirka Slovenske grajske zgodbe,
2021, t. v., 304 str., 33,10 €

Bukla: *Visoški gospod* je peta knjiga iz vaše knjižne zbirke *Slovenske grajske zgodbe*. Kako je prišlo do ideje za njeno zasnovu in kaj po vsebini spada vanjo?

Sivec: Čudovita dela Ivana Tavčarja pa tudi njegova osebnost vse od malih nog naprej do njegove prezgodnje smrti že dolgo hodita za menoj. Nasploh sta mi dva slovenska avtorja še posebej blizu: Tavčar in Jurčič. Tavčar tudi zato, ker je znal pri svojem ustvarjanju prekrasno uravnovežiti pisanje med liričnimi opisi in močno pripovedno zgodbo. Hkrati pa je Tavčarjeva poetika vseslovenska, blizu naši ranjeni duši, a brez odvečne patetike; nasploh odlična slika naše duševne pokrajine. Ker sam svet okoli sebe občutim podobno, sem roman o njem že kar moral napisati. Nekaj podobnega v spremni besedi ugotavlja tudi ugledni publicist Miha Naglič.

Bukla: Kateri so tisti poudarki v njegovem življenju, ki so vas prepričali za pisanje knjigo o njem?

Sivec: Strokovnega oz. znanstvenega je o Tavčarju napisanega veliko. Nekateri avtorji se celo izgublajo v takih podrobnostih, ki jim kot pisatelj težko verjamem. Vsa tovrstna dela pa so fragmentarna ali nedokončana. Mnogo je o visoškem gospodu napisano tudi pod vplivom dnevne politike. Celu mnogo preveč. Res je, da je bil tudi sam nemilosrčen polemik, a treba ga je pač dojeti v tistem času in njegovem položaju. Zrasel je iz nič, postal eden najuglednejših Slovencev, celo pri političnih nasprotnikih že v času življenja spoštovan pisatelj. In kako čudovito mu je teklo pero! Kljub ogromnim obremenitvam je bil ves čas povsem predan literaturi. Ob tem je vsekakor treba omeniti njegovo ženo Franico Košenini, narodno damo, ki ga je močno podpirala in ga razumela tudi ob njegovih padcih. Nasploh pa sta bila eden najlepših, najbolj narodno zavednih in tudi najuspešnejših slovenskih parov. Brez Franice pravega Ivana ne bi bilo. Ženske lahko naredijo iz moškega čudež ...

Bukla: V romanu ste, kolikor se je dalo natančno, popisali tudi Tavčarjevo ljubezensko in poklicno življenje. Kako je to po vašem vplivolo in zaznamovalo njegovo literarno ustvarjanje, še posebej njegovi najbolj znani deli *Cvetje v jeseni* in *Visoška kronika*?

Sivec: Tavčarjevo ljubezensko življenje me je močno presenetilo. Iz ljubezni v otroških letih izvira tako rekoč vse. Pa ljubezen, ko je kot petnajstletni mladenič pobegnil zaradi skrivnostne princese iz lemenata, tudi veliko pove. Kot odvetnik pripravnik pa je bil v Kranju že prav žgečkljivo aktiven. Izjemno vlogo je odigral tudi kot šesti slovenski odvetnik na naših tleh, še posebej pa kot desetletni ljubljanski župan. Županoval je tudi med prvo svetovno vojno. S Franico sta naredila toliko dobrega za ljudi kot noben drug župan do tedaj. Ob tem vsi pomisleki glede odnosa do Maistra precej zbledijo. Posebej pa še do Cankarja, ki mu ob smrti res ni izobesil črne zastave.

Bukla: Kakšna je vaša notranja motivacija, da po skoraj 160 napisanih knjigah še vedno večkrat letno presenetite s kako noviteto in tudi izvirno temo? Kaj vas žene v pisanje novih knjig?

Ivan Sivec

Foto: Borut Krajnc

Sivec: Občutek imam, da sem prišel do pravega notranjega ravnotežja. Tudi Tavčar je v teh letih napisal najboljša dela. Ko sem bil bolan, sem Tavčarjevo bolezen začutil še posebej globoko. Mene so zdravniki na srečo rešili, njega pa ne. Tedaj je bila medicina še na sorazmerno nizkem nivoju. Celu lastni sin zdravnik mu ni mogel pomagati. K pisanju pa me zdaj motivira to, da lahko odkrivam nove svetove, da se lahko s pomočjo natančnega raziskovanja določene osebnosti približam dejanski resnici, da bralci radi berejo moje knjige, da so mnogi kritiki nad njimi navdušeni in da nasploh nekaj naredim za slovenski narod. Če mi je že dano, da lahko pišem, le zakaj bi lenaril, če pa lahko naredim nekaj koristnega za vse!

... hkrati pa je Tavčarjeva poetika vseslovenska, blizu naši ranjeni duši, a brez odvečne patetike; nasploh odlična slika naše duševne pokrajine ...

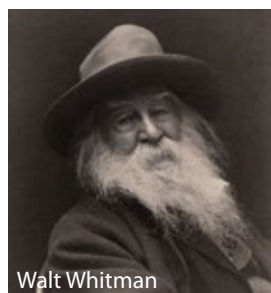
Bukla: Vprašanje, če lahko poveste kaj o svojem naslednjem knjižnem projektu, je treba pri vas pogosto izraziti v množini. Kaj torej pripravljate?

Sivec: Še spomladi mi izide knjiga o še enem velikem Slovencu, ki pa je skorajda neznan. To je veliki primorski narodni buditelj Virgil Šček. Bil je soustanovitelj Goriške Mohorjeve družbe, izdajal je konkurenčni list italijanskemu *Il Piccolo* z naslovom *Mali list*, izdal je na ducate knjig za mlade, veliko molitvenikov, bil je izjemno družbeno angažiran. Z gorečo besedo se je predvsem boril za obstoj slovenskega naroda na Primorskem med obema vojnama, še posebej pa ob koncu druge svetovne vojne. Ima velike zasluge za to, da so bili Primorci sploh znova združeni z matičnim narodom. Na lastni koži je kot duhovnik, resnični Čedermac, krvavo občutil vse tri totalitarne sisteme: fašizem, nacizem in komunizem. In ob tem ves čas gorel in nazadnje izgorel za slovenski narod ...

WALT WHITMAN

PESEM O SEBI

prevod: Miha Avanzo
Mladinska knjig, zbirka Kondor,
2020, t. v., 134 str., 24,99 €, JAK

Walt Whitman

Že tretja knjiga poezije Walta Whitmana, ki je izšla v zadnjem času, tokrat s svežim in celovitim prevodom *Pesmi o sebi*, osrednjega dela *Travnih bilk* (ali *Listov trave*, kot je bil v enem primeru tudi preveden naslov zbirke, ki jo je pesnik dopolnjeval, dopisoval

in nadgrajeval večji del življenja). Prva izdaja je vsebovala dvanajst pesmi, in že tedaj je *Pesem o sebi* izstopala, zadnja verzija pa kar štiri tisoč pesmi. Končna verzija *Pesmi o sebi* ima 52 razdelkov, kolikor je tednov v letu, gre pa za izčiščeno čtivo, literarno mojstrovino proste ga verza, ki v času nastanka še ni bil splošno sprejet postopek. Verzi ob prvem stiku vzbujajo nezaupanje, saj so moteče odprti in nezno- snostopni, toda le do trenutka, ko te potegnejo vase in te na drugi strani odložijo kot bogatejšega človeka. Spretna beseda *Ples na grobovih*, ki jo je napisala Erica Johnson Debeljak, je iskren in temeljit izpovedni esej, kjer opisuje svoje obiske pri Metki Krašovec in Tomažu Šalamunu v dneh pesnikovega nenavadno pomirjenega poslavljanja. Takrat mu je prijatelj prihajal brat prav Whitmanovo naturalistično, vključujočo in v notranjo bit zagledano poezijo, kar je k branju prvič spodbudilo tudi avtorico. Besedi, ki ostaneta po branju, sta slastno in veličastno. Kar je za čas 'kuge' velik dosežek. > ŽIGA VALETIČ

MOJCA ANDREJ

OSTANEK UMRLE ZVEZDE

Litera, knjižna zbirka Litera,
2020, t. v., 115 str., 19 €, JAK

Mojca Andrej

Zbirka pesmi s pomenljivim naslovom lovi trenutke tu in zdaj, toda na mimobežnostih, na prividu vsakdanjosti opazuje vstajanje senc minevanja: »Ostanek umrle zvezde sem. // Gledam v zoglenelo temo. / Skozi široko odprte oči / sence prihajajo / na dolgi obisk.« Ko se pesmi razpirajo druga za drugo, postopoma izrisujejo vse jasnejšo podobo sveta svetlobe in teme. Med njima pulzira poezija.

... podoba sveta svetlobe in teme ...

Verzi pa dobijo še drugačen pomen, ko pesmi na koncu ugledamo zbrane v šest ciklusov in sedmega, ki z uvodnimi šestimi pesmimi celoto hkrati napove in zaokroži. Ciklusi Okus po soncih, Punčka z marjeticami, Stoletni spanec, Med nama, Skozi mesto in Barve ljubezni ustvarjajo krožno strukturo kolesa življenja: rast, zorenje, plod in ponovno drsenje na začetek. Melanholična slutnja vseobsegajočega nič se zato kot odmev oddaljenega tamtama oglašja skozi vso zbirko. In če je začetek zbirke srhljivo zaklinjanje prerokbe plevela, *ki bo pojedel vse, vse*, zaključek zbirke ostaja odprt v svetlobo in spokoj, brez ločil in pik, ki bi ustavile večni pre-tok vesoljskega vdiha in izdiha. > MAJA ČREPINŠEK

www.zalozba-litera.org

tajnistvo.litera@gmail.com

041-398 916

LITERA

MUANIS SINANOVIĆ

KRHKE KARAVANE

LUD Literatura, zbirka Prišleki, 2020, t. v., 113 str., 19 €, JAK

Dolga karavana (pesmi) vabi medse z odmevi Rumijevih rim »[P]ridi, pridi, še enkrat pridi«. Sledi Rumijeva obljudba, ki jo avtor izpolni – naša ni karavana obupa! Nočnim nomadom, ki so ozvezdje na zemlji, brezkončno pot sprva utirajo sugestivne, z odločnimi potezami zarisane pesmi v prozi, že skoraj kratke zgodbe. Sledijo jim pesmi prelivajočih občutij, ki se izmed strani dvigujejo kot gosti kosmi sanj, spominov, premislekov in spoznanj. Karavana se ziblje skozi čase in prostore spomina, osebnega in kolektivnega, iz Celja v Sarajevo, v Berlin, Novi Pazar ..., skozi ure dneva in letne čase, po vijočih ulicah, čez opustela košarkarska igrišča in neskončna stopnišča, skozi plasti preteklega v sedanji čas, a s pridržkom. »Življenja mojega očeta ni mogoče / zvesti na moje življenje. / Mojega življenja ni mogoče zvesti na življenje mojega očeta ...« V drobcih tišine med špranjami sosledja trenutkov »zdaj« in »zdaj«, pa se hipoma razpirajo pogledi na nekaj več. Ali pač ne, kot z nasmehom blage samoironije za zaključek s Hafisom zapleše avtor: »Jaz in ti, senc, narejeni / iz ljubezni, misliva, // da sva luč?« > MAJA ČREPINŠEK

AJSHIL

**PERŽANI;
VKLENJENI PROMETEJ**

prevod: Kajetan Gantar
Znanstvena založba Filozofske fakultete, 2020, t. v., 191 str., 19,90 €

Knjiga, ki je izšla ob 90-letnici klasičnega filologa, akademika in zaslužnega profesorja Kajetana Gantarja (1930), prinaša dva njegova prevoda Ajshilovih del z obsežno spremno študijo prevajalca in z dodanim besedilom Braneta Senegačnika o slavljencu samem. Literarno klasično človek prepozna tudi po tem, da šestdeset koledarskih let v njenem življenju ne pomeni prav nič, in to velja tudi za Ajshilovega *Vklenjenega Prometeja*, ki ga je Gantar kot svoj prevajalski prvenec prevedel pred skoraj šestdesetimi leti, ko je leta 1962 tudi izšel ter bil štiri leta kasneje tudi prvič uprizorjen. Ta čas, ki za človeka predstavlja približno zaključni lok njegovega ustvarjanja, Ajshilovega dela in pomena ni prav nič skrhal. Druga drama so tudi Ajshilovi *Peržani*, ki so v knjižni obliki (skupaj z *Vklenjenim Prometejem*) prvič izšli leta 1982 v knjižici Kondor, tako da s to izdajo dobivamo nekakšen obogaten ponatis. Dramski klasiki, ki sta ponovno na voljo v prenovljeni izdaji. > SAMO RUGELJ

CVETKA LIPUŠ

**ODHAJANJE ZA
ZAČETNIKE**

Beletrina, zbirka Beletrina, 2021, t. v., 98 str., 24 €, JAK

Naslov pesniške zbirke je duhovit, samoironičen namig na priročnike za samopomoč, toda vsebina, ki odkrito, s srcem na dlani, pripoveduje o odhajanjih vseh vrst, kakršna izkušamo vse življenje, je predvsem iskreno vabilo *na tisoč in eno pot k sebi*. Pesmi so razporejene v pet razdelkov, pet postaj na poti odhajanja. Na končni postaji povratek ni več mogoč. Prve pesmi pripovedujejo, kako se skriti, druge, kako oditi, tretje pripovedujejo o poti in potovanjih, četrte o tem, kako je potovati v samosti, in pete, kako zajeti luč – zase in za druge. Večkrat nagrajena pesnica tudi tokrat očara z izbornim jezikom, premočrtno jasno mislijo, sirenskim zvenom besed, samo svojo poetiko in posebnim občutenjem toplote, ki kljub temačnosti teme prižiga mehko, toplo luč in ustvarja bližino, v katero se želiš vračati, da ob odhajanjih potolažiš srce. > MAJA ČREPINŠEK

... večkrat nagrajena pesnica ...

RADKA DENEMARKOVÁ

SPALNE HIBE
(Trideset trenov Očesa)

prevod: Tatjana Jamnik
KUD Police Dubove, zbirka Eho, 2020, m. v., 224 str., 19,90 €

Črna komedija v dramski obliki, ki jo je češka pisateljica, dramatičarka, literarna zgodovinarica, scenaristka, prevajalka in dramaturginja napisala v zanjo značilnem preciznem in inovativnem jeziku, ima groteskno pretirano fabulo: glavne osebe, »za katere po smrti nihče in nič ne ve, kaj bi z njimi«, so obtičale v vmesnem nadstropju med življenjem in smrtjo. Virginia Woolf, Sylvia Plath in Ivana Trump, imenovana Madam T., so v življenju pisale. Zdaj pripravljajo jedi iz listov svojih knjig in čakajo, da bo kak glas zaklical njihovo ime, ko jih bo kdo izmed živih zares pogrešal. Avtorica junakinjam pusti, da druga drugi brez dlake na jeziku, odprto in jedko povedo resnico v oči. Tako so prisiljene rekapitulirati vsaka lastno življenje. Kaj pomeni biti rojen v koži ženske? In kaj usklajevati skrb za družino s kariero? Kaj pomeni biti pisateljica? In kaj pisati resno literaturo? Kaj pomeni izgubiti bližnjo osebo? In ne nazadnje, kaj človeka požene v to, da si vzame življenje? > RENATE RUGELJ

Novo pri Založbi ZRC

KARST, CAVES AND PEOPLE

Knjiga je posvečena Mednarodnemu letu jam in krasa 2021. Vsebuje fotografije 62 avtorjev s skoraj vsega sveta.

cena 29 €
narocanje@zrc-sazu.si
01 4706 465

Knjiga je nastala s pomočjo Slovenske nacionalne komisije za UNESCO.

PAJTIM STATOVCI

MOJ MAČKON JUGOSLAVIJA

prevod: Julija Potrč Šavli

Goga, 2020, t. v., 311 str., 24,90 €, JAK

Pajtim Statovci (1990), finski pisatelj kosovskega rodu, se v svojem prvencu, izjemno ambicioznem romanu poigrava z različnimi temami in pristopi: veliki miks politične angažiranosti in analize nekega časa, osebne izpovednosti, magičnega realizma, navezovanja na pisateljske »prednike« (Mihail Bulgakov) ter velikih tem, denimo migracijsko-asimilacijskega vprašanja, homoseksualnosti, patriarhata, družinskega drevesa, vojne in ljubezni, je izredno težko spraviti pod isto streho. Pajtimu Statovciju, mlademu literarnemu zvezdniku, je to uspelo. Vsaj na ravni kvantitete. O kvaliteti pa naj presojajo bralci. In to predvsem tisti, ki od blizu poznajo oba svetova, v katerih se odvija rahlo kaotičen roman: *Moj mačkon Jugoslavija* se zagotovo povsem drugače bere in predvsem razume izza meja nekdanje skupne države, ki delno predstavlja geografski, delno pa mentalni okvir romana. Časovno dogajanje v romanu je postavljeno v skoraj štiri desetletja. Od začetka osemdesetih let na kosovskem podeželju, kjer je že tedaj bilo mogoče čutiti prihajajočo tragedijo, ki jo na neki način pooseblja v prisilno poroko porinjena mladenka Emina, do sedanjosti, ko se njen sin Bekim na Finskem, v »asimiliranem begunstvu« druge generacije, znajde v gejevskem razmerju z ... mačkom v obliki (in v velikosti) človeka. Metafore in simboli komajda sledijo časovnim preskokom, a nenavadnosti so preveč predvidljive in enoznačne (kača!), da bi malo bolj zahtevnega bralca z močnimi izkušnjami obeh svetov lahko viharno povlekle vase. Še več – Statovcijevo pisanje, precej osoljeno s humorjem in ironijo, morda, zares le morda, celo namenoma ustvarja distanco do (anti)juna, kar romanu daje *milenijsko* dimenzijo. > BOŠTJAN VIDEMŠEK

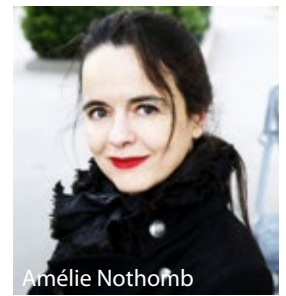
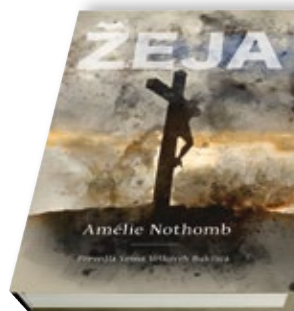

AMÉLIE NOTHOMB

ŽEJA

prevod: Vesna Velkovich Bukilica

Družina, 2020, m. v., 144 str., 17,90 €, JAK

Amélie Nothomb

Belgijsko pisateljico Amélie Nothomb (1967) v slovenščini že poznamo po romanih *Metafizika cevi* in *S strahospoštovanjem*, s katerim je dosegla svetovno slavo ter številne prevode. V njem je tudi zapisala: »Ko sem bila majhna, sem

hotela postati Bog. Zelo kmalu sem doumela, da je to prevelika zahteva, in sem kanila malo blagoslovljene vode v svoje mašno vino: postala bom Jezus. Hitro sem se zavedela, da je moja ambicija pretirana, in sem se sprijaznila z vlogo mučenice, ko bom velika.« Kot je izjavila ob pisanju svojega najnovejšega romana *Žeja*, ki je bil leta 2019 tudi v finalu za francosko literarno nagrado Goncourt, je bilo njeno dosedanje pisanje zgolj ogrevanje mišic za pisanje *Žeje*. Ne brez razloga; gre za kratek, koncizno izpisan in izvrstno preveden roman, ki pa je nič več in nič manj kot prvoosebna izpoved samega Jezusa, ko ta racionalno, a seveda še vedno povzdignjeno pripoveduje o zadnjih dneh svojega življenja, o svoji preteklosti, očetu, svojih bližnjih, skupaj z Magdaleno ter svojem pogledu na ljubezen nasploh. Njegove besede so po eni strani pomirjujoče, po drugi pa vznemirjujoče, saj je njegova usoda – in prepričanost o njej – tako definitivna, da je še dva tisoč let kasneje neverjetno aktualna, hkrati pa tudi tako trdno izklesana, da še vedno predstavlja enega od gradnikov naše civilizacije. Virtuozna pripoved! > SAMO RUGELJ

Si želite več brati?

Si želite, da bi otroci odkrili strast do branja?

Ali da bi branje postalo prijeten družinski dogodek?

Odgovor je

ZMENEK S KNJIGOže od
19,90€

knjiga + darilo!

Tema prve škatle: *Sreča je na strani pogumnih!*
Več na www.sodobnost.com.

Zmenek s knjigo je naročnina na knjižno škatlo,

ki jo vsaka dva meseca prejmete na domači naslov.

IDEALNA PRILOŽNOST ZA SPOZNAVANJE VRHUNSKIH KNJIG!

za otroke

za odrasle

za družine

VSAK ZMENEK S KNJIGO PRINAŠA:ODLIČNO KNJIGO,
ki naj ostane
presenečenje.DARILCA
slovenskih podjetnikov
in umetnikov.SREČKO,
ki vam lahko prinese
100-odstotni
POPUST...Majhne pozornosti
založbe in avtorjev.**PRVIH 6 NAROČNIKOV
PREJME DODATNO DARILO!**

KUD Sodobnost International

Na Zmenek s knjigo se lahko naročite na

www.sodobnost.comali po telefonu **01/437-21-01**

ali pa nam pišete na

sodobnost@guest.arnes.si.Sofinancira program
Evropske unije
Ustvarjalna Evropa

Ne prijateljstvo ne poletje ne trajata večno

R
3
a
N

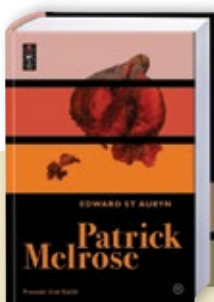

Avtor
romana
Samotnost
praštevila

Za Tereso se življenje začne tisto poletje v Apuliji v družbi treh fantov – premišljenega Nicole, zadržanega Tommasa in skrivnostnega Berna. Trije fantje, bratje po duši, jo povlečejo v svoj čarobni svet. A nobena vez ni neuničljiva. Nepozabna zgodba o preizkušnjah, na katerih se ob človekovem večnem iskanju smisla najdeti prijateljstvo in ljubezen.

Knjiga je izšla s podporo italijanskega Ministrstva za zunanje zadeve in mednarodno sodelovanje.

Na svoj seznam
NUJNO PREBERI
dodajte še:

Brutalno pronicljivi prikaz osebnega spopada s kaosom mamil, jeze in posledicami travmatičnega otroštva. Stilistična mojstrovina.

Zgodovinsko-biografski roman o zadnjem obdobju življenja Angela smrti, poosebljena neizmerne krutosti človeka in vojne.

Najhitreje do knjig: 📍 v knjigarnah 🌐 www.emka.si ☎️ 080 12 05

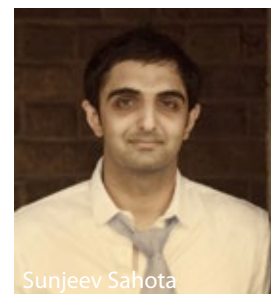
Mladinska knjiga

SUNJEEV SAHOTA

LETO UBEŽNIKOV

prevod: Petra Meterc

KUD Police Dubove, zbirka Eho,
2020, m. v., 608 str., 26,90 €

Sunjeev Sahota

Sunjeev Sahota (1981) je britanski pisatelj sikhovskega porekla in eden tistih avtorjev, ki že s prvo knjigo pokaže svoj nespregledljiv talent, z drugo knjigo pa že doseže svoj prvi ustvarjalni vrhunec. Pozornost je pritegnil že z romanom *Naše so ulice*, v katerem

pripoveduje zgodbo britansko-pakistanskega mladeniča, ki postane samomorilski napadalec. Njegova odmevnost mu je dala možnost, da se je bolj posvetil pisanju, ki ga sedaj tudi poklicno poučuje. V epskem romanu *Leto ubežnikov*, ki je bil po izidu leta 2015 tudi v ožjem izboru za Bookerjevo nagrado, pa se je lotil še kako aktualne tematike ekonomskih migrantov, s čimer je obenem brezkompromisno razgalil obraz neoliberalizma, s kakršnim se v 21. stoletju sooča ves svet. V ospredju avtorjeve pripovedi so trije mladeniči iz Indije, ki se znajdejo pod isto streho v britanskem Sheffieldu. Prvi je Randip, ki prihaja iz dobro situirane uradniške družine, v Veliki Britaniji pa je pristal s poročno vizo. Drugi je Avtar, ki je prišel s študentsko vizo, da bi zaslužil denar za svojo poroko in pomagal staršem. Zadnji pa je Toči, ki spada v kasto nedotakljivih, po smrti družine med izbruhom hindujskega nacionalističnega nasilja pa kot prišlek brez papirjev želi zgolj živeti človeka dostojno življenje. Vse tri povezuje opravljanje slabo plačanih, napornih fizičnih del in sobivanje v natrpni delavski hiši, njihove zgodbe pa se prepletajo še z zgodbo Narinder, pobožnega dekleta iz vplivne družine druge generacije sikhovskih priseljencev v Angliji, ki se s težavo odloča med tradicijo in ženskam predpisano vlogo v njej ter vzgibom po aktivnejši vključenosti v skupnost in avtonomnem odločanju o lastnem življenju. Izjemno izpisana romaneskna saga, ki se dogaja na preseku kast, verstev, družbenih razredov na eni strani ter posameznikovih usod na drugi! > SAMO RUGELJ

HANS-ULRICH TREICHEL

IZGUBLJENEC

prevod: Ana Jasmina Oseban

Družina, 2020, m. v., 117 str., 16,90 €, JAK

Kratek dramatičen roman iz leta 1998, ki ga je nemški pisatelj Hans-Ulrich Treichel (1952) napisal po lastni (travmatični) izkušnji, pripoveduje o družini z dvema otrokoma, starejšemu je ime Arnold, ki se v zadnjem letu druge svetovne vojne iz Poljske pred prihodom Rusov umika proti Nemčiji. Kasneje je za mlajšega sina (avtorja) nekaj časa veljala interpretacija, da je starejši Arnold na poti umrl. Vendar pa je bil pritisk za mater preprosto prevelik, da bi lahko to (neresnično) verzijo realnega poteka dogodkov vlekla v neskončnost, zato mu ob neki priložnosti pove, da Arnold v resnici ni umrl, saj ga je v trenutku obupa predala neki ženski in ji ob tem ni uspela povedati niti njegovega imena. Avtor v nadaljevanju romanu pretanjen ubesedi svoja občutja ob sprejemanju tega novega dejstva, ki prekucne njegovo bivanje in s katerim se v prihodnosti intenzivno ukvarja njegova družina, saj pogrešani otrok vse bolj obseda družino, tako da ima Arnold v njej kljub svoji odsotnosti glavno vlogo, njemu pa je pripadla le obrobna. Pretresljivo literarizirana resnična življenjska zgodba. > SAMO RUGELJ

PATRICK MODIANO

SPEČI SPOMINI

prevod Aleš Berger

Cankarjeva založba,
zbirka Moderni klasiki,

2020, t. v., 129 str., 22,98 €

Potem ko je francoski pisatelj Patrick Modiano leta 2014 prejel Nobelovo nagrado za literaturo, se je zanj seveda povečalo zanimanje po vsem svetu in tudi pri nas je od takrat izšlo kar sedem prevedenih romanov. Eden od razlogov za to intenziteto je gotovo ta, da je Modiano napisal precej romanov krajšega obsega, kar seveda ni šlo na račun njihovi kompleksnosti in izpovedni moči. Trije od njih so izšli v zbirki Roman, za njihov prevod pa je poskrbel Aleš Berger, ki se je podpisal tudi pod prevod Modianovih *Spečih spominov* iz leta 2017 (prvem romanu po prejeti Nobelovi nagradi), v katerih že po nekaj stavkih pademo v pisateljev prepoznavni literarni svet, saj nam pripovedovalec v starejših letih napove, da nas bo popeljal v svojo mladost in nam predstavil šest žensk, med njimi Geneviève, Martine in Madeleine, ki so na ključen način, katera od njih tudi zelo dramatično, zaznamovale njegovo formiranje v odraslega človeka (in kasneje priznanega pisatelja), kar je bilo polno raznih preizkušenj, vključno s težavnim razmerjem, ki ga je imel s svojimi starši. *Speče spomine* imajo za morda njegovo najintimnejše delo doslej, slovenski izid pa se – poleg samega prevoda – odlikuje tudi po tem, da mu je dodana izčrpna in vsestransko analitična spremna beseda Janeza Pipana, v kateri poglobljeno analizira avtorjev opus. > SAMO RUGELJ

PATRICK MODIANO

AVGUSTOVSKÉ NEDELJEprevod: Mojca Schlamberger Brezar
eBesede, 2020, m. v., 162 str., 18,90 €

Nedavno je izšel še en prevod Modianovega romana. *Avgustovske nedelje* so njegovo zgodnejše delo (iz leta 1986), v tistem času pa so predstavljale premik

dogajanja pisateljevih romanov iz Pariza na francosko riviero. Gre za roman, ki diši po noir kriminalki, v igri so ukradeni dragi kamni, bežeči par, najeti morilci, izginule osebe in prepletene ljubezenske zveze, ki ta romanekni omnibus suvereno postavljajo na bleščeče sonce francoskega morja, na katero občasno pada tudi temna senca. Vse skupaj pa se seveda dogaja na ozadju Modianovega poigravanja s preteklostjo likov in njihovo skrivno zgodovino. > SAMO RUGELJ

NICOLAS MATHIEU

NJIHOVI OTROCI ZA NJIMI

prevod: Saša Jerele

Litera, zbirka Litera,
2020, t. v., 487 str., 24 €

Mathieu (1978) je francoski pisatelj, ki je po svojem prvencu *Aux animaux la guerre* (*Proti živalskim vojnám*, 2014), na osnovi katerega je bila posneta tudi odmevna televizijska serija, kot svoje drugo delo napisal izjemen roman *Njihovi otroci za njimi*, ki je leta 2018 prejel tudi gongourta, najvišjo francosko literarno nagrado. V njem Mathieu tematizira vse ključne francoske družbene težave zadnjih desetletij, od deindustrializacije naprej, ki so pred nekaj leti doživele vrhunec v gibanju rumenih jopičev. Mathieu dogajanje svojega sočno izpisane romana, napolnjenega s karakterističnimi detajli primestnega življenja, postavi v poletni čas devetdesetih let, za osrednjega junaka pa nam predstavi najstniškega Anthonyja, ki mu brezdelno poletje v razčlovečeni francoski provinci požene kri po žilah in ga spodbudi k vragolijam. Z bratrancem se tako hipoma odločita, da ukradeta kanu in se z njim odpravita dogodivščinam in ljubezni naproti. Prepričljiv francoski roman, ki se dogaja v devetdesetih letih, hkrati pa občuteno govori o evropski sedanosti. > SAMO RUGELJ

SELJA AHAVA

PREDEN MOJ MOŽ IZGINE

prevod: Julija Potrč Šavli

KUD Sodobnost International,
2020, t. v., 199 str., 24,90 €

Vsi, ki ste prebrali prvi prevedeni roman finske avtorice Selje Ahave *Stvari, ki padejo z neba*, za katerega je prejela evropsko nagrado za književnost, že veste, da se v svoji literaturi ne sooča z lahkotnimi temami. V drugem romanu v prevodu Julije Potrč Šavli nam razkrije del svoje zgodbe soočanja z moževim postopnim odhodom. Nekega dne ji s svojimi besedami naznani, da bi rad bil ženska (že od nekdanj!) in besede v ženo vtisnejo nepremostljiv pečat. Slog romana vsekakor spominja na prvi prevod, vendar v tokratnem stavki režejo v bralca skoraj z vsako stranjo. Kruto in realno nas soočajo s potjo poslavljanja od moža, ki se postopoma spreminja v žensko. Avtorica je zgodbo prepletla s Kolumbovim odkrivanjem Amerike, ki zelo umestno asociira na njeno: »Bila sva pogumna, bila sva zaupljiva, odšla sva na pot brez vseh zagotovil.« Roman, ki vas ne bo pustil hladnih! > URŠKA BRAČKO

HANIF KUREISHI

NIČLA

prevod: Zdravko Duša

Beletrina, 2020, t. v., 149 str., 24 €, JAK

Hanif Kureishi

Kureishija (1954), angleškega pisatelja, scenarista in dramatika pakistanskih korenin, v slovenščini že dobro poznamo po romanih, kot so *Buda iz predmestja*, *Intimnost* itn., *Ničla* pa je njegovo zadnje delo iz leta 2017. V njem Kureishi tematizira zadnje življenjsko obdobje nekdanj vsestransko karizmatičnega in spolno nenasitnega filmskega režiserja Walda, zdaj ujetega v invalidski voziček, skoraj nepokretnega, vendar s še vedno eksplozivnim umom

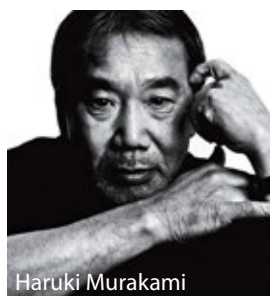
in strupenim jezikom, s katerima ves čas preigrava razmerje s precej mlajšo in atraktivno ženo Zee, ki pa po Waldovem mnenju – in tudi njegovih bujnih fantazijah – že pogleduje za svojo usodo po tem, ko se bo Waldo poslovil za zmeraj. Duhoviti in inteligentni dialogi, sočen prevod slovenskega knjižnega veterana Zdravka Duše in erotično začinjen in filmsko navdahnjen roman, ki kaže, da je Kureishi še vedno v dobri pisateljski formi, četudi se tokrat – bolj kot običajno v svojem leposlovju – precej od blizu spogleduje tudi s scenaristično formo, ki jo nakazuje tudi natančno dvajset dobro odmerjenih poglavij. > SAMO RUGELJ

HARUKI MURAKAMI

UBOJ KOMTURJA

prevod: Domen Kavčič
Mladinska knjiga, zbirka Roman,
2021, t. v., 357/365 str., 32,99 €/knjigo

Haruki Murakami

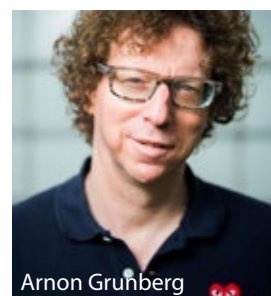
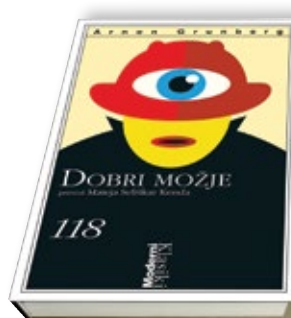
Dobrodošli v še en Murakamijev literarni univerzum, v katerem je mogoče vse – vse tisto, kar si zamisli Haruki Murakami (1949). Najbolj znan japonski pisatelj, ki se je že davno prebil na svetovno knjižno sceno, občasni kandidat za Nobelovo nagrado za literaturo (vsaj na širši listi), avtor mnogih, tudi zelo obširnih romanov, kot sta bila denimo *Kronika ptiča navijalca* in *1Q84*, obsežno preveden tudi v slovenščini. Poznamo ga tako po romanih kot tudi kratkih zgodbah in je magnet za mnoge bralce, ki ne izpustijo nobenega njegovega dela.

Uboj Komturja je Murakamijev za zdaj zadnji roman iz leta 2017 (potem je objavil še knjigo kratkih zgodb), ponekod – tudi pri nas – izdan v dveh knjigah, ki je ob izidu požel tudi nekaj kontroverze, saj so denimo mladoletnim bralcem cenzorji v Hongkongu grozili celo z zaporom, v njem pa je postregel z vsemi prepoznavnimi prvini svojega pisanja, v katerih se mešata realnost in fantazijski svet. Protagonist romana in njegov prvoosebni pripovedovalec je brezimni portretist, ki se po razvezi od žene umakne na vikend svojega prijatelja, čigar oče je bil znani slikar starejše generacije, tam razmišlja o svoji preteklosti in se druži s priložnostnimi ljubavicami. Zgodba romana se pospeši v trenutku, ko portretist na podstrešju najde skrito sliko z naslovom *Uboj Komturja*, na kateri je v tradicionalnem japonskem stilu prikazana istoimenskega scena iz Mozartove opere *Don Giovanni*. V njegovem nadaljnjem življenju v prostovoljni izolaciji se zatem začnejo prepletati številne skrivnosti, nenavadna srečanja in čudežna odkritja, ki bodo seveda prihranjena bralcu, obenem pa *Uboj Komturja* vse bolj postane tudi knjiga o času in naporih glavnega junaka, da bi čas spravil na svojo stran ter ga pridobil za zaveznika. Roman, ki ga je Murakami propagiral za delo, ki je kot nalašč tudi za branje v koronski karanteni, med slovenske bralce prihaja v natančno odmerjenem trenutku! > SAMO RUGELJ

ARNON GRUNBERG

DOBRI MOŽJE

prevod: Mateja Seliškar Kenda
Cankarjeva založba, zbirka Moderni klasiki,
2021, t. v., 424 str., 37,99 €, JAK

Arnon Grunberg

Grunberg (1971) je eden od najbolj znanih nizozemskih pisateljev – živi v New Yorku – ki ga v slovenščini že poznamo po njegovem prvencu *Plavi ponedeljki* iz leta 1994 in po mednarodni uspešnici *Tirza*, ki jo lahko štejemo za eno njegovih najboljših del.

Mednje pa gotovo spadajo tudi *Dobri možje*, premišljeno zastavljen in dovršeno izpeljan roman, v katerem Grunberg zgodbo in lik zastavi na videz preprosto in banalno, saj nam že v uvodnih stavkih predstavi gasilca, kličejo ga Poljak, ki si želi biti dober človek, mož in oče, potem pa ga že čez nekaj strani potisne v viharno življenjsko epopejo, ki se dramatično razvija vse do zadnje strani. Presunljivo in izjemno napeto branje, s katerim je avtor pokazal, kako se drama posameznika in njegovo vsakdanje življenje lahko hitro spremenita v srhljivko, o katerem je prevajalka Mateja Seliškar Kenda, ki se je podpisala pod vse Grunbergove prevode v slovenščino, posebej za Buklo zapisala naslednje misli: »Romani Arnona Grunberga, enega največjih sodobnih nizozemskih prozaistov, se vedno gibljejo na robu med grotesko in trilerjem, vse pa povezuje nepopustljivost do junakov, katerih hibe avtor razkriva brez zadržkov in nemalokrat kruto. Navadno jih prestreže v srednjih letih, ko spoznajo, da živijo v svetu, v katerem ni nič več sveto, kar jim zamaje tla pod nogami, življenje pa ostane brez okvirjev in nevarno neoprijemljivo.

To velja tudi za osrednjega junaka romana *Dobri možje*, v katerem na secirno mizo položi nizozemskega gasilca poljskih korenin in se kruto poigra z njegovo usodo. Med prebolevanjem družinske tragedije s svojimi nepremišljenimi ravnanji namreč nezavedno drvi v pogubo, in če se Grunberg loti junaka s skalpelom, mora prevajalec pri svojem delu poseči po pinceti. Sam slog s hipnotičnimi podredji, ponavljanji in pretanjenimi niansami v jezikovnem registru od prevajalca zahteva skrajno natančnost pri odstiranju posameznih leg. Z njimi avtor namreč komaj opazno stopnjuje napetost, ki jo kot senca spremlja zla slutnja, pripoved o neuspehih, krivdi in človekovem iskanju ljubezni pa naposled nadvse spretno pripelje do pretresljivega konca, ki bralcu razkrije vse razsežnosti tega kompleksnega romana.« > SAMO RUGELJ IN MATEJA SELIŠKAR KENDA

SVETLANA ALEKSJEVIČ

VOJNA NIMA ŽENSKEGA OBRAZA

prevod: Jani Rebec
Goga, zbirka Goga,
2020, t. v., 412 str., 29,90 €, JAK

Svetlana Aleksijevič

Svetlana Aleksijevič (1948) je beloruska novinarka, aktivistka in pisateljica, ki je leta 2015 prejela tudi Nobelovo nagrado za literaturo, v kolektivni literarni spomin pa se je zapisala s svojim dokumentarističnim literarnim pripovednim stilom, ki ga je povzela po beloruskem pisatelju Alesu Adamoviču. *Vojna nima ženskega obraza* je njeno prvo delo, s katerim je

... prejela tudi Nobelovo nagrado za literaturo ...

utemeljila svoj način pisanja. Prvič je izšlo leta 1985 (v slovenščino je prevedena kasnejša, dopolnjena izdaja), z njim pa se je avtorica podala na težko pot: lotila se je namreč ženskega pogleda na drugo svetovno vojno, pri čemer je ni zanimal (moški) zunanji, herojski, junaški vidik, temveč intimna, čustvena, vsakdanja ženska perspektiva. Mnoge (sovjetske) ženske so bile namreč v drugo svetovno vojno vključene na različne položaje, od bolničark do tankistk in ostrostrelk, njihove iskrene, strašljive in naturalistične izpovedi pa je Svetlana Aleksijevič povezala v mnogoglasno dramatično deročo reko, ki je ena najbolj nazornih vojnih kronik, kar jih je mogoče prebrati, obenem pa tudi ena najučinkovitejših protivojnih knjig, kar jih obstaja. > SAMO RUGELJ

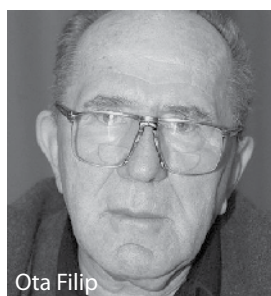

OTA FILIP

DEDEK IN TOP

prevod: Nives Vidrih

Družina, 2020, m. v., 303 str., 22,90 €, JAK

Ota Filip

Švejkovsko duhovit in žalosten, z ironijo zaznamovan roman z zgodbo, sestavljen iz dveh resničnih usod v eno samo, pripoveduje o prvi svetovni vojni na italijanski fronti.

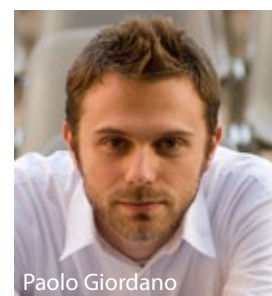
Visoko na pobočja tritisočakov češki vojaki v avstro-ogrski vojski mukoma vlačijo največji top vseh časov, povsem nov izum. Neznansko težak top bi moral biti zmagovito skrivno orožje, a iz njega nikoli ne izstrelijo granate, čeprav med prenašanjem z vrha na vrh moštvo umira pod plazovi in granatami nasprotnikov. A tudi popiva, kvanta, kadi, debelo goljufa nadrejene na Dunaju, si pripoveduje sočne anekdote in se spominja predvojnih časov. Med njimi je izumitelj topa, pisatelj ded, vojaški inženir, ki o dogajanju piše vojni dnevnik. Na začetku romana raje prepusti ženo, prelestno operno pevko, očarljivemu sovražnikovemu vohunu, kot da bi mu predal načrte za svoj top. Do konca romana se mu razkrije nesmiselnost vojne in lastnega izuma, a svoje lepe žene noče nazaj, čeprav bi mu jo vohun zdaj prav rad vrnil. Dodatna draž grenko-sladkega protivojnega romana je, da so se na prav teh bojiščih, ki se v sto-in-stokilometrski črti od krajev tik za sedanjo mejo vlečejo globoko v Dolomite, borili tudi številni Slovenci. Ta roman je tudi njihova zgodba. > MAJA ČREPINŠEK

PAOLO GIORDANO

RAZTRGAJMO NEBO

prevod: Anita Jadrič

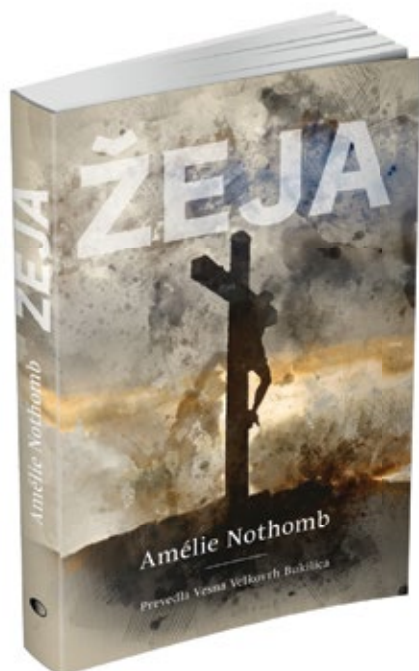
Mladinska knjiga, zbirka Roman, 2020, t. v., 469 str., 34,99 €

Paolo Giordano

... preišljeno
izpisan ljubezenski
roman ...

Italijanski pisatelj Paolo Giordano (1982) je bil eden prvih na svetu, ki je po lanskem pojavu pandemije o njej napisal literarne utrinke z naslovom *V času epidemije*. Praktično takoj smo jih dobili tudi v prevodu. Zdaj pa je izšel še njegov četrti roman *Raztrgajmo nebo* iz leta 2018, s katerim imamo po *Samotnosti praštevil*, *Človeškem telesu* in *Črnini in srebru* preveden njegov celotni knjižni opus. V tem ambicioznem razvojnem romanu je glavna junakinja in pripovedovalka odraščajoče dekle Teresa, ki s svojim očetom in babico preživlja poletja v magični Apuliji na jugu Italije, njeni sosedi pa so trije vznemirljivi fantje, ki živijo po drugačnih pravilih bivanja in verovanja. Med njimi pri Teresi najbolj izstopa skrivnostni Bern, v katerega se tudi zaljubi, njuna nežna ljubezen pa je vsakič znova prekinjena z njeno vrnitvijo v Torino po koncu poletja. Tudi po tem, ko je že študentka in lahko bolj odloča o svojem življenju, Bernov svet ostaja zanj nedoumljiv, njuno razmerje pa neulovljivo. Preišljeno izpisan ljubezenski roman. > SAMO RUGELJ

Amélie Nothomb

ŽEJA

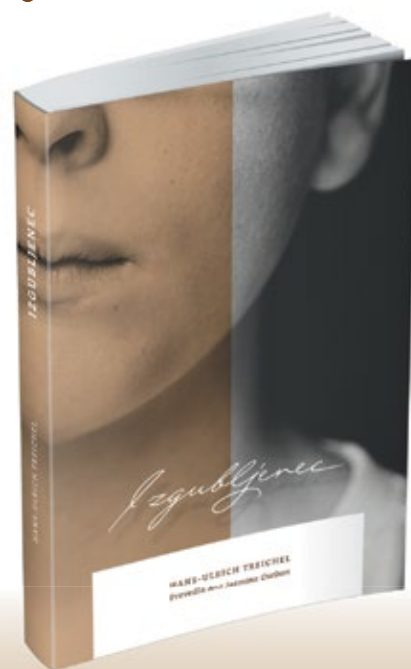
Priznana belgijska pisateljica v tem romanu, ki je bil veliki finalist za Goncourtovo nagrado 2019, daje besedo Jezusu v zadnjih urah njegovega trpljenja pred smrtjo na križu. Čeprav kristjani ne morejo pričakovati od romana, da se bo povsem skladal z njihovimi pogledi na Jezusa, pa je enkratni dokaz, kako evangelij navdihuje tudi ljudi izven cerkvenega občestva.

NOVO

Hans-Ulrich Treichel

IZGUBLJENEC

Izgubljenec je zgodba o resnični družini, ki je med množičnim pobegom iz vzhodne Evrope pred rusko vojsko v zadnjem letu druge svetovne vojne izgubila prvorojenca. Govori o psiholoških učinkih iskanja brata, o čustvenih vzponih in padcih ter subtilnih mehanizmih, ki jih starši in tudi sin razvijejo pri soočanju s stresno situacijo.

Dva izvrstna
romana

Naročila po telefonu
01/360-28-28

Internet
www.druzina.si

E-pošta
narocila@druzina.si

ZALOŽBA
DRUŽINA

INTERVJU: ERICA JOHNSON DEBELJAK

Erica Johnson Debeljak se je na začetku devetdesetih let prejšnjega stoletja preselila v Slovenijo, se poročila s pesnikom, esejistom in profesorjem Alešem Debeljakom ter v tem času ustvarila unikatni knjižni opus pisateljice, ki sicer piše v angleščini, a jo Slovenci beremo neposredno v domačem jeziku. Pred petimi leti smo tragično izgubili Aleša Debeljaka, Erica pa je zdaj o njem, o položaju vdov skozi zgodovino in literaturo ter o lastnem doživljanju te velike izgube napisala knjigo (krasi jo motiv slikarke Metke Krašovec), ki bo gotovo zaznamovala prihajajočo knjižno sezono.

»Jaz sem slovenska pisateljica in to je slovenska knjiga.«

ERICA JOHNSON DEBELJAK

DEVICA, KRALJICA, VDOVA, PRASICA

prevod: Andrej E. Skubic

Mladinska knjiga, zbirka Kultura, 2021, pt. v., 277 str., 29,99 €, JAK

Bukla: Na začetku knjige ste zapisali, da se zahvaljujete Alešu, da vam je podaril dar pisanja. Ali nam lahko poveste kaj več o vaši transformaciji iz investicijske bankirke v pisateljico. Kakšna je bila vaša avtorska evolucija?

Johnson Debeljak: Ko sem se leta 1993 preselila v Slovenijo, sva z Alešem bivala v majhnem stanovanju na Proletarski ulici v Ljubljani. V tistih začetnih mesecih najinega zakona je bil moj največji strah, ko sem bila sama doma in je zazvonil telefon. Zelo slabo sem govorila slovensko, po telefonu pa nisem mogla uporabljati telesne gestikulacije, da bi me z njeno pomočjo razumeli vsaj malo bolje. Imela sem težave z dešifriranjem števil in imen, tako da nisem bila dobra poslovna sekretarka. Telefon pa je pogosto zvonil: po Alešu je bilo veliko povpraševanje. Urednik z Dela, ki je govoril angleško, je pogosto klical in tako mi je nekoč predlagal, da napišem feljton o svojih izkušnjah tujke v Sloveniji. Iz tega je nastala moja prva knjiga *Tujka v hiši domačinov* (ki je izšla leta 1999, op. ur.). Ni bil torej samo Aleš, temveč tudi velika sprememba v mojem življenju – selitev iz Amerike v Slovenijo – ta, ki mi je dala dar pisanja. Moj novi poklic pisateljice je zame postal tako pomemben, kot tudi drugi vlogi – žena in mati – in ostaja del mene vse do današnjih dni. Moje življenje je surovo logičen lok. V Slovenijo sem prišla po ljubezen, imela sem krasen zakon, povrh pa sem postala še pisateljica. Potem pa sta moj zakon in ljubezen izginila v enem samem trenutku. Jaz pa sem ostala. Prva velika sprememba – zakon in selitev – je bila čudovita pustolovščina, druga pa velika tragedija. Pisanje knjige *Devica, kraljica, vdova, prasica* je bil edini način, da sem lahko preživela drugi del.

Bukla: Kaj je bila tista točka, ko ste se odločili, da boste napisali knjigo o Alešu, njegovi smrti in vašem kasnejšem življenju? Kakšen je bil proces pisanja te knjige in kako dolgo je trajalo, da ste jo napisali?

Johnson Debeljak: Aleš ni glavni lik v tej knjigi, čeprav je seveda prisoten v njej, tako njegova smrt kot tudi moji spomini na najino skupno življenje.

To je knjiga o vdovah, o ženskah, o meni. Jaz – skupaj s čudovitim zborom žensk, ki sem jih zbrala okoli sebe – smo osrednja tema knjige. Z raziskovanjem in pisanjem te knjige sem začela poleti 2017. Šla sem na Mljet z Nelo Malečkar, dobro prijateljico in urednico, tam pa sva našli samotno plažo, kjer je bil v senci borovcev balvan v obliki mize. Prve stavke sem napisala tam, ob tem pa sem gledala morje, ki ga je imel Aleš tako rad. Knjigo sem končala dve leti in pol kasneje, ob koncu leta 2019. Andrej Skubic jo je lansko leto prevedel v slovenščino.

Bukla: K osnovni zgodbi o Alešu in vajinem skupnem življenju ste dodali zgodovinsko/esejistično raven. Kako ste izbrali ženske iz zgodovine in njihove zgodbe, s katerimi ste prepletli osnovno zgodbo?

Johnson Debeljak: Ta knjiga je pazljivo sestavljena, tako kronološko kot tematsko, izbrala pa sem take zgodovinske in mitološke vdove (tudi vdove iz literature), da so se prilegale temam, s katerimi sem se ukvarjala: biblijska Tamara zaobjema vse ženske stereotipe iz naslova knjige, Roop Kanwar je indijska vdova sati, njeno dramatično zgodbo pa povem v poglavju, ki se ukvarja s fizičnostjo smrti, telesom in rituali; veličastno Judith – ubijalko Holoferna – sem uporabila v smislu ženske jeze, pravičnosti in moči. Kraljica Gertrude, Hamletova mati, predstavlja slabo, nezvesto in seksualno vdovo. In, na koncu, to ste pozabili omeniti, imam tudi vdovca, Orfeja, ki mu za razliko od vseh teh žalujočih žensk skoraj uspe preobrniti dokončnost smrti.

Bukla: Razkrili ste tudi zelo kontroverzne detajle o sebi, dotaknili ste se reči, ki v njih imamo v naši družbi za tabu. Kaj je bilo v tem smislu najbolj delikatno? Ste imeli trenutke ali pa dele knjig, ko ste razmišljali, da tega ne morete zapisati?

Johnson Debeljak: Torej, ne želim povedati preveč. Vendar je res, knjiga je brutalno odkrita in bo najbrž šokirala nekatere bralce. Na začetku je bilo njeno pisanje terapevtsko, in če naj bi bila terapija koristna, ni nobenega razloga za skrivanje reči, laganje ali selekcijo. Odločila sem se, da bom napisala svojo zgodbo – v celoti – odkrito, in če bo na koncu tega procesa knjiga dobra, se bom odločila, ali bom kaj spremenila in jo objavila ali ne. Na koncu sem spremenila imena nekaterih ljudi, vendar tako, da so glavni elementi ostali.

Devica, kraljica, vdova, prasica pripada izpovednemu avtobiografskemu žanru, kot podžanr pa je to pripoved o travmi, njenem preživetju in kasnejšem vzniku spremenjene osebnosti. Tak tip knjig – denimo zgodbe o preživelih po posilstvu ali incestu, izčrpavajoči bolezni ali žalovanju, zgodbe teh, ki so bili stigmatizirani – je postal pomemben del mednarodne literarne pokrajine. Vendar ne toliko v Sloveniji, kjer tišina, sram in potlačitev

Ob 8. marcu podari knjigo!

Hitra dostava izbora knjig domačih in tujih avtoric

Od 1. marca na Woltu

Wolt

LJUBLJANA:
MESTO/CITY
OF/LITERA-
TURE ...

Foto: osebni arhiv

Erica Johnson Debeljak

prevladajo kot moralna in družbena norma. Saj veste: samo da ne bodo izvedeli sosedi. V tem smislu je moja knjiga skoraj dejanje norosti. Razkrivam se sosedom (vsem, ki jih imam!) in to počnem prostovoljno. Vendar tišina, potlačitev, cenzura (tako uradna kot samocenzura) v splošnem ustrezajo tistim, ki so na vrhu družbe, medtem ko marginalizirani nosijo ta tovor tišine. Spregovoriti, povedati svojo zgodbo je izjemno osvobajajoče dejanje, ki daje moč.

Bukla: Kaj je bila inspiracija za ta precej provokativni naslov knjige?

Johnson Debeljak: Naslov v angleščini je *Virgin Wife Widow Whore* (*Devica, žena, vdova, kurba*, op. ur.), ki pa ni dobro deloval v slovenskem prevodu. Tako sem se spomnila morda bolj provokativnega slovenskega naslova *Devica, kraljica, vdova, prasica*. Vendar pa v obeh primerih zaporedje besed predstavlja glavne arhetipe, ki so jih odredili ženskam skozi dolgo zgodovino patriarhata. Devico, čisto in seksualno neizkušeno, varuje oče; ženo (ali kraljico) pa mož (ali kralj). Vdova, problematična zato, ker je seksualno izkušena, vendar nima več moškega varuha, je bila dolgo časa točka kulturne nelagodnosti. In na koncu, zadnjo besedo v tej seriji, prasica (ali pa kurba ali psica – izberite, kar vam ustreza!), so uporabljali, da so z njo napadali in poniževali ženske, če so kljubovalne ali pa divje in ne ustrezajo patriarhalni shemi. V resnici ni moške ustreznice za to besedo, no, morda je (denimo žigolo, kurbir, ženskar), vendar so to skoraj komplimenti.

Tako naslov pripada dolgi tradiciji marginaliziranih ali pa stigmatiziranih skupin, ki so privzele žaljive besede, ki so jih uporabljali proti njim. Temnopolti so tako denimo privzeli besedo »črnuh« (»nigger«) v svojih rap besedilih, iz nje pa naredili točko ponosa in kljubovanja. Če ostanemo bližje doma, imamo knjigo *Čefurji raus!*. Vojnovič je uporabil zaničevalno besedo, s katero so naslavljali ljudi iz južnih jugoslovanskih republik, ter rekel: »Ne, ne, to ni več vaša beseda, to je moja beseda, naša beseda.« In, neverjetno, ta poteza je imela odmeven učinek na vso družbo.

Bukla: Še vedno nisem povsem prepričan, kam naj v Bukli uvrstimo vaš intervju – med slovenske ali prevedene knjige. Je to – po vašem mnenju – slovenska ali ameriška knjiga?

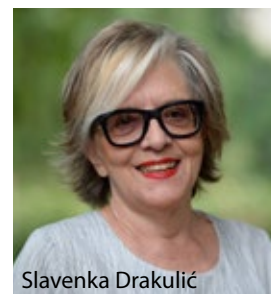
Johnson Debeljak: Oh, jaz sem slovenska pisateljica in to je slovenska knjiga. Če gledamo institucionalno, pripadam Društvu slovenskih pisateljev in moje knjige so bile najprej objavljene tu. Še pomembneje pa je to, da sva moje delo in tudi jaz kot pisateljica integralni del slovenske literarne skupnosti, konteksta in bralstva, ne pa ameriškega. Vem, da je zapleteno in da sem hibrid, pišem v angleščini, ki jo potem prevedejo v slovenščino. A vendar: če je to zapleteno za vas in vaše bralce, si lahko samo predstavljate, kako zapleteno je šele zame!

SLAVENKA DRAKULIĆ

DORA IN MINOTAVER

Moje življenje s Picassom

prevod: Mateja Komel Snaj
Beletrina, zbirka Beletrina,
2021, t. v., 227 str., 24 €, JAK

Slavenka Drakulić

Roman nosi enak naslov kot Picassova slika iz leta 1936, ki je nastala v začetku ljubezenske zveze med slavnim slikarskim genijem in priznано fotografino pariške avantgarde Doro Maar (1907–1997). Pri svojih 54 letih se je Picasso (takrat še vedno poročen z Olgo Hohlovo in ob uradni ljubici

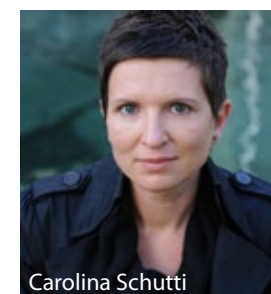
Marii Theresi Walter) srečal s komaj 28-letno Doro in si jo izbral za muzo. Njuna zveza je bila v danih okoliščinah vse prej kot običajna, a mlada umetnica, edina od številnih ljubic, ki mu je lahko tako intelektualno kot umetniško parirala, je ob koncu strastne in burne zveze, sredi druge svetovne vojne leta 1943, vseeno psihično klecnila. Pablo jo je v svojih delih pogosto upodabljal kot trpečo in jokavo žensko z moškimi potezami, na koncu pa jo je, podobno kot minotaver, tudi požrl, uničil in si poiskal novo ljubico. Dora se je po napornem razhodu zatekla po psihiatrično pomoč k tedaj še ne tako slavnemu Lacanu, se potem umaknila iz umetniških krogov, odtujila od ljudi in za zmeraj odložila tudi svoj fotoaparati. Slavenka Drakulić (1949), ena najuspešnejših hrvaških pisateljic, ki se v svojih delih pogosto ukvarja s problematiko ženskih travm, s feminizmom in postkomunizmom, je s tem romanom, ki naj bi nastal po »fiktivnih« Dorinih zapiskih, poskušala osvetliti bolečino ženske, ki se je zaradi ljubezenskega razmerja odrekla lastni ustvarjalnosti, hkrati pa je razkrila tudi mnoge temne plati slavnega umetnika. > RENATE RUGELJ

CAROLINA SCHUTTI

NEKOČ SEM HODILA PO MEHKI TRAVI

prevod: Tina Štrancar

Miš, zbirka Evropske pisave,
2020, t. v., 133 str., 29,95 €

Carolina Schutti

Avstrijska pisateljica Carolina Schutti (1976) je za svoj roman *Nekoč sem hodila po mehki travi* leta 2015 prejela nagrado Evropske unije za književnost. Pripoved je napisana v duhu *Šolskega zvezka* Agote Kristof; v obeh knjigah se otrok po izgubi staršev odkriva svojo identiteto. Protagonistka Maja otroštvo preživlja pri strogi stari teti, ki ji noče razkriti ničesar o njeni dediščini, saj verjame, da si »ne moreš kar odrezati kosa preteklosti«. Maja se tako zateka k sosedu Mareku, ki s svojo toplino nadomesti očetovsko figuro, a kmalu se odseli v mesto novemu življenju naproti. Tu pa se njena pot v spomine šele začne ... Vsako poglavje je napisano z druge perspektive in se pred nami odpirajo v notranjost kot matrioška, igrača iz Majinega otroštva. Intimna in nežna knjiga o iskanju sreče v drobnih, puhastih trenutkih, kot je hoja po mehki travi, prepriča tudi z iskreno in iskrivo protagonistko, ki ji predano sledimo v družinsko preteklost. > VERONIKA ŠOSTER

Avstrijska pisateljica Carolina Schutti (1976) je za svoj roman *Nekoč sem hodila po mehki travi* leta 2015 prejela nagrado Evropske unije za književnost. Pripoved je napisana v duhu *Šolskega zvezka* Agote Kristof; v obeh knjigah se otrok po izgubi staršev odkriva svojo identiteto. Protagonistka Maja otroštvo preživlja pri strogi stari teti, ki ji noče razkriti ničesar o njeni dediščini, saj verjame, da si »ne moreš kar odrezati kosa preteklosti«. Maja se tako zateka k sosedu Mareku, ki s svojo toplino nadomesti očetovsko figuro, a kmalu se odseli v mesto novemu življenju naproti. Tu pa se njena pot v spomine šele začne ... Vsako poglavje je napisano z druge perspektive in se pred nami odpirajo v notranjost kot matrioška, igrača iz Majinega otroštva. Intimna in nežna knjiga o iskanju sreče v drobnih, puhastih trenutkih, kot je hoja po mehki travi, prepriča tudi z iskreno in iskrivo protagonistko, ki ji predano sledimo v družinsko preteklost. > VERONIKA ŠOSTER

WERNER HERZOG

O HOJI V LEDU

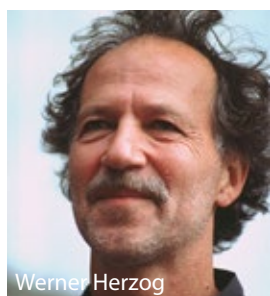
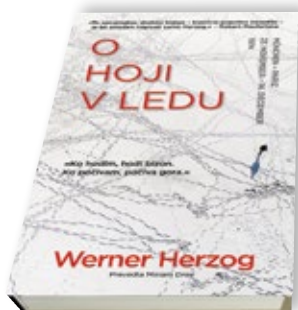
München – Pariz

23. november–14. december 1974

prevod: Miriam Drev

UMco, zbirka 'S terena',

2021, m. v., 133 str., 18,90 €

Werner Herzog

Zunaj je zimski mraz, naletava sneg ali pada dež, vi pa prejmete nepričakovan telefonski klic. Kdo bi vas moral poklicati, da bi v trenutku izpustili vse iz rok in se s tem, kar imate trenutno s seboj, povsem peš odpravili na kakih sedemsto ali osemsto kilometrov dolgo pot, na primer iz Slovenije do Prage ali pa še malo naprej? Medtem ko razmišljate o odgovoru, vam lahko zaupam zgodbo o Wernerju Herzogu (1942), po mojem mnenju enem najboljših sodobnih filmskih ustvarjalcev na svetu, ki je s svojim dosedanjim filmskem opusom postregel z eklektično mešanico igranih in dokumentarnih filmov, v katerih je eno od osrednjih tem vedno predstavljal tudi rob človekove izkušnje (recimo dokumentarec *Človek grizli* o ljubitelju medvedov, ki ga naposled medvedi tudi požrejo). Pred leti, ko si je Herzog še lahko privoščil tudi lastne telesne ekshibicije, je tako nekega dne – bil je v Münchnu – dobil klic, da njegova prijateljica in filmska mentorica Lotte Eisner v Parizu leži na smrt bolna. Herzog je skoraj dobesedno vstal od mize in se nemudoma odpravil na pešpot z notranjo idejo: dokler bom hodil proti njej, bo živela. Dramatični potopis *O hoji v ledu* je kronološki popis njegovih opažanj in prigod na tej poti: Herzog se tri tedne potepa po neskoni, pogosto neprijazni, blatni, deževni pokrajini, se orientira s priročnim kompasom, spi v obcestnih gostilnah, si hladi žulje in išče hrano ter pijačo, ob tem pa ostroumno secira tako okolico kot sebe. Rezultat je knjiga, iz katere sije bleščeča ideja: človekov duh je neuklonljiv, če si nekaj trdno zapiči v glavo, kar je poanta, ki se je izkazala tudi v Herzogovem najbrž neponovljivem ustvarjalnem opusu. Knjiga za ta (koledarski) čas! > SAMO RUGELJ

MATEJ GRAHEK

DNEVNIK MALEGA GLASBENIKA NA VELIKEM OCEANU

Primus, zbirka Avtorji,

2021, m. v., 117 str., 22 €

»Mali« glasbenik iz naslova je izkušeni filharmonik, toda na planjavi oceana, na milost in nemilost prepuščen nebu in neskončni modrini, je majhen vsakdo. Jadralski dnevnik, ki ga je avtor pisal na 24-dnevni poti čez ocean, pripoveduje o dogajanju na jadrnici, ki je sicer večja kot povprečno stanovanje, toda ko se na njem zbere osem mož mednarodne posadke, ki se prej niso poznali, se dogajanje zgosti. Pripoveduje o občudovanju in grozi, ki jih zbuja oceanski valovi; o mislih, ki se porajajo v samotnih urah neskončne straže; o tem, kako pomenljivo se v preživetje v slani pušči prilegajo odlomki knjig, ki jih bere na poti; o tem, koliko romantike je še ostalo ob satelitski navigaciji; o nevihtah in okvarah jadrnice, ki jih mora moštvo odpraviti samo; o hrani, ki na lupinici sredi oceana postane pomembna; pa tudi o sporih zaradi malenkosti, ki bi lahko nevarno narasli, če jih ne izravnamo modro. Živahen potopis z v njem soli budi popotniško hrepenenje. > MAJA ČREPINŠEK

JÉRÔME FEHRENBACH

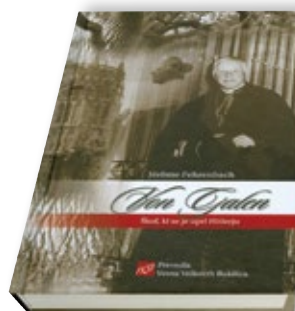
VON GALEN

Škof, ki se je uprl Hitlerju

prevod: Vesna Velkoverh Bukilica

Celjska Mohorjeva družba,

2020, t. v., 447 str., 32 €, JAK

... izjemna življenjska pot ...

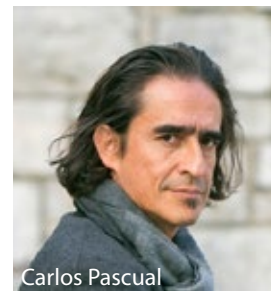
Biografija blaženega kardinala Clemensa Augusta von Galena je zgodba potomca ugledne nemške aristokratske družine, vpeta v razgrnitev okoliščin, ki so urezale njegovo izjemno življenjsko pot. Živel je v prelomnem času nemške in evropske zgodovine, preživel drugo svetovno vojno, zavezniška bombardiranja in povojno zasedbo Nemčije. Von Galen je po udobni mladosti aristokrata, ki se je šolal na svetovljanskem jezuitskem kolegiju v Innsbrucku, nastopil pastoralo najprej v Berlinu in nato v Münstru. Na začetku poti se je zagrizeno boril proti širjenju komunizma in ateizma, nato pa zlagoma spoznal, da se neprimerno večje zlo širi z diktaturo nacionalsocializma. Od leta 1934 do 1942 je bil kritik potez povampirjene države. Knjigo, ki je urejena po naslednjem let, sestavljajo številni odlomki pridig, homilij in pisem, tudi zasebnih, in obširno analitično-pojasnjevalno zgodovinsko besedilo, ki odlomke umešča v nemške notranje-politične okoliščine. Plemeniti jih s še neobjavljenimi arhivskimi podatki o družinskih povezavah, nasprotovanjih in intrigah, ki so soustvarjale okoliščine von Galenovega delovanja. > MAJA ČREPINŠEK

CARLOS PASCUAL

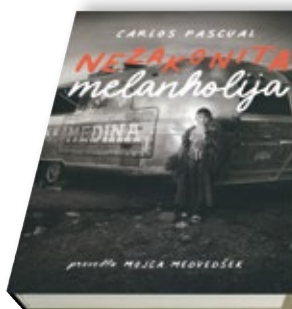
NEZAKONITA MELANHOLIJA

prevod: Mojca Medvedšek

LUD Šerpa, 2020, m. v., 192 str., 20 €, JAK

Carlos Pascual

Sedem in ena zgodba vsestranskega mehiškega ustvarjalca pripoveduje o dnevih, ko življenje zdrse iz običajnega toka. Vse so resnične, vse so se zgodile avtorju, vse so zasidrane v času, preden je prišel živeti v Ljubljano. Pripovedujejo o mladosti v Mehiki, o prijateljih, s katerimi se lahko

smejiš tako glasno in se pri tem ploskaš po stegnih, kot se v Evropi ne moreš, ne da bi se obračale glave, o zanosnih podvigih, ko ustanoviš izjemno revijo, čeprav vsi mislijo, da je nihče ne bo bral (in si z iskrenim nekrologom nakopljеш preganjanje oblasti, zaradi katerih ljudje izginjajo), o uresničenih sanjah, da bi ustanovil lastni cirkus, v katerem bodo nastopali prijatelji umetniki, o divjih, polnokrvnih Ženskah. Čez vse pa se pne črna koprena življenja v senci neprestanih groženj z aretacijami in preganjanjem v državi, kjer v lastni hiši vsak dan znova občutiš najgloblji strah in so najbližji prijatelji morda vpleteni v dogodke, ki naježijo kožo. Nenavadne kronike so zgodbe o srečnih trenutkih v nevihti. > MAJA ČREPINŠEK

Knjigarna
www.bukla.si

BEHROUZ BOOCHANI

**NOBENEGA PRIJATELJA
RAZEN GORA**

prevod: Alenka Ropret

Sanje, 2021, m. v., 316 str., 19,95 €, JAK

Izid slovenskega prevoda družbeno angažirane knjige *Nobenega prijatelja razen gora* je seveda prvovrsten, a ne le knjižni dogodek. Njen avtor Behrouz Boochani (1983) je kurdsko-iranski novinar, ki je bil zaradi svojega angažiranega in tudi kritičnega ter razkrivajočega pisanja po spletu okoliščin in po mukotrpnih morskih plovbi izgnan na otok Manus na Papui Novi Gvineji, na katerem so Avstralcji organizirano zadrževali migrante. Na njem je v bolj ali manj komaj vzdržnih razmerah Boochani preživel nekaj let, od leta 2013 do zaprtja 2017 (ter potem še do leta 2019), svojo tamkajšnjo življenjsko zgodbo bivanja (»Kos mesa sem, ki so ga vrgli v neznano deželo, v ječo umazanije in vročine.«) pa popisal v neponovljivi knjigi *Nobenega prijatelja razen gora*. Knjiga o skoraj nečloveških preizkušnjah je pisana suvereno, v bogatem, občutenem, izčiščenem jeziku, s čimer se je kmalu po izidu že uvrstila med klasike zaporniške literature. Ob tem pa je seveda intriganten tudi način njenega nastanka. Spisana je bila namreč na telefon z aplikacijo WhatsApp ter v obliki tisočih malih PDF-jev na skrivaj prenesena z otoka Manus. Takoj po izidu leta 2018 je pritegnila globalno pozornost, pokazala na (milo rečeno) grob obraz avstralske vlade do lastnih migrantov ter zaradi globoke angažiranosti prejela tudi kar nekaj tamkajšnjih nagrad. Poleti leta 2020 je Boochani končno doživel svobodo, saj mu je vlada Nove Zelandije odobrila bivanje za nedoločen čas. Dodatni presežek knjige je spremna beseda (so)prevajalca Omida Tofighiana, ki Boochanijevo pričevanje postavi v širši družbeni kontekst. > SAMO RUGELJ

**PRIJATELJ, DRŽAVNIK,
ČLOVEK**

Pričevanja o Milanu Kučanu

urejanje: Slavko Pregl et al.

Didakta, 2021, pt. v., 340 str., 24,95 €

85 avtorjev besedil, 18 fotografov in dva karikaturista so v neprijaznih koronskih časih združili moči, zbrali spomine in vtise; Slavko Pregl, Špela Furlan, Anton Rupnik, Ivo Vajgl in Rudi Zaman so vse to uredili, Božo Repe je napisal uvod, Jani Bavčer pa zavihal rokave in zbrano gradivo oblikoval v knjigo. Kaj lepšega bi lahko prvemu predsedniku samostojne Slovenije Milanu Kučanu podarili za 80. rojstni dan?! Vlado Kreslin mu je posvetil pesem Mali bejli, Polona Vetrh mu je zarepala, Tone Fornezzi je hudomušno spomnil na anekdoto o predsedniku v gostilni na Šmarni gori ... Pisci se Milana Kučana spominjajo kot sodelavca, prijatelja, državnika in sopotnika v času ter prostoru. Marsikdo od njih omeni tudi njegovo soprogo Štefko in pristrčna skupna srečanja. Ko na ljubljanski tržnici srečam človeka, ki je pred skoraj tridesetimi leti, usodno sredo zvečer, 26. junija 1991, na Trgu revolucije izrekel nepozabne besede: »Danes so dovoljene sanje, jutri je nov dan,« kako s cekarjem nakupuje solato in se prijazno pogovarja z branjevko, mi je toplo pri srcu in tudi sama pomislim, kako skromen in topel človek je. Bralci bodo v knjigi našli precej že znanih dejstev pa tudi veliko novih ali prikazanih z drugačne perspektive. Prepričana sem, da se je gospod Kučan darila iskreno razveselil, navdušeni pa bodo tudi mnogi bralci. > SONJA JUVAN

... zbornik
pričevanj ob
80-letnici Milana
Kučana ...

In memoriam: Marko Sosič (1958–2021)

»In potem jih ni več, tistih, ki pojejo. /.../ Vem, da je še tam, ker govori. Slišim ga. Pravi, naj se pokrijem, ker je tu spodaj, kjer sem jaz, velik prepah, zmeraj. Da se lahko prehladam, pravi, ker je vse polno lukenj, in da bi bilo treba malo poštukat to zemljo, pravi. In potem reče, da gre, da gre po štuk, da bo malo zaflikal to zemljo, da me ne bo zeblo, ker je prepah. In se pokrijem.« (Zaključek kratkega romana *Balerina, Balerina*, Mladika 1997)

Marka ne bo zeblo tam, kamor se je odpravil, ker ga bo grela naša misel, tako kot je on grel nas in nas še vedno greje in nas bo grel s svojo besedo in sliko:

Marko – pisatelj, Marko – režiser, Marko – prijatelj, Marko – član Združenja književnikov Primorske, Kosovelove knjižnice Sežana in večkrat tudi njen gost, nazadnje ob Noči knjige 23. aprila 2019 – kot da bi bilo včeraj – ko je bil dan pred premiero njegovega celovečernega filma *Karmela* v Srednji dvorani Kosovelovega doma Sežana pogovor z njim.

»Vlak drvi. Oddaljujem se iz prostorov očetove hiše, ki leži za slikarjevimi okni, in se skozi šipo na vlaku zagledam v polja, znova prazna pred mojimi očmi, v daljavi topolov nasad, čez nebo oblaki, zvok vlakovnih koles, vsakič, ko podrsajo tam, kjer se tračnice spajajo druga z drugo tu-tum, tu-tum, kakor da je zdaj ostal samo še zvok. V meni nemir.« (Odloemek iz romana *Kruh, prah*, Goga 2018)

Kako bi ga lahko predstavila?

Avtor se v svojem pisanju dotika stičišča dveh svetov – ožjega in širšega, mestnega in vaškega; podoba vlaka v romanu *Kruh, prah* me spominja na Pahorjev uvod v *Mesto v zalivu*, torej je mogoče, da gre za tržaškega pisatelja (Ker vem, da to je, sem našla povezavo. Op. a.). Napoveduje popotovanje v svojo notranjost in v širši večkulturni zunanji svet. Spogleduje se s sedanostjo, prihodnostjo in preteklostjo (ne nujno v tem vrstnem redu).

Marko je bil pisatelj in režiser, ki nam je znal podobe predstaviti tako, da jih gledamo kot slike. S svojim pisanjem vzbuja v bralcu resnico, tisto

bolečo, lepoto in ljubezen v najširšem pomenu. S svojim pisanjem nas spodbuja, da tudi sami iščemo v sebi in drugih lepoto in ljubezen v najširšem pomenu.

Kako bi ga predstavila še drugače, čisto formalno?

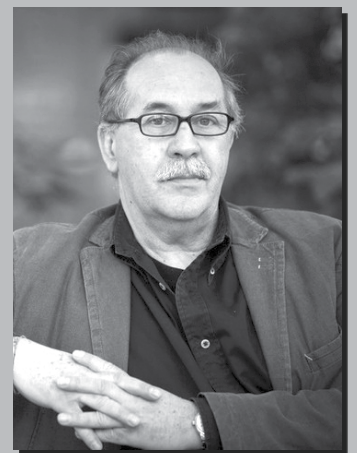
Pisatelj in režiser Marko Sosič, rojen leta 1958 v Trstu, se je šolal na Akademiji za gledališče, film in televizijo v Zagrebu. Veliko let je bil zaposlen kot umetniški vodja Slovenskega stalnega gledališča v Trstu in Slovenskega narodnega gledališča v Novi Gorici. Režiral je v gledališčih v Trstu, Ljubljani in Rimu ter za televizijo. Je avtor petih romanov (*Balerina, Balerina*, 1997; *Tito, amor mijo*, 2005; *Ki od daleč prihajaš v mojo bližino*, 2012; *Kratki roman o snegu in ljubezni*, 2014; *Kruh, prah*, 2018), dveh zbirk kratkih zgodb (*Rosa na steklu*, 1991; *Iz zemlje in sanj*, 2011) in dnevniških zapiskov (*Tisoč dni, dvesto noči*, 1996). Za svoja literarna dela je bil večkrat nagrajen. Komedijski solz je njegov prvi celovečerni film. Predvsem nam, Kraševcem pa bo ostal v spominu tudi njegov dokumentarni film *Karmela*.

Marko Sosič je za svoje delo prejel več nagrad.

Za nas pa je bila največja nagrada to, dragi Marko, da smo te poznali in da te lahko beremo. Vedno znova.

Hvala, da smo delček poti lahko prehodili skupaj!

Magdalena Svetina Terčon,
predsednica Združenja književnikov Primorske

Dr. Vesna Mikolič, jezikoslovka, profesorica slovenskega in italijanskega jezika, esejistka in publicistka, je predstojnica Inštituta za jezikoslovne študije ZRS Koper in predavateljica na Katedri za slovenski jezik in književnost Univerze v Trstu. Ukvarja se z jezikom in kulturo, medkulturno pragmatiko, nenasilno komunikacijo, pomenoslovjem, jezikom znanosti, turizma in književnosti. Vodi raziskovalni program o sodobnih konceptih slovenstva, njena bibliografija obsega več kot 500 enot. S predavanji je gostovala na mnogih tujih univerzah v ZDA, Kanadi, Rusiji, na Japonskem, v državah EU in nekdanje Jugoslavije. Sodeluje s Slovensko matico, kjer med drugim vodi Odsek za slovenski jezik in ureja zbirko ponatisov Cankarjevih del. Je članica Slovenskega centra PEN in uredniških odborov več mednarodnih znanstvenih revij.

»Jezik Cankarjevih političnih govorov je bil enako močan kot jezik njegovih literarnih del.«

VESNA MIKOLIČ

IZRAZI MOČI SLOVENSKEGA JEZIKA

Annale ZRS in Slovenska matica, zbirka Razsežnosti slovenstva, 2020, m. v., 372 str., 24 €

Bukla: Ob naslovu vaše najnovejše knjige bralcu pridejo na misel različne ravni in pomeni »moči«, ko gre za jezik. Zanimajo vas predvsem različne izrazne možnosti, ki jih ima slovenščina na področju intenzitete jezika.

Mikolič: Skozi komunikacijo se vzpostavljajo družbena razmerja moči in tam se kaže realna moč jezika. Ko nas zanimajo jezikovna sredstva, s katerimi dosegamo družbene učinke, pa govorimo o intenziteti jezika. Pri vsakem sporočanju namreč poleg upovedovanja predmetnosti izražamo tudi svoj odnos do nje in sogovorca. Ta odnos se lahko odmika od nevtralne stopnje navzgor ali navzdol, naš spoznavni in čustveni odnos je bolj ali manj izrazit, svoje sporočilo s tem krepimo ali šibimo. Tudi slovenščina pozna številna sredstva za izražanje intenzitete na vseh jezikovnih ravneh od tona glasu dalje, cela paleta orodij pa se razpre na pomenski ali besedni ravni. V okvir teh sredstev spadajo tako besede, ki pomagajo krepiti ali šibiti druge (*vedno, nikoli, včasih, vse, nič, nekaj*), besede, ki so že same po sebi okrepljene ali ošibljene (*glavura, glavica*), ali pa besede, ki take postanejo v določenem kontekstu (*buča, gobec*). Med izraze intenzitete sodijo tudi tropi in figure, torej stilistična sredstva, tipična za literarni jezik, ki pa so zaželeni tudi v vsakdanji komunikaciji.

Bukla: Velik del vašega raziskovanja, strnjeneva v knjigi, se odvija na občini in strokovni ravni. Bralcu predstavljate teorije in šole, ki se od nekdanje ukvarjajo z različnimi vidiki moči jezika. Od Aristotela do jezikoslovcev, filozofov, psihologov in predstavnikov drugih humanističnih ved v današnjem času – po svetu in pri nas.

Mikolič: Jezik kot izraz družbenih razmerij moči obravnavajo tako kritične teorije družbe in družbenih diskurzov kot jezikoslovje. V slovenističnem in slavističnem jezikoslovju sta bili doslej bolj v ospredju obravnava jezika kot sistema in tradicionalna stilistika, torej manj pragmatični vidiki, medtem ko za angleščino obstajajo številni modeli za preučevanje vrednotenja v jeziku. Pri svoji raziskavi sem povezala predvsem model intenzitete jezika ameriškega jezikoslovca Bowersa iz 60-ih let

prejšnjega stoletja ter novejši model vrednotenja in stopnjevanja v tem okviru, ki ga razvijata avstralska jezikoslovca Martin in White. Naslonila pa sem se tudi na odlično teorijo upovedovanja Jožeta Toporišiča, lingvostilistko Brede Pogorelec in slovensko tradicijo raziskav naklonskosti.

Bukla: Temeljiteje kot raziskovalci pred vami se posvečate strukturi znanstvenih, turističnooglaševalskih in političnopropropagandnih besedil, med njimi političnih govorov Ivana Cankarja.

Mikolič: Nevtralna mera intenzitete je odvisna tudi od področja in besedilne zvrsti nekega govora. Ponekod je ta prag višji kot drugje, to pomeni, da je višja intenziteta sprejemljivejša; tako je na primer v turističnooglaševalskih in političnopropropagandnih besedilih, kjer so izrazitejša subjektivnost, čustvenost, večja neposrednost celo pričakovane in je zaradi njih besedilo prepričljivejše. Te krepitve intenzitete se seveda dosegajo na različne načine. Jezik Cankarjevih javnih predavanj in političnih govorov je bil denimo enako močan kot jezik njegovih literarnih del. Seveda je namen teh njegovih besedil poziven, usmerjevalen, pa vendar so njegovi politični govori v veliki meri literarizirani, ritmizirani.

Bukla: V ožja strokovna vprašanja manj posvečenega bralca bo gotovo bolj pritegnilo vaše raziskovanje izrazne moči v literarnih besedilih, znova pri Cankarju ter v nadaljevanju še pri Tomažu Šalamunu in Josipu Ostiju.

Mikolič: H književnosti pristopam z vidika literarne pragmatike, ki se osredotoča na odnos med avtorjem in bralcem. Prvi namen umetnika je na estetski način izraziti lasten notranji svet, takoj zatem pa povabiti v ta svet tudi bralca. Jezik besedne umetnosti je skrajno ustvarjalen, nabit z metaforičnimi pomeni, a prav ti pomenski prenos pri bralcu vzbujajo različne odzive, asociacije, interpretacije, pri literaturi gre torej vedno za povabilo k dialogu. Pri obravnavanih avtorjih sem lahko opazovala, kako to vabljenje deluje v različnih jezikih, saj gre za zelo prevajane pisce oziroma medkulturne avtorje. Cankar včasih preseneti prevajalca s svojim omejenim obsegom preprostega besedišča, ki pa ga pogosto ponavlja v presenetljivih kontekstih, tako da se s tem oblikujejo vedno novi metaforični in simbolni pomeni, obenem pa ustvarja svojevrsten ritem. V italijanskem prevodu na takih mestih preproste besede niso dovolj, pač pa jim je pogosto dodan kak krepilec, lahko pa tudi šibilec, če so se prevajalcu take besede zdele celo pregrobo.

Vesna Mikolič

Foto: osebni arhiv

Nasprotno je Šalamun avtor, ki moč svojega jezika dosega z izjemno pestrostjo besedišča, neologizmi, dialektizmi, slengovskimi in žargonskimi izrazi ... V opravljeni korpusni analizi se skoraj 60 % besed pojavi samo enkrat, tri četrtine pa največ dvakrat. Pri Šalamunu se ponavljajo le izraziti krepilci, kot so pomenski presežniki *absoluten, strašen, fantastičen, nezosen*. Na drugi strani so v njegovi poeziji proste asociacije in številne tujejezične prvine tista mesta, ki najbolj odpirajo pot bralčevi domišljiji. Pri Ostiju pa je zanimivo primerjati, kako se v njegovih izvornikih in prevodih prepletata slovenski in bosanski konverzacijski slog.

Bukla: V poglavju Medkulturne primerjave intenzitete jezika ste strnili ugotovitve o izrazih moči v bosanskem in slovenskem jeziku ter o soočenju slovensko-italijanskega konverzacijskega sloga, posebej v primeru Borisa Pahorja. Še aktualnejše so analize ameriškega oglaševalskega diskurza in nastopnega govora Donalda Trumpa.

Mikolič: Pravzaprav so si italijanski, bosanski in ameriški konverzacijski slog podobni v tem, da v določenih okoliščinah dopuščajo višjo stopnjo čustvenosti in neposrednosti v primerjavi s slovenskim načinom izražanja. Že Klemperer je v svoji študiji govorice tretjega rajha ugotavljal, da je za ameriški slog značilno pretiravanje, tako je tudi Trumpova govorica izrazito hiperbolična, je pa tudi Američane presenetil njegov populizem. Na avtorje, ki so tako ali drugače v stiku z več kulturami in jeziki, imajo lahko vpliv različni konverzacijski slogi. Tako je za retoriko Borisa Pahorja značilna izrazita uravnoveženost med krepitvami in šibitvami, Pahor je premišljen, verodostojen govorec, ki prepiča na eni strani s svojim slikovitim in odločnim govorom, na drugi pa s formulacijami (*kot slovenskemu pisatelju se mi zazdi*), ki kažejo na jasno zavedanje omejitve lastnega pogleda, s čimer spodbuja skupni razmislek. Tak konverzacijski slog je nedvomno izraz njegovih osebnostnih lastnosti,

lahko pa na to vpliva tudi stik italijanske gostobesednosti in hiperbole s slovensko zadržano stjo in litoto. Se pa tudi slovenska zadržanost v sodobni omrežni družbi hitro spreminja ...

Bukla: Ob vedno bolj pregretem komuniciranju v današnji praksi križem po svetu je dragocena pozornost, ki jo namenjate nasilnemu in sovražnemu govoru. Najprej s primeri v Italiji in na Primorskem v času fašizma, nato pa še nasilnemu govoru v tradicionalnih in novih medijih, vselej s konkretnimi primeri iz družbenih omrežij od leta 2015 do polarizacij, ki jih sproža epidemija covid-19.

Mikolič: Intenziteta je povezana tudi z nasiljem v jeziku. Nasilni govor, ki je širši koncept od pravno definirane sovražnega govora, je govor, ki stopnjuje intenziteto do te mere, da zapira možnost za kakršenkoli odziv, glavni namen je izpostaviti lastno stališče, ustvariti realnost po svoji meri. Spletna komunikacija je za tak govor zelo spodbudno okolje: ko se znajdemo sami pred tipkovnico, nemočni in jezni, se vsa ta čustva usmerijo v edini namen – biti slišani! Ta čustveni naboj, ta želja po izstopanju vodi do presenetljive ustvarjalnosti v jeziku (*rjuhar, klovni*), žal pa tu namen govora ni dialog, pač pa nadvlada, žalilne drugega. Zanimive so vzporednice današnjega nasilnega in sovražnega govora z razpravami v rimskem parlamentu v 20-ih letih, kjer sta bila na eni strani fašistična poslanca Giunta, vodja požiga tržaškega Narodnega doma, in Pogatschnig iz Poreča, na drugi pa slovenska poslanca iz Trsta in Gorice Vilfan in Besednjak. Analize so pokazale na prevlado krepilcev pri prvih in uravnoteženo rabo krepilcev in šibilcev pri drugih, njihov učinek pa je odvisen predvsem od namena komuniciranja, ki je pri fašističnem govoru povezan s skrajnim povzdigovanjem fašistične ideologije in napadanjem vseh drugih, drugačnih, pri slovenskem narodnoobrambnem diskurzu pa se poleg odločnega zagovarjanja pravic lastne skupnosti vseskozi čutijo tudi poskusi, da bi s fašistično politiko vendarle vzpostavili dialog. Na žalost brez uspeha.

Bukla: Na koncu pridejo kot olajšanje napotki za usposabljanje za nenasilno komuniciranje, namenjeni zlasti mladim. Poleg učnega modela TILKA omenjate še transakcijsko analizo. Kako daleč smo s tem pri nas?

Mikolič: Gre za učenje nenasilnih komunikacijskih vzorcev pri pouku jezika in književnosti. Te razvijamo s pomočjo transakcijske analize, po kateri iz konfliktov izidemo tako, da se odrečemo vlogam napadalca, žrtve ali pokroviteljskega reševalca in se odločimo za ozaveščeno komuniciranje, kar v veliki meri dosegamo prav z uravnavanjem intenzitete. Učni model sem v okviru projekta »Le z drugimi smo« predstavljala že po mnogih šolskih kolektivih, v okviru projekta »Jeziki štejejo« pa pripravljamo učbeniška gradiva po tem modelu. Na tej osnovi si želimo razvijati višjo kulturo javne razprave v slovenski družbi, temelječo na odgovornosti do resnice na eni strani in do lastnega in sogovornikovega dostojanstva na drugi. Mislim, da je ravno verodostojen in dostojen govor začetek družbenih sprememb, ki si jih želimo.

MARYANNE WOLF

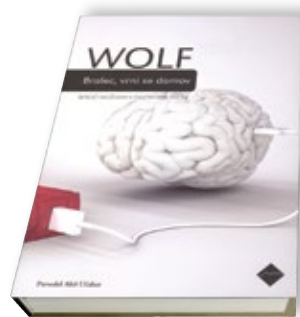
BRALEC, VRNI SE DOMOV

Beroči možgani v digitalnem svetu

prevod: Aleš Učakar

Cankarjeva založba, 2020, m. v., 237 str., 27,99 €, JAK

Ameriška profesorica Maryanne Wolf (1950) je ena ključnih raziskovalk procesov branja in pismenosti ter iz tega izhajajoče sposobnosti kritičnega razmišljanja. Njena knjiga *Proust in ligenj: zgodba in znanost beročih možganov* (*Proust and the Squid: The Story and Science of Reading Brain*, 2007) velja za klasiko na področju preiskovanja evolucijske zgradbe in delovanja možganov v povezavi z njihovo usposobljenostjo za branje knjig. V svojem najnovšem delu *Bralec, vrni se domov*, ki je izvirno izšlo leta 2018 in ga lahko štejemo za nekakšno njeno nadaljevanje, pa je Wolfova naslovila vse bolj pereč odnos med digitalno revolucijo in njenim vplivom na beroče možgane, ki na vse to hitro spreminjajoče seveda niso niti evolucijsko niti praktično prilagojeni. Avtorica v strokovnem, vendar razumljivo napisanem jeziku v devetih poglavjih, organiziranih v pisma, s čimer še želi poudariti svojo interakcijo z bralcem, zastavlja ključna (bralna) vprašanja za prihodnost, kot so denimo: Je globoko branje dolgoročno ogroženo? Kaj se bo zgodilo z obstoječimi bralci knjig v bližnji in malce bolj oddaljeni prihodnosti? Kako se bo v digitalno prihodnost vključila odraščajoča mladina, ki so ji tablice in telefoni padli že v otroška naročja? Kakšna bo prihodnja vloga branja znanstvenih knjig in poezije pri učenju? Kako se bodo na vse skupaj odzvali naši možgani? Itn. Wolfova v zaključku knjige trdi, »da bi zagrešili največje napake 21. stoletja, če bi ignorirali napake 20. stoletja, to pa je, če bi v naši vse bolj razklani družbi svoje kritično-analitične sposobnosti in svojo neodvisno presojo začeli prepuščati drugim. Če bi od ljudi zahtevali, da natančneje razmislijo o posameznih tematikah, bi le malokdo mogel tajiti, da se tako hiranje naših kolektivnih kritičnih zmogljivosti še ni začelo.« Poglobljeno branje knjig tako ni več samo orožje, ki ga je treba vzeti v roke, temveč po njenem mnenju postaja tudi orodje za ohranitev človeške civilizacije v smislu, kot ga poznamo danes. Kritična knjiga o razmišljanju, ki sili in spodbuja k razmisleku! > SAMO RUGELJ

SLAVO ŠERC

POSEBNEŽI IN NEZNANCI V NEMŠKI LITERATURI

LUD Literatura, zbirka Novi pristopi, 2020, t. v., 155 str., 19 €

Monografija prinaša dvanajst portretov in zapisov o velikih imenih nemške literature, večinoma že objavljenih kot spremne besede, ki jih je podpisal Slavo Šerc. *Posebneži in neznanci v nemški literaturi* so delo poznavalca, saj je Šerc ne samo dolgoletni preučevalec nemške literature in njen vrhunski prevajalec v slovenščino, temveč tudi poučuje slovenski jezik na Univerzi v Regensburgu, tako da na ta način lahko sintetizira najboljše iz obeh jezikovnih in kulturnih svetov. Knjiga prinaša zapise o Robertu Walserju (*Ropar*), Hansu Keilsonu (*Nasprotnikova smrt*), Siegfriedu Kracauerju (*Ginster*), Ralfu Rothmannu (*Umreti spomladi*), Robertu Menaseeju (*Izgon iz raja*) in še nekaterih drugih, o katerih je besedila objavil ob različnih priložnostih (recimo o Petru Handkeju ob uprizoritvi njegove drame). Obvezno branje za vse resnejše ljubitelje nemške literature! > SAMO RUGELJ

MARKO SNOJ

SLOVAR POHLINOVEGA JEZIKA

ZRC SAZU, 2020, t. v., 988 str., 45 €

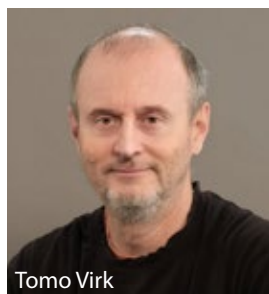
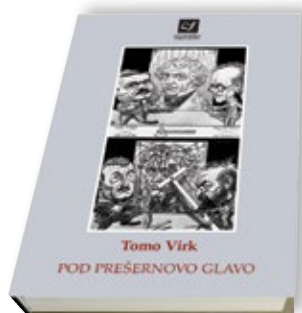
Bosonogi avguštinec Marko Pohlen (1735–1801), prvi med slovenskimi preroditelji, je bil pridigar, pisec nabožnih in poljudno vzgojnih del, literarni zgodovinar, prevajalec, predvsem pa jezikoslovec, avtor učbenika *Abecedika*, nemško napisane slovnice *Kraynska gramatika* ter še važnejših slovarjev *Tu malu besediše treh jezikov* izpred 240 let in prvega, enajst let pozneje natisnjene-ga etimološkega slovarja kakega slovanskega jezika, *Glossarium Slavicum*. Ta Pohlenova dela so člani Zoisovega kroga zavrnil in zato niso pomembneje vplivala na poenotenje in standardizacijo knjižne slovenščine v 18. in 19. stoletju, so pa kljub temu tako zanimivi dokumenti na razvojni poti slovenskega jezika, da jih je jezikoslovec Marko Snoj z uporabo programa Eva Primoža Jakopina in s svojimi obsežnimi komentarji priredil za branje in preučevanje v našem času. Slovar na osnovi Pohlenovih jezikoslovnih del obsega 13.547 slovarskih sestavkov. > IZTOK ILICH

TOMO VIRK

POD PREŠERNOVO GLAVO

Znanstvena založba Filozofske fakultete,
2021, t. v., 222 str., 19,90 €

Tomo Virk

Tomo Virk (1960) je redni profesor na Oddelku za primerjalno književnost in literarno teorijo Filozofske fakultete v Ljubljani, ob tem pa eden naših najvidnejših literarnih teoretikov, ki se je v dosedanjih monografijah globinsko lotil zelo različnih literarnih področij.

Tokrat se je lotil slovenske literature,

predvsem tiste, ki je nastala po drugi svetovni vojni in v zadnjih tridesetih, poosamosvojitvenih letih, svojo analizo pa potegne vse do najnovejših del (do denimo romana *Luknje* Andreja Blatnika). Izhodišče njegove razprave sta dialog in interpretacija z zgodnjimi razpravami Dušana Pirjevca, na primer tiste z naslovom *Glavne značilnosti slovenske literature* (1963), v katerih je Pirjavec poudarjal, da smo Slovenci geopolitično na prepisnem položaju med Vzhodom in Zahodom, da nas je po začetni državnosti (Karantanija) doletela izguba politične samostojnosti, da smo zgodaj ostali brez plemstva, vodilni sloji pa so bili nemški, kar je seveda neposredno vplivalo na nastanek in razvoj slovenske literature, ki je bila zato mnogokrat »eminentno angažirana«. V nadaljevanju se Virk posveti analizi same literature, ob tem vzporeja poglede drugih literarnih teoretikov nanjo, tudi tujih, denimo Nadežde Starikove, ki je v ruščini napisala knjigo o slovenski literaturi dvajsetega stoletja, posega na različna literarna področja, od proze, kjer v literaturi tretjega tisočletja podrobneje obdela vojni roman in izbrisane ter njuno upodabljanje v slovenskih delih, prek dramatike ter (politične) angažiranosti dramskih tekstov, in poezije, v kateri išče nove smeri, od t. i. urbane poezije do vse intenzivnejše samorefleksije pesnika in njegovega poklica ter negativnih vidikov njihove spremenjene družbene vloge. Pronicljivo spisana in zgledno urejena monografija o slovenski sodobni literaturi, ki lahko pritegne tudi splošnega bralca. > SAMO RUGELJ

JELA KREČIČ

ZMOTNE NEPREVARANIH

Društvo za teoretsko psihoanalizo,
2020, m. v., 245 str., 25 €, JAK

Jela Krečič je ena redkih slovenskih publicistk in filozofin, ki se v našem prostoru sistematično in poglobljeno ukvarja s popkulturno refleksijo, z *Zmotami neprevaranih* pa je spisala tehtno monografijo, v kateri obravnava razmerje med fikcijo in resničnostjo v klasičnem in sodobnem filmu ter pri sodobnih televizijskih serijah. Avtorica knjigo začne s hudomušnim uvodom, v katerem povzame članek o običajnem moškem, nad katerim se prijatelji in znanci pritožujejo, da je v njegovem življenju premalo kontinuitete, s čimer jasno izrazi poudarek, da je človekovo življenje le težko predmet umetnosti, delo pa konča z ljubezenskim pismom Quentinu Tarantinu, ki je v svojih filmih preobrnil zgodovino in s tem tudi resničnost. Vmes pa Jela Krečič z mnogimi referencami, navedbami filmov in serij, izvirnimi premisleki in teoretsko podkovanim pisanjem razvije tezo, po kateri se je film v svoji prvi, klasični fazi želel kar se da približati upodabljanju resničnosti, ki jo živimo, v sedanosti pa se je – recimo pojav super-herojskih filmov – pogosto začel vse bolj odmikati od nje. Knjiga, ki bi si zaslužila tudi prevod v kakega večjih jezikov. > SAMO RUGELJ

TONE SMOLEJ

SLOVENSKA KNJIŽEVNOST IN VISOKA ŠOLA

Gradec, Dunaj, Praga, Krakov,
Ljubljana (1839–1943)

Znanstvena založba Filozofske fakultete,
2020, t. v., 232 str., 24,90 €

Dr. Tone Smolej, ugledni literarni

komparativist, francist in literarni zgodovinar, se je tudi v svojem najnovejšem strokovnem delu, podobno kot že v nekaterih prejšnjih, posvetil temeljiti raziskavi slovenskih literarnih ustvarjalcev, ki so v času Avstro-Ogrske in v desetletjih po njenem razpadu nabirali in širili svoje univerzitetno znanje na takratnih evropskih univerzah. V svojih predhodnih raziskavah je avtor že namenil svojo pozornost tistim literatom, ki so študirali na Dunaju (omeni jih sicer tudi v tej raziskavi), tokratno raziskovanje pa je zastavil širše, saj se je prvenstveno osredotočil na tiste naše intelektualce, ki so v omenjenem obdobju 19. in 20. stoletja študirali na univerzah v Gradcu, Krakovu, Pragi in potem tudi že v Ljubljani. Monografija, ki je pred nami, pred vedoželjnega bralca postavlja številne nove, tudi še nepoznane zanimivosti iz študijskih let naše intelektualne (literarne) srenje, gradivo pa še obogatijo tudi odlomki iz pisem naših literatov, namenjenih njihovim domačim, oziroma pisanje družinskih članov, naslovljeno na naše ustvarjalce. Tudi skozi to prizmo lahko bralec izoblikuje še bolj celovito podobo življenja in razmišljanja slovenskih izobražencev od sredine devetnajstega in v začetku dvajsetega stoletja. Avtor monografije se je raziskovanja kot vedno lotil zelo temeljito, poglobljeno in natančno, informacije je nabiral pri najrazličnejših strokovnih virih in tako je (tudi tokrat) nastalo znanstveno delo, ki ga je vredno vzeti v roke in ga prebrati z velikim zanimanjem. Poleg tega je avtor opremil drugi del monografije tudi s celovitim pregledom vseh takratnih študijskih predmetov, kar prinaša še dodaten kamenček k vsestranskemu mozaiku podobe izbranega študijskega obdobja in kasnejšega strokovnega delovanja predstavljene slovenske literarne srenje. Zares odlična znanstvena monografija, ki bo v veliko pomoč literarni stroki, študentom slovenistike in primerjalne književnosti pa tudi tistim zahtevnejšim bralcem, ki bi o naših znanih ustvarjalcih radi izvedeli še kaj več! > VESNA SIVEC POLJANŠEK

UMETNOSTNA IN ZGODOVINSKA SREČEVANJA Z JUDI NA SLOVENSKEM

urejanje: Polona Vidmar

ZRC SAZU, 2020, t. v., 244 str., 29 €

Nova monografija v zbirki *Opera Instituti Artis Historiae* Umetnostnozgodovinskega inštituta Franceta Steleta ZRC SAZU je pomemben prispevek

pred nedavnim obeleženi obletnici osvoboditve Auschwitzta, najbolj zloglasnega morišča Judov v drugi svetovni vojni. Čeprav z njo niso neposredno povezani, prispevki sedmih avtorjev, poleg urednice še Mije Oter Gorenčič, Aleša Mavra, Andreja Hozjana, Anje Iskra, Renate Komnič Marn in Barbare Vodopivec, širijo vednost o delovanju in zapuščini Judov, posameznikov in skupnosti na Slovenskem. Nastale so v okviru bilateralnega projekta z Izraelom Digitalizacija judovske dediščine v Sloveniji in raziskovalnega programa Slovenska umetnostna identiteta v evropskem okviru. Oba sta vključevala tako arhivske kot terenske in primerjalne raziskave, pomembne za dopolnitev obsežnega digitalnega kataloga judovske dediščine in vizualne kulture z gradivom z območja Slovenije. > IZTOK ILICH

JACK ZIPES, MILENA MILEVA BLAŽIČ,
KASILDA BEDENK

SLOVENSKE PRAVLJIČARKE (1848–1918)

in evropska tradicija od trubaduric
do pravljicark

prevod: Kasilda Bedenk et al.

Pedagoška fakulteta,

2020, m. v., 232 str., 17 €

Monografija, ki je posvečena zamolčanemu prispevku žensk v evropskem pravljicnem izročilu, je izbor razprav treh avtorjev, dveh profesoric in enega profesorja na visokošolskih institucijah v Ljubljani, Minnesoti in Gradcu. Dela trubadurjev, zbiralcev pravljic in piscev so razmeroma dobro raziskana, o avtoricah pa je podatkov malo. In vendar so trubadurke ustvarile pesmi, ki še vedno naježijo kožo, izobražene gospe pa prozo, ki odmeva skozi stoletja. In zbiralci ljudskih pravljic, ki so pravljice slišali »med ljudstvom«, so levji delež dragocenega gradiva dobili od žensk, pravljicark, ki so po vsej Evropi ohranjale živ ogenj dediščine z ustnim izročilom, čeprav so bile same nepismene. Monografija je zato hkrati pogled na evropsko pravljicno tradicijo in poklon prezrtim. Gradivo je razdeljeno na tri dele. Prvi del osvetljuje začetke ženskega besednega ustvarjanja v evropskem prostoru na primerih izbranih, javnosti manj znanih avtoric in na primerih izbranih pravljicnih motivov. Drugi, osrednji del monografije se osredotoča na slovenske pravljicarke, pripovedovalke, založnice in urednice od leta 1853 do sodobnosti. Posebno poglavje obravnava pravljicni tip oz. motiv Sneguljčice v slovenski literaturi. Tretji del monografije pa vsebuje besedila, ki jih obravnavajo prejšnja poglavja. Nekatera so težje dosegljiva v izvirniku, druga so na novo prevedena. > MAJA ČREPINŠEK

BIVALIŠČA BRANISLAVE SUŠNIK

31 zgodb

urejanje: Barbara Pregelj in
Francisco Tomisch

prevod: Barbara Pregelj, Irena Mislej
in Urša Geršak

Malinc, 2020, m. v., 239 str., 25 €

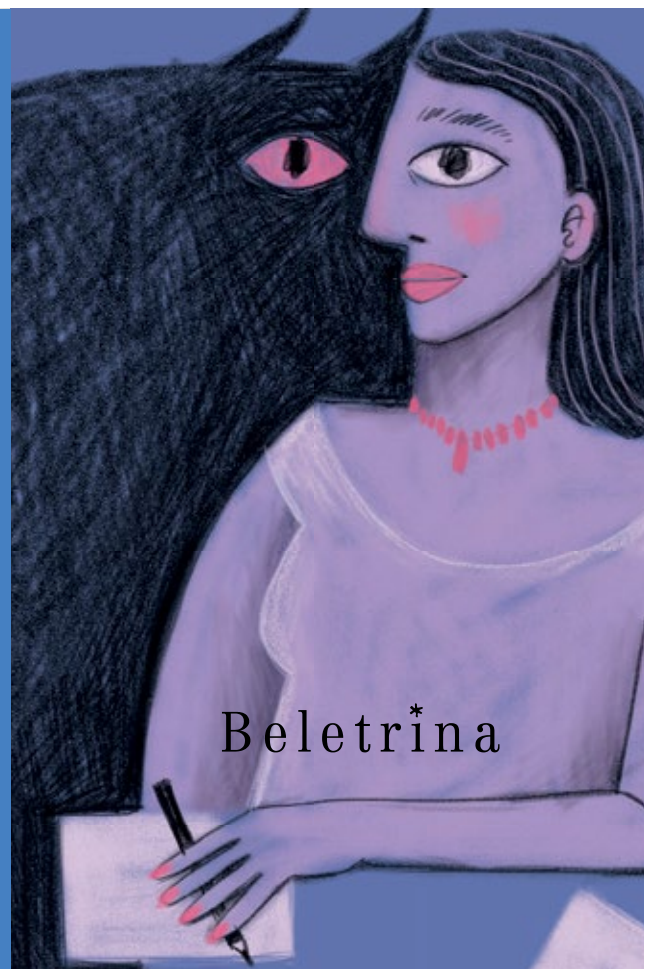
Neobičajna življenjska pot v Sloveniji rojene (Medvode, 1920) in izšolane antropologinje, arheologinje in jezikoslovke Branislave Sušnik, ki je takoj po koncu druge svetovne vojne pobegnila čez mejo in nato iz Rima odpotovala v Paragvaj, buri duhove z nenavadno, protislovno osebnostjo in osupljivo zapuščino poklicnega dela. Dosegla je nepredstavljiv uspeh: postala je dolgoletna direktorica paragvajskega etnografskega muzeja, vodja katedre za ameriško antropologijo in arheologijo na državni univerzi v Asunciónu, voditeljica številnih večmesečnih terenskih odprav v divjino med avtohtone prebivalce, prejela je najvišje paragvajsko državno priznanje, napisala je več kot 77 razprav in knjig o etnozgodovini in zgodovini Paragvaja ter o jezikih staroselcev, pri čemer je utirala lastno pot raziskovanju, ki je povezovalo arheologijo, zgodovino, lingvistiko in antropologijo. Dvojezični slovensko-španski zbornik ob stoletnici rojstva predstavlja široko paletu besedil raziskovalcev, umetnikov in pisateljev, ki osvetljujejo njeno delo in osebnost, kot so jo videli drugi, saj sama o sebi in svoji preteklosti ni govorila pa tudi v nekdanjo domovino se iz krvave diktature ni nikoli vrnila. Med besedili v zborniku izstopajo poglavja s faksimili dokumentov, številne fotografije in antropološka razprava o ljudstvih Lengó in Sanapana, ki jo je napisala Sušnikova. Monografija, ki odpira številne izzive in premisleke, je dragocen prispevek k razumevanju polpreteklega časa. > MAJA ČREPINŠEK

SLAVENKA DRAKULIĆ DORA IN MINOTAUER

Roman Slavenke Drakulić, ene najuspešnejših ter najbolj prevajanih hrvaških avtoric, je veličasten portret izjemne ustvarjalke Dore Maar, ki je v knjigi razgaljena skozi svoje turbulentno razmerje s Pablom Picassom, enim največjih genijev 20. stoletja.

Naročite knjigo zdaj v spletni knjigarni www.beletrina.si.
Ob nakupu vpišite kodo BELETRINANADOM in izkoristite
brezplačno dostavo na dom v Sloveniji.

SLOVENSKA MATICA
USTANOVLJENA 1864

Najstarejša slovenska posvetna založba

Janko Kos:
Primerjalna zgodovina svetovne literature

Razprave in eseji

204 strani | 21,00 €

Dušan Merc:
Črna maska.
Fragmenti iz življenja
Marija Kogoja

Roman

305 strani | 29,00 €

Publij Ovidij Nazon:
Metamorfoze IV.-VI.

Prevodi iz svetovne književnosti

Prevedla: Barbara Šega Čeh

310 strani | 24,00 €

*100 let Univerze
v Ljubljani*

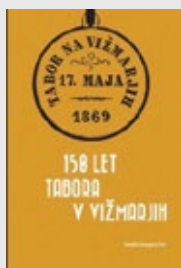
Uredil: Aleš Gabrič

339 strani | 23,00 €

*150 let tabora
v Vižmarjih*

Uredila: Dragica Čeč

184 strani | 18,00 €

MONOGRAFIJE

MATJAŽ GERŠIČ

POKRAJINSKA IMENA KOT DEJAVNIK IDENTITETE

ZRC SAZU, zbirka Geografija Slovenije, 2020, t. v., 240 str., 20 €

Monografija geografa in zgodovinarja Matjaža Geršiča je že 36. izdaja v zbirki *Geografija Slovenije* Geografskega inštituta Antona Melika ZRC SAZU. Avtor se v njej ukvarja z doslej slabo raziskanim pomenom pokrajinskih imen za pokrajinsko identiteto. Najprej s kronološkega vidika – pretresa vire imen v arhivskem gradivu in v novejši rabi – nato dodaja pregled novejših zemljevidov in registrov Geodetske uprave RS, nadaljuje z geografskimi regionalizacijami kot virom pokrajinskih imen ter končuje s predstavitvijo rezultatov zbiranja pokrajinskih imen s pomočjo anketiranja na območjih Posavje in Kozjansko. Ugotovitve raziskave med drugim kažejo, da pokrajinska imena zrcalijo pokrajinsko identiteto in so pomemben dejavnik v zavesti njihovih prebivalcev, da niso hierarhično razporejena in da jih je večina trdno zakoreninjenih, da nekatera izginjajo, delež na novo uveljavljenih pa je zanemarljiv. > IZTOK LILICH

MATEJA RATEJ

SVASTIKA NA POKOPALIŠKEM ZIDU

Poročilo o hitlerizmu v širši okolici Maribora
v tridesetih letih 20. stoletja

Beletrina, 2021, t. v., 203 str., 24 €

Mateja Ratej

Evropske politične silnice so v Mariboru ustvarile okoliščine, v katerih so se ljudje razdelili na tiste, ki so leta 1941 nemško okupacijo pričakali z navdušenjem, in druge, ki so bili izgnani ali pa so v hudih preizkušnjah organizirali odpor. Avtorica pripoveduje o ljudeh, ki so najprej pozdravili anšlus, nato pa še okupatorje. Mučno poglavje hitlerizma v širši okolici Maribora v tridesetih letih 20. stoletja osvetljuje kot zgodovinarica in premišljujoča povezovalka stvarnosti, ki suhoparna zgodovinska dejstva obkroža z družbenim kontekstom. Na primer za leto 1933, ko je Hitler postal nemški kancler, pove, da je tedaj Neruda izdal pesmi *Bivališče na zemlji*, mariborski policijski zapiski pa obravnavali kvartopirski spor, ki je prerasel v protinarodno izzivanje. Naraščanje podpore nacionalsocializmu izriše z osrednjima zgodbama družine mariborskega odvetnika Lotharja Mühleisna, prvaka nemške manjšine na Štajerskem, in slovenskega viničarja Josefa Hammerja. Križanje njunih usod v ospredju in številnih drugih ob strani ustvarja nazorno podobo časa. > MAJA ČREPINŠEK

NINA SCORTEGAGNA KAVČNIK

VSE, KAR MORATE VEDETI O LETNEM DOPUSTU IN REGRESU

Uradni list RS, 2021, m. v., 136 str., 38 €

V dopolnjeni in prenovljeni izdaji preglednega priročnika je na enem mestu zbrano vse, kar morata tako delavec kot delodajalec vedeti o letnem dopustu in regresu. Za zaposlene so dopustniški dnevi običajno sproščeno obdobje, čas za počitek in družino, včasih lahko seveda dopust pripelje tudi do stresnih situacij. Pred njegovim začetkom je namreč treba še veliko postoriti ali pa ob njegovem zaključku nadoknadi, večinoma pa je dopust namenjen temu, da pride do popolne prekinitve delovnih obveznosti in si delavec nabere novih moči. Za delodajalca pa čas dopustov največkrat pomeni reorganizacijo dela in porazdelitev nalog med preostale v ekipi. Pravica do dopusta je tako temeljna socialna pravica in ena najpomembnejših pravic iz delovnega razmerja. Do leta 2003 je bil regres predmet urejanja v kolektivnih pogodbah, zdaj pa je regres za letni dopust zakonska pravica, ki se ji delavec ne more odpovedati. Koliko dni letnega dopusta, kako ga lahko koristi in kakšna višina regresa pripada delavcu glede na njegov zaposlitveni status, je urejeno z Zakonom o delovnih razmerjih (ZDR-1), pa vendar je dobro poznati tudi vse posebnosti in odstopanja. Poleg razlagalne vrednosti priročnika so dodatna odlika priročnika tudi jasna stališča avtorice in praktični primeri, ki jih pogosto srečamo v vsakdanjem življenju. > RENATE RUGELJ

DARON ACEMOGLU, JAMES A. ROBINSON

OŽINA SVOBOŠČIN

Ravnotežje moči med državo in družbo

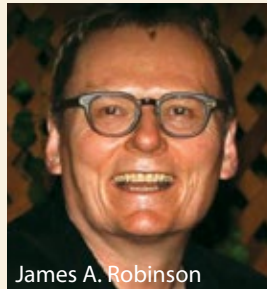
prevod: Samo Kuščer

UMco, zbirka Angažirano,

2021, m. v., 789 str., 22,90 €, JAK

Daron Acemoglu

James A. Robinson

Kako ustvariti svobodno družbo, ki ima obenem čvrsto oblast, hkrati pa tudi aktivno civilno sfero, ki to oblast nadzoruje in se odločno odzove na njene morebitne anomalije? To je ključno vprašanje, ki sta si ga zastavila eruditska ter v natančnih družbenopolitičnih analizah izurjena ekonomska misleca Daron Acemoglu in James A. Robinson, ki sta se po svoji odmevni knjigi *Zakaj narodi propadajo* s knjigo *Ožina svoboščin* lotila morda še bolj ambicioznega in izvirnega knjižnega projekta. S svojim širokim zgodovinskim pristopom sta vzela pod drobnogled razmerja med državo in družbo po vsem svetu in v raznih zgodovinskih obdobjih od antike in stare Grčije ter principov njihovega odločanja o pomembnih rečeh, prek srednjega veka in italijanskih mestnih držav, ki so našle svojo pot do družbenega konsenza, pa vse do današnjih dni, ko so ponekod po svetu – skozi naporen in občutljiv družbeni proces – uspeli vzpostaviti delujočo demokracijo, ki je ves čas na preizkušnji. To razmerje med svobodo in državo pa se je marsikje tudi zrušilo ali pa se niti še ni vzpostavilo.

Po mnenju avtorjev svoboda nikoli ni »naravno« stanje človeka in družbe. Vedno in povsod močni dominirajo nad šibkimi, človeška svo-

boda pa je pogosto zatrta s (formaliziranimi) pravili oziroma s silo. Države so lahko prešibke, da bi zaščitile posameznike pred zunanjimi grožnjami, ali pa premočne v svojem despotizmu, da bi se družba lahko obranila pred njimi. Zato se svobodnejši posameznik lahko pojavi šele takrat, ko se družba aktivno angažira v politiki in ohranja svojo moralno držo proti oblasti in državi. Avtorja v *Ožini svoboščin* tudi zavračata statični princip zahodnega mita, po katerem je politična svoboda nekaj trajnega in stabilnega, kar je doseženo s procesom »razsvetljenstva«. Trdita nasprotno: pot do svobode je ozka in ostaja odprta le ob nenehni konfrontaciji med državo in družbo. Moč oblasti in družbenih elit v svobodni državi nikoli ni bila vprašljiva, vendar se morajo družbene institucije kontinuirano razvijati, tako kot se v njej spreminja narava konfliktov in potreb.

Dandanes smo sredi močne družbene destabilizacije marsikje po svetu in potrebujemo jasno izrisano pot do svoboščin, saj ta postaja čedalje bolj ozka in nepredvidljiva. Nevarnost, ki se pojavlja na obzorju, ni samo izguba naših političnih svoboščin, temveč tudi dezintegracija blaginje in varnosti, ki temeljita na svobodi. Delo *Ožina svoboščin* je knjiga, ki ponuja ogromno vpogledov in razmislekov o tem, kako ohraniti civilizacijske pridobitve in jih okrečiti. > SAMO RUGELJ

... nova knjiga avtorjev uspešnice *Zakaj narodi propadajo*, v kateri sta se z eruditskim žarom in širokim zgodovinskim pristopom lotila razmerja med državo in družbo po vsem svetu ...

Tomo Virk

POD PREŠERNOVO GLAVO

Slovenska literatura in družbene spremembe:
nacionalna država, demokratizacija
in tranzicijska navzkrižja

Literarno- in kulturnozgodovinska razprava **dr. Toma Virka**, enega od vodilnih literarnih zgodovinarjev in teoretikov v Sloveniji, zajema dovršen del slovenske književnosti, osredinja pa se na prikaz slovenskega literarnega sistema v drugi polovici 20. stoletja in prvih dveh desetletjih 21. stoletja predvsem z gledišča družbene vloge literature.

Znanstvena založba Filozofske fakultete UL in Knjigarna Filozofske fakultete UL
t.: 01/ 241 1119, e.: knjigarna@ff.uni-lj.si. Več informacij na: <https://knjigarna.ff.uni-lj.si/>

LYALL WATSON

NEBESNI DIH

Naravoslovna zgodovina vetra

prevod: Urška Pajer

Beletrina, zbirka Koda,

2020, t. v., 432 str., 27 €, JAK

Lyall Watson

Lyall Watson (1939–2008) je bil južnoafriški botanik, biolog in antropolog, avtor mnogih naravoslovno obarvanih knjig, ki ga do zdaj v slovenščini še nismo poznali. V *Nebesnem dihu*, svojem priljubljenem delu iz leta 1984, se je vsestransko posvetil povsem naravnemu in normalnemu, a obenem tudi paradoksalnemu vsakdanjemu pojavu vetra. Watson se je temu »nebesnemu dihu«, ki je povsod in nikjer in je obtočni sistem Zemlje pa tudi njen živčni sistem,

... posvetil tako družbeno kot naravoslovno ...

posvetil tako družbeno kot naravoslovno: veter je namreč občutno vplival na našo civilizacijo, omogočal doseganje daljnih krajev v času pred fosilnimi gorivi, bil katalizator in kdaj tudi odločevalec v mnogih vojnah, vplival pa na življenje milijonov tudi na kopnem, kjer so različni vetrovi dodobra zaznamovali bivanjski način ljudi. Veter je povzročal bolezni (to počne še zdaj) in ljubezni, umore in samomore, obsedel je jadralce in pesnike, zaradi njega pa se naš svet ves čas vrti v prepletu spreminjanja temperatur in vlage ter tako po svoje kroji vsak dan našega življenja. Navdihujoče in izvirno! > SAMO RUGELJ

VYBARR CREGAN-REID

ČLOVEŠKO TELO OD PRADAVNINE DO DANAŠNJIH DNI

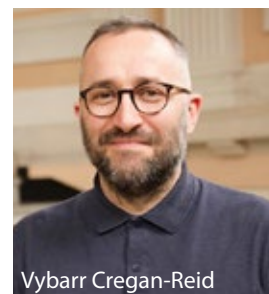
Kako nas preustvarja svet,

ki smo ga ustvarili

prevod: Špela Vodopivec

UMco, zbirka Preobrazba,

2021, m. v., 451 str., 26,90 €, JAK

Vybarr Cregan-Reid

... kako svet, ki ga spreminjamo in soustvarjamo, spreminja naša telesa ...

Sedite več kot dve uri dnevno? No-site denarnico v zadnjem žepu ali pa morda torbico čez ramo? Se kdaj sprehajate po mestu? Želite jesti zdravo hrano? Ste dnevno na zraku manj kot štiri ure? Če je odgovor na katero od teh vprašanj pozitiven, potem je gotovo smiselno, da pokukate v knjigo, ki jo je napisal človek z malce nenavadnim imenom Vybarr Cregan-Reid (1969), ki kot angleški univerzitetni predavatelj na Univerzi v Kentu predava angleške okoljske študije, leta 2015 pa je dobil nagrado za najboljšega učitelja. Ko boste vanjo pokukali, jo boste gotovo začeli brati, saj se ta knjiga dotika nečesa, kar zadeva prav vsakega od nas: našega telesa v primežu civilizacije, ki smo jo ustvarili. Knjiga *Človeško telo od pradavnine do današnjih dni* je namreč sintetična in interdisciplinarna knjiga

na presečišču antropologije vsakdanjega življenja, sociologije, zgodovine in biologije, v kateri skuša avtor nazorno pokazati, kako in zakaj se je človeško telo spremenilo v zadnjih tristo tisoč letih, odkar se je v procesu evolucije formiral *homo sapiens*. Cregan-Reid izhaja iz podmene, da je človekovo telo izpostavljeno velikemu spreminjanju človekovega življenjskega sloga, še posebej od začetka kmetijske revolucije pred približno dvanajst tisoč leti, in trdi, da je sedanje družbeno človekovo telo, torej telo znotraj razvoja človekove civilizacije, že četrta ali celo peta različica prvotne verzije *homo sapiensa*. Od kmetijskega načina se je telo spreminjalo še naprej, v zadnjem tisočletju se je prilagodilo meščanskemu načinu bivanja, sledil je industrijski način bivanja, ki se je začel pred približno četrtno tisočletja, potem pa se še nadalje prilagaja postindustrijskemu načinu življenja, ki smo mu priča v 21. stoletju. Vsaka od teh premen je človekovo telo postavila pred nove izzive, ga obremenila in tudi poškodovala. Avtor pri svoji analizi človekove zgodovine izhaja iz širokega nabora podatkov, raziskuje človekov prvotni življenjski slog, (tudi z grafičnim materialom) predstavlja mnoge anatomske in druge telesne spremembe ter posledične civilizacijske bolezni in napoveduje, kako bo na naše telo učinkovala izpostavljenost tehnološkemu napredku ter antropocenu nasploh. *Človeško telo od pradavnine do današnjih dni* je knjiga o tem, kako svet, ki ga spreminjamo in soustvarjamo, spreminja naša telesa ter vpliva na to, kako se v tem novem okolju na novo izražajo naše prvotne genske zasnove. Knjiga, ob kateri boste o svojem telesu in njegovi vpetosti v zdajšnje okolje začeli razmišljati z druge perspektive! > SAMO RUGELJ

VSE, KAR MORATE VEDETI O LETNEM DOPUSTU IN REGRESU

Dopolnjena in prenovljena izdaja

mag. Nina Scortegagna Kavčnik

V dopolnjenem in prenovljenem priročniku avtorica na **NOVO obravnava številna odprta praktična vprašanja**, kot so:

1. Do kdaj je treba izplačati regres, če se delavec zaposli po 1. juliju?
2. Kako delavec koristi kolektivni dopust, če nima dovolj dopusta zanj?
3. Ali tudi za delavca, ki se zaposli med letom, velja obveza, da koristi dva tedna letnega dopusta v enem delu?
4. Ali ima delavec pravico do kopičenja letnega dopusta v primeru daljše odsotnosti?
5. Kako se izračuna sorazmerni del letnega dopusta in regresa?
6. Ali lahko delodajalec izplača delavcem regres v različnih zneskih?
7. Če se po izplačilu regresa na podlagi aneksa h kolektivni pogodbi spremeni njegova višina, ali mora delavec višjo višino izplačati tudi bivšim delavcem?

Odgovore na ta in mnoga druga vprašanja boste našli v priročniku.

leto izdaje: 2021
število strani: 140
velikost: 14 x 20 cm
vezava: mehka
cena: 38,00 €

www.uradni-list.si/knjigarna • informacije po tel.: 01/200 18 38 • e-naslov: prodaja@uradni-list.si

www.bukla.si

LAURENCE DEVILLERS

O ROBOTIH IN LJUDEH

prevod: Vesna Velkovich Bukilica
Mladinska knjiga, zbirka Esenca,
2021, m. v., 200 str., 24,99 €

Pred nekaj leti je francoski esejist in profesor Idriss Aberkane zapisal, da gre vsaka znanstvena, filozofska, moralna, politična in tehnološka revolucija nujno skozi tri stopnje: najprej jo smešijo, potem velja za nevarno, nazadnje pa se zdi samoumevna. Kje so v tem smislu roboti? Laurence Devillers, francoska profesorica za umetno inteligenco na pariški Sorboni in ena najboljših sodobnih poznavalk umetne inteligence ter njene umestitve v sodobno življenje, v svoji pomembni knjigi *O robotih in ljudeh* iz leta 2017 trdi, da misel na robote ni več smešna, vendar pa moramo preseči strah pred njimi kot novostjo in nevarnostjo ter razmisliti o naslednji stopnji: vključevanju teh družabnih robotov v naš vsakdanjik, da bi mi bolj živeli. Po malce bolj znanstvenofantastičnem uvodu, v katerem avtorica robote že postavi za del vsakdanjega življenja, na začetku knjige postreže tudi s temeljem in najprej predstavi osnovne zakonitosti, ki veljajo za vsakega robota: gre za stroj, ki je sestavljen iz najmanj treh elementov, torej tipal, s katerimi prepoznava okolje, potem procesorjev, ki obdelujejo dobljene informacije, ter udeleževalnikov, s katerimi delujejo v resničnem svetu. Potem pa Devillersova v svoji sistematično zasnovani knjigi nazorno analizira zdajšnje stanje robotov, njihov nivo inteligence, perspektivo družabnih robotov in njihovo časovno perspektivo v našem življenju. Pomembna poljudna knjiga o robotski prihodnosti, ki jo bomo vsekakor doživeli tudi mi! > SAMO RUGELJ

JULIEN RIES

K IZVIROM VERSTEV

prevod: Gregor Lavrinec
Celjska Mohorjeva družba,
2020, t. v., 239 str., 33 €, JAK

Zgodovinar in antropolog religij Julien Reis (1920–2013) je doktoriral iz teologije in v sedemdesetih letih v Belgiji ustanovil Center za zgodovino religij, ki se imenuje po njem. Svoj pristop

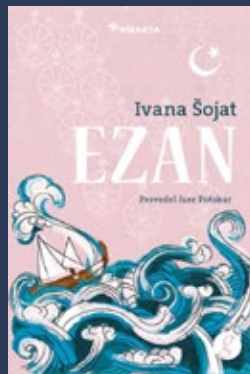
k religiji je sam opredelil kot »religijsko antropologijo« oziroma kot »antropologijo svetega«, kar pomeni, da je v jedru religijskega pojava prepoznal sveto in ga ni obravnaval zgolj kot zgodovinsko, sociološko ali etnološko dejstvo, ampak z vidika človeške izkušnje. Svojo religijsko antropologijo navezuje na paleoantropologijo – na vedo o najstarejših sledovih človeškega življenja. Po svojem bistvu in izvoru je človek (po Reisovo) *homo religiosus* in v pričujoči monografiji se ob analiziranju številnih najdb iz izjemne človeške kulturnozgodovinske dediščine vedno znova srečamo s sestavnimi deli različnih verstev: simboli, miti in obredi. Na različnih koncih sveta se je starodavni človek vedno znova obračal k silam, ki niso pripadale naravnemu redu, pač pa nekemu drugemu redu, svetemu, kar je omogočilo človekovo rast in oblikovalo kulturni in verski horizont *homo sapiensa* od Mezopotamije, Bližnjega vzhoda, Egipta, Indije do Grčije in Rima. V tej slikovno in grafično izredno bogati monografiji se avtor loti razvoja velikih verstev, od prvih pogrebniških kultov, stenske jamske umetnosti, stalne naselitve človeka, pojav prvih božanstev in sakralizacije hiš in svetišč, preko poljedelskih mitov, neolitskih boginj do kulta nebesnih teles. Pod drobnogled vzame tako indsko civilizacijo in predvedsko vero kot vero sumersko-babilonskega človeka, faraonskega Egipta, simbole Kitajske, indijske in indoevropske vere pa tudi Zaratusastrovo sporočilo, božje razodetje in nastanek monoteističnih verstev. Pomembna knjiga za lažje razumevanje izvirov človeške vere in kulture. > RENATE RUGELJ

EZAN

zbirka gostosevci

PRIJATELJ, DRŽAVNIK, ČLOVEK

Pričevanja o Milanu Kučanu

34,99 €

Prijatelj, državnik, človek

Pričevanja o Milanu Kučanu

24,99 €

Prevedel: Boštjan Gorenc

Dogodivščine
pustolovske
deklince Hilde!

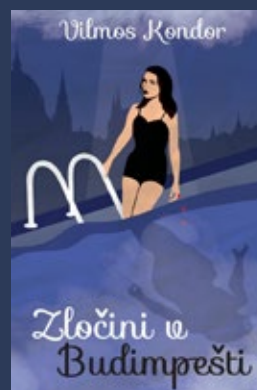
HILDA IN TROL

HILDA IN
POLNOČNI VELIKAN

19,99 €/izv
29,99 €/komplet

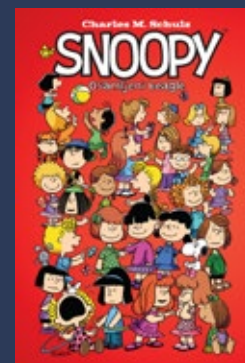
Obiščite spletno knjigarno: www.didakta.si.
(Brezplačna dostava knjig s kodo: NOVOST.)

ZLOČINI V BUDIMPEŠTI
(kriminalni roman)

17,99 €

SNOOPY
Osamljeni Beagle

19,99 €

CALVIN IN HOBBS:
POBLAZNELI MORILSKI
PRAGOZDNI MAČEK

19,99 €

Andrej Stopar je doktor zgodovinskih ved in izkušen novinar, ki je za nacionalno televizijo pred leti poročal iz Moskve, kot odmev na to obdobje pa spisal tudi knjigo *Pax Putina* (Goga, 2014). Poklicna pot ga je zatem zanesla v Ameriko, v kateri se je znašel tudi v izjemno turbulentnem letu 2020, ko so sovpadale pandemija in v marsičem prelomne ameriške volitve. Rezultat tega časa je knjiga *Ameriški Rubikon* in naš kratek čezoceanski pogovor z njim.

»Dopisniška mreža je neprecenljiva, splet je ne more nadomestiti.«

ANDREJ STOPAR

AMERIŠKI RUBIKON

Goga, zbirka Goga,
2020, t. v., 255 str., 24,90 €, JAK

Bukla: V vaši novi knjigi *Ameriški Rubikon* so zbrana dopolnjena in dodelana besedila iz zadnjega (dobrega) leta pisanja o Ameriki. Pred sedmimi leti vam je izšla vsebinsko podobna knjiga kolumnističnih besedil o Rusiji. V čem je ključna razlika v poročanju iz teh dveh dežel?

Stopar: *Pax Putina* je knjiga o utrjeni moči, *Ameriški Rubikon* pa dnevnik prelomnega leta, časa negotovosti. Natanko tako bi opredelil tudi razliko med poročanjem iz Rusije in ZDA. Iz Rusije sem poročal v letih od 2005 do 2013. To je bil čas, ki je zahteval analizo Putinove Rusije s sklepnim nakazovanjem konflikta, ki se je razvil že po mojem slovesu od Moskve. ZDA pa se še niso opomogle od šoka, ki ga je pomenil Trumpov mandat. In se tudi še nekaj časa ne bodo. Ogromno je neznank, tipanja in novih dejstev. Ko govorim o šoku, je to lahko tudi vrednostna sodba, čeprav merim bolj na prelome ustaljenih obrazcev in kontinuitete političnega, upravnopravnega življenja in etično-moralnih norm.

Bukla: Vaša besedila zaobjemajo morda eno najbolj nenavadnih političnih let v zadnjem obdobju sodobne ameriške zgodovine. Kako vas je to leto zaznamovalo v poklicnem in morda tudi v zasebnem življenju?

Stopar: Naporno leto, ki je prav zdrvelo skozi mene. Največji izziv je bila analiza človeka, ki je živo nasprotje vsega, kar si običajno želimo na čelu države. Pa je vendar prepričal polovico ZDA in jo postavil v vzporedno stvarnost. Kako poročati iz sveta alternativnih dejstev in teorij zarote? Če dodam še pandemijo, je kot na dlani, kako je stvarnost prehitela domišljijo. V zasebnem življenju – komajda ga lahko ločujem od poklicnega – pa sem ugotovil, da se dobro poznam in natanko vem, kateri del mene samega me ne bo pustil na cedilu. In da, postaral sem se. Nekoliko hitreje, kot bi se sicer. (Smeh.)

Bukla: Kaj vas je pri Američanih in njihovem političnem vedenju najbolj presenetilo v pozitivnem in kaj v negativnem smislu?

Stopar: Navdušuje me ameriški optimizem zmeraj in povsod. V negativnem pogledu pa so me presenetili skrajni cinizem, dvoličnost, zlaganost, pokvarjenost in koristoljubje ameriške politike, zlasti republikanske. Ta stranka je naravnost neverjetna. Boste rekli, da je to sploh značilnost politike. Je, ampak tako močnim dozam v vsej svoji karieri še nisem bil izpostavljen.

Andrej Stopar

Bukla: *Ameriški Rubikon* sklenete z besedilom ob ameriških volitvah, ko je bil potem izvoljen Joe Biden. Kakšno bližnjo prihodnost napovedujete Ameriki z novim predsednikom in glede na njihovo trenutno razdeljenost?

Stopar: V nasprotju z Američani nisem tako optimističen. Če smo do zdaj govorili o polarizaciji ZDA, se je v težavnem prehodnem obdobju po volitvah Amerika razbila. Ni več dveh delov, ampak jih je več. Ne bo lahko. Joe Biden bo imel velike težave in ne dvomim, da bo razočaral veliko ljudi. Prinesel je »privid normalnosti«, kar po nedavnem namernem kaosu deluje osvežujoče. A razmere so se spremenile, ljudje tudi in Bidnova »normalnost« se bo morala temu prilagoditi. Pri čemer bo izgubila del svojega jaza.

Bukla: Vprašanje malo za šalo, malo zares. Po Rusiji in Ameriki bi bil logičen naslednji korak vaše poročevalske kariere Kitajska. Bi šli poročati tudi tja in zakaj (morda) ne?

Stopar: O Kitajski v tem trenutku ne razmišljam. Res pa je, da tudi o ZDA zelo dolgo nisem. Zato se bom zavaroval z reko »Nikoli ne reci nikoli.« Ampak s Kitajsko imam že načelno težavo – jezik. Okolje, v katerem delam, moram namreč zelo dobro spoznati in nisem prepričan, da bi mi uspelo jezikovno pregrado preskočiti tako uspešno, kot to pričakujem od sebe. Obenem pa moramo upoštevati stvarnost slovenskega medijskega prostora. Presenečen bi bil, če bi RTV Sloveniji uspelo odpreti dopisništvo v Pekingu. Čeprav bi bilo to za razumevanje Kitajske in sveta zelo dobro. Dopisniška mreža je neprecenljiva, izkušnje kažejo, da je splet ne more nadomestiti. Kot je rekel znameniti ameriški bibliotekar Rutherford D. Rogers: »Utapljamo se v informacijah in stradamo znanja.« Diagnoza časa, v katerem živimo.

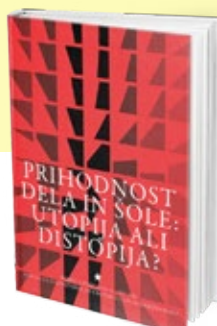
ENZO TRAVERSO

Totalitarizem: zgodovina razprave
prevod: Maja Breznik
20 €

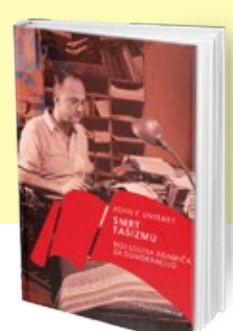

REVIJA BOREC 784-786

Prihodnost dela in šole: utopija ali distopija?
ur. Sašo Furlan ter Marko Bauer in Primož Krašovec
12 €

THEODOR W. ADORNO
Vidiki novega desničarskega radikalizma
prevod: Alfred Leskovec
14 €

JOHN P. ENYEART
Smrt fašizma: boj Louisa Adamiča za demokracijo
prevod: Mojca Dobnikar
32 €

SOPHIA www.zalozba-sophia.si 01/434 49 35 | narocila@zalozba-sophia.si

NIKA KOVAČ

MOJA ODLOČITEV

Pričevanja, pravice in predsodki o splavu
Aristej, 2020, m. v., 139 str., 19,50 €, JAK

Nika Kovač

»Pravica do umetne prekinitve nosečnosti se zdi v Sloveniji samo-umevna, med drugim je zapisana v Ustavi, a temo splava vseeno spremlja družbeni molk,« nam je povedala Nika Kovač, magistra socialne in kulturne antropologije, ki se v svojem raziskovalnem in družbenem delu ukvarja z vprašanji družbenega spola in socialnih krivic. Je vodja Inštituta 8. marec, pobudnica kampanje #jaztudi in avtorica knjige *Pogumne punce* (Mladinska knjiga, 2018). Za magistrsko nalogo si je zadala, da bo raziskovala splav in v ta namen na svojem facebook profilu pozvala ženske, da z njo delijo svoje izkušnje. Ob tem pravi, da jo je najbolj presenetilo, kako veliko odzivov je dobila, in da je nekatere od tistih, ki so se javile, tudi sama poznala, le da do takrat o tej temi niso nikoli govorile. Tako je povedala: »Javili sta se mi tudi prijateljici, ki delata v isti pisarni in ki sta splav opravljali v istem časovnem obdobju, a sta druga drugi prikrivali, kakšen medicinski postopek sta imeli.« Zdaj so v knjižni obliki izšla zbrana pričevanja pogumnih žensk, ki jasno nakazujejo na intimne, zdravstvene in eksistenčne stiske, ki so jih posameznice morale prebroditi, pa tudi na to, da je slovenska družba še vedno precej patriarhalna. Avtorica pravi, da ji ženske o svojih izkušnjah še vedno pišejo in potrjujejo, da o tej temi prej sploh niso govorile. Eno izmed njenih najljubših pričevanj v knjigi je pričevanje osebe, ki prihaja iz globoko religioznega okolja. Večina članov njene družine vključno z možem je proti umetni prekinitvi nosečnosti. Sama pa se je za umetno prekinitve nosečnosti odločila, ker bi nosečnost po dveh rizičnih nosečnostih ogrozila njeno zdravje. Kot mati dveh majhnih

... splav v naši družbi je tabu, o katerem je treba govoriti. S knjigo sem poskušala zarezati v ta molk, razbiti predsodke in podati vse informacije o postopkih in pravicah ...

otrok sama tega tveganja ni želela sprejeti, globoko verna tašča pa jo je pri tem podprla. Zato Nika Kovač dodaja: »Vse to so pokazatelji, da je splav v naši družbi tabu, o katerem je treba govoriti. S knjigo sem poskušala zarezati v ta molk, razbiti predsodke in podati vse informacije o postopkih in pravicah, da bo lahko vsaka posameznica sama svobodno in brez pritiskov sprejela odločitev: zato nosi knjiga tudi naslov *Moja odločitev*. S knjigo želim opozoriti, da naš svet ni črno-bel, izkušnje so kompleksne, splav je del življenja. In odločitev zanj je izključno stvar vsake posameznice in njeno odločitev, ne glede na razlog, moramo spoštovati. Če ga prepovemo, ga bodo ženske še vedno opravljale.« > RENATE RUGELJ

HAVI CAREL BOLEZEN

Krik mesa
prevod: Alenka Ropret
Krtina, zbirka Krt, 2020, m. v., 207 str., 22 €, JAK

Samo bolezen covid naj bi v zadnjih mesecih prebolela več kot četrtnina Slovencev (tudi spodaj podpisani), čas prebolevanja pa je pri marsikom zbudil resnejše razmišljanje o sebi, boleznih, razmerju med njima in svetu okoli sebe. Pri večini se

je to končalo z razmislekom, filozofinja Havi Carel, profesorica na Univerzi v Bristolu, pa je v večplastno strukturo bolezni in njen vpliv po osebni izkušnji, ko je – sicer aktivna rekreativna športnica – zagrizla veliko globlje ter obrazu bolezni posvetila celo knjigo (izvirno izšla 2008). V njej o bolezni razmišlja večdimenzionalno in pristopa tudi fenomenološko, saj skuša raziskati vprašanja, kot so denimo, kaj v resnici pomeni bolezen fiziološko in družbeno, kako se med boleznijo spremenijo človekov fizični, družbeni in emocionalni svet (denimo pri covidu je bolnik padel direktno v družbeno izolacijo, ki je vplivala na vse tri svetove), je mogoče v neudobju bolezni vseeno udobno bivati ipd., s čimer skuša potegniti ločnico med zdravim telesom, ki se ga zaradi njegovega tekočega delovanja skoraj ne zavedamo, in kakorkoli bolnim telesom, s katerim – včasih tudi skoraj hipoma – prestopimo v povsem drugo dimenzijo bivanja. Več kot aktualno za današnji čas! > SAMO RUGELJ

Lewis Dartnell

IZVORI

Kako je naš planet oblikoval človeško zgodovino

»Izvori so povsem primerljivi s *Sapiensom* Yuvala Noaha Hararija.«
– Sunday Times

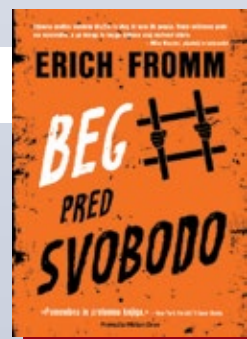
Od kultiviranja prvih pridelkov do ustanavljanja sodobnih držav, nam Izvori razkrivajo izjemen učinek Zemlje na oblikovanje človekove civilizacije vse do današnjih dni.

»Navdušujoč in briljanten zgodovinski pregled ne samo razvoja naše vrste, temveč tudi sveta nasploh.« – Peter Frankopan, avtor knjige *Svilne ceste*

Erich Fromm

BEG PRED SVOBODO

Eno najvplivnejših del Ericha Fromma, v katerem se je ta družbeni psihoanalitik posvetil vprašanjem politične psihologije.

Klasična psihološka knjiga *Beg pred svobodo* aktualno odpira vprašanja o zavezanosti lastni svobodi na eni strani in potrebi po pripadnosti na drugi.

»Izjemna analiza sodobne družbe in vlog, ki nam jih ponuja. Vanje večinoma pademo nezavedno, a po branju te knjige dobimo vsaj možnost izbire.« – Miha Mazzini

Matt Ridley

KAKO INOVACIJE SPREMINJAJO SVET

in zakaj uspevajo v svobodni družbi

»Poučna in očarljiva raziskava vprašanj, ki se razpenjajo od resnično pomembnih (Kako človek zajema energijo in z njo odvrne svoj propad in smrt?) do predvsem fascinantnih (Zakaj je trajalo tako dolgo, da smo izumili kovček na kolesih?).« – Steven Pinker, avtor knjige *Razsvetljenstvo zdaj*

»V tej poučni in krasni knjigi Ridley raziše skrivnostne razloge za inovacije, ključno silo, ki poganja sodobno ekonomijo.« – Walter Isaacson, avtor knjige *Steve Jobs*

Naročila sprejemamo: • 01/520 18 39
• knjigarna@umco.si

• na spletni strani www.bukla.si

UMCo, d. d., Leskoškova 12, 1000 Ljubljana
Knjige založbe UMCo so na voljo tudi v boljše založenih knjigarnah!

INTERVJU: DR. JERNEJ MLEKUŽ

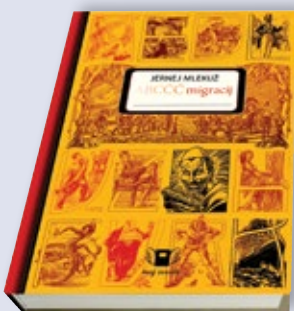
Vse se je začelo na brzicah v okolici argentinske Mendoze, kamor se je študent etnologije in geografije, opremljen z izkušnjami kajakaštva po domači Soči, na koncu drugega tisočletja odpravil delat diplomsko nalogo o tamkajšnji slovenski izseljenski skupnosti. Nato je zbrzela tudi njegova akademska kariera: naklonjenost obrobim, včasih kar prezrtim temam, je v kombinaciji z veseljem do pisanja zakuhala doktorsko disertacijo o bureku. Ta je v rahlo predelani obliki izšla tudi kot knjiga, ki je pri marsikaterem resnobnejšem raziskovalcu migracij povzročila dvigovanje obrvi. Povsem brez razloga, saj hrana, sploh v emigraciji, nikdar ni samo hrana, in je tako tudi burek mnogo več kot le hranljiv, masten prigrizek, temveč veličastna metafora. Vzdevek dr. Burek, ki ga je tedaj dobil, Jernej Mlekuž nosi s ponosom in tisto rahlo zafrkljivostjo, s katero se je lotil znanstvenega seciranja še ene kulinarčne metafore: kranjske klobase. Pravkar je izšla že njegova tretja knjiga, v kateri se loteva migracij, in to spet drugače: berljivo, s smislom za humor in osebnim pečatom, pa vendar tehtno in stvarno. Knjigo *ABCČČ migracij* poleg tega odlikujeta izjemno lepo oblikovanje (Tanja Radež) ter bogato slikovno gradivo, ki ga je izbiral in izbral kar avtor sam.

»Migracije so imele in imajo veliko večji vpliv na družino, ekonomijo, kulturo ..., kot si mislimo.«

JERNEJ MLEKUŽ

ABCČČ MIGRACIJ

Založba ZRC,
zbirka Moj zvezek,
2021, t. v., 160 str., 15 €

Bukla: Migracije se zdi-
jo precej nehvaležna
tema: kdor se zaveda
njihove nujnosti, jim

ne oporeka, kdor jim nasprotuje, pa si o njih
ne želi ne brati ne pogovarjati, da mu nova
spoznanja ne bi spremenila vnaprej zacemen-
tiranega mnenja. Kako je bilo pisati to knjigo
s tem zavedanjem?

Mlekuž: Ja, bržkone so res nehvaležna tema. Kar opažam tudi kot predavatelj. Predavam namreč učiteljicam in učiteljem v okvirju seminarja o migracijah, ki je najmanj popularen od petih ponu-
ganih seminarjev. A tarnanje ni dobra reklama! To najbrž ne bo pritegnilo bralk in bralcev, da poku-
kajo v *ABCČČ migracij* in se z migracijo mogoče
celo spustijo v kakšno divjo avanturo. Zato bom
raje rekel, da je migracija lik, v družbi katere tar-
nanje, zehanje in podobni pojavi, od katerih veči-
noma neuspešno beži človeška vrsta, odpadejo.
Migracija je pojava, ki vzburja domišljijo, nas vo-
di v neznane kraje in svetove, med neznane ljudi
in stvari, kjer popivajo, se jezijo, veselijo zgodbe,
junaštva, čudaštva in druge reči, ki osmišljajo ob-
stoj te tarnajoče in zehajoče vrste. Na primer de-
mokracija, kapitalizem, monoteizem, globalizaci-
ja – pojavi, ki jih omenjam v uvodu knjige – so
bržkone veliko bolj dolgočasna in zatežena druž-
ba. No, vsaj za pisana moje sorte. Zato sem ne-
hvaležni Migraciji lahko le hvaležen. V njeni druž-
bi sem preprosto užival; na bralce in bralke nisem
kaj dosti mislil. Je pa res, da slednjih nisem ho-
tel zamoriti z ideološkimi, moralističnimi in dru-
gimi pridigami, saj mi ti niso storili nič hudega.
Zato pa se raje poigram z asociacijami, prime-
ri, zgodbami, nikakor ne le v obliki besed, temveč
tudi slik, fotografij, podob. In prav te so po mo-
jem mnenju najboljše del knjige, ki sodi v žanr z
imenom »slikanica za odrasle«.

Bukla: Kako na Inštitutu za slovensko izse-
ljenstvo in migracije ZRC SAZU odgovarja-
te na očitke, da se preveč posvečate migran-
tom, ki prihajajo v Slovenijo, namesto da bi

obiskovali in proučevali slovenske sku-
pnosti v Argentini ali Severni Ameriki?

Mlekuž: No, prav veliko očitkov nisem si-
šal, saj smo v zavesti večine še vedno ver-
jetno marginalci, ki prežvekujejo margi-
nalne teme. Da se v zadnjih letih bržkone
res več posvečamo priseljenim v Slove-
niji, pa je krivo predvsem to, da mora-
mo kar nekaj denarja za preživetje pridobi-
ti na bolj ali manj »tržnih« razpisih, kjer
morajo biti vsebine čim bolj aktualne in
uporabne.

Bukla: V tvoji spletni predstavitvi piše, da
»raziskovanje migracij najraje povezuješ z ba-
nalnimi vidiki vsakdana: prehrano«. Kako da
je prav ta vzbudila tvojo raziskovalno rado-
vndost? Ali rad kuhaš?

Mlekuž: Iskreno rečeno, potreboval sem nekaj, da
migracijo odložim vsaj za nekaj časa v kot. In po-
tem so kar sami od sebe zadišali bureki, kranjske
klobase in slivovke, ki so se izkazali za nadvse hval-
ne družbo za preučevanje. In ti dišeči junaki in
dišeče junakinje so se ravno tako kot junaki in ju-
nakinje s čevlji na nogah in culami na hrbtu odpra-
vili v druge dežele, kjer so si nabrali zvrhane koše
zgodb, ki jih lahko najdete tudi v knjigi *ABCČČ mi-
gracij*. Mimogrede, migracije razumemo kot nekaj,
kar je povsem v rokah oziroma domeni človeške
vrste. Kot pametujem v enem od gesel, pa migra-
cij brez skorajda neskončne množice stvari ni ozi-
roma jih ne bi bilo. Ko se je prvi migrant odpravil
na pot, je za podvig potreboval vsaj zelo vsakda-
njo zadevo z nevsakdanjim imenom – proviant.
Brez oblek, orodja, orožja, plovil in množice dru-
gih reči tudi njegovi potomci ne bi nikoli prisopi-
hali na druge kontinente. Množičnih migracij, ki
so v preteklih stoletjih s človeškimi bitji napolni-
le bolj prazne dele teh kontinentov, ne bi bilo brez
vlakov, časopisov, parnikov, pisem, kovčkov, cul
in drugih vsemogočih mega in mini migracijskih
strojev ter pripomočkov. Stvari nam torej omo-
gočajo početi določene reči. Čevlji na nogah nas
spravijo na pot novim dogodivščinam naproti. A
vendarle to ni vsa njihova moč. S čevlji na nogah
postanemo drugačni ljudje – manj občutljivi na
zunanje okolje, hitrejši, pogumnejši. S čevlji na no-
gah (in puško v rokah) smo nehali bežati pred le-
vi in se povzpeli na Everest. Človekov pogled na
njegovo avtonomnost in enkratnost je izkrivljen.
Ne oblikujejo samo ljudje stvari, temveč prav tako
stvari oblikujejo ljudi.

Jernej Mlekuž

Sicer pa rad kuham, a moja kuharja je konti-
nente daleč od kakšnega kulinarčnega Everesta,
kvečjemu prisopiha na kakšen grajski hrib, kjer
pa si vedno privoščiti tudi nekaj zasluženih kozar-
cev vina.

Bukla: V pravkar izdani knjigi na več mestih
omeniš svojo nono, poročno migrantko. Ali si
se morda prav zaradi njene zgodbe odločil za
proučevanje migracij? Kdaj v svojem življenju
si bil sam najbližje statusu migranta?

Mlekuž: Ne, moja nona nima zveze z mojo kari-
ero preučevalca ali točneje nadlegovalca migra-
cij. Za kariero je kriva diplomatska naloga, ki sem jo
pol leta pisal med Slovenci v argentinski Mendo-
zi in me je tudi pripeljala na omenjeni inštitut. Ta
južnoameriški potep, kamor sem se odpravil tudi
ali predvsem, da bi užival na rečnih brzicah, pa se
je tudi še najbolj približal pojavi, ki ga opisujem
v knjigi. A še vedno je bil verjetno hudo daleč od
tega, kar se skriva za pojmom »biti migrant«, za
katerega sicer v knjigi pravim, da ga od pojma ne
biti migrant ne ločuje tako brezpogojna razlika
kot med pojmom biti in ne biti noseč(a). Najbrž
si misliš, tip, ki na dolgo in široko modruje o mi-
gracijah, sam pa nikoli ni bil migrant!? No, ja, če
se postavim v svoj bran: za poznavalca bakterij
tudi ni nujno, da si bakterija!

Bukla: V *ABCČČ migracij* navajaš tudi od-
lomke knjižnih del, od Bevkovega *Lukca in*

njegovega škorca do Poslednjih desetih bratov Zorka Simčiča. Večina jih govori o tem, kako so Slovenci odhajali v tujino s trebuhom za kruhom, kar je bila v zgodovini do druge polovice 20. stoletja prevladujoča praksa. Kako da smo na to tako pozabili?

Mlekuž: Verjetno bo za to kriva predstava, da so izseljenci nekakšen odmrli ud na narodnem telesu. Torej odhod v tujino je nekaj, kar pomeni konec slovenstva – seveda največkrat ne takoj, a le vprašanje časa oziroma generacij je, kdaj bo ta ud odpadel in zgnil na trdih in neizprosnih tleh tujine. A vendarle, ta odmrli ud je bil pogosto vitalnega pomena za narodno telo. Slovenski izseljenci so med 2. sv. vojno agitirali za Jugoslavijo, pol stoletja kasneje za samostojno Slovenijo, če naštejemo le dva dosežka s sijočo etiketo narodnega ponosa. Ob tem bi lahko skoraj v nedogled našteval nacionalno manj pomembne, a za posameznike, družine eksistencialne prakse, na primer pošiljanje denarja v domovino, ki je nemalokrat bilo osrednji vir preživetja družin ali razvoja lokalnih skupnosti, ali novi pogledi in vrednote, ki so jih priseljenci ali migranti povratniki prinašali v domovino ... Spomnimo se samo aleksandrink, žensk, ki so s pridobitnim delom prevzele tradicionalno vlogo moških – preživljanje družine. S tem so povzročile pravo revolucijo: zgražanje in odpor med duhovščino, narodnimi veljaki in drugimi pomembnejši takratnega časa. Ali če nekoliko obrnem sliko in stopim še v sodobnost – nekaj prestrašenih in lačnih »pohodnikov« oziroma prebežnikov na odmaknjenem in pozabljenem jugu države lahko sproži pravi politični vihar. Naj zaključim, da ne bom odkorakal predaleč: migracije so imele in imajo veliko večji vpliv na družino, ekonomijo, kulturo in druge velike človeške dosežke, kot si mislimo.

Bukla: Knjigo začinjaš s sočnim uvodom, ki spominja na Bukowskega: krčma, veliko alkohola, starejša izkušena ženska. To je seveda Migracija! Kaj bi jo vprašal, če bi res sedel za šank z njo in bi skupaj zvrnila šilce žganja ali dve?

Mlekuž: Vprašanje, koliko bi spila. Definitivno pa nekaj, kar tako ne bi nikoli prišlo pred oči uglajenih bralk in bralk *Bukle*, saj bi to uredniško-cenzorska roka razrezala v prafaktorje in deponirala na lokacijo, kjer daleč od oči spodobnosti trohnijo le največje svinjarije.

Bukla: In ko smo že pri žganjicah: kako je s tvojo naslednjo knjigo oziroma raziskavo, kjer se osredotočaš na slivovko?

Mlekuž: Predvideno potepanje po »deželi slivovke«, kot je bila pogosto opisana Jugoslavija, je zaradi korone preloženo v nejasno prihodnost. Tako da bom in sem delno tudi že ubral manj mobilno metodologijo – zbiranje spominov, listanje časopisov in literature ipd. Sicer pa vse skupaj teče bolj ležerno – bržkone kaj bistveno drugače tudi ne more biti, ko je na odru glavna junakinja pijača, v družbi katere preveč ambiciozno pametovanje lahko izpade le kot primanjkljaj delujočih možganskih celic.

MANFRED SPITZER

EPIDEMIJA PAMETNIH TELEFONOV

Nevarnosti za zdravje, izobraževanje in družbo

prevod: Aleš Učakar

Mohorjeva Celovec in Mladinska knjiga, 2021, t. v., 263 str., 29,99 €

Nemškega psihiatra Manfreda Spitzerja v slovenščini že poznamo po njegovih knjigah *Digitalna demenca* in *Osamljenost*, v svoji izjemno aktualno zastavljeni knjigi *Epidemija pametnih telefonov* pa na posrečen način tudi poveže obe temi. Spitzer ima prihod pametnih telefonov in z njimi povezane spremembe pri mladih, ki se razpenjajo vse od nagnjenosti k depresiji in celo samomorom, znižani koncentraciji, zatekanju v svetove osamljenost pa vse – ta teza je precej radikalna – celo do zniževanja inteligence novih mladih generacij, za digitalno (kontra)revolucijo, katere učinkoviti še ne moremo ustrezno ovrednotiti. V tem paketu namreč poleg prej omenjenih disruptivnih motenj dobimo aplikacije, kot je denimo *Pokémon Go*, ki je neke vrste osiromašena obogatena resničnost, postfaktično dobo, kjer mladi informacije o svetu okoli sebe črpajo direktno in predvsem s telefonskega zaslona, posledično možnost raznovrstnega oglaševalskega vplivanja nanje, skupaj z radikalizacijo njihovih stališč, ki smo jih v zadnjem obdobju videli na različnih koncih sveta v raznih oblikah. Pomembna knjiga, ki bo dala misliti tako staršem kot pedagogom in sociologom ter najbrž zastavila kar nekaj vprašanj, na katera kot družba zdaj nismo v stanju ustrezno odgovoriti. > SAMO RUGELJ

DEBORA MACKENZIE

COVID-19

Pandemija, ki se nikoli ne bi smela zgoditi – in kako preprečiti naslednjo

prevod: Andrej Poznič

Ciceron, 2020, m. v., 269 str., 26,50 €

Ko je pred dobrim letom po svetu začela bruhati pandemija koronavirusa, se je Debora MacKenzie usedla za računalnik in za njim disciplinirano sedela naslednjega pol leta vsak dan od jutra

do večera. Rezultat je knjiga, ki je izvirno izšla lansko poletje, nedavno pa tudi v slovenskem prevodu. Gre za prvo poglobljeno poljudnoznanstveno delo o tej zastrašujoči epidemiji z uničujočimi posledicami, pri čemer Debora MacKenzie, znanstvena novinarka, ki ima za seboj trideset let pisanja o nalezljivih boleznih, pred nami razgrne zgodbo prejšnjih (sicer manjših) epidemij ter analizira njihov potek in dramatične posledice ter kasnejši (ne)odziv svetovne skupnosti na njihov pojav. V nadaljevanju potem jasno pokaže, da je dimenzija, do katere se je razrasla pandemija koronavirusa, v veliki meri tudi posledica neustrezne pripravljenosti znanstvene in zdravstvene globalne skupnosti na te izzive. Seveda je marsikaj povezano z nezadostnim financiranjem teh – v teh razmerah še kako vitalnih – institucij in organizacij, iz česar avtorica izpelje sklep, da glede na to, da je za vokalom morda še kaka taka preizkušnja, velja na novo premisliti sedanje prioritete človeštva ter jih prilagoditi za takratni čas. Nujno branje! > SAMO RUGELJ

PETER C. GÖTZSCHE

SMRTONOSNA PSIHIATRIJA IN ORGANIZIRANO ZANIKANJE

prevod: Andrej Poznič

Ciceron, 2020, m. v., 395 str., 29,50 €

Peter C. Götzsche (1949) je danski zdravnik, raziskovalec in avtor kritičnih knjig o uporabi nekaterih cepiv ter neustreznih medicinskih in korporativnih praks v zvezi z zdravili. Pričujoče delo je izšlo leta 2013 in je poglobljena študija, v kateri Götzsche analizira vpliv in predpisovanje raznovrstnih tablet za srečo in boljše počutje, ki obljublajo lajšanje raznovrstnih duševnih težav. Pri tem Götzsche trdi, da večina teh zdravil naredi več slabega kot dobrega, študije njihovih zdravilnih učinkov pa so pomanjkljive in pogosto pristranske. Zato v praksi že nekaj desetletij prihaja do vse bolj intenzivne koristoljubne povezave med psihiatrijo in njenimi deležniki na eni strani, saj ti na razne načine nižajo kriterije tega, kar pomeni normalno, s tem pa ponujajo vse več razlogov za to, da morajo pacienti začeti jemati farmacevtske pripravke, ter farmacevtsko industrijo na drugi, ki s tovrstnimi prodajnimi uspešnicami kuje milijardne dobičke in zato z velikim interesom poganja ta smrtonosni krog sluzenja denarja z vse bolj vprašljivimi oblikami duševnih bolezni. Pomembna knjiga! > SAMO RUGELJ

Francoski inštitut v Sloveniji se je lani odločil leto stripa počastiti tako, da Nodierjevo nagrado za literarni prevod iz francoščine (tokrat jo je podelil tretjič, imenuje pa se po francoskem pisatelju, prevajalcu in leksikografu Charlesu Nodierju) posveti deveti umetnosti. Žirija je med stripi, prevedenimi med letoma 2015 in 2020, izbrala finaliste, ki so izkazali najizrazitejšo literarno ambicijo, jezikovno virtuoznost in učinkovito slovenjenje.

Ob Nodierjevi nagradi za leto 2020

Katja Šaponjić: Obožujem napetost in koncentracijo, ki se ustvarita ob branju podobe

Nagrado je decembra 2020 prejela **Katja Šaponjić**, francistka in slovenistka, prevajalka klasičnih in sodobnih frankofonskih avtorjev, kot so Gaël Faye, Albert Camus in Kamel Daoud, od leta 2013 pa tudi hišna prevajalka pri založbi VigeVageKnjige, ki sicer živi in ustvarja v Bruslju. Prepričala je zlasti z risoromanoma *Neustrašne: portreti neuklonljivih žensk* Pénélope Bagieu (VigeVageKnjige, 2019), serijo vinjet o življenju žensk, ki so zaznamovale zgodovino, in *Katarza* (VigeVageKnjige, 2016) karikaturista in striparja Rénalda Luzierja Luza iz satiričnega časopisa *Charlie Hebdo*, ki je 7. januarja 2015 doživel teroristični napad. Žirija je Katji Šaponjić izrekla tudi priznanje za ves prevodni stripovski opus, ki med drugim zajema delo *Otto, uzrti človek* M. A. Mathieuja, *Brodeckovo poročilo* M. Larceneta in sodelovanje pri prevodu stripovske serije *Ariol* E. Guiberta in M. Boutavanta (vse pri založbi VigeVageKnjige). Z njim je poskrbela za večjo prepoznavnost brbotajoče frankofone stripovske ustvarjalnosti v Sloveniji.

Katja Šaponjić

DSKP: V zadnjih letih čedalje širše slovensko občinstvo odkriva, kaj vse omogoča pripovedovanje zgodb v mediju stripovske umetnosti. Se strinjaš s trditvijo, da risoroman ni le malo boljši (ali umetniški) strip, temveč samostojna literarna zvrst?

Šaponjić: Vsekakor. Risoromanu odpirajo vrata celo literarne nagrade, sicer tradicionalno namenjene leposlovju. Obstaja malo morje študij, poglobljene teorije, specializiranega revialnega tiska, forumov, konferenc, festivalov itd., ki dokazujejo, da to ni več vprašanje.

Ko danes govorimo o stripu in risoromanu, se moramo zavedati, da govorimo o izjemno razplatenem žanru z osupljivo estetsko, pripovedno in izrazno močjo.

DSKP: Strip in risoroman imata, kot praviš, svoje zakonitosti, svoj sistem izraznih sredstev. Literarna prevajalka si že dolgo. Za sabo imaš Agoto Kristof, Alice Munro, Camusa, Daouda ... Kako se po tvoji izkušnji stripovsko prevajanje razlikuje od prevajanja leposlovja?

Šaponjić: Morda je glavna razlika že v načinu branja. Medtem ko leposlovje, zelo splošno rečeno, beremo verižno, torej besedo za besedo, stavek za stavkom, stran za stranjo, strip in risoroman beremo večdimenzionalno. Če sem pretirano slikovita, se mi vsiljuje primerjava med egipčanskimi hieroglifi in animacijo 3D. To globino ustvarja risba. Kako brati risbo in vpetost

besedila v njej? Kakšno je njuno razmerje? Kako zelo je organsko prepleteno? Kako nujno je besedilo za pripoved? Kako silna je pripovedna moč podobe? Vse to so vprašanja, s katerimi se kot prevajalka leposlovja nisem ukvarjala. Pri stripovskem prevajanju besedila ne bo definiral le tekst, ampak ga bo obarvala tudi podoba. Ravno ta bo odločila, ali bom denimo »silence« prevedla kot tišina, spokojnost, tihotnost ali kaj drugega.

DSKP: Žirijo je pri tvojih prevodih očaralo to, da je besedilo po moči enakovredno podobi in da bralca s samostojno silo vleče naprej. V *Neustrašnih* je na primer veliko humorja, primerjava pokaže, da so rešitve domiselne, naravne, res izpiljene. Kako si to dosegla?

Šaponjić: Tu mi je vsekakor pomagal avtorčin risarski slog, ki je tako hudomušen in nabrit. Če je človek dojemljiv za ekspresivnost podobe, potem veliko težje zgreši register in jezikovne domislice. Mislim, da je Pénélope Bagieu uspelo junakinje izrisati in izpisati tako, da so zares oživele, zraven pa pretihotapiti sporočilo, da je neustrašnost nekaj, kar ni lastno le vitezom in hollywoodskim karikaturam, temveč je nekaj zelo človeškega in celo vsakdanjega, prepoznamo pa jo po tem, da je nalezljiva, da navdihuje. Pri prevajanju sem se torej družila z zelo živimi osebami, tako da sem se zlahka vživela vanje, kar mi je razgibalo jezik.

DSKP: V Luzovem risoromanu *Katarza* si najbrž naletela na drugačne izzive. Izbira besedišča v prevodu, recimo vulgarizmov, je zelo posrečena, ne zveni papirnato, ohranjena je aforistična zaostrenost ... Kako si se spopadala s to mešanico brutalnosti in nežnosti, srhljivega verizma in »neodgovorne« igrivosti?

Šaponjič: Katarza je bila res izziv. Mislim, da je bilo odločilno to, da je debelo plast satire presevala ogoljenost človeka, ki je doživel strašno izgubo in ne ve, ali mu bo uspelo najti način, kako na novo zasnovati svoj svet, ki bo vseboval to izkušnjo, a jo bo hkrati prerasel. Poskušala sem čim natančneje slediti avtorjevimi premikom med »človekom« in »satirikom«.

DSKP: Kako v tistih stripih in risoromanih, v katerih je potreba po neposrednosti še izrazitejša, premaguješ težave z znanim prepadom med slovenskim knjižnim in pogovornim jezikom?

Šaponjič: Pri meni gre tu res bolj za vprašanje samozaupanja in poslušanja. Slovenščina je lahko tako grozno obremenjena s »pravilnostjo«, kar lahko jezik seveda zaduši. Zato mi je pri stripovskem prevajanju dober kompas atmosfera, ki jo zaznam, ko berem original. Mi jo uspe poustvariti v prevodu? Ali v prevodu ne krnim pljučne kapacitete originala? Najlažje mi je seveda prevajati knjižni jezik. Ta register poznam, v njem sem lahko dosledna. Veliko težje mi je ohranjati doslednost v pogovornem jeziku, ker se mi zdi, da lahko v slovenščini zelo hitro zdrsneš v katero od narečij in s tem nehoti lokaliziraš osebe in dogajanje. Tudi za dialoge v slovenskem filmu je na primer dolgo veljalo, da so prisiljeni, da ne delujejo. Kaj se je moralo zgoditi, da zdaj tega k sreči ne moremo več reči? Nimam odgovora, a zdi se mi, da ima to opraviti ravno s samozaupanjem in posluhom.

DSKP: V prevodih, za katere si bila nominirana, si pokazala širok razpon: od pretresljivega Brodeckovega poročila do iskrivega Ariola za mlajšo publiko. Kaj te še zanima v prihodnje?

Šaponjič: Mislim, da še nisem dosegla zenita v stripovskem prevajanju. (Smeh.) Ne v jezikovnem ne v ljubiteljskem smislu. Kadar naletim na risoroman ali strip, v katerem me že takoj nagovori podoba, in med branjem ugotovim, da je besedilo enako močno, je vznemirjenost pri prevajanju nekaj, kar težko opišem in kar odtehta ves čas in napor, vložena v delo. Obožujem napetost in koncentracijo (včasih tudi zadrževanje diha), ki se ustvarita ob branju podobe, in neskončno potrpljenje, h kateremu te prisili natančno opazovanje. Seveda se vsi ti občutki razlikujejo od dela do dela. Nazadnje sem diha zadrževala pri prvi knjigi *Blasta* in zdaj že komaj čakam, da začnem prevajati drugo.

DSKP: Tvojih prihodnjih izbir se veselijo tudi bralci. Ampak če bi smela na samotni otrok vzeti le tri risoromane, katera trojica bi to bila?

Šaponjič: Ali lahko štirje deli *Blasta* štejejo za eno enoto? Potem bi vzela *Blast* Manuja Larceneta, *Samega* Christoph Chaboutéja in *Pépée* Adriena Demonta.

JOHN P. ENYEART

SMRT FAŠIZMU; Boj Louisa Adamiča za demokracijo

prevod: Mojca Dobnikar

Sophia, zbirka Naprejl, 2020, t. v., 268 str., 32 €, JAK

John P. Enyeart je profesor zgodovine in predstojnik Oddelka za zgodovino na Univerzi Bucknell v Pensilvaniji, ki je leta 2009 objavil svojo prvo knjigo o politiki delavskega razreda, takrat pa prebral tudi v svojem času precej eksplozivno knjigo *Dinamit* pisatelja, publicista in tudi političnega aktivista Louisa Adamiča (1898–1951), ki se mu je potem v naslednjih letih tudi intenzivneje posvetil ter o njem in njegovem delu potem leta 2019 objavil pričujočo izjemno monografijo. Adamič je bil v svojem času kulturni filozof in novodobni razsvetljenec, v sebi pa je združeval tako domovinsko ljubezen, izseljenstvo in kozmopolitstvo, ob tem pa je bil nasprotnik vojn ter vsakršne diskriminacije ter zagovornik enakopravnih odnosov. Tako je kot človek in intelektual, ki je bival v Ameriki, hitro ugotovil, da so za povojne ZDA značilni rasna nepravilnost in vse večja ksenofobija ter usklajena prizadevanja protikomunistične mreže za oslabitev sindikatov. Zato je Adamič spoznal, da pot v svet, ki si ga je želel, vodi preko redefinicije Američanov do lastne zgodovine, kar je v njegovem konkretnem primeru pomenilo tudi preobraziti idejo, da je zgodovina Združenih držav anglosaška zgodovina ter da bi morali vanjo ustrezno vključiti tudi druge prišeke, vključno z Afroameričani. V tem smislu je, tako trdi Enyeart, Adamič še kako aktualen tudi za ameriško politično misel današnjega časa, ko je Amerika še kako razklana, saj lahko z njegovo zapuščino bolje razume svojo protifašistično preteklost. To izvrstno urejeno knjigo (s spremno besedo Boža Repeta) je zgledno prevedla Mojca Dobnikar, ki je podpisala tudi prevod Adamičeve knjige *Iz mnogih dežel*; tudi ta je izšla pri založbi Sophia. > SAMO RUGELJ

ENZO TRAVERSO

TOTALITARIZEM; Zgodovina razprave

prevod: Maja Breznik

Sophia, zbirka Naprejl, 2020, m. v., 200 str., 20 €, JAK

Enzo Traverso (1957) je eden najprodnarnejših poznavalcev političnega dogajanja preteklega stoletja, njegovih totalitarizmov in holokavsta. V tej knjigi sega iz poznavanja nedavne politične preteklosti, predvsem nastanka fašizma in nacizma, v sedanost in bližnjo prihodnost. Gre za pronicljivo analizo ozadja sodobnega političnega dogajanja, ki marsikje v Evropi, tudi pri nas (in drugje po svetu), zlagoma, a zanesljivo krepi pozicije novega totalitarizma. Politični zgodovinar poudarja, da so liberalne politične elite fašizmu in nacizmu same predale oblast in da sta oba ves čas uživala podporo kapitalističnega razreda. Osvetljuje okoliščine med obema vojnoma, ki so ustvarile ugodno gojišče zla. Pomenljive vzporednice preteklemu dogajanju, ki je povzročilo toliko zla, vidi v dogajanju po zlomu vzhodnega bloka leta 1989 in s tem krepljenju prav tistega liberalizma, ki je v prvih desetletjih istega stoletja pomagal k nastanku fašizmov in jih nato ustoličil na oblast. Poudarja, da živimo v času, ko liberalizem že povsod kaže dobro razpoznavne znake protototalitarnih prvin. Bomo znova molčali? Knjigo spremlja izvrstna spremna študija Maje Breznik in Rastka Močnika. > MAJA ČREPINŠEK

ERNESTO CHE GUEVARA

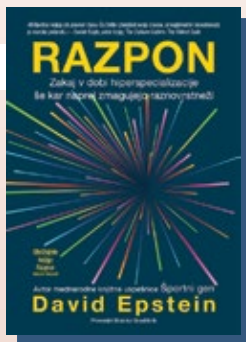
O SOCIALIZMU IN INTERNACIONALIZMU

prevod: Tina Malič

Založba /*cf., zbirka Extra, 2020, m. v., 80 str., 10 €

Po obsegu drobna knjižica predstavlja pomembno vsebino: dve izvorni besedili Ernesta »Che« Guevare, legendarnega latinoameriškega revolucionarja, in dve analitično-pojasnevalni besedili. Prvo je prispevek zgodovinarke Marie del Carmen Ariet Garcia, vodilne raziskovalke Chejevega življenja in dela, drugo Aijaza Ahmada, uglednega marksističnega filozofa in političnega komentatorja. Poznavalca Chejevi besedili *Sporočilo Trikontinentali* in *Socializem in človek na Kubi* umešta v čas in prostor, pojasnita njegovo življenjsko pot in okoliščine, ki so ustvarile boj za socializem, za novega človeka, za osvoboditev tretjega sveta. Besedili, ki ju je napisal Che, ponujata avtentično branje zgodovinske in politične vrednosti, uvodni študiji pa poglobljeno kontekstualno interpretacijo. Che je prvo besedilo napisal leta 1965, nedolgo po kubanski revoluciji (1959), v času, ko se je angažiral v internacionalnem boju proti imperializmu in je deloval v Afriki. Drugo je nastalo leta 1967. Jeseni istega leta je bil umorjen. > MAJA ČREPINŠEK

David Epstein

RAZPON

Zakaj v dobi hiperspecializacije še kar naprej zmagujejo raznovrstneži

»Obožujem knjigo *Razpon*.«

– Malcolm Gladwell, avtor knjige *Pogovarjanje z neznanci*

Razpon je izzivalna knjiga, ki prevzame bralca, naj bo to starš z odraščajočimi potomci, mlada oseba, ki še išče svojo pot, zreli voditelj ali trener, ki je mentor mlajšim generacijam in želi v svoji ekipi negovati raznovrstnost in širok pogled na svet.

Ena izmed najboljših poslovnih knjig po izboru časnika *Financial Times*

Paul Dolan

SREČNI DO KONCA DNI

Opuščanje mita o idealnem življenju

»Pametna, očarljiva in zabavna knjiga.

Spodbudila vas bo, da se boste začeli spraševati o vsem, kar mislite, da veste o tem, kaj si želite.«

– Caroline Criado Perez, avtorica knjige *Nevidne ženske*

Redni profesor vedenjskih znanosti Paul Dolan nazorno pokaže, da do zadovoljstva v življenju lahko vodijo zelo različne ter pogosto tudi precej nepričakovane poti.

Lori Gottlieb

MORDA PA SE MORAŠ Z NEKOM POGOVORITI

Razkrijejo se terapevtka, njen terapevt in naša življenja

Ena izmed najboljših psihoterapevtskih knjig zadnjega časa. V njej avtorica odkrito, mestoma tragikomično in strokovno natančno opiše leto dni svoje terapevtske prakse, v katerem se je na glavo postavilo tudi njeno lastno življenje in se je bila primorana zateči k terapevtu veteranu.

»Modra, topla, pametna in zabavna knjiga. Morate jo prebrati.« – Susan Cain, avtorica knjige *Tihi*

V Zavezništvu za dvig bralne kulture pripravljajo nov ciklus izobraževanj o ustanavljanju in vodenju bralnih klubov. O pomenu kakovostnega branja za družbo se je Ksenija Medved pogovarjala z umetnikom, komparativistom in antropologom dr. Iztokom Osojnikom.

»Kultiviranost ni naravna danost, ampak nekaj, kar pridobimo in nadgrajujemo.«

Bukla: Za razvedrilo je fino prebrati nape-to kriminalko ali se zasanjati ob ljubezenski zgodbi, toda vi nas vztrajno vabite k poglobljenemu branju, ki pa ga bralci kdaj označijo za težko, mučno.

Osojnik: Ne vidim, da bi bilo kvalitetno branje mučenje. Marsikdo resda lahko preživi, ne da bi se poglobljal v človeško naravo ali svet okoli sebe, izkušen bralec pa uživa v zahtevnejših knjigah, ker so vrata v celovitejši svet, v katerem živimo in kakršnega živimo. Kultiviranost ni naravna danost, ampak nekaj, kar pridobimo in nadgrajujemo. Tudi z razvedrilnim branjem je podobno. Ko se ponavlja, nas začena dolgočasiti. Na trivialno knjigo bo bralec pozabil v trenutku, ko jo bo odložil. Predvsem pa je lažje živeti med ljudmi, ki so sposobni globljih premislekov in širših obzorij.

Bukla: Lahko ob literaturi, v kateri se srečamo s posiljenim dekletom, pedofilom, morilcem ipd., doživimo užitek?

Osojnik: Treba je razumeti, kaj pomeni užitek v branju. Nikakor nič sentimentalnega ali za la-se privlečenega. Zato razlikujemo med razvedrilno in resno literaturo. V resni literaturi najprej doživimo nelagodje, skozi katero pa se med branjem moramo pretolči, da pridejo do nas odrešujoča razkritja. V njej se pogosto srečujemo z usodnimi razsežnostmi življenja, s prvinskimi vprašanji svojega obstoja na tem svetu. Ne izogibamo se jim, ampak se soočamo z njimi. To zahteva določeno pozornost. Pogovor med bralci takih knjig je zato še toliko bolj dragocen, ker več ljudi več vidi, v družbi dobro mislečih lažje preniknejo v tkivo bolečih razmerij in dogodkov. Ljudje smo družbena bitja, v osamljenosti shiramo kot enodnevno cve-tje. Bralni klubi nam omogočajo trenutke teh-ničnih pogovorov, razvijajo naš čut za sočloveka. Branja ne doživljamo kot mučenje, ampak kot odrešujoče ukvarjanje z drugače odrinjenimi temami.

Bukla: Mednarodne raziskave so pokazale, da bi bila Država bralcev bolj miroljubna, empatična, strpna, celo bolj zdrava in bogatejša. Kaj načitanost pomeni v tem kontekstu?

Osojnik: Pri načitanosti ne gre za število prebranih knjig, ampak za sposobnost kvalitetnega branja knjig in posledično razgledanost, kulturo. Družba z visoko ravniyo medsebojne komunikacije in celovitih odnosov je precej bolj tolerantna in ustvarjalna kot tista, ki jo poneumljajo medijsko in politično ščuvanje,

Iztok Osojnik

Foto: Bruno Bielecki

zabavljaštvo in manipulacija. Načitanost ni do-mena izobraženih, je stvar posameznikove kul-ture in lastnega raziskovanja.

... pri načitanosti ne gre za število prebranih knjig, ampak za sposobnost kvalitetnega branja knjig in posledično razgledanost, kulturo ...

Bukla: Ne moremo mimo »covid situacije«, ko pogosto iščemo odklop v trivialnih vsebinah. Na kaj naj se priklopimo?

Osojnik: Trenutna situacija je odličen prikaz prej opisanega. Manj ko ljudje vedo, bolj so zmedeni. Manj ko razmišljajo, lažje jih je stisniti v kot, osamiti, jih do konca poneumiti, spreti med seboj, čustveno zlorabiti ter spremeniti v družbo globokega medsebojnega sovraštva in socialnega brezčutja. Če bi prebrali kako knji-go o časih nacizma v Nemčiji ali stalinizma v Rusiji, soseda ne bi več gledali kot političnega sovražnika, ampak kot človeka, ki se je zna-šel v isti situaciji kot mi. Dovolj je prebrati eno dobro knjigo o tem, pa stvari postanejo precej bolj jasne. In tudi lažje se soočimo s svojim stan-jem in grozo umirajočih, ki jih je oblast tako rekoč žrtvovala in zavrgla, ne da bi povsem raz-zumeli, zakaj. In zahtevamo, da se to neha.

Naročila sprejemamo: • 01/520 18 39

• knjigarna@umco.si
• na spletni strani www.bukla.si

UMco, d. d., Leskoškova 12, 1000 Ljubljana
Knjige založbe UMco so na voljo tudi v bolj
založenih knjigarnah!

RAZVOJNA PSIHOLOGIJA

3. zvezek

urejanje: Ljubica Marjanovič Umek in
Maja Zupančič

Znanstvena založba Filozofske fakultete,
2020, pt. v., 498 str., 29,90 €

Po šestnajstih letih, ki so minila od izida prve znanstvene monografije *Razvojna psihologija* – ta je že takrat nadvse razveselila strokovno in laično bralstvo – je lani izšla dopolnjena, osvežena in aktualizirana izdaja istimenskega dela, in to v treh obširnih zvezkih. Prvi ponuja uvod v razvojno psihologijo ter pregled obdobja dojenčka in malčka, drugi zvezek namenja svoja poglavja zgodnjemu, srednjemu in poznemu otroštvu, v tretjem zvezku, ki ga predstavljamo tokrat, pa so strokovnjaki nanizali bogat pregled razvoja posameznika od obdobja mladostništva in vstopa v odraslost do pregleda vseh treh obdobja odraslosti. Tako kot že predhodna zvezka prinaša tudi tretji celovit pregled posameznikovih obdobja razvoja na vseh njegovih ravneh, od zaznavne, spoznavne, gibalne in čustvene do osebnostne, socialne in moralne. Ob tem gradivo pri določenih obdobjih dodatno razširja pozornost poglavjem, ki igrajo v omenjenem obdobju razvoja posameznika še posebej pomembno vlogo. Tudi tretji zvezek kar kipi od številnih dragocenih dejstev, predstavljenih v besedilu in sliki ter podkrepjenih s številnimi izsledki anket, grafi ter podobnim raziskovalnim gradivom, dodatno vrednost pa mu pordarjajo zbrane informacije, ki se nanašajo na posameznikov razvoj in njegovo umeščenost v domači, slovenski prostor. Prav slednje ločuje že tako nadvse pregledno in uporabno znanstveno monografijo od podobnih tujih, kar bo strokovnjake in laike, ki jih zanima človekov razvoj od rojstva do smrti, zagotovo še bolj spodbudilo k branju in k pogosti uporabi tega znanstvenega dela. > VESNA SIVEC POLJANŠEK

LJUBICA MARJANOVIČ UMEK,

URŠKA FEKONJA,

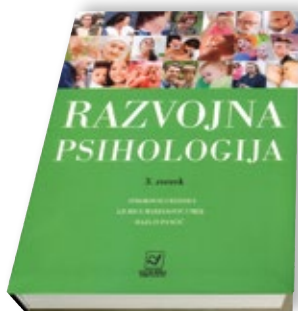
KAJA HACIN BEAZOGLU

ZGODNJA PISMENOST OTROK

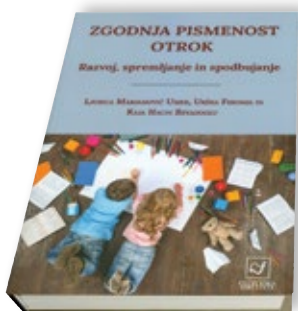
Razvoj, spremljanje in
spodbujanje

Znanstvena založba Filozofske fakultete,
2020, m. v., 238 str., brezplačno

Oddelek za psihologijo Filozofske fakultete med (širšo) strokovno javnost pošilja znanstveno monografijo o zgodnji pismenosti otrok. Avtorice v monografiji prvič v slovenskem prostoru z razvojnopsihološkega vidika predstavljajo sodobne koncepte zgodnje pismenosti. Monografija je sestavljena iz dveh delov. V prvih osmih poglavjih avtorice opredelijo zgodnjo pismenost ter razvoj zgodnje pismenosti otrok, spregovorijo o ustvarjanju simbolno spodbudnega družinskega okolja za razvoj govora, pomen dajo tudi simbolni igri, skupnemu branju, pogovoru in pripovedovanju zgodb kot socialnemu kontekstu za spodbujanje govora in zgodnje pismenosti, tehnologiji in medijem kot podpori razvoju zgodnje pismenosti ter vsestranskemu spodbujanju razvoja zgodnje pismenosti. V drugem delu monografije najdemo razvoj in opis slovenskih lestvic zgodnje pismenosti in njihovo uporabo, v zaključnem poglavju pa še zanimive študije primerov. Monografija je namenjena strokovnjakom z različnih področij ter širši strokovni javnosti, ki jih to pomembno področje zanima. > SABINA BURKELJCA

... dopolnjena,
osvežena in
aktualizirana
izdaja ...

Slovensko založništvo pozna vrsto dolgoživih zbirk, ki so v različnih obdobjih in okoliščinah presegle sto enot, toda nobena se ne more kosati z vsakoletnim predprazničnim knjižnim svežnjem, ki nadaljuje izročilo prve slovenske založbe. Svetovni vojni sta otežili štetje, saj je po prvi iz Celovca pregnana Mohorjeva družba nadaljevala delo na Prevaljah in v Celju, hkrati so meje, ki so razdelile Slovence, spodbudile nastanek Mohorjeve še na Goriškem. Po drugi vojni je znova zaživela Mohorjeva v Celovcu, tako da imamo danes tri uredništva in programe. Knjižni dar celovške Mohorjeve vsebuje tri izdaje: *Koledar* in *Pratika* za leto 2021 in v zbirki Večernice roman Leva Detela *Posekani svet*.

Komplet je na voljo ceneje kot posamezni naslovi v prosti prodaji, za samo 37 €.

Knjižni dar Celovške Mohorjeve 2021

KOLEDAR 2021

Mohorjeva Celovec, 2020, m. v., 160 + 32 str., 18 €

Koledar 2021, ki sta ga uredila Hanzi Filipič in Karl Hren, prinaša raznovrstne vsebine za bralce na Koroškem in v širšem slovenskem prostoru. Obveznemu koledarskemu delu sledijo poljudne obravnave različnih zanimivih tem. Od obletnic, med drugim prvih dveh Trubarjevih knjig, do skrbi za jezik na različnih ravneh ter aktualnih dosežkov in odkritij na področjih kulture, domoznanstva in narave. Posebne pozornosti je poleg Višje šole za gospodarske poklice v Št. Petru, prejemnice Tischlejeve nagrade, deležen predvsem Jože Marketz, zavedni Slovenec, imenovan za krškega škofa.

PRATIKA 2021

Mohorjeva Celovec, 2020, m. v., 160 str., 6 €

Urednik *Pratike* Adrian Kert se drži tradicionalne vsebinske sheme in obljube: veliko zanimivega branja za malo denarja. Koledarski del opozarja na vse pomembne datume v cerkvenem in koledarskem letu, sorazmerno veliko prostora pa je podobno kot v koledarju namenjenega tudi pomembnejšim obletnicam in aktualnim vsebinam: Jožetu Marketzu in drugim škofom slovenskega rodu, nato vinogradništvu na Koroškem ter zgodovinskim in aktualnim temam in osebnostim, kot so pravnik in pedagog Andrej Gosar, astronom Hallerstein, Maistrov soborec Malgaj in osemdesetletnik arhitekt Podrecca pa tudi vrnitev Narodnega doma v Trstu Slovencem. Seveda pa *Pratika* ni le strnjen povzetek vsebin v koledarju, temveč prinaša še poučne, šaljive in ugan-karske strani ter nagradno igro tudi za mlajše družinske člane.

LEV DETELA

POSEKANI SVET

Mohorjeva Celovec, 2020, m. v., 260 str., 21 €

Pripovednika, pesnika in publicista Leva Detela je k pisanju tega romana očitno spodbudilo v zadnjih nekaj letih povečano zanimanje za vzroke, potek in posledice prve svetovne vojne, ko je bil svet, kot pravi, ujet v nečloveški nič; ko je preštevilne izvrglo iz njihovih ustaljenih življenj v neznanjski nič. Mnogi različnih strokovnih in umetniških odmevov je dodal še svojega. Upodobil ga je v vzporedno prepletajočih se osebnih zgodbah nekdanjih in aktualnih, stvarnih in fiktivnih nastopajočih likov, podprl s poznavanjem zgodovinske, arhivske in politične fotografije, začinil z vpogledom v akademska spletkarjena ter zaokrožil z lastnimi sodbami o prelomnem dogajanju pred dobrim stoletjem.

LIA LOUIS

DRAGA EMMIE BLUE

prevod: Irma Kukovič

Hiša knjig, 2020, m. v., 401 str., 13,95 €

Najstniška prijateljstva in naklonjenost lahko zrastejo v pravo ljubezen ali pa tudi ne. Mladoletno Emmie je v šoli zlorabil učitelj informatike, prijatelji in bližnja okolica pa so ji v težkih trenutkih, vključno z njeno mamo, obrnili hrbet ali jo celo obsodili izzivanja. Zato se je zatekla k dopisovanju z Lucasom, ki je daleč stran na francoski obali našel njen rdeči balon s sporočilom in ji odpisal. Z njim, njegovim bratom Eliotom in njenima staršema je preko pisem, glasbenih CD-jev in obiskov vzpostavila pristno prijateljstvo, nekaj, kar je bilo vsaj na daleč podobno družinskim vezem, ki jih je doma tako pogrešala. Po desetih letih prijateljstva pa se ji je zdelo, da se je v svojega prijatelja in zaščitnika zaljubila. Računala je, da jo bo Lucas na trideseti rojstni dan zasnubil, a njuna čustva niso bila enaka ... In namesto, da bi končno spravila v red svoje življenje, so se ji nenadejano nakopičile še nove težave ... Domiselna zgodba bo všeč vsem, ki so uživali v branju avtoričinega prvenca *Nekje blizu sreče* (2019), pa tudi tistim, ki so jim všeč ganljivi ljubezenski romani z nepričakovanimi obrati. > RENATE RUGELJ

MARIE TREMAYNE

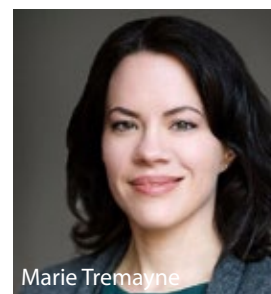
DAMA POD KRINKO

Neubogljive neveste, knj. 1

prevod: Barbara Jarc

Mladinska knjiga, zbirka Oddih,

2020, t. v., 400 str., 32,99 €

Marie Tremayne

... zgodovinski
ljubezenski
roman ...

Dobra poznavalka viktorijanske in regejske književnosti se je že kot študentka angleške književnosti navduševala nad romani Jane Austen in zato sploh ni čudno, da je Marie Tremayne vse svoje ljubezenske romane postavila v njej najljubše zgodovinsko obdobje. Prva knjiga iz priljubljene serije *Neubogljive neveste* se tako dogaja v Londonu spomladi leta 1845, ob začetku družabne sezone, ko se bogati plemiči začnejo ozirati za mladenkami, godnimi za poroko. Sestri Clara in Lucy iz novoobogatele družine

Mayfield sta prepričani, da se bosta poročili iz ljubezni, a njun oče si nadvse želi kakšnega grofovskega zeta. Lucyjino srce ogreje podjetni mladenič nižjega stanu, zato z njim pobegne in se na skrivaj poroči, Clara pa se pred nasilnim snubcem pod krinko služkinje zateče delat na oddaljeno grofijo. Tam se vsem preprekam navkljub zagleda v Williama, postavnega dediča velikega posestva, ki pa mu seveda ne more povedati o svojem poreklu, on pa si zaradi ugleda ne more privoščiti poroke s služabnico, četudi ga nadvse privlači. > BETI HLEBEC

KEVIN KWAN

NORO BOGATI AZIJCI

prevod: Mateja Grajar

Učila International, zbirka Žepna knjiga,

2020, m. v., 476 str., 14,90 €

Zabavna pripoved, ki smo jo do sedaj poznali predvsem po zelo uspešnem filmu, v katerem so nastopili izključno azijski igralci (2018), je končno dobila tudi prevod v slovenščino. Singapurško-ameriški pisatelj Kevin Kwan (1973) je s prvcem ustvaril ganljiv roman z junakoma, ki prihajata iz povsem različnih svetov, četudi je na prvi pogled videti drugače. Rachel in Nick sta visoko izobrazena newyorška profesorja, skupaj živita že več kot dve leti, in morda je napočil čas, da storita še naslednji korak ter se poročita. Pred poletjem Nick povabi Rachel na neobvezno potovanje v Singapur, kjer bo on poročna priča prijatelju iz otroštva, potem ji bo predstavil tudi svojo družino, o kateri Rachel pravzaprav ne ve ničesar. Na potovanju se izkaže, da je Nick dedič velikanskega premoženja in da razvajene azijske mladenke bijejo strašno bitko za bodočega ženina. In kako se bo na spletkarske konkurentke odzvala umirjena Rachel? In zakaj ima njena mama toliko skrivnosti? > BETI HLEBEC

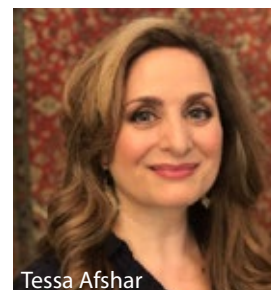

TESSA AFSHAR

HČERI RIMA

prevod: Irena Modrijan

Družina, 2021, m. v., 327 str., 19,90 €

Tessa Afshar

Ena najuspešnejših avtoric svetopisemskega leposlovja se je tokrat poglobila v manj znano zgodbo iz Nove zaveze, ki pripoveduje o Priskili, »hčeri Rima«, in njenem možu Ákvili, judu iz Ponta. Zakonski par je v sodelovanju z apostolom Pavlom v

prvem stoletju našega štetja širil vero med prvimi kristjani. Roman pripoveduje njuno ljubezensko zgodbo, ki jo usmerja božja roka, da se prekipevajoča ljubezen razliva na potepuškega psa, na otroka s ceste, na zvestega sorodnika in ostarelo sužnjo, na lačne, bolne in uboge sokristjane, celo na nekdanje sovražnike. Zakonski par, v katerem izstopa izobrazena, pobožna in življenjsko preizkušena Priskila, deluje z ramo ob rami z apostolom Pavlom čez dan, ko za vsakdanje preživetje šivajo usnje, in zvečer, ko goreče širijo vero. Skupaj doživijo izgon iz Rima, skupaj najdejo moč za nove začetke, zakonca rešita življenje Pavlu, ko se zaplete v spor na shodnici. Živahna in sugestivna pripoved je polna zgodovinsko utemeljenih dogodkov in verodostojnih opisov, ki segajo v najmanjše podrobnosti, da živo izriše življenje v starem Rimu, v Korintu in v prvih judovskih skupnostih, med katerimi se širi glas o Mesijem učenju, česar vsi ne sprejemajo naklonjeno. > MAJA ČREPINŠEK

Spletna knjigarna

Otroški planinski dnevnik **Prvi zapisi z gora** – da bo vsaka pot v lepem spominu.

NOVO v knjigarni

- 10 x 14 cm
- barvno
- 132 strani
- za 30 zapisov
- 8,90 €/izv.

Vse kar potrebuješ je knjiga in skodelica čaja.

- kriminalke
- leposlovje
- ljubezenski romani
- biografije
- osebna, duhovna rast
- kuharice
- zdravlje
- priložniki
- turizem, narava
- otroško, mladinsko branje

Sledi nam na Facebooku in Instagramu

www.mojaknjiga.si

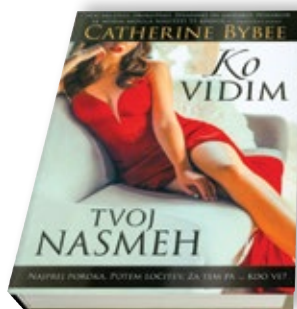
koda MOJHS za 5% popust

CATHERINE BYBEE

KO VIDIM TVOJ NASMEH

prevod: Esther Daniela Košir

Hiša knjig, Založba KMŠ, 2020, m. v., 412 str., 13,95 €

Trino Petrov srečamo v prečudovitih Benetkah, med kanali in ozkimi uličicami, kamor si je prišla oddahnit od napornega življenja v Ameriki. Mlada, izredno bogata vdova je postala po smrti (oziroma zdi se, da samomoru) moža, s katerim sta imela zgolj navidezen zakon. A zdi se, da Trina ni koristolovka, saj ji denar in bogastvo ne pomenita dosti. Ker je tudi lepota, ji ne manjka moških, ki jo želijo omrežiti, a Trini ni do nikogar – dokler se v zgodbi naključno ne pojavi mladi country pevec Wade, navajen slave in občudovanja deklet.

Trina je zanj zanimiva, saj je ena redkih, če ne celo edina, ki se ne zanima zanj. Kmalu pa se vse spremeni; ljubezen, če je prava, lahko vzdrži neverjetne zunanje pritiske. Pisateljica niti napetosti v knjigi snuje v kombinaciji romantične zgodbe in kriminalke, ki jo stopnjuje vse do zadnje strani. Eno izmed najmočnejših sporočil v knjigi je, da slava in denar ne pomenita nič, če ju ne moreš deliti in uživati z ljudmi, ki te imajo zares radi. > SABINA BURKELJCA

IMOGEN KEALEY

OSVOBODITEV

prevod: Anja Bakan

Hiša knjig, Založba KMŠ, 2020, m. v., 454 str., 14,95 €

Imogen Kealey je psevdonim za avtorski dvojec, ki ga sestavljata Imogen Robertson, v Londonu živeča pisateljica zgodovinskih romanov, in Darby Kealey, pisatelj in filmski producent, ki biva v Los Angelesu. Združila sta moči in »ustvarila« *Osvoboditev*, resnično pripoved o junakinji, borki in vohunki Nancy Wake, znani tudi pod imenom madame Fiocca ali Bela miš. Nancy je pri osemnajstih pobegnila iz daljne Avstralije in se lepa, bistra, drzna in pogumna poročila s francoskim bogatašem Henrijem Fioccom. Srečna sta se naselila na jugu Francije, tam pa je ob izbruhu druge svetovne vojne Nancy postala pomembna članica podtalnega gibanja v boju z nacisti. Ko so se razmere preveč zaostri- le, je Nancy prebegnila v Veliko Britanijo, kamor jo je francosko odporiško gibanje poslalo na urjenje v okviru službe za posebne operacije. V Francijo se je vrnila kot prekaljena agentka, ki jo je gestapo neuspešno preganjal kot Belo miš, neulovljivo senco. Žal je Nancy na begu izgubila stik z možem Henrijem, ki so ga nacisti nečloveško mučili, da bi izdal svojo ženo. A je bila njegova ljubezen močnejša kot vse bolečine in grozote trpinčenja. Pripoved o tej fascinanti ženski, ki se je zapisala med legende druge svetovne vojne, odlikuje živ, sočen jezik in izredno slikoviti, skoraj filmski opisi dogajanj. > SONJA JUVAN

CHRISTI CALDWELL

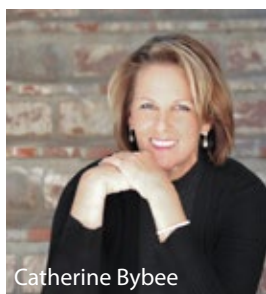
ČAST MALOPRIDNEŽA; DAMIN STRAŽAR

Grešne neveste, knj. 2 in 3

prevod: Ljubica Karim Rodošek

Hiša knjig, Založba KMŠ, 2020, m. v., 445/413 str., 13,95 €/knjigo

V drugi knjigi serije zgodovinskih romanc spremljamo Rykerja Blacka, lastnika igralniškega kluba Pekel in greh. Da bi ugodil svoji sestri Heleni, se udeleži njenega plesa, na katerem pa gre vse narobe. V nesporazumu se je spraval na lady Penelope Tidemore, ki se je skrivala, da bi se izognila škandalu, po katerih je tako znana njena družina. Žal je kljub najboljšim namenom očitno tudi njej usojeno, da bo uničena, saj ju v kočljivem položaju poleg družinskih članov zalotijo tudi zlobne klepetulje iz visoke družbe ... V tretji knjigi bolje spoznamo Rykerjevega in Heleninega brata po srcu, Nialla Marksmans, ki skrbi za varnost v klubu. V njegovo nevarno življenje znova vstopi vojvodova hčerka Diana Verney, ki je prišla k nezakonskemu polbratu Rykerju po zaščito. Vse bolj se ji namreč dozdeva, da ji nekdo streže po življenju. Niall proti svoji volji postane Dianin stražar in tako skupaj preživita kar nekaj časa ... > KLARA JARC

Catherine Bybee

RADBREM10

Koda za 10% dodatni popust na Galarna.si!

Velja do 15. 3. do 24h.

Sofia Lundberg
RDEČI ADRESAR
12,95 €

Imogen Kealey
OSVOBODITEV
14,95 €

Greer Hendricks in Sarah Pekkanen
ANONIMNO DEKLE
14,95 €

Megan Miranda
POPOLNA NEZNANKA
14,95 €

Lia Louis
DRAGA EMMIE BLUE
13,95 €

Catherine Bybee
KO VIDIM TVOJ NASMEH
13,95 €

Gratis dostava nad 20 €

Za več kot 5000 knjig v ponudbi na:

www.galarna.si

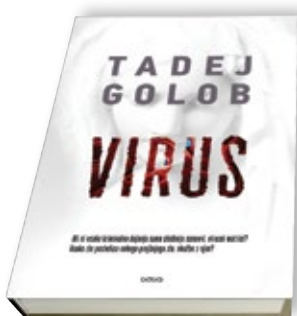
Hitro in varno

Distribucija Avrora
e: info@galarna.si
t: 040 922 522

TADEJ GOLOB

VIRUS; Taras Birsa, knj. 4
Goga, 2020, m. v., 500 str., 22,90 € JAK

Serija kriminalk s Tarasom Birso je iz knjige v knjigo večja, zaobjame širši del bralstva in aktivira nove navdušence; ti začnejo pri *Jezeru*, kriminalnem romanu, ki je dobil pospešek po lanski televizijski seriji, praznično zimski termin za izid nove kriminalke Tadeja Goloba pa počasi postaja nekaj tradicionalnega, podobno, kot so bili včasih na Finskem jesenski izidi romanov Arta Paasilinne, ki so v knjigarne prišli takrat, ko je odpadlo prvo listje. *Virus* je izšel nekaj tednov kasneje v primerjavi s prejšnjimi leti, tudi zato, ker ni bilo klasičnega knjižnega sejma, Golob pa je tokrat naredil nekaj novih dramaturških korakov. Po eni strani je novo zgodbo jasno učvrstil v pandemični čas, s čimer ji je že sam po sebi vdihnil pretečo atmosfero, po drugi pa se je Birsa tokrat moral soočiti z novim izzivom: pred njim je lov na serijskega morilca in njegovo zasledovanje ga vodi po vsej Sloveniji, v skrite in zatohle predele, ki bi jih pogosto radi tudi skrili sami pred sabo, s čimer je Golob Birso premeteno razširil na ves slovenski prostor in romanu s tem vdihnil tudi večjo geografsko aktualnost. Roman, ki hitro izginja s prodajnih polic! > SAMO RUGELJ

MAX SEECK

HAMURABIJEVI ANGELI
prevod: Tadej Trebec
Didakta, 2020, m. v., 512 str., 17,99 €

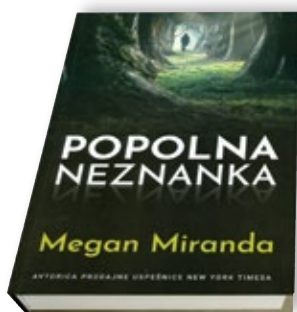
Četrto stoletje je, kar se je končala zadnja vojna na Balkanu, toda brazgotine in uničena življenja, ki jih je vojno razdejavanje pustilo v ljudeh, še zdaleč niso minili. Kot struna napeta kriminalka bralca izstrelji v Zagreb, na finsko veleposlaništvo, od koder je izginil eden izmed uslužbencev, potem ko je prejel skrivnostne grožnje. Hrvaška policija tipa v temi, zato jim Finci pošljejo »za pomoč« lastnega strokovnjaka Daniela, preiskovalca z izkušnjami na Balkanu, in analitičarko Anniko. On je kot rosno mlad fant z zlom prepovene kraje spoznal v uniformi vojaka ZN. Od tedaj se trudi, da bi znova zaživel kljub morečim spominom. Ona je bistra, mlada in privlačna. Toda na boku ima prilepljen mikrofoni, prek katerega nekdo iz ozadja na skrivaj snema vse, kar sliši Annika. Zapletena, mojstrsko izpeljana zgodba, ki privzdiguje dlake na zatilju, oddrvi v pekel, ki ostane na pogorišču vojne, v smrdljivo močvirje mafijskih kupčij, nemoralnih finančnih mahinacij ljudi na visokih položajih, sluzastih spolnih igrice, izsiljevanj, izdajstev in krutih, brezobzirnih umorov, s koreninami, ki segajo globoko v vojno zlo. Toda sredi puščave zla zrasedo tudi ljubezen, prijateljstvo in tovarštvo. Inteligentni kriminalni roman zastavlja vprašanja o vojni in miru, o zločinu in kazni. > MAJA ČREPINŠEK

MEGAN MIRANDA

POPOLNA NEZNANKA
prevod: Esther Košir
Hiša knjig, Založba KMSŠ,
2020, m. v., 397 str., 14,95 €

Psihološki triler bralca vodi po številnih skrivnostnih poteh, na katerih si išče odgovore na vprašanja, kdo in kje je Emmy Grey oziroma ali ta sploh obstaja. Je zgolj siva senca v domišljiji glavne junakinje pripovedi? Ko sestanovalka Leah prijavi njeno izginotje, se začne odvijati nenavadna zgodba, v kateri se med seboj povezujejo situacije, ki tečejo po robu verjetnega. Zakaj nihče ne mara Leah Stevens, nekdanje novinarki, ki je morala zaradi enega samega članka v časopisu zapustiti svoje mesto in se nato zaposliti kot učiteljica? Ko se z Emmy po osmih letih v nekem baru ponovno srečata, se preselita v skupno domovanje v majhnem mestecu, kjer ju nihče ne pozna. Ko Emmy izgine, se začnejo vrstiti skrivnostni dogodki, ki jim tudi policija ne pride do živga. Ena za drugo se odkrivajo plasti toksičnega odnosa med dekletoma, dokler Leah vendarle ne odkrije sledi in namen Emmyjinega preračunljivega izginotja. Roman je tudi kompleksna psihološka študija o identiteti, ki določa osebo in njen obstoj. > SONJA JUVAN

VILMOS KONDOR

ZLOČINI V BUDIMPEŠTI
prevod: Gabriella Gaál
Didakta, 2020, m. v., 478 str., 17,99 €

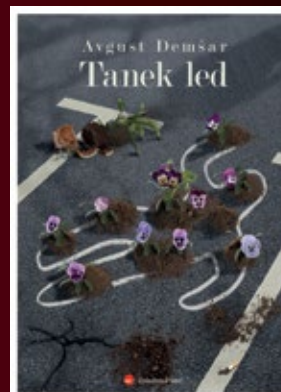
Jeseni 1939, ko so na Poljsko z ene strani vkorakali vojaki tretjega rajha, z druge strani pa že prodirali Sovjeti, se na madžarski meji med tisoči beguncev prebijajo trije tovornjaki Rdečega križa. Nato skrivnostno izginejo v noč. Čez nekaj dni sredi Budimpešte najdejo trupla treh mladih. Oblasti o nenavadnih smrtih molčijo, časopisi si o njih ne upajo poročati, saj v zagatnem vzdušju prihajajoče vojne novice obvladujejo cenzorji. Toda ko združita moči stari novinarski maček Zsigmond Gordon in upokojeni detektivski inšpektor Sándor Nemes, se razkrivanje umorov poveže z izginotjem velikega tovora medicinskih mamil. Detektivka se potopi v zlohotno podzemlje opijskih hiš, ilegalnih igralnic in prostitucije, kjer življenje ni vredno več kot en strel. Toda bistveno vprašanje je, h komu se denar steka in čemu ga namerava uporabiti. Odlična detektivka, ki se odvija med Dunajem in Budimpešto, je vpeta v realno dogajanje polpretekle zgodovine. > MAJA ČREPINŠEK

Prvi trije kriminalni romani
Avgusta Demšarja, po katerih
je bila posneta serija
Primeri inšpektorja Vrenka.

Na voljo v spletni knjigarni Založbe Pivec.

Založba Pivec
www.zalozba-pivec.com

JOE ABERCROMBIE

ODLOČI NAJ VOJNA

Prvi zakon, knj. 3

prevod: Sergej Hvala

Mladinska knjiga, zbirka Srednji svet,
2021, t. v., 688 str., 39,99 €, JAK

»Dokazi so utrudljivi. Dokazi ne štejejo. Ljudje imajo veliko raje laž, udobno postreženo na pladnju, kot da bi morali iskati neprijetno resnico. Še zlasti, če se jim laž lepše vklaplja v načrte,« meni inkvizitor Glokta, eden od slikovitih protagonistov odmevne temne epske fantastije, ko vijuga med dvornimi spletkami. Abercrombie tudi v zaključnem delu trilogije *Prvi zakon* ponudi skoraj več citiranja vrednih bistrournih (in pogosto duhovitih) misli in rekov na stran, kot jih manj vešči pisci premorejo uvrstiti v celotno knjigo. Ni kaj, ne velja brez razloga za enega izmed najbolj čislanih sodobnih piscev fantastije, ki navduši predvsem z izjemno karakterizacijo osrednjih likov. Ti niso nikakršni neomadeževani heroji, ampak posamezniki pogosto vprašljivih vrednot, ki jih ženejo povsem vase zaverovani cilji. K tem sestavinam dodajte še prevratne, izdajstev in nasilja polne razplete, ki se v najboljšem primeru končajo le grenko-sladko, neolepšane in krvave opise spopadov, in pred vami se porodi odsev sveta, ki temelji na neizprosni vsakdanjosti. Slednjo pa Abercrombie blaži z dobršno mero ironije in črnega humorja, tako da se vse skupaj poveže v enkratno čitljiv roman, katerega funkcija je bralca predvsem vrhunsko *zabavati*. Uniji grozi več vojn, kar pa ni ravno pravi čas za krizo nasledstva, ki nastane ob umirajočem kralju brez potomcev. V sržu političnega boja za oblast se znajde Glokta, ki bo moral uporabiti vso svojo pretkanost, da bo prestol zasedel *pravi* kandidat. Bojevnik Logan se vrne domov na sever (kjer se bo za njim kadilo in prašilo ...), plemič Jezal dan Luthar je razdvojen med kariero in ljubeznijo ... Ko pa se vse pripovedne niti začno razpletati, pa vedno bolj postaja jasno, da jih vleče nekdo iz ozadja ... > ALEŠ CIMPRČ

STEPHEN KING

PUSTE DEŽELE

Temni stolp, knj. 3

prevod: Anja Bakan

Hiša knjig, Založba KMŠ,
2020, m. v., 640 str., 17,95 €

Ko je najstniški Stephen King v šestdesetih letih prejšnjega stoletja prebral *Gospodarja prstanov*, si je tudi sam zadal cilj, da spiše svoj fantazijski ep. Vendar se mu je formula za izvirnost (ni hotel kopirati Tolkienu) odmikala, dokler si ni ogledal filmske mojstrovine *Dober, grd, hudoben* režiserja Sergia Leoneja. Tedaj je vedel, da »hočem napisati roman, v katerem bo sicer zajet tisti Tolkienov nadih iskanja in čarovnije, vendar se bo zgodba odvijala na Leonovem skoraj absurdno veličastnem zahodnjaškem prizorišču«. Povedano dobro udejanji v *Pustih deželah*, nekakšni mešanici post-apokaliptične prostranosti in eksistencialnega vestrna, zaviti v fantazijsko, pogosto spreminjajočo se stvarnost. Pripoved o Rolandu, revolverašu iz vzporedne, a z našo povezane realnosti, ki išče izmuzljivi Temni stolp (razlogi o tem in še marsičem se nam le počasi razkrijevajo), se tokrat pošteno poglobi, tako tematsko kot po obsegu strani, tako da se zdi, da sta bili prejšnji dve knjigi pravzaprav le podlaga za vzpostavitev zgodbe – *Revolveraš* je predstavil Rolanda, *Premik trojice* pa njegova popotna tovariša Eddieja in Susannah. Družina tokrat prispe v porušeno mesto Lud, kjer se znajde med dvema vojskujočima si tolpama, pri tem pa morajo prepričati prebrisan – in malo nori – samomorilski vlak Blaine Enotirni, da jih popelje čez s pišem smrti opustošene puste dežele. Ob tem pa Roland, ki je v prejšnji knjigi s časovno-prostorskimi skoki v New Yorku rešil smrti svojega simbolnega sina Jaka (ki je pred tem umrl že *dvakrat*), ostane ujet v dveh svetovih: paradoks dvojnih spominov ga potiska vedno globlje v blaznost ... Premeteni, kot na tripu živeti roman, ki ga je bil sposoben napisati le King na vrhuncu svoje ustvarjalne moči. > ALEŠ CIMPRČ

MADELINE MILLER

KIRKA

prevod: Polona Glavan

Sanje, zbirka Sanje. Roman, 2021, m. v., 320 str., 19,95 €, JAK

Predelave mitov in pravljic v sodobni literaturi so v tujini že ustaljena praksa, prevodi pa k nam vedno prihajajo z rahlo zamudo. Zato smo nestrno čakali napovedano izdajo knjige *Kirka*, o kateri so se iz recenzij in objav širile same navdušujoče pohvale. Prvi prevod v slovenščino je druga knjiga avtorice Madeline Miller, bivše učiteljice latinščine in grščine. Njeno poznavanje tega področja se izraža v knjigi, ki govori o mitološki čarovnici Kirki; le-to lastna družina zaradi občutka ogroženosti izžene na samotni otok. Tam si Kirka naredi svoje kraljestvo,

se spozna z Minotavrom, Dedalom, Medeo in Odisejem. Skozi njeno zgodbo se prepletajo mnogi znani liki, spletke in ljubezenske zgodbe, vendar bolj kot vse skupaj spoznamo, da je bila Kirka navsezadnje ženska, ki se je morala boriti za svoj obstoj in opaznost med božanstvi. Njena emancipacija nas prevzame, z njeno glavno vlogo pa smo dobili drugačen pogled na grške mite. Hipnotičen in poetičen slog vas bo začaral in prepričal o tem, da znajo biti zgodbe grškega panteona prav čarobne, aktualnost ženskega boja pa nam da še tisto piko na i, zaradi katere je roman vredno prebrati. > URŠKA BRAČKO

Vsebina izobraževanj:
BRALNI KLUBI V TEORIJ IN PRAKSI

po 2 spletni konferenci
uporabno gradivo v e-obliki
mentorstvo pri pripravi načrta
klasični in spletni bralni klub
potrdilo o izobraževanju

redna cena: 60 € / zgodnja ptica: 49 €

Začetna stopnja
23. 2. in 2. 3. 2021

Nadaljevalna stopnja
16. 3. in 23. 3. 2021

Izpopolnjevalna stopnja
4. 4. in 13. 4. 2021

Več na:

www.policadubova.org

MOJE ŽIVLJENJE. MOJA ZGODBA.

Dobra zgodba. S knjigami iz Mladinske knjige.

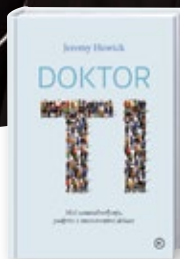
»Da lahko podjetnicam pomagam loviti ravnotežje, ga moram ohranjati sama.

Tudi z dobro knjigo.«

Nina Gaspari,
podjetnica, podcasterka,
učiteljica joge

100-dnevno potovanje k radosti in veselju z enim dobrim dejanjem na dan.

Mednarodna uspešnica o moči samozdravljenja, podprta z znanstvenimi dokazi.

Priročnik domače avtorice o načinu prehrane, ki nahrani organizem na celični ravni.

#ŠPORTAJMOINBERIMO

#športajmoinberimo je nacionalni medresorski program za spodbujanje branja med mladimi športniki in športnicami, ki ga vodi Mariborska knjižnica v sodelovanju z Olimpijskim komitejem Slovenije – združenjem športnih zvez, Ministrstvom za kulturo, Ministrstvom za izobraževanje, znanost in šport, Zavodom RS za šolstvo, Javno agencijo za knjigo RS, Mestno knjižnico Ljubljana, Pionirsko – centrom za mladinsko književnost in knjižničarstvo, Združenjem splošnih knjižnic ter projektoma Kulturni bazar in Nacionalni mesec skupnega branja.

PRIPRAVILI:

DR. SABINA FRAS POPOVIČ
IN NIVES MARKUN PUHAN

#januar 2021

Kje se lahko srečata medved in bober? V gozdu, seveda. Ali pa na knjižni polici. Tokrat v branje predlagamo dve knjigi, ki kar kričita po pogovoru.

Za mladino in odrasle:

Fredrik Backman v romanu *Mi smo medvedi* (Mladinska knjiga, 2018) postavi v središče dogajanja šport kot bistvo življenja celotne skupnosti. Zgodba pripoveduje o mladinski hokejski ekipi iz Björnstada, »mesta medvedov«, propadajočega kraja sredi gozda, ki živi za hokej. Pisatelj poseže v srčiko ekipnega športa: avtoriteta, pripadnost, zvestoba sebi ali ekipi, želja po sprejemanju, pogum, predanost hokeju kot načinu življenja ter soigralcem, trenerju, klubu. Hkrati Backman nariše slikovito podobo športa v življenju odraslejših otrok in nas v svet hokeja popelje z neposrednim, grobim in surovim jezikom, izraža pa tudi veliko ljubezni in sočutja.

»Roman je kritično ogledalo vsem trenerjem, športnim funkcionarjem, novinarjem, staršem, športnikom in vsem, ki so kakorkoli povezani s športom. Knjiga govori o hokejski ekipi v majhnem mestu, kjer zvestoba klubu in biti del ekipe pomenita vse. Lepa fasada, kot jo ima praktično vsak športni klub. A govori tudi o temnih straneh mladinskega športa, hinavščini in odraslih, ki dovolijo, da se za uspeh pomembni lahko izognejo posledicam svojih dejanj, ne glede na to, kako grozno dejanje so storili. Kje je torej meja dopustnega? Kdo je tisti, ki izbira, kaj je prav, kaj je normalno in kaj je moralno? Kot zapiše Fridrik Backman v romanu »kultura ni samo to, kar spodbujamo, ampak tudi to, kar dopuščamo«. – Luka Jurič, magister farmacije, igravec in trener hokeja pri HDK Maribor, član slovenske reprezentance U18

Za otroke:

Nicholas Oldland je leta 2012 za slikanico *Zaletavi bober* prejel nagrado Kanadskega centra za otroško literaturo. Pri založbi Zala, ki je izdala slovenski prevod, so zapisali: »Slikanica o zaletavem bobru je zabavna zgodba z nevsiljivo poanto: premisli, kaj boš delal in kako. Naj bo delo koristno za vse; pazi, da s svojim početjem nazadnje ne boš ogrožal narave, drugih in sebe. Bober je namreč zelo priden, ves čas dela, ampak velikokrat čisto brezglavo. Njegovo vneto in zaletavo delo že ogroža prijatelje in tudi bobra samega. Le kako se bo to končalo?«

Otroci, mladostniki in tudi odrasli pri športu (pa tudi pri drugih dejavnostih) gredo za dosego cilja pogosto preko sebe. Pri tem ne ranijo le sebe, temveč tudi tiste ob sebi.

»Nekajkrat sem prebrala in pregledala bobrčka in prav vsakič se mi je prikazala kaka druga, bolj ali manj športna perspektiva branja. Na prvo žogo nisem videla nekih očitnih povezav s športom, ampak predvsem rehabilitacijsko noto, ki pa je povezana tudi z gibanjem. Misel 'zdrav duh, v zdravem telesu' kar kliče po vključitvi v to zgodbo. Ampak prvi vtis je bil varljiv. V zgodbi se skrivajo zelo pomembne vsebine, ki niso zanimive le za šport, temveč tudi za življenje. Predvsem življenjsko (v tem koronačasu pa sploh) se mi zdi, da se je treba v življenju kdaj pa kdaj tudi ustaviti, odklopiti, umiriti in da ni treba stalno hrepeneti po nečem novem ...« – Maruša Klopčič, mama in športna pedagoginja na OŠ Valentina Vodnika, Ljubljana

SHANE O'MARA

HVALNICA HOJI

prevod: Andreja Bolton

Mladinska knjiga, 2021, t. v., 264 str., 24,99 €

V slovenščini je v zadnjih letih izšlo kar nekaj knjig o hoji, med drugim *Filozofija hoje* Francoza Frédéricica Grosa, meditativna *Hoja* Norvežana Erlinga Kaggeja, esejistična *Hoja* Davida Thoreauja, pustolovska *Apalaška pot* Jakoba J. Kende in izpovedne *Triglavske poti* pisca teh vrstic. Sedaj se jim je pridružila še bolj znanstveno obarvana *Hvalnica hoji*, ki jo je napisal irski nevroznanstvenik Shane O'Mara, tudi sam strasten pohodnik, ki v tej dopadljivi knjigi, polni različnih podatkov in primerjav, izpiše prepričljiv zagovor hoji in njenim blagodejnimi učinkom. O'Mara pri svojem raziskovanju hoje izhaja tako iz njenih evolucijskih kot nevroloških osnov, potem pa njeno učinkovanje analizira glede na to, kaj hoja pomeni v urbanem in naravnem okolju in kaj se dogaja s telesom in razumom med dinamično hojo, pri kateri se človek ne utruje, se pa njegov organizem aktivira. Z vsem tem O'Mara jasno pokaže, da redna vsakodnevna hoja izboljšuje vse vidike našega družbenega, psihološkega in nevrološkega delovanja. Hoja kot preprosto zdravilo, ki lepša življenje! > SAMO RUGELJ

VLADIMIR HABJAN

TIPANJE V NEZNANEM

Planinska zveza Slovenije,

2020, pt. v., 176 str., 22,90 €

Vladimir Habjan s planinskim imenom Haubi je že več kot dve desetletji eden od srčnih delov slovenske planinske publicistične srenje. Dolgoletni urednik *Planinskega vestnika*, (so)avtor mnogih planinskih vodnikov, denimo *Brezpotja* in *Alpe brez meja*, pa knjig o gorah, ki so leposlovnega (*Čez rob*) ali pa izpovednega značaja (*Živeti z gorami*), je v tem času ustvaril zavidljiv opus planinskih knjig. *Tipanje v neznanem* je več kot primeren naslov njegove nove izpovedne knjige, v kateri bralec dobi serijo gorskih pustolovščin, ki jih je v zadnjem obdobju opravil Habjan s svojo družino in prijatelji. Druženje, raziskovanje neznanih gorskih terenov in odkrivanja novih brezpotij, vznemirjenje pri iskanju svežih pristopov, na katerih se sooča tudi s svojimi omejitvami, iskanje novih obrazov gora in radovedno odkrivanje vrhov, na katerih je prvič, ali pa je bil že mnogokrat, to so zaščitni znaki Habjanovega pisanja, ki nas v tej knjigi popelje od domačih vrhov, vključno z njemu najbolj ljubo goro Kamniško-Savinjskih Alp Jezersko Kočno, pa vse do Japonske, kamor sta šla s sinom obiskat hčerko, ki tam študira, a sta se seveda morala odzvati tudi klicu tamkajšnjih gora. Izvirne potopisne zgodbe s poudarjeno osebno noto, ki navdihujejo in vabijo v gorski svet. > SAMO RUGELJ

MARIJA MOJCA PERNEL

KNJIGE ZA GOROHODCE

Znanstvena založba Filozofske fakultete,

2020, m. v., 121 str., 14,90 €

Hoja v planine je priljubljeno slovensko prostočasno opravilo in vsako leto Slovenci po njih opravimo približno dva milijona obiskov na 2000 označenih poteh v dolžini 20.000 kilometrov. A vendar: kako je prišlo do te kulture? Marija Mojca Pernel, docentka za področje slovenske in obče zgodovine 19. stoletja na Filozofski fakulteti v Ljubljani, osebno pa zelo povezana z naravo, je v svoji monografiji *Knjiga za gorohodce* vzela pod drobnogled zaključni del 19. stoletja, ko so vzporedno začeli teči procesi, ki so vsi skupaj podpirali obiskovanje naših gora. Največ pozornosti Pernelova nameni prvim slovenskim vodnikom, ki so iz tega obdobja, ter njihovim avtorjem od Valentina Staniča in Johanessa Frischaufa naprej (po obeh sta poimenovani tudi koč), ki so bili sami zavzeti gorohodci, obenem pa so s svojo publicistično in knjižno dejavnostjo planine in pot do njih približali tudi širši publiki. Po drugi strani pa je dejavnost izdajanja planinskih vodnikov sovpadala tudi z ambicijami različnih skupin (nekateri so potem prerasle v planinska društva), da so se lotile vzpostavljanja poti na najvišje gore in vzporednega postavljanja mreže planinskih koč, ki so se večinoma ohranile do današnjih dni in so še vedno temelj obiskovanja slovenskih gora. Pomemben prispevek k zgodovini planinske publicistike pri nas! > SAMO RUGELJ

MARIJA IN ANDREJ ŠTREMFLJ

OBJEM NA VRHU SVETA

M. Štremfelj, 2020, m. v., 299 str., 30 €

Slovenci imamo bogato tradicijo planinskih in alpinističnih knjig in obdelano je bilo toliko, da je le težko kaj pogrešiti. Vendar pa smo knjigo *Objem na vrhu sveta* mnogi nestrpno čakali mnogo let. Seveda, gre za zgodbo Marije in Andreja Štremflja, ki sta se natanko pred tridesetimi leti kot prvi zakonski par povzpela na Mount Everest, goro, ki se »steiguje v veselje«, vendar knjiga, ki je nastala tudi kot stranski proizvod spomladanske koronske karantene, prinaša veliko več kot obljubljala naslov. Gre za himno ljubezni in naravi, preizkušnjam in zanosu ob osvojenem, družini in partnerstvu; izvirno zastavljena knjiga, v kateri se prepletata njena in njegova zgodba, pa nas ponese neposredno v srce alpinističnega načina življenja, ki se počasi vzpenja na pobočje najvišje gore sveta. »Ne govoriva, prepletana sva v popolni predanosti eden drugemu. Za kratek čas tudi lepota okolja zamre in naju prenese v mistični svet, kjer domuje Bog,« zapiše Marija občutke na tisti točki našega planeta, od koder se ne da več navzgor. Knjiga, ki je jagoda na vrhu knjižne planinske torte prejšnjega leta! > SAMO RUGELJ

VIKI GROŠELJ

KRONA SLOVENIJE

fotografije Matevž Lenarčič, Iztok Tomazin, Viki Grošelj

Buča, 2020, m. v., 125 str., 17 €

Alpinist in plodovit knjižni publicist s področja alpinizma in gornštva Viki Grošelj (1952) je lansko karanteno preživel konstruktivno, saj si je zamislil lastno pohodno pot, ki po njegovem mnenju združuje najlepše, kar ponujajo slovenske gore. Rezultat je vodnik s pomenljivim naslovom *Krona Slovenije*, ki planinca popelje na približno desetdnevno pustolovščino; ta se začne v Guncljah, se nadaljuje skozi Škofjo Loko, Zali Log in čez Soriško planino, z nje potohodec sestopi v Bohinj, nato preči Julijske Alpe s Triglavom vred, se na drugi strani

spusti v Mojstrano in nadaljuje po Karavankah čez Stol do Trziča; od tam se odpravi na Jezersko in osvoji Grintovec, nato se spusti v Kamniško Bistrico, od koder se vrne na izhodišče. Vodnik je napisan z živahno Grošljevo besedo, s katero doživeto popiše pot in ji doda kar nekaj spominskih utrinkov ter praktičnih in tudi zgodovinskih informacij, serija zemljevidov na koncu knjige pa bralcu, ki se odloči, da bo tudi sam stopil na to pot, olajša orientacijo. Dobrodošla popestritev in izvirna ideja za pohod po slovenskih gorah! > SAMO RUGELJ

DARIO CORTESE, DARJA VRANA NOVICE IZ DIVJINE

Porezen, zbirka Nekaj divjega,
2020, t. v., 284 str., 37 €

»Da bo vsaka pomlad vsaj tako divja, kot je bila ta,« sta v posvetilu prvega skupnega knjižnega projekta zapisala Darja Vrana in Dario Cortese. V mislih sta imela seveda »divjo covidno pomlad 2020«, ki sta jo od sredine marca do začetka maja v dvoje preživela v naravi med nabiranjem in pripravo užitnih divjih rastlin. Dario, okreten divji mož, drzno niza užitne zelene recepte za vsak pomladni dan in na njunem meniju se tako znajdejo pisane divje solate, kuhana, pečena in ocvrta zelenjava, neskončna vrsta živobarvnih juh in enolončnic, divji zelenjavi izurjeno dodajata jajca, riž, krompir, pripravljata omlete, kremaste namaze in zelenjavne zvitke, pa tudi smutije in mlečnokislinske fermentirane jedi. Zasanjana in mila »čarovnica« Darja pa njegove zgodbe umetno preplete s toplimi mislimi o povezanosti z naravo in spreminjanju sveta, razpiše se o starodavnih, skoraj pozabljenih energijah, o naravnih darovih, ljubeči dvojnini, ravnovesju, podpori sočloveku, vrednotah, hvaležnosti in tej posebni izdaji dodaja topel občutek domačnosti. > RENATE RUGELJ

... niza užitne
zelene recepte ...

ALENKA ROZMAN, LOVRO ROZMAN NARAVA V KUHINJI

Cankarjeva založba,
2021, t. v., 188 str., 24,99 €

V tej neobičajni knjigi so poleg osebnih razmišljanj po letnem času zloženi tako recepti za slastne jedi kot navodila za izdelavo zeliščne kozmetike in drugih naravnih pripravkov, ki jim je skupno to, da sta rastline zanje nabrala in predstavila Alenka in Lovro Rozman. Veliko zelišč sta nabrala kar na domači nepokošeni trati ali pa v grabnu čez cesto in v gozdu za njim. Četudi je knjiga nastajala vsaj tri leta, se začne prav v času, ki je zdaj pred nami. Februarja lahko spečemo kokosove piškote z mačicami jelše ali pa svinjsko pečenko z brinom in rožmarinom. Marca lahko iz prvih kopriv, ki so polne mineralov, poleg »špinače« naredimo koprivno omako in vanjo pomakamo čips, prijali bodo tudi namaz iz divjega hrena pa štrudelj s pestjo brezinih mačic, tortelini s trobenticami ali masleni regrat. Spomladi nikakor ne smemo preskočiti čemaževe juhe, govedine na postelji iz mladih lipovih listov, omlete z akacijo ali svedrcev z materino dušico. Poleti lahko svoje najdražje razvajamo z bezgovo potico, pito s smrekovimi vršički, korenčkovo juho s šentjanževko ali metinim pecivom z breskvijo, morda celo s pohanimi popki mehkega osata in njoki s trpotcem. Jeseni se na krožniku seveda znajdejo gobe, v lončku želodova kava, v steklenicah pa likerji iz šipka in vrbe. Na koncu je še nekaj nasvetov za izdelavo domačih mazil in krem za nego telesa. > RENATE RUGELJ

GERD WOLFGANG SIEVERS

PAŠTETE

in drugi mesni shranki

prevod: Ana Inkret
Kmečki glas, 2020, t. v., 168 str., 22 €

Če ste dovolj spretni in imate radi mesne namaze, paštete, klobasne nadeve, konfite in podobno, potem vas bo ta priročnik vodil korak za

korakom do okusnih domačih konzerviranih mesnih shrankov brez stabilizatorjev, emulgatorjev in drugih umetnih sestavin. Najpomembnejša je seveda izbira kakovostnega mesa, pa tudi pravih pripomočkov, posod in kozarcev. Pregledno urejeni nasveti vas varno popeljejo čez postopke sterilizacije, pravega konzerviranja, različnih oblik vkuhanja in pakiranja, da se bodo domači izdelki čim dlje ohranili. Prvi se med recepti pojavijo seveda ocvirki in razne masti z zeliščnimi in drugimi dodatki, sledijo navodila za pripravo konfitov, ene najbolj izbranih francoskih delikates iz gosjih ali račjih beder, pa mesni namazi (rillettes), paštete vseh vrst in klobasni nadevi. Na koncu pa je tudi nekaj nasvetov za vse, ki bi želeli domače mesne izdelke prodajati doma, v trgovini ali na tržnici. > BETI HLEBEC

MARJANA FRAS

OKUSIMO GRČIJO

Mladinska knjiga,
2020, t. v., 190 str., 27,99 €

Slovenska avtorica, ki je pred štiridesetimi leti prvič obiskala Grčijo in tam ostala kar 28 let, je za vse ljubitelje grške kulinarike pripravila knjigo receptov, ki kar dišijo po modrem morju in grških otokih, se kopljejo v soncu in bogati zgodovini ter predstavljajo grško tradicionalno kuhinjo. Grki radi kuhajo in radi tudi dobro jedo, za uživanje pri mizi pa si vzamejo čas. Marjana Fras se je poročila z Grkom in tako se je imela pri tašči priložnost učiti, kako se pripravljajo tudi njej najljubše jedi, kot so špinačna pita, suvlaki, pasticio, musaka, kozice s fetom in hobotnica v vinski omaki. V knjigi je predstavljenih več kot sto receptov za vabljive namaze, bogate juhe, sveže solate, zelenjavne pite, mesne in ribje dobrote ter seveda mamljive sladice. Sestava jedi ni prav zapletena, in če že ne moremo odpotovati do Grčije, se lahko preskusimo vsaj v pripravi in okušanju njihovih jedi. > RENATE RUGELJ

ANTHONY WILLIAM

HRANA, KI SPREMINJA ŽIVLJENJA

Spoznajte skrivne zdravilne moči sadja in zelenjave;

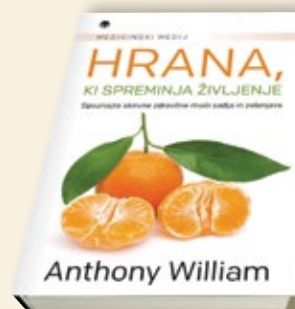
Medicinski medij

prevod: Jernej Zoran

Primus, zbirka InZdravje, 2021, m. v., 372 str., 32 €

O zdravilni moči rastlinske hrane je bilo napisanih že veliko knjig, pa vendar tokrat ne gre za običajen priročnik z opisi sadja in zelenjave in njihovimi zdravstvenimi koristmi, pač pa so tukaj zbrani nasveti zdravilca, ki želi s pomočjo Duha krepiti telesno in duševno zdravje posameznika. S svojimi smernicami je številnim zvezdnikom pomagal odkriti in odpraviti zdravstvene težave, saj naravna in ekološko pridelana hrana podpira človeka in njegovo zdravje, če se le naučimo vzpostaviti stik z virom energije in moči. Prvih devetdeset strani je tako

namenjenih človekovemu duhovnemu in telesnemu prebujenju, prilagoditvam na stres okoli nas, čustvenim koristim zaužite hrane in pomenu prehranskih obredov. V drugem delu pa predstavi posamezne sadeže (npr. jabolko, marelice, avokado, jagodičevje ...), zelenjavo (artičoka, kumare, šparglji ...), zelišča in začimbnice pa tudi divjo hrano (aloe vera, goba čaga, regrat, med ...) in ponudi predloge, ob katerih stanjih in simptomih je treba kaj od njih zaužiti, kakšno čustveno podporo nudijo in kakšen duhovni nauk prinašajo. Predstavljeni so tudi preprosti recepti za napitke, solate, juhe in enostavne jedi, ki ohranjajo zdravje in spreminjajo življenje. > BETI HLEBEC

HILDEGARD KREITER, HELEN ROSCHATT

KNEIPPOVA ŠOLA ZDRAVJA

Sodoben družinski priročnik za zdravje z vodo, prehrano, gibanjem, zelišči in umirjeno dušo

prevod: Marjana Samide

Mladinska knjiga,

2021, pt. v., 175 str., 24,99 €

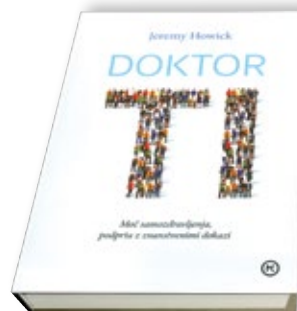

Sloviti bavarski župnik Sebastian Kneipp (1821–1897) je v času študija teologije zbolel za pljučno tuberkulozo, in ko so ga zdravniki že odpisali, je po naključju odkril zdravljenje s hladno vodo. Redno se je začel kopati v Donavi in – ozdravel. Kmalu je začel vodne terapije izvajati tudi na drugih, zgradil je dva zdraviliška doma in zavetišče za otroke. Njegov način zdravljenja so uvrstili med naravne zdravilne metode, ki jih priznava uradna medicina. Sodoben priročnik, ki je pred nami, številne praktične nasvete črpa iz petih stebrov Kneippovega nauka za zdravo življenje: vode, prehrane, zelišč, življenjskega sloga in gibanja. Poleg že omenjenih vodnih terapij je pomemben segment zdravega življenja tudi zdrava in preprosta hrana, njeno pripravlanje in uživanje z vsemi čuti. Uporaba zelišč v zdravilne namene je stara toliko kot človeštvo in tudi Kneipp je za svojo terapevtsko dejavnost izkoriščal moč zdravilnih rastlin, zavedal pa se je tudi pomembnosti reda in urejenosti v duševnem življenju ljudi in vseh zdravstvenih vidikov gibanja. S krepitvijo duše in telesa ter upoštevanjem človeka v vsej njegovi celovitosti nam tudi v današnjih dneh Kneippovi nauki ponujajo možnost za dobro zdravstveno preventivo. > BETI HLEBEC

JEREMY HOWICK

DOKTOR TI

Moč samozdravljenja, podprta z znanstvenimi dokazi
prevod: Irena Furlan
Mladinska knjiga,
2020, pt. v., 332 str., 27,99 €

Eden ključnih trenutkov, ki so avtorja povedle k pomembnim življenjskim spremembam, je bil obisk pri naturopatinji zaradi alergije na mamino mačko. Ker je bil član kanadske veslaške reprezentance, ga je skrbelo, da bodo zdravila povzročila zaplete pri testiranju za prepovedane snovi. Po diplomi je sicer nameraval postati investicijski bankir. A se je premislil, se preselil v Združeno kraljestvo in se po študiju medicinske filozofije specializiral za kliničnega epidemiologa. To delo opravlja že deset let, kar pomeni, da je pred nami delo strokovnjaka, ki ga strokovno najbolj zanima fenomen placebo in etičnih vprašanj v zvezi z njim. Avtor je svoje delo razdelil v pet delov: Dokazi o moči samozdravljenja; Boj, beg, prehranjevanje in razmnoževanje; Spoznajte svojega notranjega zdravnika; Zdravje je odvisno od odnosov; Spremenite svoje možgane in svoj DNK. V zadnjem delu se ukvarja z epigenetiko, a v prav vsako poglavje vplete tudi znanstvene izsledke o placebo. V našem telesu namreč potekajo številni kemični procesi in skoraj neverjetna »samoproizvodnja« obrambnih mehanizmov proti boleznim. Knjiga ponuja številne nasvete, telesne, dihalne in miselne vaje. Kitajska modrost pravi, da se človekova usoda oblikuje iz začetne misli, ki ji sledijo besede, dejanja, navade in značaj. Pazimo torej, kaj mislimo! > SONJA JUVAN

... številni nasveti in vaje ...

PLEZALNI VODNIK: MODERNE VEČRAZTEŽAJNE SMERI, MODERN MULTI-PITCH CLIMBS

Andrej Grmovšek in Viktor Relja

34,90 €

- Zbranih je 255 smeri v 58 gorah oziroma stenah naših Alp, po športnoplezalni francoski lestvici ocenjenih od 4b do 8a+ in dolgih do 700 metrov.

- Opisi in slike sten z vrisanimi smermi so pregledno razporejeni od zahoda proti vzhodu Slovenije.

- Pregledne zemljevide z označenimi izhodišči in vstopi v smeri dopolnjujejo koordinate obeh točk in kode QR.

- Vodnik je izšel s podporo Fundacije za financiranje športnih organizacij v RS.

TIPANJE V NEZNANEM

Vladimir Habjan

22,90 €

DDV je vključen v ceno.

VABLJENI K NAKUPU!

Avtor knjige Tipanje v neznanem nadaljuje serijo kratkih planinskih potopisov iz leta 2013. Opisuje šestnajst zgodb raznoterih dogodivščin in prigod. Od Kamniških gora, ki mu kot Kamničanu, dobesedno ležijo na pragu, do oddaljenejših alpskih tur. In za nameček še vtisi japonskih vzponov.

Planinska trgovina PZS Informacije in naročila na sedežu PZS: Ob železnici 30 a, Ljubljana, v času uradnih ur, **po pošti:** p. p. 214, SI-1001 Ljubljana, **po telefonu:** 01 43 45 684 v času uradnih ur, **faksu:** 01 43 45 691, **brezplačna telefonska številka:** 080 1893 (24 ur na dan, vse dni v letu), **e-naročila:** narocilo@pzs.si ali **spletna trgovina PZS:** <http://trgovina.pzs.si>. **Uradne ure** v Planinski založbi PZS, Ljubljana, Ob železnici 30 a: v ponedeljek in četrtek od 9. do 15. ure, sredo od 9. do 17. ure, petek od 9. do 13. ure (odmor za malico: 10.30–11.00).

BARBARA ČERNE

PREKINITVENI POST

Ara, 2020, m. v., 209 str., 19,90

Postenje kot vir življenjskega zdravja je praksa, ki je v različnih oblikah ne izvajajo samo starodavna ljudstva, temveč na svoje načine tudi razne živali. Seveda je v sodobnem svetu daljši post včasih težje izvedljiv, zato se v zadnjem obdobju kot dobrodošla alternativa vzpostavlja t. i. prekinitveni post. Pisanja knjige o njem se je Barbara Černe lotila po njegovem polletnem izvajanju, njegovo bistvo pa lahko predstavimo takole: znotraj dneva lahko vse bolj podaljšujemo obdobje, ko ne jemo, to pa se lahko raztegne tudi na petnajst ali šestnajst ur dnevno (običajno je dvanajst- do štirinajsturno postenje). V praksi to pomeni, da hrano vsak dan uživamo zgolj v časovnem oknu petih do osmih ur, s čimer telesu omogočimo dvoje: po eni strani maksimalen izkoristek vnesenih snovi, po drugi strani pa mu damo priložnost, da pri sebi v miru preveri, kaj mora izločiti za boljše zdravje in delovanje v prihodnosti. Če pri tem – po izkušnjah avtorice – preidemo na pretežno polnovredno hrano rastlinskega izvora, se naše telesno stanje lahko že kmalu spremeni, s tem pa si lahko pomagamo rešiti tudi različnih (tudi kroničnih) zdravstvenih ogroženosti. Koristen priročnik! > SAMO RUGELJ

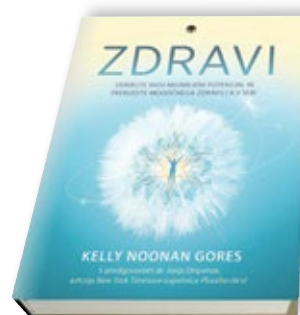
KELLY NOONAN GORES

ZDRAVI

prevod: Jure Šešet

Primus, zbirka InZdravje, 2021, m. v., 250 str., 27 €

Tako najnovejša dognanja kot prastara medicina nas učijo, da naše misli, prepričanja in čustva vplivajo na naše zdravje in dobro počutje. Avtorica, režiserka in producentka Kelly Noonan Gores je poleg lastnih izkušenj veliko informacij o tem črpala iz življenja in dela Deepaka Chopre, Brucea Liptona, Joeja Dispenze (ki je napisal tudi predgovor h knjigi) in številnih drugih zdravilcev, ki seveda ne zanikajo pomena zdravniških diagnoz, vendar svetujejo, da pri kroničnih boleznih poslušate tudi sami sebe, svoje telo in poskusite prebuditi zdravilca v sebi. Da bi se lahko odpravili na zdravilno popotovanje in vzpostavili cikel samozdravljenja, je treba zaupati v moč podzavesti, izkoristiti pozitivne učinke placeba, morda spremeniti življenjski slog in se nenazadnje lotiti zdrave prehrane. Na koncu knjige je zbran pisan šopek strokovnjakov, njihovo delo in ustrezna literatura, ki vam omogočajo nadaljnje raziskovanje. > RENATE RUGELJ

VIDA IGLIČAR

100 DNI ZA BOLJŠO MENE

Mladinska knjiga, 2020, t. v., 311 str., 27,99 €

Zlomu zaradi izgorelosti ni mogoče ubežati z »bolniško« in se nato vrniti na enako pot. Potrebne so večje in trajne spremembe, pravi avtorica, ki je knjigo napisala na podlagi lastnih izkušenj. S sto koraki je premagala napade panike in izbruhe malodušja, ko se jutra pričnejo s solzami, ki jih ni mogoče ustaviti. Bralca povabi na zdravilno potovanje vase. Pripoveduje o izkušnji majhnih korakov, ki vodijo daleč. Na primer: sestri sem povedala, da izgleda dobro; zaupala sem prijateljki, kako se počutim; opravičila sem se za neprijetno dejanje; preživela sem dan v naravi ... Vsak korak razčleni s tremi vprašanji: Kaj sem danes naredila bolje? Se je zaradi tega kdo počutil bolje? Mi je to dejanje prineslo kakšno novo spoznanje? Sledi prosta stran, na katero bralec vpiše lastno izkušnjo in svoje odgovore. Knjiga je kombinacija inspirativnega priročnika za samopomoč in dnevnika. > MAJA ČREPINŠEK

ROLAND LIEBSCHER-BRACHT, PETRA BRACHT

KOLENO

prevod: Anja Furlan

Mladinska knjiga, 2021, m. v., 127 str., 19,99 €

Nemška avtorja, on, ki je študiral strojništvo, vse življenje pa treniral in poučeval azijske borilne veščine in gibalne metode, in ona, zdravnica splošne medicine, ki uporablja tudi naravne zdravilske metode, sta zasnovala izviren in uporaben priročnik za (trajno pa tudi akutno) odpravljanje bolečin v kolenih. Avtorja trdita, da imajo v Nemčiji največjo stopnjo vgradnje umetnih kolenskih sklepov in da je polovica teh posegov nepotrebni, kot alternativo pa ponujata metodo, ki sta jo razvila z namenom učinkovitega odpravljanja bolečin v sklepu, ki je pri odraslih ljudeh zaradi različnih razlogov najbrž najbolj na udaru. V bogato ilustriranem priročniku boste tako izvedeli, kako bolečine v kolenih nastanejo in zakaj običajne metode zdravljenja ne zagotavljajo nujno trajnega izboljšanja, kako vam njuna metoda lahko pomaga, da te bolečine za vselej odpravite, in kako se lahko z njunim vadbenim programom zdravite sami, vitalnost svojih kolen pa podaljšate tudi v starost. Priročnik, katerega metode bom ob naslednjih bolečinah v svojih občutljivih kolenih gotovo preizkusil tudi sam! > SAMO RUGELJ

Cameron J. Camp

NEZNANEC V OGLEDALU

Detektivski priročnik za reševanje težav, povezanih z Alzheimerjevo boleznijo in sorodnimi motnjami (23 €)

Bob Goff

LJUBEZEN DELUJE

Odkrijte skrivnostno neverjetno življenje v običajnem svetu (22,50 €)

Edgar H. Schein, Peter A. Schein

PONIŽNO VODENJE

Moč odnosov, odprtosti in zaupanja (22,50 €)

CELJSKA MOHORJEVA DRUŽBA
Prva slovenska založba

www.mohorjeva.org
info@celjska-mohorjeva.si

Tel.: 03 490 14 20
ali 01 244 36 50

170 let

SALLY READ

SVETLA TEMA NOČI

Plamen mojega spreobrnjenja
prevod: Klementina Logar
Družina, 2020, m. v., 151 str., 19,90 €

Angleška medicinska sestra se je vso svojo mladost (tudi zaradi očetovega zgleda) trdo oklepala ateizma in poleg dela v psihiatrični kliniki zavzeto raziskovala žensko spolnost. Po nekaj intervjujih s katoliškimi duhovniki pa se je nepričakovano podala na pot duhovne preobrazbe. Iskricice, ki so jih ti pogovori zanetili, ni bilo več mogoče pogasiti in ogenj je dokončno vzplamenel v Vatikanu ob sprejemu v Katoliško cerkev. Njena pesniška duša (leta 2010 je bila izbrana za najbolj obetavno mlado britansko pesnico) ji je pomagala v šestih poglavjih spisati iskreno pripoved o iskanju lastne vloge v svetu, o spreobrnjenju, novih občutkih okoli vere in Božjih načrtih. Tako zakonska zveza kot materinstvo sta jo postavila pred mnoge preizkušnje, ki jih je ob pomoči patra Gregoryja in na novo najdene vere pogumno prečkala. Drobna knjižica je lahko svetla lučka vsem, ki se iščejo v temni noči. > RENATE RUGELJ

LEA BEZNIK

IZČRPANI STARŠI, IZČRPANI OTROCI

Platea, 2020, m. v., 108 str., 18 €

Priročnik je namenjen staršem, ki trpijo zaradi pomanjkanja energije, kar se kaže v slabem zdravju, poškodbah in bolečinah, izpraznjenem partnerskem odnosu in »težavnih« otrocih,

ker prav otroci najbolj odsevajo energijsko stanje staršev. Priročnik pomaga razumeti, zakaj je pomembno ohranjati dober pretok energije in ravnovesje na čustvenem, intelektualnem, ustvarjalnem in duhovnem energijskem polju. Začne z analizo delovanja sedmih telesnih energijskih centrov in razlago, v čem se kaže pomanjkanje energije v vsakem izmed njih. Posebej se posveti adrenalinski zasvojenosti in depresivnosti – dveh obrazov iste težave. Izčrpanost, ki je posledica energijskega neravnovesja, deli po stopnjah od utrujenosti do izgorelosti. Pri vsaki stopnji našteje opozorilne znake. Prvi del priročnika, ki odpira pogled na zdravje s svežega očišča, je posvečen odraslim, drugi del pa otrokom. > MAJA ČREPINŠEK

RACHEL NAOMI REMEN

ZGODBE OB KUHINJSKI MIZI

Zdravilne zgodbe
prevod: Vera Čertalič
Eno, 2020, m. v., 316 str., 26 €

Prave zgodbe odpirajo srce, pomagajo živeti in nikoli ne izgubijo moči celjenja, zato smo še posebej veseli, da je pred nami dopolnjena izdaja zdravilnih zgodb zdravnice, profesorice medicine in terapevtke Rachel Naomi Remen (1938). Kot vedno se njene zgodbe dotikajo vseh življenjskih vprašanj, od zdravja in bolezni (sama je že več desetletij kronično bolehná), osamljenosti, sprejemanja samega sebe, staranja, prijateljstva, izgub, ljubezni do sreče, svobode, molitve in skrivnosti. V eni od zgodb zapiše: »Ko nas gledajo s srcem, nas vidijo take, kot smo. Kdor nas tako vidi, nas ceni zaradi naše enkratnosti in tedaj se zmoremo spoznati in ceniti tudi sami.« In kdaj ste vi imeli nazadnje občutek, da vas je nekdo videl s srcem? > RENATE RUGELJ

PRIMUS
izbrane knjige

Spletna knjigarna
Primus

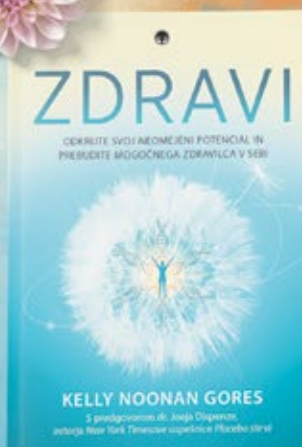
www.primus.si

Novosti pri Založbi Primus

HRANA, KI SPREMINJA ŽIVLJENJE

32 €

Spoznajte skrivne zdravilne
moči sadja in zelenjave

ZDRAVI

27 €

Odkrijte svoj neomejeni
potencial in prebudite
mogočnega zdravilca
v sebi

METODA WIMA HOFA

24,90 €

Odkrijte svoj polni
človeški potencial
z izpostavljanjem
mrazu, dihalnimi
vajami in močjo uma

SENCE PRED ZORO

25 €

Spoznajte, kako skozi
najtemnejša obdobja najti
svetlobo ljubezni do sebe

Knjižne uspešnice naročite na
07 49 65 505 ali info@primus.si.

www.primus.si

ZalozbaPrimus

[zalozba.primus](https://www.instagram.com/zalozba.primus)

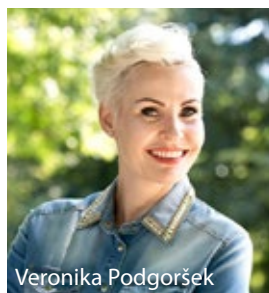

Založba Primus

VERONIKA PODGORŠEK

MOJE ŽIVLJENJE – MOJA KNJIGA

Mladinska knjiga, zbirka Ogledalo,
2021, t. v., 261 str., 22,98 €

Veronika Podgoršek

Kaj pravite na to, da bi v tem letu, v katerem smo za sabo pustili šele nekaj tednov, napisali knjigo svojega življenja? Da je to nemogoče in si tega sploh ne znate predstavljati, pravite. Morda pa so to le vaše nezavedne obrambe, ki jih boste lahko razrešili ob pomoči dr. Podgorškove, priznane

psihoterapevke ter avtorice številnih knjig in kolumn. Strokovnjakinja si je svoje najnoveše knjižno delo zamislila drugače od prejšnjih: vsakemu posameznemu bralcu oziroma uporabniku te knjige omogoča, da bo sam ustvaril nepozabno avtobiografijo. Ali bo ta dramatična, berljiva ali ne, sploh ni pomembno. Mnogo pomembnejše je to, da se bralec ob terapevtskih skrbno zastavljenih navodilih nauči zazreti vase, nato pa brez olepševanja odgovori na vsa nanizana vprašanja. Takšno delo resda ni vedno lahko in prijetno, a da se ga bomo lažje lotili, so nam v pomoč posamezna poglavja, v katerih avtorica strokovno, a obenem razumljivo pojasni, kako naj sploh stopimo v stik s sabo in se soočimo s pomenom svoje vloge v primarni družini, z vzorci in obrambnimi mehanizmi ter številnimi drugimi dejavniki. Uvide bomo nato zapisali v knjigo in pot do sprememb se lahko začne! Le pogum v roke, torej, in ustvarili bomo najlepšo knjigo svojega življenja, ki jo bomo lahko znova in znova razširjali in spreminjali – na bolje, seveda! > VESNA SIVEC POLJANŠEK

PETER F. DRUCKER

UČINKOVITI VODJA

O pravočasnem opravljanju
pravih stvari

prevod: Sabina Štrubelj

eBesede, zbirka Skepsa,
2020, m. v., 189 str., 24,90 €

Peter F. Drucker (1909–2005) je ime, ob katerem zastržejo ušesa vsakemu ekonomistu, saj gre za ekonomskega misleca, ki ga imajo za očeta sodobnega menedžmenta in ki je z nekaterimi prevodi, kot so *Obvladajte sebe in nato podjetje*, *O managementu in Managerski izzivi v 21. stoletju*, kar dobro znan tudi pri nas. Zdaj smo dobili še prevod njegove nenehno ponatisnjene klasike *Učinkoviti vodja* (izvirno je izšla leta 1967), ki ima v svojem osrčju pojem in prakso vodje, za katerega Drucker kot eno ključnih lastnosti postavi učinkovitost. Po Druckerju je za dobro delovanje podjetja pomembno, da je vodja učinkovit, kar se po njegovem mnenju sestavi iz celega kupa majhnih vsakdanjih navad, teh pa se je treba naučiti in jih ponotranjiti v preproste postopke, kar se lahko doseže z nenehno vajo in izpopolnjevanjem. Drucker v tej svoji knjigi uči večne poslovne resnice, kot so denimo naslednje: osredotočite se na prihodnost, ne preteklost, iščite priložnosti, ne problemov, iščite svojo, ne večinskih poti, ciljajte na nekaj, kar bo res povzročilo spremembo, s tem pa izpisuje poslovno biblijo, mimo katere tudi danes ne bi smeli iti noben izobražen menedžer. > SAMO RUGELJ

... oče sodobnega
menedžmenta ...

IČIRO KIŠIMI, FUMITAKE KOGA

KAJ SI DRUGI MISLIJO O TEBI, NI TVOJ PROBLEM

Kako se osvoboditi, spremeniti
življenje in doseči srečo

prevod: Sabina Štrubelj

eBesede, zbirka Skepsa,
2020, m. v., 264 str., 24,90 €

Knjigo, kakršnih ne pišejo več, sta skupaj ustvarila Kišimi (1956), ki je certificiran psihoterapevt in raziskovalec adlerjanske psihologije, ter Koga (1973), ki je poklicni pisatelj in avtor uspešnic s področja stvarne literature. Knjiga *Kaj si drugi mislijo o tebi, ni tvoj problem*, ki je v japonsčini izvirno izšla leta 2013, v naslednjih letih pa bila potem prevedena v kar nekaj velikih svetovnih jezikov ter postala globalna uspešnica (dobila je tudi že nadaljevanje), je svojevrsten psihoterapevtski priročnik, skozi katerega so izpričani principi individualne psihologije Alfreda Adlerja (1870–1937), poleg Freuda in Junga enega ključnih psihoteoretikov na začetku 20. stoletja. Adler (v slovenščini imamo denimo prevedeno njegovo knjigo *Smisel življenja*) je zagovarjal stališče, da v svojem življenju lahko vsak doseže srečo in zadovoljstvo, če se njunega doseganja loti na pravem koncu, prav to pa želita s to knjigo pokazati tudi japonska avtorja. Pri podajanju tematike sta se odločila za dialoški princip: knjiga, ki se odvija v petih nočeh, ima dva protagonista: mladeniča, v katerem vlada kaos in ki ima mnogo vprašanj o možnosti doseganja (lastne) sreče, ter filozofa, ki ima vse potrebne odgovore nanje. Navdihujoče branje! > SAMO RUGELJ

... globalna
uspešnica in
svojevrsen
psihoterapevtski
priročnik ...

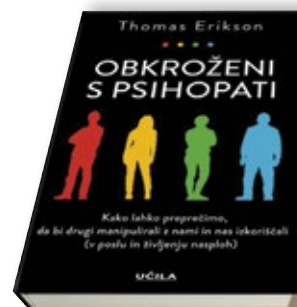
THOMAS ERIKSON

OBKROŽENI S PSIHOPATI

Kako lahko preprečimo, da bi
drugi manipulirali z nami in nas
izkoriščali (v poslu in v življenju
nasploh)

prevod: Samo Kuščer

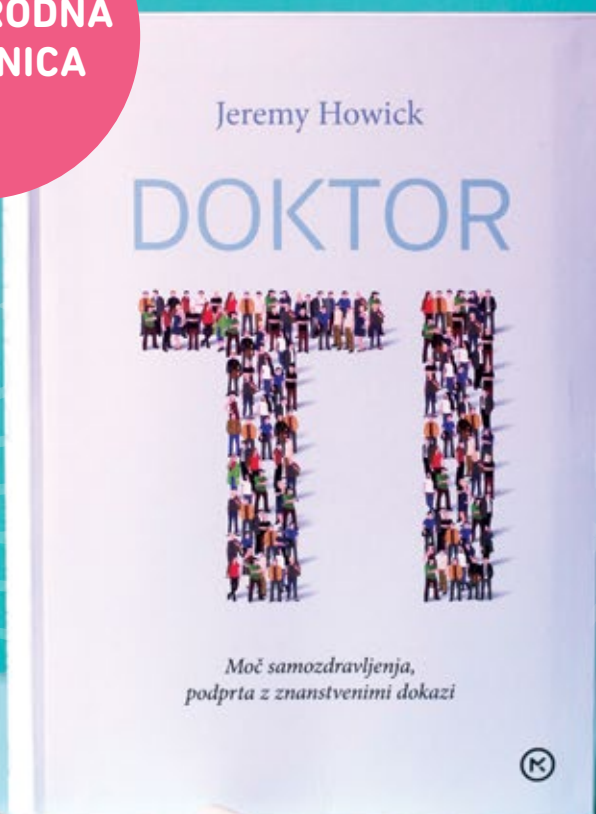
Učila International,
2020, t. v., 286 str., 25,99 €

Vsebinsko nadaljevanje knjige *Obkrožen z idioti*, ki jo je prav tako napisal švedski vedenjski strokovnjak Thomas Erikson, pri kateri za psihopate, ki so tako ali drugače del naše okolice in našega življenja, za analizo uporabljata enako osebnostno barvno shemo. Erikson trdi, da sedanji čas poraja vse več osebnosti s psihopatskimi potezami (pri tem v posebnem razdelku predstavi nekatere njihove postavke, kot so: neiskrena in plehka očarljivost, pretirano poveljevanje samega sebe, trdosrčnost in pomanjkanje empatije, laganje, zvijačnost in sposobnost manipulacije, s katero zna psihopat neverjetno dobro prebrati slabosti drugih ljudi, recimo stanje po bolezni ali žalovanju, ter jih izkoristiti, potem impulzivnost, neodgovornost, izmikanje dogovorom, zajedavski način življenja, nesposobnost sprejemanja odgovornosti za lastna dejanja itn.), s katerimi prihajamo v stik v vsakdanjem življenju. Glede na (barvo) osebnosti se njihova psihopatija izraža pri vsakem drugače, Erikson pa postreže z metodo, kako lahko uspešno preprečimo, da bi tovrstni ljudje manipulirali z nami in nas – bodisi v delovnem ali zasebnem življenju – tako ali drugače izkoriščali. Uporabna knjiga. > SAMO RUGELJ

NAJBOLJŠA ZDRAVILA NOSIŠ V SEBI.

MEDNARODNA
USPEŠNICA

Oxfordski epidemiolog
Jeremy Howick je desetletje
sistematično raziskoval
samozdravljenje in
znanstveno dokazal
njegovo neizmerno moč.

»Najboljši zdravnik ni več tisti, ki ima v glavi največ informacij, ampak tisti, ki mu uspe prebuditi zdravnika v bolniku samem in postane njegov partner pri odločanju o zdravju.«

Žiga Hladnik, dr. med., specialist družinske medicine

KATHRYN NICOLAI

ČUJEČNICE ZA LAHKO NOČ

ilustracije: Léa Le Pivert

prevod: Neža Kralj

Mladinska knjiga, 2021, t. v., 317 str., 24,99 €

Knjiga *Čuječnice za lahko noč* nosi prvi podnaslov – to so zares »prijetne zgodbe za mirne misli in spokojno spanje«. Avtorica, dolgoletna učiteljica joge in meditacije, je dosegla prepoznavnost s podkastom *Nothing Much Happens*, v katerem s kratkimi zgodbami pred spanjem nagovarja svoje bralce. Dolgoletno poučevanje joge in tople zgodbe je združila v učinkovito orodje za dobro spanje ponoči in tudi boljše življenje podnevi. Zavedanje lepih trenutkov, čas za drobne, majhne stvari, uživanje v branju dobre knjige, občutek dežja na koži, doživeti stiki s soljudmi, hvaležnost in toplina ... – vse to izhaja iz notranjosti, kajti če ni znotraj, nikakor ne more biti zunaj nas. Da si lahko tukaj in zdaj, pa je treba vaditi in stopiti iz cone udobja, potem pride tisti ZDAJ, ki nas čuječe in toplo podpre s toplino in globino. Knjiga je tako topla, da bo z vami bedela na nočni omarici med vašimi najljubšimi knjigami. Med posameznimi čuječimi zgodbami najdemo meditacije, avtoričine drobne življenjske nasvete, celo kakšen recept. Zelo zelo ZA za to krasno in lepo oblikovano knjigo. > SABINA BURKELJCA

MODROST DUŠ

Študijski primeri hipnoterapij življenje med življenji za duhovno rast

pripravil: Inštitut Michael Newton

prevod: Lidija Krefc

Ara, 2020, m. v., 364 str., 24,90 €

Michael Newton je s svojim delom pustil velik pečat: dolga desetletja je raziskoval ustroj in pomen astralnega sveta, se predajal skrivnostim hipnoterapije, ob tem pa je ustanovil tudi svoj inštitut. Ko je pred dobrimi štirimi leti zapustil ta svet, so se Newtonovi nasledniki lotili nadaljevanja njegovega poslanstva, ki so ga obeležili tudi v pričujočem delu. V njem je podobno kot v Newtonovih predhodnih knjigah *Potovanje duš* in *Usoda duš* vsa pozornost namenjena raziskovanju astralnih potovanj v duhovni svet, dodatno vrednost pa mu podarjajo številne resnične zgodbe iz Newtonove dolgoletne hipnoterapevtske prakse. Skozi različne vsakdanje izzive posameznikov, najsi gre za zdravstvene, finančne ali poslovne težave, tegobe z nizko samozavestjo ali pa za naporne medosebne odnose, se bralcu razodenejo višji nameni vsega doživetega. Newtonov model *življenje med življenji* namreč zagovarja prepričanje, da se na zemlji utelesimo z določeno nalogo, ki jo ima – ob pomoči višjih duhovnih bitij in vodnikov, ki jih spoznamo med hipnoterapijo – opraviti posameznikova duša. Zagotovo zelo privlačno branje za vse, ki jih zanima duhovni svet in pogled onkraj začrtanih (človeških) meja! > VESNA SIVEC POLJANŠEK

ALEN MARIČ

ZAKAJ SE RODIMO IN ZAKAJ UMREMO

Izkušnje hipnoterapevta, jasnovidca in medija

Ara, 2020, m. v., 141 str., 14,90 €

Vprašanje smrti in življenja po njej se poraja v slehernem človeku in vsak pravzaprav na podlagi svojih izkušenj, vizije in še marsičesa to doživlja po svoje. Avtor drobne knjižice nas popelje na pot spoznavanja življenja po smrti in pred rojstvom kot izkušen regresoterapevt, jasnovidec in medij. Vsaka posledica ima svoj vzrok – mnogo teh je v prejšnjih življenjih – teh imamo ljudje menda lahko največ pet in v njih se duša preko zemeljskih lekcij ves čas uči ljubezni. Preko raziskovanja življenja po smrti oz. pred ponovnim rojstvom in preko izkušenskih zgodb pojasnjuje, zakaj dobivamo v življenju lekcije, zakaj trpimo, ljubimo, jočemo. Bralcem polaga na srce, naj s seboj in bližnjimi vzpostavijo dobre odnose in naj ne puščajo ljubih ljudi trpeti. S seboj na drugi svet ne odnesemo nič materialnega, pač pa to, kar smo nosili v človeških telesih in v srcu in ostane zapečaten v duši. > SABINA BURKELJCA

ŠUNMJO MASUNO

ZEN

prevod: Neža Božič

Učila International, 2020, t. v., 224 str., 16,99 €

Glavni duhovnik 450 let starega zenovskega budističnega templja na Japonskem, oblikovalec zenovskih vrtov in profesor oblikovanja okolja, ki svoje znanje črpa iz zakladnice tradicionalnih modrosti, je v tem priročniku zbral sto nasvetov, s katerimi lahko tudi v hektičnem in zapletenem vrtincu modernega sveta najdemo pot do sreče in sprostitve. Seveda je treba začeti z majhnimi spremembami in najprej okrepiti »svoj sedanji jaz«, prebuditi zaupanje in pogum in spremeniti svoj pogled na stvari in dogodke, potem je treba ublažiti zmedo in zaskrbljenost ter preusmeriti pozornost v sedanji trenutek. Praktično urejeni nasveti lahko pomagajo, če vas popade zaskrbljenost ali strahovi, in zato je najbolj priročno imeti knjigo zmeraj kje blizu. Vsaka vinjeta lahko prinese nova koristna spoznanja, notranji mir in trdnost. > RENATE RUGELJ

Plan B

Pionirji boja s podnebno krizo in prihodnost mobilnosti

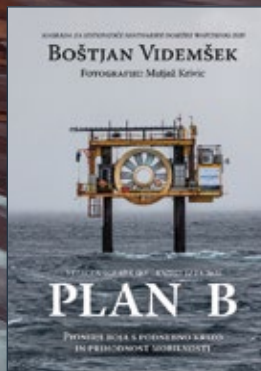
Boštjan Videmšek

fotografije: Matjaž Krivic

»Planeta B nimamo.

Na Zemlji smo bili rojeni in tu bomo tudi umrli. Lahko pa imamo Plan B.«

– Lučka Kajfež Bogataj

Knjiga, ki poživlja s svojim sporočilom!

KNJIGA LETA 20

VELIKA NAGRADA SKS
KNJIGA LETA
2020

Čestitamo avtorjema za nagrado!

MONIKA BAUMÜLLER ET AL.

**NAJLEPŠI IZLETI ZA
PODALJŠAN KONEC
TEDNA**1 leto – 52 destinacij po Evropi
prevod: Lydia Frece, Klementina Logar

Mladinska knjiga, 2021, t. v., 312 str., 34,99 €

Četudi trenutne razmere niso najbolj prijazne do naših potovalnih ambicij, je pa morda zdaj na voljo dovolj časa, da razmisli-

te in se podučite o svojih prihodnjih počitniških destinacijah. Inovativno oblikovan vodnik ponuja 52 predlogov za izlete, ki so primerni za podaljšan konec tedna (saj veste: »dolgi vikend so kratke počitnice«). Izleti so razporejeni po letnih časih, skupaj so taki, ki so primerni za pomladanski ali poletni obisk, pa tudi tisti, ki jih je najbolj obiskati jeseni ali pozimi. Poleg klasičnih sanjskih ciljev, kot so Pariz, London, Madrid, Praga, Rim, Amsterdam, Benetke in Dunaj, najdemo tudi nekaj manj razpiti evropskih mest. Zakaj ne bi šli npr. v Basel, kulturno središče regije na tromeji med Švico, Nemčijo in Francijo, in si tam privoščili spust z nostalgичno ladjico po Renu? Ali pa obiskali čarobnih mestec, kot so Brugge, Gent in Antwerpen v Flandriji? Na nekaj straneh je predstavljen vsak od biserov evropskih mest ali pokrajin, ki v različnih letnih časih ponujajo najbolj vznemirljiva, sproščujoča in užitkov polna doživetja, na vas pa je, da si izberete takšne, ki so vam najbolj pisani na kožo ali pa zanje do sedaj še niste našli časa. > RENATE RUGELJ

Zadnje desetletje in več si različni strokovnjaki po vsem svetu postavljajo vprašanje, kakšne naj bi bile knjižnice v prihodnosti in kako naj bi odgovorile na potrebe svojih uporabnikov, saj je knjižnice v času digitalizacije morda celo bolj kot druge kulturne institucije preplaval val krize identitete.

Kaj so o knjižnicah povedali uporabniki

Takšna vprašanja si v zadnjih desetih letih postavljajo tudi slovenske splošne knjižnice, kar se je v tem kriznem času izkazalo kot odlična priprava na pričujoče razmere, ko nam epidemija kroji bitje in žitje. Ta vprašanja bodo v bodoče vedno pogostejša in odgovore bomo morali iskati in najti na dnevni ravni, kar se je v zadnjem letu zelo jasno pokazalo.

Za namen razmisleka o sebi in naši prihodnosti smo v splošnih knjižnicah v zadnjih desetih letih dvakrat izvedli javnomnenjsko raziskavo med člani, uporabniki in neuporabniki knjižnic, leta 2011 in leta 2020. Obe leti je zaznamovala kriza, prva je bila ekonomska, druga, ki še traja, pa je veliko bolj obsežna in zapletena in se že, še bolj pa se bo v prihodnosti, odraža na vseh področjih življenja.

Kljub kriznim okoliščinam sta obe raziskavi pokazali, da ni nobenega razloga za pesimizem glede prihodnosti knjižnic. Obe raziskavi kažeta, da je odnos do knjižnic v naši družbi pozitiven, čeprav se včasih na prvi pogled ne zdi tako, bolj se zdi, da so knjižnice najmanj pomembna postranska stvar na svetu. Velikokrat so obravnavane kot Pepelke: ko gre za naštevane področij kulture, so na zadnjem mestu; včasih se zdi, da branje, katerega promotor in zagovornik so, v slovenski družbi ni vrednota; vse, kar se v knjižnicah ponuja kot storitev, je samoumevno in ni omembe vredno; obstaja stereotip, da je tipična knjižničarka pusta gospa, ki jo opazimo le takrat, ko je zoprna; knjižnice so prostori, ki »dišijo« po prahu in papirju in so zato lahko ljudem neprijetni ...

Ampak vse to se zdi samo na prvi pogled. Raziskavi sta pokazali, da so knjižnice zaupanja vredni javni prostori, kjer se domače počutijo vse ciljne skupine prebivalstva. Obe raziskavi kažeta, da je v Sloveniji veliko več bralcev, kot je članov knjižnic, saj si tisti, ki niso včlanjeni, gradivo izposojajo preko dru-

gih. Različnih storitev s področja bralne kulture in neformalnega izobraževanja seveda ne uporabljajo po principu »vsi vse«, ampak glede na svoje potrebe. Raziskavi kažeta, da storitve, ki jih knjižnice ponujajo, velja obdržati, seveda na različne načine, prilagajene potrebam uporabnikov in možnostim izvedbe. Družbene in osebne koristi knjižnic so zelo visoko ocenjene tako pri članih in uporabnikih kot tudi neuporabnikih, torej tistih, ki knjižnic sploh ne obiskujejo. Člani in uporabniki so z delom knjižničarjev zadovoljni ali celo zelo zadovoljni.

V prid splošnim knjižnicam zgovorno kažejo tudi izsledki raziskave, da člani in uporabniki knjižnic berejo in tudi kupujejo neprimerno več knjig od tistih, ki knjižnic ne uporabljajo; njihove zasebne knjižnice so večje in pogostejše vključujejo tudi knjige za otroke. Pogostejše pa svojim otrokom tudi berejo. To je spodbudna ugotovitev, saj raziskave kažejo, da tudi prisotnost in velikost domače knjižnice pomembno vplivata na uspešnost in izobrazbo otrok v kasnejšem obdobju in je ta dejavnik celo pomembnejši od izobrazbe staršev.

Vse navedeno ne pomeni, da knjižničarji lahko mirno delamo naprej enako kot do sedaj, ampak to jemljemo kot odgovornost do izkazanega zaupanja. Zavedamo se tudi, da moramo kot strokovnjaki svojega področja videti dlje kot naši uporabniki in razvijati ter ponujati storitve, ki v tem trenutku morda niso ravno prve na lestvici najbolj zaželenih in uporabljanih (tudi to sta pokazali raziskavi), že jutri pa se to lahko popolnoma spremeni. Da je to res, se je izkazalo v preteklem letu, ko so knjižnice na najrazličnejše načine ob vseh ovirah na podlagi preteklih razmislekov iznajdljivo izvajale svoje poslanstvo in uporabnikom omogočile dostop do svojih storitev ter bile edine kulturne ustanove, ki so bile tako ali drugače odprte in dostopne.

SHERIE COOMBES

VODNIK ZA (SKORAJŠNJE) NAJSTNICE/NAJSTNIKE PO (SKORAJ) VSEM

ilustracije: Lindsey Sagar
prevod: Eva Žerjav
Učila International,
2020, m. v., 72 str., 9,99 €/knjigo

Dva drobna priročnika, ki z živahno likovno podobo in uporabnimi nasveti britanske psihoterapevke lahko pomagata prebroditi čudno obdobje odrasčanja, ko mladostniki po miselnosti in čustvih niso več otroci, niso pa še niti odrasli, saj se jim tako telo kot razum še spreminjata. Razlog za to se skriva seveda v hormonih, zato je prav, da se tako dekleta kot fantje poučijo o teh kemičnih sporočilih, ki povzročijo toliko sprememb. Možgani začnejo drugače delovati, čustva in odzivi na številne situacije se spremenijo, rodi se nova in drugačna prijateljstva in zveze, spremeni se telesna konstitucija, hormoni pa sprožijo tudi nove občutke glede spolnosti in spola in telesna samopodoba postane zelo pomembna. Občutke zaskrbljenosti in stresa pa lahko pubertetni zdravniki in zdravilni navadami in dovolj spanja obvladajo, da ostanejo zdravi in srečni v mladostni dobi. > RENATE RUGELJ

NATAŠA STRLIČ

OSAMOSVOJITEV

ilustracije: Damijan Stepančič
Miš, 2020, t. v., 56 str., 26,95 €

V letu, ko naša država praznuje 30 let, so se pri založbi Miš v sodelovanju z Muzejem novejšje zgodovine Slovenije in kustosinjo ter zgodovinarico Natašo Strlič odločili izdati prav posebno knjigo, ki govori o naši osamosvojitvi. Tema, o kateri se veliko pove, a bolj malo konkretnega razloži, je sedaj združena v knjigi z več kot 150 barvnimi ilustracijami. Pripoved o nastanku se prične v osemdesetih in konča v letu 1992, ko smo kot 176. članica vstopili v Organizacijo združenih narodov. Če vam podatki in dejstva morda zvenijo suhoparno, vam zagotavljam, da je knjiga zelo dinamična. Ilustrator Damijan Stepančič je objektivno razloženo zgodovino z vsemi prelomnimi dogodki prikazal na privlačen način in tako knjigi dal enkratno podobo. *Osamosvojitve* bo navdušila vse generacije, jih povezala in spodbudila k pogovaranju o preteklosti, ki nas je zaznamovala. > URŠKA BRAČKO

ANEJ SAM

ČAS ZA ČAJ

ilustracije: Boštjan Plesničar
Jasa, zbirka Onežimo svet,
2021, t. v., 78 str.

Nova knjiga iz zbirke knjig, ki »onežijo srce«, obrača pozornost k tistemu, kar ni prav, a ob krivicah, grobstih in trpljenju vsi odvrnemo pogled, češ da tako pač je. Pa res mora tako biti in ali res ni mogoče ničesar narediti? Ustvarjalci knjige – skupno prepričanje je ubesedil Anej Sam – so prepričani, da je dolžnost ljudi z nežnim srcem ozaveščati odrasle, ki odločamo o svetu, v katerega se rojevajo otroci in ga bodo nekega dne prejeli kot dediščino. Na začetku knjige stoji temeljno vprašanje: *Kaj je dobro?* Krajša besedila, podložena s celostranskimi ilustracijami, nato spregovorijo z glasom zbora otrok, ki neposredno nagovarjajo srce otroka v odraslem. Besedilo budi k premislekom in pravim odločitvam. Zato, ker je odgovor na začetno vprašanje kratek in nedvoumen: *Dobro je početi dobro!* > MAJA ČREPINŠEK

SKRIVNOSTNE UGANKE

Preizkusi svoje možgančke in razvozlaj 25 skrivnostnih zgodb
izbor: Ana Gallo
ilustracije: Victor Escandell
Hart, 2020, m. v., 66 str., 19,90 €

Zelo posebna (igro)knjiga, v kateri bodo otroci, pa tudi odrasli, lahko raziskovali zanimive zgodbene uganke pri tekmovanju s seboj, v paru ali z več bralci in raziskovalci. To niso klasične uganke, kot jih vsi poznamo, ampak so zastavljene kot zgodbe in ilustracije, ki niso nič manj pomembne za razvozlavo le-teh. Ugank v knjigi se lotevamo na dva načina: bodisi z logiko bodisi z domišljijo v različnih težavnostnih stopnjah. Odgovore lahko točkujemo ali pa tudi ne. Pri nekaterih se bomo dolgo praskali po glavi, pri drugih bomo odgovor izstrelili kot iz topa. Nekaj pa je gotovo: če želite – in verjamem, da želite – otroka odpeljati od računalnika, pametnega telefona ali tablice, vam bo s to igroknjigo to vsekakor uspelo. Ne verjamete? Vredno je poizkusiti, kajti ko *Skrivnostnih uganek* »zmanjka«, si boste zaželeli še vsaj eno tako knjigo. > SABINA BURKELJCA

ZNANOST; LIKOVNA UMETNOST

Jasno in jedrnato
urejanje: Georgina Palffy
prevod: Maja Prevolnik, Niki Neubauer
Mladinska knjiga, 2020, t. v., 352 str., 34,99 €/knjigo

Od nekdanje si znanost prizadeva razkriti, kako deluje svet. Poganja jo človekova vedoželjnost, zanaša pa se na razumsko sklepanje, opazovanje in poskuse. Prvi filozofi z znanstvenim pogledom na svet so delovali že v stari Grčiji, znanost pa je zgodaj zacvetela tudi na Kitajskem, med arabskimi alkimisti in drugod. Pomembni posamezniki in skupine znanstvenikov, ki so ves ta čas širili obzorja na poljih astronomije, fizike, geografije, biologije, kemije in drugje, so v tej enciklopediji predstavljeni na prijazen, ilustrativen in vsebinsko

strnjen način. Enako velja za umetnost, ki je eden od gradbenih zidkov civilizacije in kulture, likovne umetnike in njihove umetnine, o katerih jasno in jedrnato beremo v tem lepo razčlenjenem leksikonu, ki raziskuje in pojasnjuje umetnost od prazgodovine, preko antike, srednjega veka, renesanse, do baroka, romantike in moderne dobe. Toplo priporočam! > RENATE RUGELJ

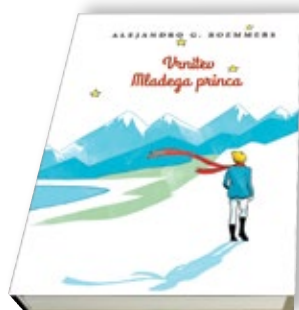

ALEJANDRO G. ROEMMERS
VRNITEV MLADEGA PRINCA

ilustracije: Pietari Posti
 prevod: Vesna Velkovrh Bukilica
 Družina, 2020, t. v., 112 str., 19,90 €

Alejandro G. Roemmers

Mali princ, ki ga je Antoine de Saint-Exupéry napisal med bivanjem v enem newyorških hotelov in ki je v knjižni obliki prvič izšla leta 1943, je eno tistih klasičnih del, ki je preraslo knjižne okvire in postalo popkulturna referenca, na katero se sklicujejo mnogi misleci, od psihoanalitikov do filozofov. Vendar pa do nedavnega nihče ni pomislil na čisto preprosto vprašanje: kaj se je v prihodnosti zgodilo s tem malim princem, ki je kraljeval na svojem planetu? Argentinskemu pisatelju in poslovnežu Alejandra G. Roemmersu pa ta ideja ni dala miru, zato se je pred nekaj leti odločil (literarno) raziskati, kaj bi se zgodilo s taistim princem, če bi se kot mladenič – torej Mladi princ – znašel na Zemlji. Prvoosebni pripovedovalec tako med vožnjo po Patagoniji

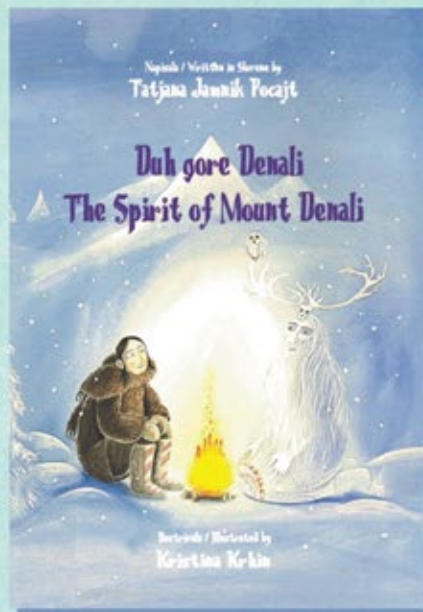
naleti na ležečega mladca ob poti, vzame ga v avto, začeta se pogovarjati, njuna debata pa začne kmalu dobivati čudne dimenzije, saj mladenič ne razume povsem metaforičnega pomena posameznih besed, daje nenavadne izjave (do Zemlje sem imel sedem vmesnih postankov na meteoritih ipd.), in nasploh kaže, kot da ni s tega planeta. No, seveda, res ni, kajti to je nekdanji mali princ, ta knjiga pa je rahločutna zgodba o njegovih mladostniških prigodah ter nadaljnjem iskanju smisla lastnega bivanja. > SAMO RUGELJ

CHARLIE MACKESY
FANT, KRT, LISICA IN KONJ

prevod: Marko Bogataj
 Učila International,
 2020, t. v., 123 str., 19,99 €

Nedavno smo dobili prevod ene najodmevnejših knjig zadnjega obdobja, ilustrirane pripovedi *Fant, krt, lisica in konj*, ki jo je ustvaril ilustrator Charlie Mackesy, z njo pa se kmalu po izidu začel prebijati ne samo med najbolj prodajane knjige posameznega leta, temveč mu je uspelo z njo dodobra zanetiti čustva bralcev po vsem svetu. Po svoji formi hibrid med stripom in risano knjigo, po svoji vsebini zgodba o dečku, ki skuša najti svoj jaz in ljubezen, pri tem pa mu na svoj način pomagajo živali iz naslova, po svoji izvedbi pa izjemno lepo in premišljeno ilustrirana knjiga, gre za delo, ki je kot nalašč za ta popraznični čas, ko je po nepredstavljivem letu 2020 treba poiskati notranjo moč in odkorakati naprej po lastni poti. Ali kot v eni svojih modrosti pravi krt, s katerim fant potuje skozi življenje: »Če ti sprva ne uspe, si privošči torto.« »Razumem. Pa ... deluje?« ga vpraša deček. »Vsakič,« odvrne krt. Knjiga, ki jo imajo za naslednico *Malega princa*, je že postala moderna klasika, gotovo pa se bo usleda tudi pri nas. > SAMO RUGELJ

Za otroke od 6. leta naprej in za vse, ki verjamejo, da je življenje čudež.

redna cena
22,50€

Tatjana Jamnik Pocajt
DUH GORE DENALI
THE SPIRIT OF MOUNT DENALI
 z ilustracijami Kristine Krhin,
 angleški prevod Erica Johnson Debeljak

Junak zgodbe je Človek, ki mu Duh gore Denali naloži težko nalogo: povzpeti se mora na vrh gore Denali, ki je eden najtežjih vzponov na svetu. Tako bo dokazal, da ima v sebi vztrajnost, srčnost in pogum in bo vreden velikega prijateljstva z Duhom Gore ter se bo lahko naselil na prostranstvih Aljaske.

ČUDOVITA ZGODBA O MOČI ČLOVEŠKEGA DUHA.

Zgodba je zapisana v slovenskem in angleškem jeziku.

ZALOŽBA PRO-ANDY

Telefon: 041 732 342
 Naročilo: www.proandy-sp.si
 E-pošta: knjigarna@proandy-sp.si

MARTINE GLASER

NE DAM SE VAM

prevod: Stana Anželj

Miš, zbirka Z(o)renja+,
2020, t. v., 231 str., 29,95 €

Namesto posvetila je na začetku romana zapisano: Nihče ni nadomestljiv. Kako? Po navadi rečemo, da je vsakdo nadomestljiv. Nizozemska pisateljica je svoje delo namenila tako mladim kot odraslim in v središče zgodbe postavila štiri najstnike ter temo o kajenju in oglaševanju v tobačni industriji. Junaki zgodbe so Thomas, sin direktorja tobačne korporacije, Roy ter prijateljici Floor in Pip. Na svojem YouTube kanalu in na različnih javnih mestih se četverica na svoj način upira agresivnim tobačnim marketinškim akcijam; te mlade kadilce predstavljajo kot frajerje, ki delujejo odraslo in »cool«. Spoznamo pa tudi gospoda Shippersa, ki ima hudo pljučno bolezen; Thomasovo željo po ustvarjanju računalniških iger pa v nasprotju s fantovimi starši z vsem srcem podpira, saj je tudi sam nekoč ustvarjal na tem področju. Tudi Floorina mama je resno bolna in njena bolezen, posledica kajenja, hitro napreduje. Roman je tenkočutna pripoved o razlikah med socialno-družbenimi sloji ter o odtujenosti med odraslimi in otroki, kar slednjim povzroča velike stiske, dotakne pa se tudi intimnega vprašanja o življenju in smrti ter evtanaziji. Slovensko izdajo odlikuje odličen prevod mladostniškega besedišča in načina govora. > SONJA JUVAN

SEBASTIJAN PREGELJ

VRNITEV

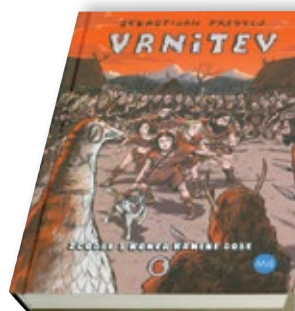
Zgodbe s konca

kamene dobe, knj. 6

ilustracije: Jure Engelsberger

Miš, 2020, t. v., 97 str., 25,95 €

Izšla je že šesta knjiga v zbirki *Zgodbe s konca kamene dobe* domačega pisatelja Sebastijana Pregelja, ki bo gotovo kot že prejšnjih pet ponosno nosila oznako zlate hruške – kvalitetne knjige za mladino. Prva knjiga v zbirki *Deček Brin na domačem kolišču* je letos izbrana za Cankarjevo tekmovalje. Celotna zbirka je namenjena predvsem učencem v drugem in tretjem triletju, a jo bodo zaradi napetih zgodb Brina in Črne ter drugih (anti)junakov gotovo v roke radi prijeli tako mlajši kot starejši bralci. Tematiko koliščarjev v leposlovju smo po *Bobrih* bralci že kar pogrešali. Sebastijan Pregelj se je zgodb lotil tako, da z veseljem čakamo vsako nadaljevanje; pa ne samo to – knjige so tudi poučne – na koncu vsake namreč sledi dodatek, v katerem izvemo marsikaj zanimivega iz življenja koliščarjev. Če vas torej otroci sprašujejo, katero branje bo dovolj napeto in obenem poučno, je odgovor v zbirki *Zgodb s konca kamene dobe*. Čudovite ilustracije pa nam še približajo pustolovsko-zgodovinske dogodivščine. > SABINA BURKELJCA

CVETKA BEVC

STEKLENI PLAMENI

Pivec, 2020, t. v., 171 str., 24,90 €

Marjetica si želi superge z lučkami, kakršne imajo »vse« na šoli, in njena najboljša prijateljica bi šla za njo v trgovino, toda najprej mora organizirati varstvo za malo sestrico. Edina, ki jo lahko prosi za uslugo, je upokojena sosedica, ženska z velikim srcem. To bi lahko bil drobec vsakdana katerekoli najstnice, toda pod gladino je zgodba o disfunkcionalni družini, o materi, ki ni dorasla svoji vlogi in se po zakonskem brodolomu zateka v pijačo, o čustveno zapuščeni najstnici, ki mora biti močna še za mater, o sosedu, ki marsikaj slutiti in se sprašuje, kako in koliko naj se vmešava. Pa o očetu slabiču, ki se izmuzljivo umika. Ko je za Marjetico vsega preveč, na razpotjih odrasčanja skrene na pot drog in vsega grdega, kar prinese odvisnost. In če ne bi bilo dobre sosedice, pa če Marjetica ne bi v sebi našla moči ... Zgodba je napisana brez moraliziranja ali obtoževanja, kar ji daje poseben čar, da bralca vabi, naj premisli in se opredeli sam. > MAJA ČREPINŠEK

ALAN MACDONALD

MASKOTA!;

POŠAST!

serija Umazani Berti

ilustracije: David Roberts

prevod: Maja Brodschneider Kotnik

Hiša knjig,

2020, t. v., 96 str., 16,90 €/knjigo

Berti je prava pokora, lump prve kategorije. Vsakič išče in najde situacijo, v kateri se odloči za najslabšo možnost in vanjo rine kot mali buldožer. V dveh knjižnih novostih je zbranih šest zgodb: v oranžni zbirki *Pošast!*, *Ulični glasbeniki!* in *Skalni vrh!*; v zeleni pa *Maskota!*, *Piflarski tabor!* in *Robotska vojna!* Naj vam izdam, da tisti klicaji na koncu naslovov niso naključni! Berti ima prijatelja Erika in Daretu, ki ju vedno znova pretenta in zvleče v svoje lumparije. Tudi ljubeča mama in očka mu nista kos. Po navadi Berti zaradi svoje neubogljivosti in neukrotljivosti dobi kakšno na nos, katera od zgodb pa se tudi srečno konča! Zabavno branje popestrijo simpatične črno-bele ilustracije, ki kar kličejo, da tudi mladi bralci sami ustvarijo svojega in neponovljivega umazanega Bertija. > SONJA JUVAN

MOJCA RUDOLF

ZMENKI

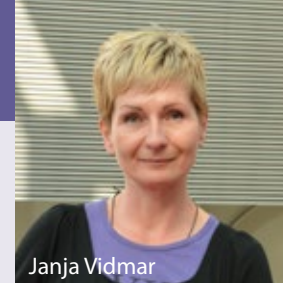
samozaložba, 2020, m. v., 229 str., 19,99 €

Simon mora v trgovino po limone. Kako zoprno in dolgočasno se je ukvarjati z vsakdanjostmi, ko pa bi veliko raje prežal na Facebooku, ali kje kaj piše o sošolki Nini! Nenadoma sredi hrumenja prometa zagleda zmedenega fanta, oblečenega tako, kot da nekje snemajo film o preteklih časih. Izkaže se, da je fant, ki ga Simon reši izmed švigajočih avtomobilov, mladi Ivan Cankar, zablodel v sedanjost. Ivanu je tu vse prečudno in tuje. Kakor se je prikazal, spet nenadoma izgine in Simon bi na nenavadno znanstvo pozabil, saj ga veliko bolj prevzemajo prvi zmenki, prijatelji in začetek srednje šole, ko se ne bi Ivan še kar naprej nepričakovano pojavljal. Ob vsakem druženju

ga še bolj očara z izbornim jezikom, iskrenostjo in bogatimi življenjskimi izkušnjami. Vmes pa najstnik doživlja lastne izkušnje, drugačne, a tudi podobne. Zgodba ustvarja ravno pravo mešanico sodobnega in preteklega, poučnega in zabavnega, zaustavi se ob Cankarjevih pesmih iz *Erotike*, nadrobi krokije njegovega življenja na Dunaju in na ljubljanskem Rožniku, spregovori o ljubezni do domače besede in deklet, ki jih je občudoval ...

Ko knjigo nazadnje zapreš, Simona in Ivana nemudoma pričneš pogrešati. > MAJA ČREPINŠEK

Janja Vidmar

MAŠA CVAR

PEKARNA PRI REBRAČI TINI

ilustracije: Bojana Dimitrovska

Aristej, zbirka Iva, 2020, t. v., 42 str., 18,50 €

V daljnem toplem zalivu preokoceanska ladja zajame vodo in z njo rebračo Tino. Ubožico izlije v mrzlem Jadranskem morju, daleč

roč od domačih, kjer so domorodne živali do tujke nezaupljive, celo sovražne. Kdo ve, kako bi preživela, če se zanjo ne bi zavzela modra hobotnica, ki ji je delo našla v pekarni morske zvezde. Zvezda ji je nejevoljno odredila najtežja dela in jo grdo izkoriščala, da je morala delati ves dan. Prijazna Tina pa je kljub vsemu pekla tako slastne piškote, da si je pridobila mnogo prijateljev in zvestih strank ... Zgodba, ki krepi strpnost in empatijo, pripoveduje, da lahko tujec postane vsak med nami in kako težko je preživeti, če si sam. Toda če delo opravljaš z ljubeznijo, optimizmom in zanosom, ti bo uspelo kljub težavam. > MAJA ČREPINŠEK

ANDY RILEY

EDVIN GIZDALIN IN STRAŠNE IGRAČE

prevod: Meta Osredkar

Miš, 2021, t. v., 180 str., 25,95 €

Kralja Edvina Gizdalina že poznamo; to je tretja knjiga nenaavadnih zgodb, ki bodo z odštekanim, bizarnim humorjem in prav tako neobičajnimi dogodivščinami ter ilustracijami pritegnile tudi

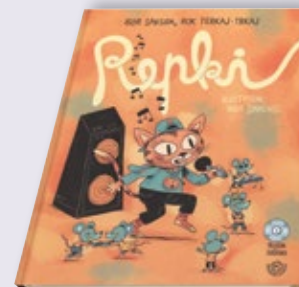
oklevajoče bralce. Morda bodo mladi bralci posamezno knjigo iz zbirke prebrali celo večkrat. V tretji knjigi se Edvin najprej skriva v škatlo koruznih kosmičev, potem pripravi rojstnodnevno presenečenje ministrici Jelki, brez cesarja Nurbisona pa tako ali tako ne gre. Cesar Nurbison namreč sovraži vse po vrsti, še najbolj pa kralja Edvina. Morda omenimo dve stvari, ki pa ju ima vseeno rad: to sta »biti zloben« in špičasti škornji. Kot strela z jasnega pa se cesar Nurbison odloči postati prijazen in razdati toliko sreče, kolikor je le mogoče, zamisli si, da bo postal izdelovalec igrač. Bizarni humor in neklasičnost sta najvidnejši odliki te knjige. > SABINA BURKELJCA

IGOR SAKSIDA, ROK TERKAJ – TRKAJ

REPKI

ilustracije: Igor Šinkovec

Mladinska knjiga, 2020, t. v., 88 str. + CD, 29,99 €

Repke, predelane v filmsko stvaritev, bi morali nasloviti Trije možje in mali ljudje. V šolah, po katerih je viharil priljubljen hiphop dvojec Saksida & Trkaj, so jima namreč polagali na srce: »Naredita kaj tudi za male ljudi.«

Po vzoru uspešnice *Kla kla klasika*, izboru slovenske poezije v reperski predelavi in likovni podobi mojstra Damijana Stepančiča, ki je leta 2017 izšla pri Mladinski knjigi, je trojica Saksida, Terkaj, Šinkovec zavihala rokave in ...

Ampak gremo po vrsti: dr. Igor Saksida je prvo ime teorije slovenske mladinske književnosti. Literarni zgodovinar, ki zna na pamet izbrana dela številnih domačih in svetovnih imen poezije. Priljubljen univerzitetni profesor in neumoren raziskovalec mladinske književnosti, ki se zadnja leta brusi kot reper, yo!

Z repanjem in betlanjem ga je menda okužil prav Rok Terkaj, znan pod umetniškim vzdevkom Trkaj, prvo ime domačega repa. Po izobrazbi univerzitetni diplomirani teolog, tudi novinar in pohodnik, avtor znamenitega singla *Dih z mano* in tekstopisec mnogih izvajalcev slovenske zabavne glasbe.

Kot že rečeno, sta pred štirimi leti moči združila zgoraj navedena, ugledni profesor, ki se odlično znajde na odru, in sloviti reper, ki se odlično znajde za katedrom. No, seveda je bilo sprva nekaj dušebrižniškega negotovanja, češ, gospod profesor in rep? Da ni kriza srednjih let, kdo bo pazil na ugled?

Toda (pre)drzna posodobitev slovenske kanonske poezije se je odlično prijela med mladimi in odraslimi. Še več, domači klasiki v izvorni preobliki so zaživeli do te mere, da so v preteklem letu uzrli luč sveta še *Repki*, virus najzlahtnejše slovenske poezije za najmlajše, ki se bliskovito širi med malimi ljudmi, njihovimi učiteljicami in starši.

Igor Saksida je pripravil raznolik pesniški izbor, od Otona Župančiča, Nika Grafenauerja, Milana Dekleve, Saše Vegri in Borisa A. Novaka do Lile Prap, nepogrešljivega Andreja Rozmana Roze, Ferija Lainščka, Bine Štampe Žmavc, neminljivega Toneta Pavčka in številnih drugih.

Trkaj je pesmi razširil, podaljšal, dopolnil in premešal z živahnimi, domiselnimi reperskimi vložki (prispeval je tudi izvirne komade). Tako denimo v Rozino *Ustrahavanko* vpadejo dr. Frankenstein in zombiji, med Liline *Zakaje* se pomeša računalnik Vedi, na podlagi odmevne pesmi *Molitvice na stopnicah* Petra Svetine pa je nastala sijajna reperska balada *Tok rad* (mimogrede, moja najljubša), ki jo je Trkaj posvetil hčerki Tari:

*Jaz te mam tok rad –
tok, k je vseh stvari,
rad te imam neskončno krat tri.*

Toda pozor! Knjiga ni zgolj antologija odlične otroške poezije, temveč tudi album, saj ji je priložena še zgoščenka z dvanajstimi pesmimi v izvedbah slovitih domačih reperjev, Trkaja, Emkeja, Pižame, Nipekeja, Zlatka, da o legendi Neci Falk in mladi Ditki sploh ne govorimo! V ta namen so *Repki* opremljeni s QR-kodami, ki bralca napotijo na ustrezen zvočni posnetek.

Zbirko tvorijo trije razdelki. Prvi, Mika me zven jezika, postreže z jezikovno igro za lažje usvajanje besed in raziskovanje ustvarjalne svobode. Drugi, Čarovnija poezija, razširi in nadgradi prvega s čudeži iz živalskega in pravljničnega sveta, v katerih med drugimi puštoši Super mravlja, potomka Hude mravljice, ki ji še nezemeljski superheroji niso kos. V tretjega so umeščeni repki družine, dvojine, občutkov in trenutkov.

Igor Saksida je vsako od pesmi pospremil s kratkimi didaktičnimi napotki, ki se obnesejo v šoli, doma, drugod in povsod. Knjigo dopolnjujeta še izvrstna hiphop slovarček z razlagami pojmov iz sveta, ki je avtorjema tako ljub, in galerija hiphop junakinj ter junakov, ki so jih pod budnim očesom mentorice ustvarili mali nadobudneži kopske osnovne šole.

Knjigi je igrivo, nevsiljivo in domišljeno likovno podobo vdihnil priznan mojster ilustracije Igor Šinkovec.

Presežno, duhovito, odpeto in posneto. Ali ko vas repek popelje v poezijo, da sta še tata in mama adijo!

TATJANA JAMNIK POCAJT

DUH GORE DENALI

The Spirit of Mount Denali

ilustracije: Kristina Krhin

angleški prevod: Erica Johnson Debeljak

Pro-Andy, 2020, t. v., 40 str., 22,50 €

Zgodba nas popelje v pravljčni čas na daljno Aljasko, kjer je živel duh gore Denali. Oboževal je svojo deželo, a je zelo pogrešal družbo. Božanstvo Neba je prosil za prijatelja in tako je na svet prišel Človek. Čeprav je bil gost v kraljestvu, se je obnašal kot njegov lastnik. Duh se je zato odločil, da ga bo preskusil. Povabil ga je k sebi na Goro in Človek je sprejel njegov izziv. V surovi naravi Aljasko je moral dokazati svojo ponižnost in spoštovanje do vseh bitij,

ki sobivajo z njim. Prosil je medveda za moč, volka za pogum in lososa za vztrajnost. Kljub naklonjenosti vseh živali je Človek čedalje bolj omagoval, tudi Duh je bil prepričan, da ne bo zmož, čeprav si je zelo želel, da bi. Bo Človeku uspelo dokazati, da je močan, pogumen in vztrajen? Zgodbo o ponižnosti do narave ter pomenu vztrajanja, poguma in moči dopolnjujejo čudovite ilustracije Kristine Krhin. Ob koncu zgodbe sta predstavljeni Aljaska in Slovenija, knjiga pa je napisana tako v slovenščini kot v angleščini. > NEŽA VILHELM

Tatjana Jamnik Pocajt

ŽIGA X. GOMBAČ

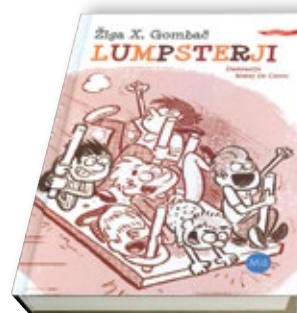
LUMPSTERJI

ilustracije: Matej De Cecco

Miš, zbirka Srečanja,

2020, t. v., 190 str., 28,95 €

Če jih boste iskali v Slovarju slovenskega knjižnega jezika, jih v njem (še) ne boste našli. Boste pa zagotovo nalleteli na *lumpsterje*, če boste bolj izostrili oko in uho: tisti navihanci v vaši soseščini, ki se jim od vragolij kar iskri v očeh in se vedno smeji na ves glas, bi skorajda zagotovo znali biti *lumpsterji*. No, če jih želite spoznati še podrobneje, vam priporočam, da se z njimi srečate v najnovjšem istoimenskem mladinskem delu priljubljenega ustvarjalca Žige X. Gombača. Ta je znova ustvaril nadvse berljivo zgodbo, primerno predvsem za drugo triado osnovnošolskih bralcev, ki se bodo ob vragolijah *lumpsterjev* nedvomno zabavali na vso moč, saj so simpatični fantiči namazani z vsemi »žavzbami«: tako znajo, denimo, spremeniti še tako uglašen rojstni dan v divjo zabavo s poučnim koncem, podkuriti jo znajo zoprnim starim opravljivkam, ki se spravljajo na vso solesko, še posebej pa na nedolžne – hm, no, ne vedno! – *lumpsterje*, in celo na pogrebni slovesnosti nekdanjega vodje klasičnega orkestra se ne znajo držati prav nič resno. A človek jim ne more zameriti! Simpatični, kot so, kar vabijo v svojo družbo, v kateri se boste, preverjeno, pogosto nasmejali do solz. Toplo priporočam v branje! > VESNA SIVEC POLJANŠEK

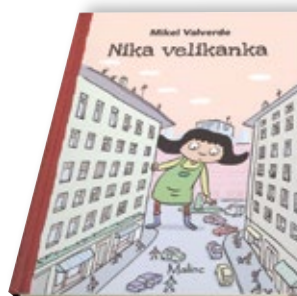

MIKEL VALVERDE

NIKA VELIKANKA

prevod: Barbara Pregelj

Malinc, 2020, t. v., 82 str., 20 €

Nika raste tako počasi, da jo po višini že dohiteva štiriletni bratec. Vedno je zadnja v vrsti pri telovadbi, njen novi učitelj pa dobrohotno vztraja, da jo bo pospremil v prvi razred, saj ji ne verjame, da je že tretješolka. Ko pa Nika za povrh v mamini reviji prebere, kako pomembno je biti visok in lep, da te bodo ljudje imeli radi, hoče nemudoma k zdravniku. Toda očka in mamica vztrajata, da ni bolna in da jo imata rada takšno, kakršna je. Pa se deklica domisli zlatozobega kramarja, ki je na sejmu glasno oznanjal svoj vsemogočni čudežni napitek. Na skrivaj ga spiže kar celo stekleničko ... Iskriva zgodba ujame skrivne otroške želje, jih pošteno napihne v duhovite fantazije v slogu Roalda Dahla in nazadnje izdihne od olajšanja, ko se Nika-velikanka povrne v ljubko, drobno deklico. > MAJA ČREPINŠEK

NIKO GRAFENAUER

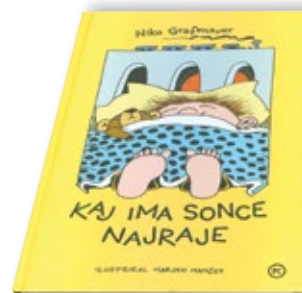
KAJ IMA SONCE

NAJRAJE

ilustracije: Marjan Manček

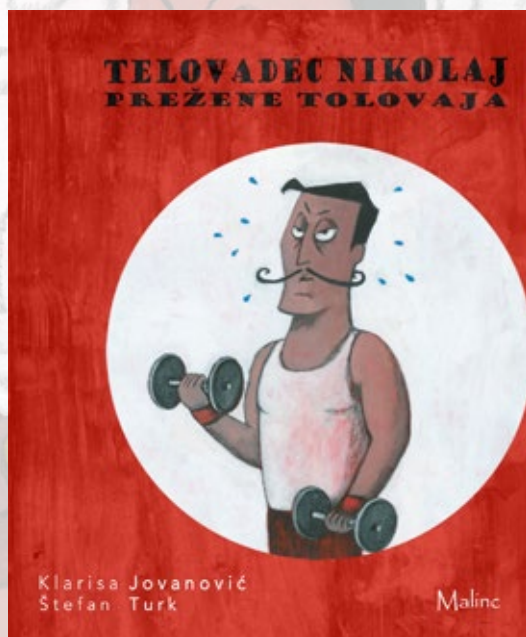
Mladinska knjiga, zbirka Sončnica,

2020, t. v., 104 str., 22,98 €

Nova izdaja nekaterih najljubših pesmic za otroke Nika Grafenauerja je izšla ob avtorjevem 80. jubileju. Ob branju se znova spomnimo najljubšega korenjaka Pedenjpeda in njegove peripetije, likovna oprema Marjana Mančka pa zna z zgolj skromnimi linijami prikazati malega sladkosneda z vsemi čustvi vred. Drugi del pesniške zbirke je posvečen pesmim o živalih, krajši zadnji del se ohlapno navezuje na različne kraje, povrh vsega pa zaključuje z eno daljšo avtomobilsko – z Avtozavrom. Klasika. > KLARA JARC

Domiselno povabilo **Klarise Jovanović** in **Štefana Turka**, da med stranmi te slikanice ob mišicah urite tudi svojega duha.

40 strani, 20,00€

www.malinc.si, info@malinc.si, telefonu 01 361 6699

Založba
Zala

KMALU!

BARBARA GREGORIČ GORENC

NEGOTOVE PESMI

ilustracije: Damijan Stepančič
Mladinska knjiga, zbirka Sončnica,
2020, t. v., 52 str., 22,98 €

Pesnico Barbaro Gregorič Gorenc poznamo kot ustvarjalko rim za otroke in mladino s prepoznavno poetiko, v kateri se prepletajo neklisejskost, razumevanje mladih, tabu teme, čustva in tudi humor. Kot je zapisano na ovitku pesniške zbirke, »nič otroškega (človeškega) ji ni tuje«. Domišljija je tista, ki ustvari snovni svet, tudi pesmi, kar spoznamo že v uvodni pesmi v zbirko z zanimivim, večpovednim naslovom *Negotove pesmi*. Pesmi sprožajo v (mladih) bralcih vprašanja, ki si želijo biti slišana, o katerih je zelo pomembno spregovoriti. Živali, s pomočjo katerih se odpiramo v svet, nam pomagajo: krt zašepeta v uho, da so različna merila za lepo in grdo, upajoča ujeta zatrdi, da je vse lepo, konjič nas ponese v svetlobo itd. V Muhi enodnevnicni pesnica zapiše: »Danes sem / ponosen nase! / Imam se rad, / zaupam vase! // MUHA ENODNEVNICA / mi reče: /Imej se VEDNO rad! / Čas teče.« V pesniški zbirki je besede, pomene in njihove odmeve čudovito upodobil Damijan Stepančič. To je zbirka pesmi za mlade in malo manj mlade in mlade po srcu in za vse, da bi si spet drznili postati mladi. > SABINA BURKELJCA

... nič otroškega
(človeškega)
ji ni tuje ...

BORUT GOMBAČ

SKRIVNOST LEBDEČE KNJIGE

ilustracije: Neda Hafner
Litera, 2020, t. v., 100 str., 24 €

Pesnik, dramatik in pisatelj Borut Gombač se v knjigi zgodbic sprehaja po robu med budnostjo in sanjami. Gre za prikupne in svetle zgodbe, polne domišljijских podob: hiša se ponoči odkrade, hruška se nauči hoditi, deček vstopi v dvigalo sekvoje, knjiga pa lebdi. A obenem imajo močno družbeno komponento, saj prikazujejo nastopajoče v takšni ali drugačni stiski, ki jo pomagajo razrešiti sočutje, dobrotu in pomoč. Pisane ilustracije Nede Hafner spremljajo raznovrstne dogodivščine, ki jih zlepa ne zmanjka. > VERONIKA ŠOSTER

TINKA BAČIČ

GUMBK

Zgodbice za najmlajše
ilustracije: Suzi Bricelj ... et al.
Mladinska knjiga, zbirka Deteljica,
2021, t. v., 55 str., 24,99 €

Izbor štiriindvajsetih najlepših zgodbic Tinke Bačić, ki so bile prvič objavljene v revijah za otroke od leta 2012 dalje, pripoveduje o utrinkih vsakdana predšolskih otrok, a tako, da vsakdanje dogodke prečara v posebna doživetja. Otrokom se pridružimo med igro v vrtcu, doma, na morju in v hribih, na sprehodu v parku, na raziskovanju travnika z babico in dedkom ... Besedila odlikuje premišljeno preprosto in hkrati izbrano bogat jezik. Kratke zgodbe so s krajšimi povedmi in številnimi vinjetnimi ilustracijami šopka osmih najbolj priljubljenih slovenskih ilustratorjev primerne tudi za prvo samostojno branje. > MAJA ČREPINŠEK

Zgodbo o malem starem možu je ilustrirala priljubljena umetnica Eva Eriksson in prevedla Danni Stražar.

Mladinski roman *Milijonček za prijaznost* v prevodu Darka Čudna bo prvič predstavil nagrajenega norveškega pisatelja ARNFINNA KOLERUDA.

Dvoje del, ki duhovito in humorno nagovorita vse nas k razmišljanju o pomembnih in resnih življenjskih vprašanjih.

Preveda je podprla Evropska komisija, Ustvarjalna Evropa.

Sofinancira program
Evropske unije
Ustvarjalna Evropa

www.zalozba-zala.si

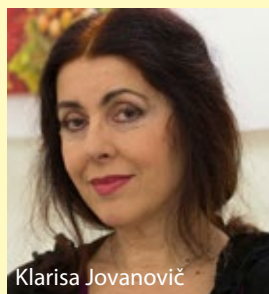
info@zalozba-zala.si

KLARISA JOVANOVIČ

TELOVADEC NIKOLAJ PREŽENE TOLOVAJA

ilustracija: Štefan Turk

Malinc, 2020, t. v., 40 str., 20 €, JAK

Klarisa Jovanovič

Telovadec Nikolaj – ljubezniv in ustrežljiv, prijazna duša, tečen samo kdaj pa kdaj – najraje telovadi v parku. Med štetjem predklovnov, prevalov in preskokov opazi, da je lepo oblečeni nepridiprav izmaknil dojenčku ropotuljico, tetici na klopi pa lupo. Nikolaj se požene za njim, a nesramnež se mu izmuzne. Ko pa tatinškega nemarneža nekega dne zagleda, da je ravnokar smuknil prt z mize siromaku, na vso moč napne mišice ... Priljubljena avtorica spretno pregiba in predklanja verze, kot za šalo prevali rime, mimogrede z otroki povadi štetje do deset, pomaga dislektikom pri branju, ob tem pa seje ne dvoumno sporočilo, kaj je prav in kaj ne. Iskrivim rimam se imenitno podajo duhovite ilustracije. > MAJA ČREPINŠEK

za njim, a nesramnež se mu izmuzne. Ko pa tatinškega nemarneža nekega dne zagleda, da je ravnokar smuknil prt z mize siromaku, na vso moč napne mišice ... Priljubljena avtorica spretno pregiba in predklanja verze, kot za šalo prevali rime, mimogrede z otroki povadi štetje do deset, pomaga dislektikom pri branju, ob tem pa seje ne dvoumno sporočilo, kaj je prav in kaj ne. Iskrivim rimam se imenitno podajo duhovite ilustracije. > MAJA ČREPINŠEK

ŽIGA X. GOMBAČ

ZAKLAD POKLJUŠKIH ŠKRATOV

ilustracije: Gorazd Vahen

Škratelj, zbirka Škratolovščine,

2020, t. v., 22 str., 12,95 €

Pokljuško planjo brazdajo zarsli kopi starodavnih iskalcev rude. Slikanica pripoveduje, da so ljudje nekoč tam našli škratji zaklad, nato pa so ga toliko časa pogoltno izkopavali, ob tem pa brezobzirno sekali drevje in neusmiljeno preganjali gorske živali, da so razjezili starodavno ljudstvo škratov, varuhov zemeljskih zakladov in prijateljev živali. Mnoga bitja so zaradi pohlepnihi ljudi za vedno zapustila naše kraje, pokljuški škratje pa so lakomneže raje nagnali s strašno ujmo. Nato so zaklad s Pokljuke za vedno skrili v srce Triglava. Zgodba z etičnim in ekološkim sporočilom oživlja starodavno pravljico izročilo, ki korenini v resničnih dogodkih. Imenitna slikanica za družine, ki se odpravijo na vandraenje po pokljuški planoti! > MAJA ČREPINŠEK

TONČKA STANONIK

ČASARNICA PRI GOSPE AŽBETI

ilustracije: Dunja Kofler

Celjska Mohorjeva družba,

2020, t. v., 23 str., 19,50 €, JAK

Kaj lahko komurkoli ponudi stara gospa, tujka, ki je izgubila vse? V Tecidolu, kjer vsi venomer hitijo, ima gospa Ažbeta tisto, česar vsem primanjkuje: čas. Čas, ki ga z veseljem deli vsakomur, ki zaide v njeno časarnico. Tim in Ajda ga nosita lepo zavitega domov bolni mami in ji s tem dajeta moč, da zdrži težko bolezen. Časa ne moremo kupiti in pogosto se tega prepozno zavemo. Si znate vzeti čas za svojo družino in prijatelje? Ne izgubite niti trenutka, ki ga lahko preživite z njimi! > KLARA JARC

ANJA ŠTEFAN

ZAJČKOVA HIŠICA

ilustracije: Hana Stupica

Mladinska knjiga, zbirka Velike slikanice,

2020, t. v., 31 str., 19,99 €, JAK

Sanjski duo, pravljica Anja Štefan in ilustratorica Hana Stupica, sta *Zajčkovo hišico* oživelili že leta 2018 v ljubljanskem Lutkovnem gledališču, nagrajeni in priznani ustvarjalci pa sta jo za knjižno podobo zastavili na novo, da pred nami zablesti v vsej svoji veličini. Močno ritmično in pogosto rimano pravljico o zajčku, ki mu potok poplavi hišico, na pomoč pa mu priskočijo gozdne živali, krasijo bogate in filigranske ilustracije, zgodba o pomenu skupnosti in medsebojne pomoči pa bo navdušila prav vse starosti bralcev. > VERONIKA ŠOSTER

TATJANA PREGL KOBE

MIŠJA ABECEDA

ilustracije: Marta Bartolj

Miš, 2021, t. v., 32 str., 23,95 €

V klasičnih knjigah o abecedi je A za avto in B za balon. V *Mišji abecedi* pa imajo vsak avto, vsaka barčica in vsak copat kar svojo pesmico! V mišji družbi se tako sprehajamo od črke do črke ter spremljamo miške in njihove dogodivščine (ki bi prav lahko bile naše). Malo hudomušno, malo resnično, živahno ilustrirano slikanico s kratkimi rimami, zapisanimi z velikimi tiskanimi črkami, bodo najmlajši bralci z veseljem vzeli v roke in morda naredili še kakšen korak k bralni znački. > KLARA JARC

ANDREJ ROZMAN ROZA

DVANAJST MESCEV

ilustracije: Marija Lucija Stupica

Mladinska knjiga, zbirka Velike slikanice,

2021, t. v., 31 str., 19,99 €

Pričujoča knjiga je nastala na podlagi avtorske slikanice izjemne slikarke Marije Lucije Stupice (1950–2012) iz leta 1983, saj je navdihnila Andreja Rozmana Roza, ki je napisal dvanajst pripadajočih pesmi. Hudomušne in tople pesmi opisujejo vsaka svoj mesec: januarja se zemlja pred spanjem pokrije z odejo, aprilski veter zganja norčije, meglen november pa polepsajo vroči kostanji. Dih jemajoče ilustracije, ki vsakemu mesecu namenijo lastno barvo, ob teh iskrivih verzih zaživijo v čisto novi luči. > VERONIKA ŠOSTER

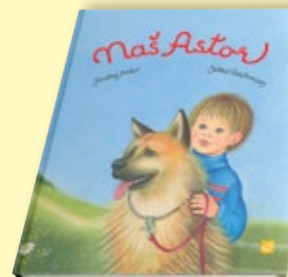
ANDREJ ARKO

NAŠ ASTOR

ilustracije: Jelka Reichman

Celjska Mohorjeva družba,

2020, t. v., 25 str., 19,50 €, JAK

Jakec iz četrtega razreda si že dolgo želi svojega psička, vendar z družino živijo v bloku in to pač ne gre. Nekega dne pa stari gospod in njegova žena, ki ju Jakec srečuje na poti v šolo in jima včasih tudi pomaga, razmišljata, da je njuna stara vila preveč zahtevna za vzdrževanje. Kot pravi razumni ljudje se dogovorijo za zamenjavo, Jakcu pa se bo končno izpolnila velika želja. Slikanica z vzgojno in poučno noto bo kljub sodobni vsebini ob značilnih ilustracijah Jelke Reichman priklicala nostalgijo. > KLARA JARC

LU FRASER

DROBCENA GERTA

ilustracije: Kate Hindley
prevod: Maja Ropret
Zala, 2020, t. v., 32 str., 21,90 €

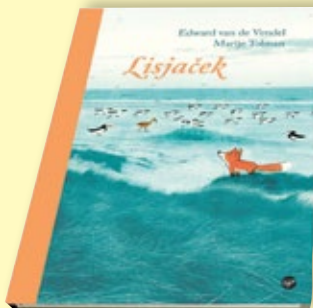

Prvenec mlade angleške avtorice Lu Fraser je nov glas v angleški in (zaradi številnih prevodov že tudi) svetovni literaturi. Njena prisrčna zgodba v melodičnih rimah (odličen prevod Maje Ropret) govori o drobceni Gerti, ki se v čredi velikih in mogočnih jakov počuti nekoristno, je pomembna za spodbujanje otroške samozavesti. Gerta je namreč trdno prepričana, da za velike jake ni ovir, sama pa je zaradi svoje majhnosti povsem nepomembna. Trdno se odloči, da bo to spremenila, naredi si »načrt rasti«, poje veliko zelenjave, živahno poskakuje, pleza po visokih gorah in tudi veliko bere, vse zato, da bi čimprej zrastle ... a zaman. Da majhnost vendarle zmore velike reči, pa nepričakovano spozna nekega dne, ko se na robu poledenele skalne pečine zagozdi droben jak, še bolj drobčan od nje, in jo čreda velikih jakov prosi za pomoč. Takrat drobcena Gerta v sebi poišče veliko moč in ugotovi, da je čisto v redu biti majhen. > RENATE RUGELJ

EDWARD VAN DE VENDEL

LISJAČEK

ilustracije: Marije Tolman
prevod: Stana Anželj
Sanje, 2020, t. v., 45 str., 18,90 €

Nekega dne, ko se mladi Lisjaček odpravi na potep za dvema vijoličnima metuljema, za kanec preveč navdušen poleti skozi zrak ... in se zbudi sredi res nenavadnih sanj, ki razpirajo mnogo več plasti, kot je videti na prvi pogled. Nadvse rahločutno pravljico je zasnoval vsestranski nizozemski avtor, z ilustracijami v živih oranžno lisičjih in zelenkasto gozdnih tonih pa jo je privlačno opremila Marije Tolman. Zgodbica bo očarala najmlajše in tudi starejše – in sploh otroke vseh starosti! > BETI HLEBEC

SUSANA ALIANO CASALES

SKRIVNOST RDEČEGA DEŽNIKA

ilustracije: Ana Seixas
prevod: Barbara Pregelj
Malinc, 2020, t. v., 23 str., 18 €

Deklico pot v šolo vodi skozi park. Vsak dan je vse enako: mimo nje hiti mnogo ljudi in vsi so zgolj sive sence. Le neka ženska, ki sama sedi na klopci v senci velikega drevesa in si nekaj zapisuje v zvezek, je drugačna. Tako sijoče barvita je, da bi deklica rada stopila bliže in jo vprašala, zakaj je vsak dan tu in o čem piše. Nekega dne, ko dežuje, pa je klopca pod drevesom prazna ... Nežna, poetična slikanica z odprtim koncem in večpomensko vsebino, podprto z zgovorno likovno pripovedjo ilustracij, budi domišljijo, vabi v premislek in na pogovor. Na spletni strani založnika je vsebino mogoče poslušati v španščini. > MAJA ČREPINŠEK

LILA PRAP

ŽIVALSKI KOLEDAR

prevod v kitajščino: Su Ping
Miš, 2020, t. v., 32 str., 24,95 €

Lila Prap

Priredba stare kitajske legende pripoveduje, kako je kitajski cesar sklenil posvetiti vsako izmed dvanajstih let koledarja eni izmed živali, da pa nobena ne bi bila užaljena zaradi vrstnega reda, je priredil tekmovanje v plavanju čez reko. Leta se bodo vrstila tako, kot bodo živali prihajale na cilj. Dvojezična slovensko-kitajska slikanica razkriva, zakaj je prva prišla na cilj podgana, čeprav plavati sploh ni znala, in kako so za njo prihajali drugi. Legenda naslika galerijo značajev. Govori o zvižavnosti, prevari, naivnosti, dobroti, sreči, velikodušnosti, požrtvovalnosti, grabežljivosti, izkoriščanju ..., spotoma pa predstavi še 14 pismenk, ki jih lahko bralec poišče med kitajskim besedilom. > MAJA ČREPINŠEK

GÜLŞAH YEMEN

ČRTA

ilustracije: Çağrı Odabaşı
prevod: Alenka Urh
KUD Sodobnost International,
2020, t. v., 32 str., 19,90 €

Koliko slikanic je takšnih, ki vaše-ga otroka neposredno nagovorijo k ustvarjanju? Črta bo naredila prav to! Najprej bo vašim najmlajšim predstavila črte, kroge, vijuge, kvadrate ..., nato pa jih popeljala v svet risanja najrazličnejših oblik. Potujete skupaj z malo črno figuro od majhnih črtic do notnega črtovja. Morda bo ravno slikanica spodbudila vaše otroke k risanju in upodobili bodo tisto, kar si najbolj želijo – ustvarjalna svoboda je v otroštvu izjemno pomembna, ne zamejumo je. Predšolska učiteljica iz Turčije Gülşah Yemen je ustvarila enostavno in zabavno slikanico, v katero je vključila tudi prostor za otroške ilustracije in jim tako dala svobodo risanja po knjigi. > URŠKA BRAČKO

LAWRENCE SCHIMEL

ZDAJ NI ČAS ZA IGRO; ZGODAJ ZJUTRAJ

ilustracije: Elina Braslina
prevod: Barbara Pregelj
Malinc, 2020, t. v., 18 str., 10 €

Pisani kartonki sta namenjeni najmlajšim: ena prikazuje večerno otroško rutino, ki jo popestri navihan kuža, druga pa dogajanje zgodaj zjutraj. Napisani sta v krajših zabavno posrečenih rimah s simpatično tipografijo ter nazorno ilustrirani z živimi barvami in razposajenimi prikazi dogajanja. V Španiji živeči večkrat nagrajeni ameriški avtor Lawrence Schimel (1971) je v obeh zgodbicah dal otrokom istospolna starša (ali dva očeka ali dve mami), skupaj pa so povsem navadna družina z docela običajnimi jutranjimi in večernimi pripetljaji. > KLARA JARC

Strokovne srede so nacionalni projekt izobraževanja mladinskih in šolskih knjižničarjev ter širše zainteresirane strokovne in laične javnosti, ki jih zanimajo vzgoja za kakovostne mladinske knjige in kakovostno branje ter promocija kakovostnih knjig za mladino. Potekajo v organizaciji MKL, Pionirske – centra za mladinsko književnost in knjižničarstvo od leta 1972. Več o Strokovnih sredah lahko najdete na <https://www.mklj.si/strokovne-srede>.

Strokovne srede 2021 in leto Kristine Brenkove v Mestni knjižnici Ljubljana

Strokovne srede v letu 2021 izpostavljajo promocijo zlatih hrušk, ki je bila zaradi epidemije covid-19 načrtovana za leto 2020. Zvrstilo se bo šest dogodkov, prva polovica bo zagotovo izvedena v virtualnem okolju, izvedba jesenskega dela pa bo odvisna od takratnih epidemioloških razmer.

V okviru promocije zlatih hrušk smo v januarju 2021 skupaj s knjigarno Konzorcij in ilustratorko Majo Kastelic že izvedli tradicionalno razstavo zlatih hrušk v izložbi knjigarne Konzorcij, tokrat zaradi situacije brez spremljevalnih prireditev.

Utečeno sodelovanje s Slovensko sekcijo IBBY in drugimi sodelavci s področja spodbujanja branja in razvijanja bralne pismenosti, s katerimi načrtujemo vsakoletno 2.-aprilsko bralnospodbujevalno akcijo, letos na poseben način povežemo z zlatimi hruškami. Ob 110-letnici rojstva Kristine Brenkove bomo spoznavali in brali z zlatimi hruškami nagrajene knjige iz njene uredniške delavnice.

V sodelovanju MKL, Pionirske, in JAK je bila izvedena video predstavitev projekta Rastem s knjigo z nagovorom vodje Pionirske Darje Lavrenčič Vrabec o aktualnih informacijah in strokovnih dogodkih v prvi polovici leta 2021 in koordinatorice projekta Tjaše Urankar, JAK, ki je predstavila nacionalni projekt Rastem s knjigo za OŠ in SŠ 2020/2021. Dodani sta bili filmski predstavitvi izbranih knjig in avtorjev, za sedmošolce zbirka kratkih zgodb *Kako dolg je čas* (Beletrina) Mateta Dolenc, za srednješolce pa roman *Preživetje* (Miš) Igorja Karlovska. Ogled januarske strokovne srede je možen na video povezavi: <https://www.youtube.com/watch?v=FdySwJsap5wispevka>.

V obliki video predstavitve je zastavljena tudi februarska Strokovna sreda, ki predstavlja zlate založnike, prejemnike znakov zlata hruška za odlične knjige iz leta 2019. Založniki pojasnjujejo svoje poglede na vrednotenje za zlato hruško v okviru Priručnika za branje kakovostnih mladinskih knjig, ki je eno od temeljnih dejavnosti Mestne knjižnice Ljubljana, Pionirske, in ugotavljajo, s čim in kako zlate hruške spodbujajo njihovo delo.

Za mesec april je načrtovan virtualni simpozij Ugriznimo v zlate hruške, ki je bil iz znanih razlogov prestavljen v leto 2021. Leta 2020 smo izvedli branje zlatih hrušk štirih mladinskih avtorjev v vrtcu, osnovni in srednji šoli ter v večgeneracijskih bralnih skupinah po različnih slovenskih krajih. Rezultati tega branja bodo predstavljeni na aprilskem simpoziju. Ta bo javnosti razgrnil poglede strokovnjakov na zlato hruško, dobre prakse z branjem zlatih hrušk, izmeril pa bo tudi življenje in utrip zlatih hrušk po Sloveniji ob »zemljevidu zlatih hrušk«.

Poleg utečenih vsebin, kot so predstavitve novega cikla projekta Rastem s knjigo 2021/2022 in *Priručnika za branje kakovostnih mladinskih knjig 2021*, izpostavljamo še oktobrsko strokovno sredo. Ta bo predstavila nekatere knjižne projekte, ki povezujejo knjige (branje) in raziskovanje lokalnega okolja.

Otroke in odrasle vabimo k celoletnemu branju zlatih hrušk. Najnovejše sezname odličnih mladinskih knjig 2020, ki so izšle leta 2019, lahko dobite na: <https://www.youtube.com/watch?v=mNUyAMEshpc> in na povezavi: <https://www.mklj.si/zlata-hruska>.

Poleg Strokovnih sred pa se Pionirska v letu 2021 pridružuje sodelovanju v jubilejnemu letu Kristine Brenkove. Pred desetimi leti, ob 100. obletnici rojstva Gospe (pisano z veliko začetnico!), dr. Kristine Brenkove, legendarne urednice pri založbi Mladinska knjige, ki je zasnovala temelje knjižnega programa za otroke in mladino (med drugim kultno zbirko Čebelica), mladinske pisateljice, dramatičarke, prevajalke (med drugim je prevedla *Piko Nogavičko* iz nemščine), vsestranske kulturne delavke in publicistke, smo v Mestni knjižnici Ljubljana v letu 2011 zaznamovali njen jubilej z različnimi dogodki. Ti so bili najintenzivnejši v »njeni« Knjižnici Bežigrad pa tudi po vseh mladinskih oddelkih naše knjižnice, ki je »povsod po mestu« in tudi v njeni okolici.

V letošnjem letu, deset let kasneje, ob 110. obletnici njenega rojstva, bomo v MKL (nosilki Knjižnica Bežigrad in Pionirska) celo leto posvetili naši jubilanarki, njenemu življenju in delu z najrazličnejšimi dejavnostmi, ki jih bomo vsebinsko vpletli v svoje redno delo. Ob tem bomo zasnovali enotno grafično podobo in slogan z osrednjim motivom kamenčkov, s katerimi se bomo navezali še na svetovni dan prijaznosti v mesecu novembru.

Knjižnica Bežigrad (110 kamenčkov v mozaiku Kristine Brenkove) bo za svoje obiskovalce poleg prireditev izpostavila področje ilustracij, saj ima že 30-letne izkušnje z razstavno dejavnostjo.

Pionirska se bo povezovala z najrazličnejšimi ustanovami, društvi s področja promocije branja in spodbujanja bralne pismenosti na nacionalni ravni, z založništvom, s Slovenskim knjižnim sejmom idr. in pripravila še kakšno prijetno presenečenje na tem področju.

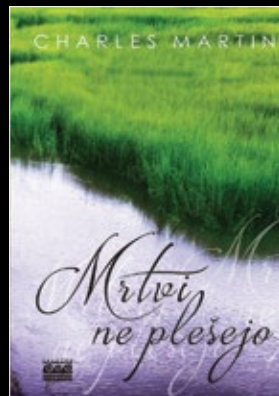
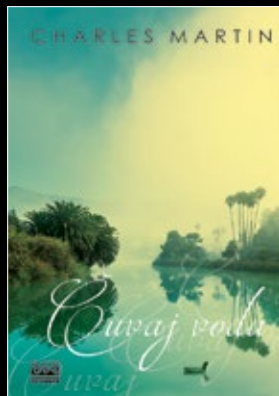
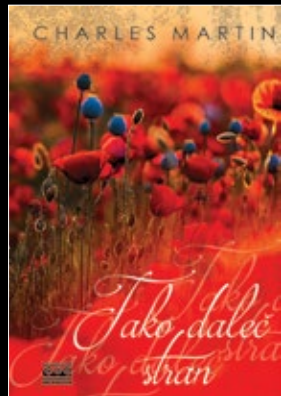

Portret Kristine Brenkove, ilustracija: Polona Lovšin

PROGRAM STROKOVNIH SRED 2021, 49. CIKEL	7. januar 2021	Predstavitve nacionalnega projekta JAK Rastem s knjigo 2020/2021 (virtualno)
	10. februar 2021	Razmisleki zlatih založnikov o vrednotenju za zlate hruške (virtualno)
	21. april 2021	Simpozij Pionirske Ugriznimo v zlate hruške (virtualno)
	8. september 2021	Začetek nove bralne sezone; predstavitve nacionalnega projekta JAK Rastem s knjigo 2021/2022
	27. oktober 2021	Potepanja s knjigo: predstavitve knjižnih projektov
	10. november 2021	Predstavitve <i>Priručnika za branje kakovostnih mladinskih knjig 2021</i>

CHARLES MARTIN

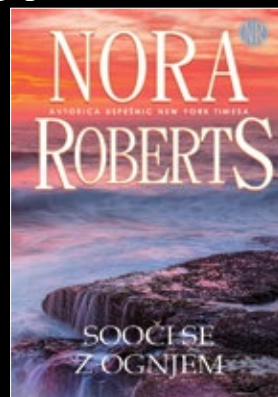
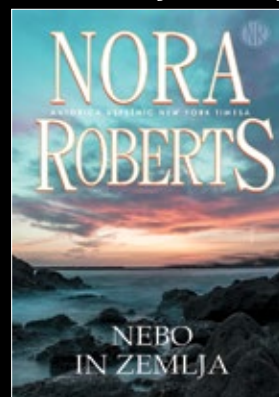
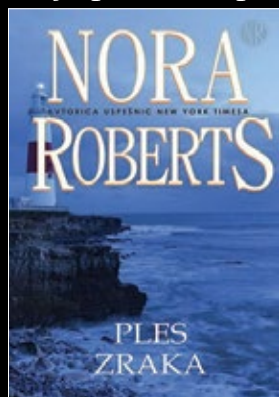
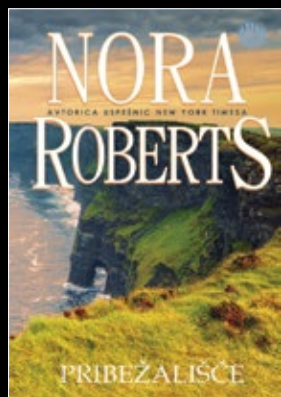
priznani avtor družbenih romanov,
je za svoja dela, prevedena v več kot 30 jezikov, prejel številne nagrade.

Založba
najbolj
branih
avtorjev.

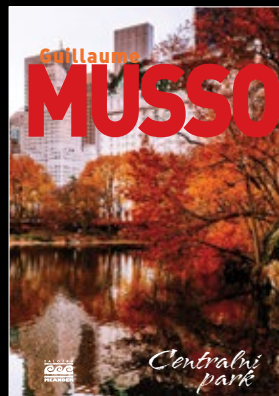
NORA ROBERTS

je že 30 let najbolj priljubljena ameriška
avtorica; vsako minuto je prodanih povprečno 27 njenih knjig po vsem svetu.

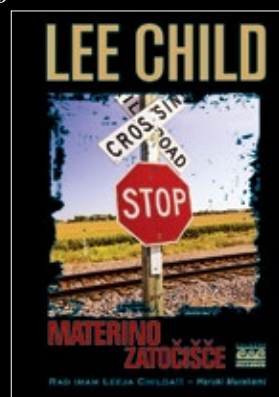
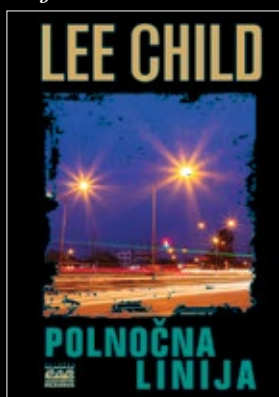
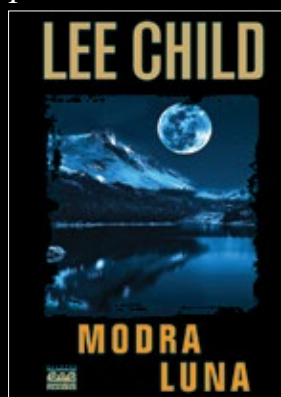
GUILLAUME MUSSO

je že 10. leto zapovrstjo
najuspešnejši francoski pisatelj. Njegovi romani so prevedeni v 40 jezikov.

LEE CHILD

vrhunski britanski pisec kriminalnih romanov, je doslej
prodal več kot 100 milijonov izvodov svojih del.

Knjige lahko naročite po telefonu 05 169 90 72, po elektronski pošti narocila@desk.si, ali na spletni strani www.knjigarna.net

MEANDER

ZALOŽBA
MEANDER

MOJE ŽIVLJENJE. MOJA ZGODBA.

Dobra zgodba. S knjigami iz Mladinske knjige.

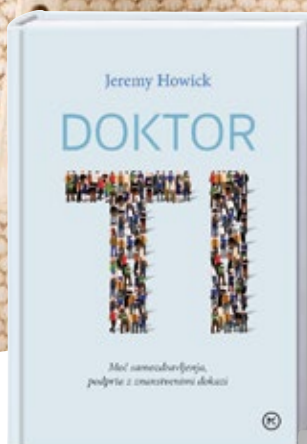

»Ustvarjanje me umiri,
sprosti in navdihne.
Dobre knjige prav tako.

Nina Kovačič,
ilustratorka

Zbirka kratkih zgodb, s katerimi boste lažje zaspali in se naučili osnov čuječnosti.

Mednarodna uspešnica o moči samozdravljenja, podprta z znanstvenimi dokazi.

»Delovni zvezek« dr. Veronike Podgoršek za spoznavanje sebe in boljše življenje.